

ńsǎłxćiń 3

smýmáý 4:

s?istkń

smýmáý 4: sʔistkṁ

01. sʔistkṁ
02. iʔ sṵknaʔqínx
03. sṁkʷumṁṁ
04. swʔaʔ
05. kʷilstṁ
06. sṁwʔíʔcaʔ
07. səxʷtxəʔtsqáʔaʔṁ uʔ səxʷkʷaṁʔqṁ: yʔat iʔ sčkʷuʔ
08. spíčṁ
09. sṁcačíʔlaʔxʷ
10. spqʷlič
11. mimíʔ
12. nixʷám
13. qʷásqíʔ
14. sṁtəkʷəkʷmist aʔ čʔlaʔ

01. ʔistkṛn

sʔuṛns

mistətə́twílx	become shorter
čyxʷəxʷmílx	become low
mriṭp	balsam fir

smýmáʔ

ʔistkṛn iʔ misčált l̥ nəqspiṛtk. mistətə́twílx iʔ sʔíṭsált. čyxʷəxʷmílx iʔ ʔiyátnxʷ. lut ta čkʷaʔá l̥ iʔ tr̥nxʷúlaʔxʷ ta čkʷəkʷl̥al̥ iʔ ʔiyátnxʷ. iʔ skʷaṅtq naʔt̥ sčlčal̥ čʔatxílx kmax iʔ čq̣iṭp, sʔatqʷṭp, puṅṭp, mriṭp lut čʔatxílx. ʔistkṛn uṭ kʷu ččaptíkʷl̥m.	become shorter become low balsam fir
---	--

sṅsúxʷnaʔ swítliṅ

1. stir̥n iʔ misčált l̥ nəqspiṛtk ?
2. əxʔkistr̥n iʔ sʔíṭsált tə ʔistkṛn ?
3. əxʔkistr̥n iʔ ʔiyátnxʷ tə ʔistkṛn ?
4. xʔkinr̥n ta čkʷəkʷl̥al̥ iʔ ʔiyátnxʷ tə ʔistkṛn ?
5. stir̥n aʔ čʔatxílx tə ʔistkṛn ?
6. stir̥n iʔ lut ta čʔatxílx tə ʔistkṛn ?
7. pṅkiṅ kʷu ččaptíkʷl̥m ?

aṅčáwt swítliṅ

1. haʔ aṅxást iʔ sʔistkṛn ? səxʔkinx ? səxʔkinx uṭ lut ?
2. swit iʔ misčl̥tspuʔús l̥ asnəqsílxʷ ? maýxít.
3. haʔ mistətə́twílx iʔ sʔíṭsált sʔapnáʔ iʔ kí asnilíʔtṅ kr̥n miswisxnwílx ? maýxít.
4. haʔkír̥n t aʔ ččl̥al̥ l̥ sktəʔams aṅčítxʷ kaʔ čp̥l̥l̥al̥ ? haʔ čq̣iṭp, saʔatqʷṭp, puṅṭp kr̥n mriṭp ? maýxít.
5. haʔ aṅxást ta ččaptíkʷl̥m iʔ sqilxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uṭ lut ?
6. stir̥n aṅmisxást ččaptíkʷṭ ? səxʔkinx uṭ aṅxást ? maýxít.

sklʔiysrñ t ʔilm sʔaʔúms

A. čnqmiñ aksčkwúl: wýstikʷ aʔ čnqmiñ.

ʔitx/ʔatʔitx / ʔitxst / ʔitx/ʔatʔitx- to sleep / put to sleep

	iñčá	anwí	čniits	mnimttət	mnimtəmp	mnimtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/ inceptive						
intransitive imperfect future						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
transitive past/present						
transitive customary/ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperfect future						
transitive affirm. commands	---		---	---		---
transitive negative commands	---		---	---		---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperf. durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swítitíñ aksčk'w'úí: ktətmčinx t milk'w'čn n'səlxčín. nmýčimnít asčqáý kí nwyápixčn.

1. ha? k'w səč?itxəx ? (i? lúti?)

nwyápixčn:

2. ha? p ?at?ítx í a? ččl'čai ? (kiw)

nwyápixčn:

3. ha? k'w s?ítxa?x řapná? ? (lut)

nwyápixčn:

4. čkiñ as?ítx ? (řast)

nwyápixčn:

5. uč iks?ítxstn i? řuř'w'tílt ? (lut)

nwyápixčn:

6. swit a? čitxstsəlx i? twt'wít ? (iñčá)

nwyápixčn:

Č. Past/Present 36 čnqmiñ aksčk'w'úí: nqýntik'w a? čk'xas s?uřs í čnqmiñ.

?ítxst- to put to sleep

	iñčá	anwí	čniłts	mniñłtət	mniñłtəmp	mniñłtsəlx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniñłtət	xxx			xxx		
mniñłtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəlx mniñłtsəlx						

ε. swítitíñ aksčk'w'úí: ktətmčinx t milk'w'čn n'səlxčín. nmýčimnít i? swítitíñ na? asčqáý kí nwyápixčn.

1. ha? ?itxstn's ask'w'úy ? (kiw)

nwyápixčn:

2. swit i? ?itxstn ? (Sítis)

nwyápixčn:

3. ha? ʔitxstx^wəlx ? (lut)

nʷyápixčn:

4. ha? ʔitxləmt ? (kiw)

nʷyápixčn:

5. swit i? ʔitxləms ? (sčəčmála?)

nʷyápixčn:

6. ha? k^wu? ʔitxstp iňčá naʔ Malí ? (lut)

nʷyápixčn:

H. Future 36 čnqmiň aksč^wúl: nqýntik^w a? čkíxas sʔums í čnqmiň.

ksʔitxst- to put to sleep

	iňčá	anwí	čniłts	mniłmtət	mniłmtəmp	mniłmtsəłx
iňčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniłmtət	xxx			xxx		
mniłmtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mniłmtsəłx						

I. swłtiłn aksč^wúl: ktəłmčinx t miłk^wčn nšəłxčn. nmyčnmnt i? swłtiłn naʔ asčqáy kí nʷyápixčn.

1. ha? ksʔitxləms i? sk^wyúmp ? (lut)

nʷyápixčn:

2. swit iksʔitxstrn ? (Smłmalqs)

nʷyápixčn:

3. ha? aksʔitxstrməłx ? (kiw)

nʷyápixčn:

4. ha? ksʔitxstrnt ? (lut)

nʷyápixčn:

5. swit i? kʷu? ksʔitxsts ? (iňčá)

nʷyápixčn:

6. ha? kʷu? ksʔitxstn iňčá na?ł Malí ? (kiwa)

nʷyápixčn:

čkʷulmstn i? sʔaʔúms

1. mistətqtwilx - become shorter
sňʔaslmíws:
sʔaʔúms:
1. mistətqtwilx i? sxlʔalt. (The days get shorter.)
2. tmaxʷ i? spičn ul mistətqtwilx . (The rope is worn so it gets shorter.)
3. twaq aňʔačmín ki? stətqtwilxaʔx . (Your rope broke so that's why it's so short.)
2. čyxʷəxʷmílx - become low
sňʔaslmíws:
sʔaʔúms:
1. čyxʷəxʷmílx i? xiyátnxʷ. (The sun gets lower in the sky.)
2. čyxʷəxʷmílx aňyəxʷtpálqs. (Your skirt is hanging down.)
3. hwislxst asxíłxh miyát yxʷəxʷmílx . (Pull up your pants. They're hanging too low.)
3. mriłp - balsam fir
sňʔaslmíws:
sʔaʔúms:
1. i? skʷaňtq na?ł slčal čʔatxílx kmax i? cqiłp, sʔatqʷłp, puňłp, mriłp lut čʔatxílx. (The plants and trees sleep; only the fir, pine, juniper, balsam fir don't sleep.)
2.
3.

2. i? swkna?qinx

s?um's

stuwix	Similkameen / Nicola people
nək ^w tmix ^w	Thompson people
Spaǰmń	Douglas Lake
Ńtəqitmíx	Quilchena
six ^w ápmx	Shushwap
wəsxniŋx ^w	long house
?aw?awtíw'snt	sneak up on
ǰísalám	build fence
čkmárna?st / kmárna?ńt / kmárna?m	to cover something in a hole
ńxwiltń	drying rack
čtqmniw'st / tqmniw'snt	put things on / in middle
ŋixńt	put food out / lay food out
čńtətkńtiŋ / čńtətkam	scoop out w/ a flicking motion
?asǰm	spine / backbone
střar	thread
təkińm	sew
čńxlqist / ńxlqint / ńxlqinm	chop head
?iǰmń	scraper
ǰqumń	awl
x ^w čxmńčut	give oneself
tǰíapla?	offerings
txətnčutń	guardian
pǰmimń	one who always hunts
čyiriwa?xnń	wear snow shoes
təqilix	lay around (pl.)
?aw?íwtxnń	sneak up on
kla?míńt	get close to
x ^w ust / x ^w ustńt	rush something / hurry someone
swulíča?	dugout canoe
čńxlíča?st / ńxlíča?ńt	chop out the inside
Sńqa?tk ^w is	Westbank
Ńkmaplqs	Head of the Lake (OKIB)
kǰumčńm	food ceremony

smýmaŋ

<p>q'sápi? i? swkna?qinx čwəxwix Í ysačis i? swkna?qinx sa?titk^w tł sńx^wńtk^witk^w uť kl swkna?qinx tik^wt. i? k^wiłt čwəxwix l sńx^wńtk^witk^w tł s?úmla?x^ws Káyta? la?kín ka? čńtǰpitk^w i? w'kna?qín sa?titk^w kl sńx^wńtk^witk^w. mat kl naqs xčəčikst uť tǰ^wiws i? s'q'sápi?s i? swkna?qinx ?imxəlx kl smłqmix la?kín i? stuwix ki? k^wliwt. řapná? ti? kmax i? swkna?qinx na?ł nək^wtmix^w i? k^wliwt l smłqmix. uť i? k^wiłt i? swkna?qinx čwix l Spaǰmń uť l Ńtəqitmíx ilí? kl six^wápmx, nək^wtmix^w uť nix^w i? stuwix. čxí? i? t k^wiłt i? syilx sqilx^w, i? swkna?qinx písła?ť i? ńčwčwixtńsəlx řa čřistkń, sič řa ča?áq^wm řam?imx yřat ta?kín. řistkń uť ń?imxəlx l q^wči? kń l wəsxniŋx^w čktpína? t tuk^wtáń. ča?áq^wm l sx^wulŋx^w ki? čwix ixí? čktpína? t tuk^wtáń.</p>	<p>Nicola people Thompson people Douglas Lake; Quilchena; Shushwap people long house</p>
--	--

<p>i? swkna?qinx xw?it i? qaqxwíxs í sa?sa?titkws na?i i? tkwtikwts. xw?it fa čkwni?st t ntýtyix, xwaxwmina?, spqwlič na?i qixwíx. čkwulmsts i? tawmin ut kwíkwulm t stmus ixí? ut čkwñnusts i? ntýtyix.</p> <p>čxi? i? t kwíłt i? syilx, i? swkna?qinx ničáyp čpiřm. čpiřstsəlx i? sła?činn í sča?áqw ut ka?áym ixí? ki? qwəčqwučt ut xast i? síbi?s. i? t čkwihk na?i čqiln i? sqilqtmixw ka? čpiřm, ktkəkwəp čkñxitrns kakíčsəlx i? sła?činn ut čkwñnustsəlx. i? knaqs ča?k wəačntís i? kəkwəpa?s, kwñxasqt ixí? m? ilxwt. ixí? m? wəačntís t spičn kñ t stəktəčxwifp. tə qyxwnus i? sła?činn, təwnikstms i? kəkwəpa?s ut kiłs i? sła?činn. ixí? sič łlap i? sła?činn ut nčahúsəs i? kəkwəpa?, ilí? wəham i? kəkwəpa?. ixí? i? sqilqtmixw ʔawʔawtíwəsə sič tšapntís. tə wikñtrn t sła?činn i? sqilqtmixw, ixí? itlí? tqičłx.</p> <p>tə čla?kín i? smam?im čknxłtiñ tə čpiřm, čqixwsts i? sła?činn. tə čqixwstsəlx i? sła?činn, łtsalám ut čwəkwwíkwmist i? sqilxw í a? čłčal kñ í a? čtəktak. tə ka?itət i? sła?činn, twist i? sqilxw ut taqs i? t kłkilxs. ixí? ut qixwəxw i? sła?činn tə čkl səxwpiřm, ixí? ut tšapntís t čkwihks na?i čqilns. tə čqixwstsəlx i? sła?činn, lut tə čkwulmstsəlx i? kəkwəpa?səlx.</p> <p>ka?áym tə čpiřm i? sqilqtmixw, nkwakwñm t kslə?činn ýlmixwm ktknxčutñsəlx. i? sýsyus í spiřm mi nkwiñsəlx ixí? čúñma?sts i? kwíłt i? čawts. ixí? tšapám t sła?činn i? sqilqtmixw tčxwuystsəlx í nčwixtñs ilí? i? smam?im čiqwsəlx i? sła?činn ut naníksəlx. tə čla?kín xw?it i? ksləxwəlx t sła?činn, ilí? ntliñksəlx i? sła?činn ut naníksəlx. ilí? ktixwpsəlx i? sła?činn mi lut stim ksm?ikstms i? stiqw, ixí? nixw i? tkmíca?s xwaw. tə tšwíca? ixí? lut i? xəxmwał ks?awusa?rns, čkstwíłx i? stiqw tə čkwíkwulí i? mśámła?. ?istkm, ilí? čkmárna?stsəlx i? t smíkwt ití? t tkłkłxmikstñ ixí? mi lut ksm?ikstmi?s i? stim i? stiqw.</p> <p>ilí? tkičxstsəlx i? sła?činn kl nčwixtñs, i? smam?im naníki?s ut xwñtis i? stiqw, pýqčinn. ksəríca?s i? stəktəčxwifp ixí? a? čkwulstsəlx ktñxwíłtñs, ilí? čtqmniwstsəlx i? stiqw. łləklík ut kəykáya? t čñaníksts ut čktixw p í nčwíłtñ čktwar. ilí? pýqñtis, qwłñtis put xwaw mi sič tixsəlx. sič itlí? kwñxasqt ksəčktixwps, ixí? mi sič kwumšəlx ks?itñs tə ?istkm.</p> <p>yfat i? stims i? sła?činn čkwulmsts i? swkna?qinx. č?itstsəlx i? stiqws, młkiya?s ut nixw i? sqwłčniñks, npusəs i? sčmčim ut čñtəktñtis i? stpi?. i? tinxs tł ʔasřms na?i snqwuñxáns čkwulstsəlx t kstrars ití? ka? čtəkimřm. čñłiqists i? sła?činn čkwists i? sčmqiñ čkwulmsts tə čxwíkwm, i? t sčmčims na?i qwmqwmñqñs čkwíkwulm t kl?iqmñs t klłqumñs. i? sła?činn ta?łi? knxčutñs i? sqilxw. xwčxmñčut i? kl sqilxw. nařmł xmins i? sqilxw tə ksnh?ilñtrn.</p> <p>i? tətwit í a? čx?it tə tšapám, kskwúli?s. kstxəñtis yfat i? stim i? sła?činn. lut t ksxi?xi?stím tə kšwíłsts kñ tə ks?iskwłmsts i? stims. ut xwíčxts tkśápla?s tł xi?xi?stím tə kskwñnúi?s i? sła?činn. čniłts na?i txəñčutñs kswíčca?x ks?amtis i? sqilxw. kskwłčnčúta?x t stiq i? sła?činn. xłlitsəlx yfayfát i? łəxəłłxap, ma?ñtisəlx i? sqwsi?səlx tə piřm. ixí? mi mistšəlx uníxw přmimñ, kśaxstsəlx mi ničáyp xast přmimñ ut xast tə čtəxwčñčut.</p> <p>í smłqmix xw?it i? yilíkwxkñ, put kl n?ayśnúła?xw ki? xw?it. yfat pñkiñ əčpiřstsəlx i? yilíkwxkñ, nařmł ?istkm kíkñ ksqipčms ut piřsəlx i? sčmíčca?. čyiríwa?xnm ut ktkəkwəp tə čpiřstsəlx i? sčmíčca?. i? yilíkwxkñ í nšca?áqwtñs ka? čpiřstsəlx áti? ixí? ki? qwčqwučtəlx. č?ix i? trnxwúła?xw, təqlilx i? yilíkwxkñ. a? čpiřm ʔaw?íwtxnm kła?mís i? yilíkwxkñ kñ xwustsəlx i? kəkwəps ixí? qixwłtrn la?kín mi čłtšapstís.</p> <p>lut tə kłntýtyix í smłqmix, sčxilx sýsyus í spiřm. xw?it i? spíłmš na?i síya?s ixí? čkwulmš kšñ?ayxwšsčínřms. tə čla?kín i? swkna?qinx čkwíkwulm t ł?i? tł ki?łilxw čxi? t snśayčkstx, nařmł i? mriřp ixí? ki?łilxw a? čkwulmsts, lut i? łi?ifp. i? swkna?qinx</p>	<p>sneak up on</p> <p>build fence</p> <p>cover s/t in a hole</p> <p>drying rack; put</p> <p>lay/put out food</p> <p>scoop out; spine thread; sew; chop head scraper</p> <p>awl; give oneself</p> <p>offerings</p> <p>guardian</p> <p>one who always hunts</p> <p>wear snow shoes</p> <p>lay around (pl.)</p> <p>sneak up on; get close to; rush</p>
---	---

<p>nix^w čk^wulsts i? swulířa?, čńxlířa?sts i? mulx.</p> <p>řapná? čwəxwix i? swkna?qinx kář?áľq^w kľ swtímtk ut kář?áľq^w kľ n?iřľtk. ĩ swtímtk kář?áľq^w i? swkna?qinx ĩ sř^wř?iřp sqłx^wúla?x^w ka? čwəxwix, ĩ řřačířs i? swkna?qinx sařtít^w. ĩ n?iřľtk kář?áľq^w, sisřľk čř^wtix^wlřn i? sk^wsk^wists i? sqľqłx^wúla?x^w: Smlqmix, Čwčwíxa?, Ńkřip, řńřiřłtkř, řńřa?řtk^wis, Ńkřapľqs ut řpařmř.</p> <p>řapná? řřat i? swkna?qinx čřiř papúřtəłx. púři? čřiřř, čwčwíčř, čř^wľř^wliwř, čř^wstsəłx i? kłmřiřstřsəłx. púři? əčkřumčńřməłx kľ čřřit i? řčwíč, a? čřřit i? řpýřatq ut nix^w a? čřřit i? řřtýřix. púři? əčřúľluřs ččľalq^wř, čřmířłřtəłx ut əčmāřsčúřtəłx. púři? əčk^wulstřmř, čřix^wām ut čkřřařmř. púři? ĩ řmř^wúla?x^wsəłx.</p>	<p>dugout canoe; chop out the inside</p> <p>Westbank; Head of the Lake</p> <p>food ceremony</p>
--	---

sřsúx^wna? swřřilř

1. řřapľ?, kářkľř ki? čwəxwix i? swkna?qinx ?
2. řńkiř ki řiřmřəłx i? swkna?qinx kľ smlqmix ?
3. swit i? k^wliwř kľ smlqmix řə řiřmřəłx ilř? i? swkna?qinx ?
4. řapná?, swit i? k^wliwř ĩ smlqmix ?
5. řa čřřstkrř, čkiř i? čřt^wsəłx i? swkna?qinx ?
6. ĩ řčařáq^w, čkiř i? čřt^wsəłx i? swkna?qinx ?
7. stíř i? řaqx^wř i? kľ swkna?qinx sařsařřtít^ws nařř řk^wřik^wřs ?
8. ř stíř ka? čřiřř i? swkna?qinx sqľqłřmř^w ?
9. ř stíř a? čkřřitř i? swkna?qinx mi kākíčřsəłx i? řřařčířř ?
10. řńkiř řəwřnikstřs i? kəkwāřařs mi kiłs i? řřařčířř ?
11. řəřřkřx ut řāřřāwřřwřřřř i? řřařčířř ř sqľqłřmř^w ?
12. stíř a? čkřřs i? smāřřiř řa čkřřřřilř řa čřiřř ?
13. stíř a? čkřřs i? kəkwāřsəłx řa čkřřřřilř řa čřiřř ?
14. řř stíř mi řk^wiřsəłx ř křřařčířř řřłmř^wř ?
15. swit i? čřq^wsəłx i? řřařčířř ut nāřkřsəłx ?
16. əřřkřstř řa čř^wřř i? křřāx^wřřř i? řřařčířř ĩ řčařáq^w ?
17. əřřkřstř řa čř^wřř i? křřāx^wřřř i? řřařčířř řa čřřstkrř ?
18. stíř a? čk^wulstsəłx i? swkna?qinx křřřřwřłřřs ?
19. əřřkřstř i? řřiq^w řa čřřwřłřř ?
20. əřřkřstř i? swkna?qinx i? řřařčířř řčřčířřs ?
21. řəřřkřx ut čńřľqřstř i? řřařčířř ř swkna?qinx ?
22. řř stíř čk^wľk^wulř i? swkna?qinx ř křřřřřřs nařř křřľřřřmřs ?
23. əřřkřstř i? řřařčířř řa čřřřř řa řřapāř i? řřřřř ?
24. swit i? řřłřřřř řa řřřřř nařř řřřřřřřř ? řəřřkřx ut řřłřřřř ?
25. kářkľř ka? kř^wřř i? řřľřk^wľkř ?
26. řńkiř ka? čřiřřstsəłx i? řčřřřřř ?
27. stíř i? k^wulřstř řa čřiřřstsəłx i? řčřřřřř ?
28. řńkiř ka? čřiřřstsəłx i? řřľřk^wľkř ?
29. əřřkřstř i? řřľřk^wľkř řa čřiřřstř ?
30. řəřřkřx ut řřřřř ĩ řřřřř i? smlqmix ?
31. stíř a? čk^wulřřs křřřřřřřřřřřřř i? smlqmix ?
32. řa čk^wľk^wulřřřřř řa řřř i? swkna?qinx, řř stíř i? kiřľľřřř a? čk^wulřřstsəłx ?
33. řř stíř čk^wulřstř i? swulířřřřř ř swkna?qinx ?
34. kářkľř ka? čwəxwix i? swkna?qinx řapná? ?
35. kářkľř ka? čwəxwix i? swkna?qinx i? ĩ swtímtk ?
36. kářkľř ka? čwəxwix i? swkna?qinx i? ĩ n?iřľtk ?
37. čkiř i? swkna?qinx řapná? ?

38. stiṁ aḡ čkḡumčstsəlx iḡ swknaḡqinx ?

39. stiṁ iḡ pútiḡ aḡ čkistsəlx iḡ swknaḡqinx ?

aṅčáwṭ swṭtiṁ

1. haḡ čsuxṡstxṡ iḡ swknaḡqinx saḡtítṡ kṁ swknaḡqinx tíṡṡ ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ?

2. kṡ tə skṡəḡimít, haḡ ḡimx asnəqsílxṡ ? kṡinx iḡ sḡimxṁḡ ? maḡxít.

3. Í sčaḡáqṡṁ, haḡ Í sxṡulṡṡ kiḡ kṡ čwix ? tə lut, haḡ aṅxmíṁk ? maḡxít.

4. haḡ p čkṡṁniḡst naḡḡ asnəqsílxṡ t ṁtýtyix, xṡəxṡmínaḡ, spqṡlič kṁ qixṡlx ? maḡxít.

5. haḡ kṡ kṡkəkwap čkṁxitrṁstrṁs akskacíčṁ iḡ stiṁ ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ? maḡxít.

6. swit iḡ ṁčahúsnṡṡ t spiḡsčíft ? swit iḡ ṁčahúsnṡṡ ? maḡxít.

7. swit iḡ ksnčahúsnṡ tə ḡlap ? swit aksṁčahúsnṡ tə ḡlap ? maḡxít ?

8. swit iḡ ḡawḡawṡtíwsṁs t skṡəḡaḡ ? swit iḡ ḡawḡawṡtíwsṁs t skṡəḡaḡ ? maḡxít ?

9. swit iḡ ksḡawḡawṡtíwsṁs tə skəḡlaxṡ ? swit aksḡawḡawṡtíwsṁs tə skəḡlaxṡ ? maḡxít ?

10. haḡ p kṡfalám naḡḡ asnəqsílxṡ t snəqsipiṁtk ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ?

11. t sčaḡáqṡ, haḡ p wəḡṡwíṡmiḡst naḡḡ aslṡláḡt Í aḡ ččíčal kṁ Í aḡ čṡəḡak ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ?

12. haḡ ččúṁmaḡstxṡ iḡ kṡiṡt aṅčáwṭ ? haḡ iḡ kṡiṡt ččúṁmaḡstrṁs iḡ čawṡsəlx ? maḡxít.

13. haḡ čiqṡṁtṡ stiṁ t ṁṡspiṁtk ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ?

14. t ṁṡspiḡsčíft, haḡ stiṁ kmárnaḡṁtṡ mi lut ksmḡíkstmiḡs iḡ stiṁ ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ?

15. stiṁ iḡ qṡṡtixṡ uḡ tixṡṡ asnəqsílxṡ t skṡəḡaḡ ? maḡxít.

16. haḡ strṁáliḡs čḡiḡsts iḡ stiqṡs, mṡkiyaḡs uḡ nixṡ iḡ sqṡlčniṁks iḡ sṡaḡčínṁ kṁ stṁḡalt ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ? maḡxít.

17. haḡ kṡəčṡačṡ uḡ tiḡ aṅḡásxṁ ? maḡxít.

18. haḡ pṁkiṁ wikṁtṡ iḡ ṡlṡláyaḡ (zombie) čṁtəḡkṁtis iḡ sčṁqiṁs iḡ sqilṡ ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ?

19. haḡ aṅxást iḡ sṡkiriṁṁ ? swit misčṡəḡiriṁṁ Í asnəqsílxṡ ? maḡxít.

20. haḡ swit ṁxlqiṁts ? haḡ swit ṁxlqiṁtṡ ? maḡxít.

21. haḡ kṡ xṡčxmṁčut iḡ kṡ sqilṡ ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ?

22. haḡ kṡ kṡtəḡṁčutṁ ? swit kṁ stiṁ aṅtəḡṁčutṁ ? maḡxít.

23. haḡ aṅṡəḡṡṡap čṡaxstṁsəlx ? haḡ čṡaxstṡsəlx ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ?

24. tə ḡistkṁ, haḡ kṡ čyiriwaḡxnṁ ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ? maḡxít.

25. tə ččḡix iḡ trṁṡúlaḡxṡ, haḡ p čṡəḡlilx anwí naḡḡ aslṡláḡt ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ?

26. kṡ tə čxṡuy kṡ snəsaḡstáiqṡṁ, haḡ čḡawḡiṡtṡstṡṡ, kṡaḡmístṡ iḡ swḡwḡnuṁtaḡx ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ? maḡxít.

27. tə čṡəkaḡliḡəlx aslṡláḡt, haḡ čxṡustṡsəlx ? maḡxít.

28. haḡ kṡ kṡṡiḡiḡ ? haḡ kṡ kṡstaṁ ? haḡ swit Í asnəqsílxṡ kṡstaṁ kṁ ṡiḡiḡ ? maḡxít.

29. haḡ ṁxlṡčaḡṁtṡ stiṁ t sčaḡáqṡ ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ? maḡxít.

30. haḡ asnəqsílxṡ čwəxwix kaḡáiqṡ kṡ swṡimṡtk uḡ kaḡáiqṡ kṡ ṁḡiṡtk ? maḡxít.

31. naḡḡ asnəqsílxṡ, haḡ p čpiḡṁ, p čwčwičṁ, p čqṡlṡwiṁ, čṡixṡstṡ iḡ kṡmriṁstrṁḡ ? səḡḡkinx ? səḡḡkinx uḡ lut ?

32. naḡḡ aslṡláḡt, haḡ p əčḡúlluḡs p ččlalqṡṁ, pčmímiṡt uḡ p čmaṁsčúṡ ? maḡxít.

33. swit aḡ čmiskḡáwṁ tí aslṡláḡt naḡḡ asnəqsílxṡ ? maḡxít.

skł?iysrń t řilń s?a?úńs

A. čńqmiń aksčkwúł: wýstik^w a? čńqmiń.

kła?mínń / kła?mínt / kła?mínń- to get close to

	ińčá	anwí	čniłts	mnińłtət	mnińłtəmp	mnińłtsəłx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive fut./inceptive						
intransitive future imperf.						
intransitive affirm. comm.	---		---			---
intransitive neg. comm.	---		---			---
transitive past/present						
transitive cust./ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperf. future						
transitive affirm. comm.	---		---			---
transitive neg. commands	---		---			---
present durative						
imperfect durative						
future durative						
future imperf. durative						
past perfect						
future perfect						

Č. **swítitíñ** aksčkwúí: kłətmčinx t milkwčn nśəlxčín. nmýčimnít **asčqáy** kí nwyápixčn.

1. ha? p səčkłatəmínx ? (i? lúti?)

nwyápixčn:

2. ha? k^w kłatəmínm t sqilx^w ? (kiw)

nwyápixčn:

3. ha? k^wu kskłatəmína?x inčá na?ł Słtis ? (lut)

nwyápixčn:

4. xł stim uł kłatəmíntx^w ańxmín ? (pułst)

nwyápixčn:

5. ha? akskłatəmínm i? sčwanáytrn ? (lut)

nwyápixčn:

6. ha? čkłatəmístx^w i? nxa?xłtk^w ? (lut / Prasuwá)

nwyápixčn:

Č. **Customary/ actual 36 čnqmiñ** aksčkwúí: Complete the box with correct verb/object forms.

čkłatəmíst- to get close to

	inčá	anwí	čniłts	mniimtət	mniimtəmp	mniimtsəlx
inčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniimtət	xxx			xxx		
mniimtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəlx mniimtsəlx						

ε. **swítitíñ** aksčkwúí: kłətmčinx t milkwčn nśəlxčín. nmýčimnít i? swítitíñ na?ł asčqáy kí nwyápixčn.

1. ha? k^wu? čkłatəmístx^w inčá? (kiw)

nwyápixčn:

2. swit a? čkłatəmístmś ? (səx^wktaqína?m)

nwyápixčn:

3. ha? inčá na?ł Ssa?áıqs k^wu? čkłatəmístm Piyarís ? (lut)

nwyápixčn:

4. ha? čkła?mířəmt ? (kiw)

nwýápixčn:

5. swit a? čkła?mířəms ? (ylylmixwř)

nwýápixčn:

6. ha? čkła?mířəmn ? (lut)

nwýápixčn:

H. **past/present -ft 36 čňqmiň** aksčkwúl: Complete the box with correct verb/object forms.

čkła?mířt- go/get/put close to something of someone

	iňčá	anwí	čniłts	mniřmtət	mniřmtəmp	mniřmtsəłx
iňčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniřmtət	xxx			xxx		
mniřmtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mniřmtsəłx						

I. **swřtiň** aksčkwúl: kłəřmčinx t milkwčň nsəłxčin. řnyčinmňt i? swřtiň na?ł asčqáy kł nwýápixčn.

1. ha? kwu? kła?mířtxw isřmhkaws ? (lut)

nwýápixčn:

2. swit i? kła?mířtřs asřilwi? ? (səxwqwiłx)

nwýápixčn:

3. ha? Piyarís kwu? kła?mířtrň i? sqwsiřtət ? (kiw)

nwýápixčn:

4. ha? Qwřtalqs kła?mířəms i? kəkwwápařňp ? (lut)

nwýápixčn:

5. ha? p řstils řřň kła?mířəmt i? řřtəxwřtxwusrňp ? (kiwa)

nwýápixčn:

6. húma?, ha? unixw uł kła?mířəmn i? kwřłstnrňp t spiřsčłft ? (lut)

nwýápixčn:

čk^wulmstn i? s?a?úms

1. stuwix- Nicola people
sⁿ?asimíws: stwtuwix
s?a?úms:
1. mat kí naqs xčăčikst ut tš ^w iws i? sósápi?s i? swkna?qinx ?imxəlx kí smíqmix la?kín i? stuwix ki? k ^w liwt. (About 150 years ago, Okanagan people starting moving into the Smilkameen Valley where the Nicola people lived.)
2. tx ^w a?x ^w ?ít i? snəqsilx ^w tət tí stuwix . (We have a lot of relatives from the Nicola people.)
3. k ^w čăčk ^w ačt t sqilx ^w i? stuwix . (The Nicola people are strong people.)
2. nək^wtmix^w- Thompson people
sⁿ?asimíws: nək ^w nək ^w tmix ^w
s?a?úms:
1. řapná? tí? kmax i? swkna?qinx na?í nək^wtmix^w i? k ^w liwt í smíqmix. (Now there are only Okanagan and Thompson people in the Similkameen Valley.)
2. k ^w u nqíx ^w iws kí nək^wtmix^w . (We are related to the Thompson people.)
3. čnítix ^w lčn i? nək^wnək^wtmix^w . (The Thompson people speak a different language.)
3. Spařmⁿ- Douglas Lake area
s?a?úms:
1. ut i? k ^w iłt i? swkna?qinx čwix í Spařmⁿ ut í Ntəqítmíx ilí? kí six ^w ápmx, nək ^w tmix ^w ut nix ^w i? stuwix. (And other Okanogans lived at Douglas Lake and Quilchena among the Shuswap, Thompson and Nicola.)
2. i? spařmⁿx čn?w ^w kna?qínčn ^m . (The Douglas Lake people speak Okanagan language.)
3. ilí? nix ^w k ^w u ksnəqsilx ^w í Spařmⁿ . (There too we have relatives at Douglas Lake.)
4. Ntəqítmíx- Quilchena area
s?a?úms:
1. ut i? k ^w iłt i? swkna?qinx čwix í Spařm ⁿ ut í Ntəqítmíx ilí? kí six ^w ápmx, nək ^w tmix ^w ut nix ^w i? stuwix. (And other Okanogans lived at Douglas Lake and Quilchena among the Shuswap, Thompson and Nicola.)
2. i? Ntəqítmíxəx kfa?m í tik ^w t ki? k ^w liwt. (The Quilchena people live near the lake.)
3. x ^w ?it i? snkłca?sqáxa? ilí? t trnx ^w úla?x ^w , í Ntəqítmíx . (There are a lot of horses in that country, in Quilchena.)
5. six^wápmx- Shuswap people
sⁿ?asimíws:
s?a?úms:
1. ut i? k ^w iłt i? swkna?qinx čwix í Spařm ⁿ ut í Ntəqítmíx ilí? kí six^wápmx , nək ^w tmix ^w ut nix ^w i? stuwix. (And other Okanogans lived at Spaxomiñ (Douglas Lake) and Quilchena (Nicola Lake) among the Shuswap, Thompson and Nicola.)
2. q ^s ápi? xmiñs i? swkna?qinx i? six^wápmx . (Long ago the Shuswap were enemies to the Okanagan people.)
3. řapná? nəqsilx ^w tət. k ^w u ksn?a ⁿ ?íma?t tí six^wápmx . (Now we are family, we have grandchildren from the Shushwap people.)
6. wəsxniŋx^w- long house
sⁿ?asimíws: wəswəsxniŋx ^w
s?a?úms:
1. ?istk ^m ut n?imxəlx í q ^w čí? kr ⁿ í wəsxniŋx^w čktpína? t tuk ^w tán, ča?áq ^w m í sx ^w ulíx ^w ki? čwix ixí? čktpína? t tuk ^w tán. (They lived in pit houses or long houses covered with tules in the winter, and they lived in tule covered teepees in the summer.)
2. čtx ^w a?x ^w ?ít řa čk ^w liwt í wəsxniŋx^w . (A lot of people can live in the long house.)

3. sḡʕaʕatáḡ iʔ wəsxniʔxʷ. (The longhouse is a gathering place.)
7. ʔawʔawtiwsnt- sneak up on something
sḡʔasimiws:
skʷiʕtiḡ: ʔawʔawtiwsx / ʔawʔawtiwsnt (affirmative singular); lut aksʔawʔawtiws / lut aksʔawʔawtiwsnt (neg. singular); ʔawʔawtiwswi / ʔawʔawtiwsnti (affirmative plural); lut ksʔawʔawtiwsmp / lut ksʔawʔawtiwsntp (neg. plural)
skʔiʔiʕsts
1. kḡ ʔawʔawtiws, kʷ ʔawʔawtiws, ʔawʔawtiws, kʷu ʔawʔawtiws, p ʔawʔawtiws, ʔawʔawtiwsəlx
2. kḡ čawʔawtiws, kʷ čawʔawtiws, čawʔawtiws, kʷu čawʔawtiws, p čawʔawtiws, čawʔawtiwsəlx
3. kḡ sʔawʔawtiwsx, kʷ sʔawʔawtiwsx, sʔawʔawtiwsx, kʷu sʔawʔawtiwsx, p sʔawʔawtiwsx, sʔawʔawtiwsxəlx
4. kḡ səčʔawʔawtiwsx, kʷ səčʔawʔawtiwsx, səčʔawʔawtiwsx, kʷu səčʔawʔawtiwsx, p səčʔawʔawtiwsx, səčʔawʔawtiwsxəlx
5. kḡ ksʔawʔawtiwsaʔx, kʷ sʔawʔawtiwsaʔx, ksʔawʔawtiwsaʔx, kʷu ksʔawʔawtiwsaʔx, p sʔawʔawtiwsaʔx, ksʔawʔawtiwsaʔxəlx
6. kḡ ksəčʔawʔawtiwsaʔx, kʷ səčʔawʔawtiwsaʔx, ksəčʔawʔawtiwsaʔx, kʷu ksəčʔawʔawtiwsaʔx, p səčʔawʔawtiwsaʔx, ksəčʔawʔawtiwsaʔxəlx
7. ʔawʔawtiwsnt, ʔawʔawtiwsntxʷ, ʔawʔawtiwsəs, ʔawʔawtiwsntm, ʔawʔawtiwsntp, ʔawʔawtiwsəsəlx
8. čawʔawtiwsnt, čawʔawtiwsntxʷ, čawʔawtiwsnts, čawʔawtiwsntm, čawʔawtiwsntp, čawʔawtiwsntsəlx
9. isʔawʔawtiwsntm, asʔawʔawtiwsntm, sʔawʔawtiwsəs, sʔawʔawtiwsntm, sʔawʔawtiwsntp, sʔawʔawtiwsəsəlx
10. isəčʔawʔawtiwsntm, asəčʔawʔawtiwsntm, səčʔawʔawtiwsəs, səčʔawʔawtiwsntm, səčʔawʔawtiwsntp, səčʔawʔawtiwsəsəlx
11. iksʔawʔawtiwsntm, aksʔawʔawtiwsntm, ksʔawʔawtiwsntm, ksʔawʔawtiwsntm, ksʔawʔawtiwsntp, ksʔawʔawtiwsntpəlx
12. iksəčʔawʔawtiwsntm, aksəčʔawʔawtiwsntm, ksəčʔawʔawtiwsntm, ksəčʔawʔawtiwsntm, ksəčʔawʔawtiwsntp, ksəčʔawʔawtiwsntpəlx
13. isʔawʔawtiwsntm, asʔawʔawtiwsntm, sʔawʔawtiwsntm, sʔawʔawtiwsntm, sʔawʔawtiwsntp, sʔawʔawtiwsntpəlx
14. isəčʔawʔawtiwsntm, asəčʔawʔawtiwsntm, səčʔawʔawtiwsntm, səčʔawʔawtiwsntm, səčʔawʔawtiwsntp, səčʔawʔawtiwsntpəlx
15. iksʔawʔawtiwsntm, aksʔawʔawtiwsntm, ksʔawʔawtiwsntm, ksʔawʔawtiwsntm, ksʔawʔawtiwsntp, ksʔawʔawtiwsntpəlx
16. iksəčʔawʔawtiwsntm, aksəčʔawʔawtiwsntm, ksəčʔawʔawtiwsntm, ksəčʔawʔawtiwsntm, ksəčʔawʔawtiwsntp, ksəčʔawʔawtiwsntpəlx
17. isčawʔawtiws, asčawʔawtiws, sčawʔawtiwsnts, sčawʔawtiwsntm, sčawʔawtiwsntp, sčawʔawtiwsntsəlx
18. iksčawʔawtiws, aksčawʔawtiws, ksčawʔawtiwsnts, ksčawʔawtiwsntm, ksčawʔawtiwsntp, ksčawʔawtiwsntsəlx
sʔaʔums:
1. ixíʔ iʔ sqʕtmixʷ ʔawʔawtiwsəs sič ʕaʕntis. ʕə wikntm t sʕaʕiḡntm iʔ sqʕtmixʷ, ixíʔ itlíʔ əʕiçíç. (Then the man would sneak up and shoot the deer.)
2. ʔawʔawtiwsnt asxmhkawaʔ mi kʷhniʔútyaʔstxʷ. (Sneak up on your sweetie so you can grab him.)
3. ʔawʔawtiwsnts aḡxmíḡ uʔ pulstms. (Your enemy can sneak up on you and kill you.)
8. kʔsalám- build fence
sḡʔasimiws: kʔsalalám
skʷiʕtiḡ: kʔsalím / kʔsalhḡikʷ (affirmative singular); lut akskʔsalám (neg. singular); kʔsalími / kʔsalhḡiki (affirmative plural); lut kskʔsalám / lut kskʔsalhḡip (neg. plural)
skʔiʔiʕsts
1. kḡ kʔsalám, kʷ kʔsalám, kʔsalám, kʷu kʔsalám, p kʔsalám, kʔsaláməlx
2. kḡ čkʔsalám, kʷ čkʔsalám, čkʔsalám, kʷu čkʔsalám, p čkʔsalám, čkʔsaláməlx
3. kḡ skʔsalím, kʷ skʔsalím, skʔsalím, kʷu skʔsalím, p skʔsalím, skʔsalíməlx

4. kñ səčkířalmíx, kʷ səčkířalmíx, səčkířalmíx, kʷu səčkířalmíx, p səčkířalmíx, səčkířalmíxəlx
5. kñ kskířalmíxaʔx, kʷ skířalmíxaʔx, kskířalmíxaʔx, kʷu kskířalmíxaʔx, p skířalmíxaʔx, kskířalmíxaʔxəlx
6. kñ ksəčkířalmíxaʔx, kʷ səčkířalmíxaʔx, ksəčkířalmíxaʔx, kʷu ksəčkířalmíxaʔx, p səčkířalmíxaʔx, ksəčkířalmíxaʔxəlx
7. kířalníťn, kířalníťxʷ, kířalníťs, kířalníťm, kířalníťp, kířalníťsəlx
8. čkířalstíň, čkířalstíxʷ, čkířalstís, čkířalstím, čkířalstíp, čkířalstísəlx
9. iskířalám, askířalám, skířalántís, skířalántím, skířalántíp, skířalántísəlx
10. isəčkířalám, asəčkířalám, səčkířalántís, səčkířalántím, səčkířalántíp, səčkířalántísəlx
11. ikskířalám, akskířalám, kskířalántís, kskířalántím, kskířalántíp, kskířalántísəlx
12. iksəčkířalám, aksəčkířalám, ksəčkířalántís, ksəčkířalántím, ksəčkířalántíp, ksəčkířalántísəlx
13. iskířalám, askířalám, skířalám, skířalámťət, skířalám, skířaláməlx
14. isəčkířalám, asəčkířalám, səčkířalám, səčkířalámťət, səčkířalám, səčkířaláməlx
15. ikskířalám, askířalám, kskířalám, kskířalámťət, kskířalám, kskířaláməlx
16. iksəčkířalám, aksəčkířalám, ksəčkířalám, ksəčkířalámťət, ksəčkířalám, ksəčkířaláməlx
17. isčkířal, asčkířal, sčkířal, sčkířalťət, sčkířal, sčkířaləlx
18. iksčkířal, aksčkířal, ksčkířal, ksčkířalťət, ksčkířal, kssčkířaləlx
sʔaʔúms:
1. řa čqixʷstsəlx iʔ sřaʔčínř, kířalám uť čwəkʷwíkʷmiʔst iʔ sqilxʷ ř aʔ ččlčal kř ř aʔ čřəkřak. (In a deer drive, people would build fences and also hide among the trees and bushes.)
2. řapnáʔ iʔ sqilxʷ čkířalstís iʔ stmřaltsəlx. (Now people fence in their cattle.)
3. haʔ kířalántíxʷ aňtmxʷúlaʔxʷ ? (Did you fence off your land?)
9. řxwíltň - drying rack
sňʔasímiwís: řxwíltň
sʔaʔúms:
1. ksəřlčaʔs iʔ stəkřəkčxʷiř ixíʔ aʔ čkʷulstəsəlx řxwíltňs , ilíʔ čřqmniwístsəlx iʔ stiqʷ. (Deer meat was dried on a drying rack made of willow branches with the bark peeled off.)
2. řapnáʔ t skəkřákaʔ ululíř iʔ řxwíltňs . (Now they use chicken wire for their drying racks.)
3. řsapíʔ ř řsřřřisxň aʔ křpíl tqilřks čkřřəkʷstísəlx iʔ spýqař ixíʔ iʔ řxwíltňs . (Long ago they used the top of a big flat rock to dry their food.)
10. čřqmniwíst / řqmniwístň - put things in the middle
sňʔasímiwís: řqmniwístň
skʷístitň: řqmniwístx / řqmniwístň (affirmative singular); lut akřqmniwíst / lut akřqmniwístň (neg. singular); řqmniwístwi / řqmniwístňti (affirmative plural); lut křqmniwístřp / lut křqmniwístňřp (neg. plural)
skířlřysts
1. kñ řqmniwíst, kʷ řqmniwíst, řqmniwíst, kʷu řqmniwíst, p řqmniwíst, řqmniwístəlx
2. kñ čřqmniwíst, kʷ čřqmniwíst, čřqmniwíst, kʷu čřqmniwíst, p čřqmniwíst, čřqmniwístəlx
3. kñ stqmniwístx, kʷ stqmniwístx, stqmniwístx, kʷu stqmniwístx, p stqmniwístx, stqmniwístxəlx
4. kñ səčřqmniwístx, kʷ səčřqmniwístx, səčřqmniwístx, kʷu səčřqmniwístx, p səčřqmniwístx, səčřqmniwístxəlx
5. kñ křqmniwístsaʔx, kʷ stqmniwístsaʔx, křqmniwístsaʔx, kʷu křqmniwístsaʔx, p stqmniwístsaʔx, křqmniwístsaʔxəlx
6. kñ ksəčřqmniwístsaʔx, kʷ səčřqmniwístsaʔx, ksəčřqmniwístsaʔx, kʷu ksəčřqmniwístsaʔx, p səčřqmniwístsaʔx, ksəčřqmniwístsaʔxəlx
7. řqmniwístň, řqmniwístňxʷ, řqmniwístsəs, řqmniwístňř, řqmniwístňřp, řqmniwístsəsəlx
8. čřqmniwístň, čřqmniwístňxʷ, čřqmniwísts, čřqmniwístňř, čřqmniwístňřp, čřqmniwístsəlx
9. istqmniwístňř, astqmniwístňř, stqmniwístsəs, stqmniwístňř, stqmniwístňřp, stqmniwístsəsəlx
10. isəčřqmniwístňř, asəčřqmniwístňř, səčřqmniwístsəs, səčřqmniwístňř, səčřqmniwístňřp, səčřqmniwístsəsəlx
11. ikřqmniwístňř, akřqmniwístňř, křqmniwístsiʔs, křqmniwístňř, křqmniwístňřp, křqmniwístsiʔsəlx
12. iksəčřqmniwístňř, aksəčřqmniwístňř, ksəčřqmniwístsiʔs, ksəčřqmniwístňř, ksəčřqmniwístňřp, ksəčřqmniwístsiʔsəlx

13. istqmníwsm̄, astqmníwsm̄, stqmníwsm̄s, stqmníwsm̄tət, stqmníwsm̄p, stqmníwsm̄səlx
14. isəčtqmníwsm̄, asəčtqmníwsm̄, səčtqmníwsm̄s, səčtqmníwsm̄tət, səčtqmníwsm̄p, səčtqmníwsm̄səl
15. ikstqmníwsm̄, akstqmníwsm̄, kstqmníwsm̄s, kstqmníwsm̄tət, kstqmníwsm̄p, kstqmníwsm̄səl
16. iksəčtqmníwsm̄, aksəčtqmníwsm̄, ksəčtqmníwsm̄s, ksəčtqmníwsm̄tət, ksəčtqmníwsm̄p, ksəčtqmníwsm̄səl
17. isčtqmníwsm̄, asčtqmníwsm̄, sčtqmníwsm̄s, sčtqmníwsm̄tət, sčtqmníwsm̄p, sčtqmníwsm̄səlx
18. iksčtqmníwsm̄, aksčtqmníwsm̄, ksčtqmníwsm̄s, ksčtqmníwsm̄tət, ksčtqmníwsm̄p, ksčtqmníwsm̄səlx
sʔaʔúms:
1. ksərícaʔs iʔ stəktəkčxʷitp ixiʔ aʔ čkʷulstsəlx kłh̄xwilt̄h̄s, ilíʔ čtqmníwsm̄səlx iʔ stiqʷ. (Deer meat was dried on a drying rack made of willow branches with the bark peeled off.)
2. ɔsapíʔ kʷu tə sčəčm̄álaʔ kʷuʔ čtqmníwsm̄ l̄ sn̄kčaʔsqáxaʔ, ixiʔ iʔ səxʷkam̄títət. (Long ago when we were children they would put us on a horse, the horse was our babysitter.)
3. ʔuluʔsnt̄ akstíwč̄n̄ ul̄ tqmníwsm̄t laʔkín̄ aksx̄áq̄m̄. (Gather your groceries and lay them on the counter where you pay.)
11. tix̄nt̄ - take out of water / serve
sn̄ʔaslm̄íwsm̄: təxtix̄nt̄
skʷl̄stih̄: tix̄əx / tix̄nt̄ (affirmative singular); lut akstíx̄m̄ (neg. singular); tix̄wi / tix̄nt̄i (affirmative plural); lut kstix̄m̄p / lut kstix̄nt̄p (neg. plural)
skłʔiʔyst̄s
1. k̄n̄ tix̄m̄, kʷ tix̄m̄, tix̄m̄, kʷu tix̄m̄, p tix̄m̄, tix̄m̄əlx
2. k̄n̄ čtix̄m̄, kʷ čtix̄m̄, čtix̄m̄, kʷu čtix̄m̄, p čtix̄m̄, čtix̄m̄əlx
3. k̄n̄ stix̄əx, kʷ stix̄əx, stix̄əx, kʷu stix̄əx, p stix̄əx, stix̄əxəlx
4. k̄n̄ səčtix̄əx, kʷ səčtix̄əx, səčtix̄əx, kʷu səčtix̄əx, p səčtix̄əx, səčtix̄əxəlx
5. k̄n̄ kstíxaʔx, kʷ stíxaʔx, kstíxaʔx, kʷu kstíxaʔx, p stíxaʔx, kstíxaʔxəlx
6. k̄n̄ ksəčtíxaʔx, kʷ səčtíxaʔx, ksəčtíxaʔx, kʷu ksəčtíxaʔx, p səčtíxaʔx, ksəčtíxaʔxəlx
7. tix̄n̄, tix̄nt̄xʷ, tix̄s, tix̄nt̄m̄, tix̄nt̄p, tix̄səlx
8. čtix̄st̄n̄, čtix̄st̄xʷ, čtix̄st̄s, čtix̄st̄m̄, čtix̄st̄p, čtix̄st̄səlx
9. istíx̄m̄, astíx̄m̄, stix̄s, stix̄nt̄m̄, stix̄nt̄p, stix̄səlx
10. isəčtíx̄m̄, asəčtíx̄m̄, səčtix̄s, səčtix̄nt̄m̄, səčtix̄nt̄p, səčtix̄səlx
11. ikstíx̄m̄, akstíx̄m̄, kstíxiʔs, kstix̄nt̄m̄, kstix̄nt̄p, kstíxiʔsəlx
12. iksəčtíx̄m̄, aksəčtíx̄m̄, ksəčtíxiʔs, ksəčtix̄nt̄m̄, ksəčtix̄nt̄p, ksəčtíxiʔsəlx
13. istíx̄m̄, astíx̄m̄, stix̄m̄s, stix̄m̄tət, stix̄m̄p, stix̄m̄səlx
14. isəčtíx̄m̄, asəčtíx̄m̄, səčtix̄m̄s, səčtix̄m̄tət, səčtix̄m̄p, səčtix̄m̄səlx
15. ikstíx̄m̄, akstíx̄m̄, kstix̄m̄s, kstix̄m̄tət, kstix̄m̄p, kstix̄m̄səlx
16. iksəčtíx̄m̄, aksəčtíx̄m̄, ksəčtix̄m̄s, ksəčtix̄m̄tət, ksəčtix̄m̄p, ksəčtix̄m̄səlx
17. isčtíx̄, asčtíx̄, sčtix̄s, sčtix̄tət, sčtix̄m̄p, sčtix̄səlx
18. iksčtíx̄, aksčtíx̄, ksčtix̄s, ksčtix̄tət, ksčtix̄m̄p, ksčtix̄səlx
sʔaʔúms:
1. ilíʔ ʔýq̄nt̄is, ɔʷl̄nt̄is put̄ x̄waw̄ mi sič̄ tix̄səlx , sič̄ itl̄íʔ kʷh̄xasqt̄ ksəčk̄tix̄ʷps. (The meat was roasted until it was dry, then it was left out to air dry for two or three more days.)
2. kʷ tə ʔýq̄l̄nt̄ təxtix̄nt̄ mi ʔaʔʔit̄n̄ asqʷsqʷasíʔa. (When you're done cooking, dish up so your children can eat.)
3. waȳ h̄řap̄ asípiʔ tix̄nt̄ t̄l̄ siw̄tkʷ mi ʔiɔ̄nt̄xʷ. (Your hide is soaked, take it out of the water and scrape it.)
12. čnt̄ət̄k̄nt̄im̄ / nt̄ət̄kānt̄ - scoop out w/ a flicking motion
sn̄ʔaslm̄íwsm̄: nt̄ət̄kānt̄
skʷl̄stih̄: nt̄ət̄k̄m̄ix / nt̄ət̄k̄nt̄ikʷ (affirmative singular); lut aksnt̄ət̄k̄am̄ (neg. singular); nt̄ət̄k̄m̄iwi / nt̄ət̄k̄nt̄ikʷi (affirmative plural); lut ksn̄t̄ət̄kam̄p / lut ksn̄t̄ət̄k̄nt̄ip (neg. plural)
skłʔiʔyst̄s
1. k̄n̄ nt̄ət̄kam̄, kʷ nt̄ət̄kam̄, nt̄ət̄kam̄, kʷu nt̄ət̄kam̄, p nt̄ət̄kam̄, nt̄ət̄kam̄əlx

2. kń čńtətkərn, kʷ čńtətkərn, čńtətkərn, kʷu čńtətkərn, p čńtətkərn, čńtətkərnəlx
3. kń sńtətkmix, kʷ sńtətkmix, sńtətkmix, kʷu sńtətkmix, p sńtətkmix, sńtətkmixəlx
4. kń səčńtətkmix, kʷ səčńtətkmix, səčńtətkmix, kʷu səčńtətkmix, p səčńtətkmix, səčńtətkmixəlx
5. kń kńsńtətkmíxaʔx, kʷ sńtətkmíxaʔx, kńsńtətkmíxaʔx, kʷu kńsńtətkmíxaʔx, p sńtətkmíxaʔx, kńsńtətkmíxaʔxəlx
6. kń ksəčńtətkmíxaʔx, kʷ səčńtətkmíxaʔx, ksəčńtətkmíxaʔx, kʷu ksəčńtətkmíxaʔx, p səčńtətkmíxaʔx, ksəčńtətkmíxaʔxəlx
7. nətəknətiń, nətəknətiʷ, nətəknətis, nətəknətim, nətəknətip, nətəknətisəlx
8. čńtətkstiń, čńtətkstixʷ, čńtətkstis, čńtətkstim, čńtəkstip, čńtətkstisəlx
9. isńtətkám, asńtətkám, sńtətkńtis, sńtətkńtim, sńtətkńtip, sńtətkńtisəlx
10. isəčńtətkám, asəčńtətkám, səčńtətkńtis, səčńtətkńtim, səčńtətkńtip, səčńtətkńtisəlx
11. iksńtətkám, aksńtətkám, kńsńtətkńtis, kńsńtətkńtim, kńsńtətkńtip, kńsńtətkńtisəlx
12. iksəčńtətkám, aksəčńtətkám, ksəčńtətkńtis, ksəčńtətkńtim, ksəčńtətkńtip, ksəčńtətkńtisəlx
13. isńtətkám, asńtətkám, sńtətkám, sńtətkámət, sńtətkám, sńtətkáməlx
14. isəčńtətkám, asəčńtətkám, səčńtətkám, səčńtətkámət, səčńtətkám, səčńtətkáməlx
15. iksńtətkám, aksńtətkám, kńsńtətkám, kńsńtətkámət, kńsńtətkám, kńsńtətkáməlx
16. iksəčńtətkám, aksəčńtətkám, ksəčńtətkám, ksəčńtətkámət, ksəčńtətkám, ksəčńtətkáməlx
17. isčńtətkák, asčńtətkák, sčńtətkák, sčńtətkákət, sčńtətkák, sčńtətkákəlx
18. iksčńtətkák, aksčńtətkák, ksčńtətkák, ksčńtətkákət, ksčńtətkák, ksčńtətkákəlx
sʔaʔúms:
1. čitstsəlx iʔ stiqʷs, mtkiyaʔs ut nixʷ iʔ sqʷičnińks, npusəs iʔ sčmčim ut čńtətkńtis iʔ stpiʔ. (They ate all the meat, and blood and intestines, and they boiled the bones to get the marrow fat from them.)
2. Í stʔikʷ nutáńt iʔ patáq, nłʔus ut čtətkánt iʔ patáq tı stʔikʷ. (Put the potatoes in the embers, when the embers die down, flick the potatoes out.)
3. lut akstqám iʔ ʔaʔʔaʔúlaʔxʷ tiʔ tətkńtixʷ . (Don't touch a rattlesnake, flick it.)
13. ʔasxńm- spine / backbone
sńʔasimíw: ʔasʔasxńm
sʔaʔúms:
1. iʔ tinxs tı ʔasxńm naʔt sńqʷumxáns čkʷuıstsəlx t kstfars itıʔ kaʔ čtəkim. (They used the sinew from the deer's back and legs for thread.)
2. xʷəpxʷəpmstíkʷi iʔ ʔasʔasxńm . (Stretch out your backs.)
3. tə tkʷakʷ mčaʔs iʔ ʔasxńm . (When he fell he broke his back.)
14. təkimń- sew
sńʔasimíw: təkətəkimń
skʷıstih: təkimx / təkimńt (affirmative singular); lut aksłəkimń (neg. singular); təkimwi /təkimńti (affirmative plural); lut ksləkimńm / lut ksləkimńtp (neg. plural)
skʔiʔysts
1. kń təkimń, kʷ təkimń, təkimń, kʷu təkimń, p təkimń, təkimńəlx
2. kń čtəkimń, kʷ čtəkimń, čtəkimń, kʷu čtəkimń, p čtəkimń, čtəkimńəlx
3. kń sləkimx, kʷ sləkimx, sləkimx, kʷu sləkimx, p sləkimx, sləkimxəlx
4. kń səčtəkimx, kʷ səčtəkimx, səčtəkimx, kʷu səčtəkimx, p səčtəkimx, səčtəkimxəlx
5. kń ksləkímaʔx, kʷ sləkímaʔx, ksləkímaʔx, kʷu ksləkímaʔx, p sləkímaʔx, ksləkímaʔxəlx
6. kń ksəčtəkímaʔx, kʷ səčtəkímaʔx, ksəčtəkímaʔx, kʷu ksəčtəkímaʔx, p səčtəkímaʔx, ksəčtəkímaʔxəlx
7. təkimń, təkimńtxʷ, təkims, təkimńtrń, təkimńtp, təkimsəlx
8. čtəkimństń, čtəkimństxʷ, čtəkimństs, čtəkimństrń, čtəkimństp, čtəkimństsəlx
9. isłəkimń, asłəkimń, sləkims, sləkimńtrń, sləkimńtp, sləkimsəlx
10. isəčłəkimń, asəčłəkimń, səčłəkims, səčłəkimńtrń, səčłəkimńtp, səčłəkimsəlx
11. iksłəkimń, aksłəkimń, ksləkimńʔs, ksləkimńtrń, ksləkimńtp, ksləkimńʔsəlx

12. iksəčtəkirím, aksəčtəkirím, ksəčtəkiríiʔs, ksəčtəkirímtr, ksəčtəkirímtp, ksəčtəkiríiʔsəlx
13. isləkirím, asləkirím, sləkirím, sləkirímtr, sləkirímtr, sləkirímtrəlx
14. isəčtəkirím, asəčtəkirím, səčtəkirím, səčtəkirímtr, səčtəkirímtr, səčtəkirímtrəlx
15. iksləkirím, aksləkirím, ksləkirím, ksləkirímtr, ksləkirímtr, ksləkirímtrəlx
16. iksəčtəkirím, aksəčtəkirím, ksəčtəkirím, ksəčtəkirímtr, ksəčtəkirímtr, ksəčtəkirímtrəlx
17. isčtəkirím, asčtəkirím, sčtəkirím, sčtəkirímtr, sčtəkirímtr, sčtəkirímtrəlx
18. iksčtəkirím, aksčtəkirím, ksčtəkirím, ksčtəkirímtr, ksčtəkirímtr, ksčtəkirímtrəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ tinxs tɪ ʔasxíms naʔt sɪqʷumxáns čkʷuɪstəlx t kstrars itíʔ kaʔ čtəkirím . (They used the sinew from the deer's back and legs for thread.)
2. kɪnɪkɪntxʷ aksəpsipiʔxɪ ut təktəkirímtr . (Cut out moccasins for yourself and sew them up.)
3. haʔ aksləkirím aɪtəfáxʷ ? (Are you going to sew your dress?)
15. čnɪlqɪst / nɪlqɪnt - chop head
sɪʔasɪmíw: nɪlɪlqɪnt
skʷɪstɪn: nɪlqɪn / nɪlqɪnt (affirmative singular); lut aksnɪlqɪn (neg. singular); nɪlqɪnwi /nɪlqɪnti (affirmative plural); lut ksnɪlqɪntr / lut ksnɪlqɪntp (neg. plural)
skɪʔiʔsts
1. kɪ nɪlqɪn, kʷ nɪlqɪn, nɪlqɪn, kʷu nɪlqɪn, p nɪlqɪn, nɪlqɪnəlx
2. kɪ čnɪlqɪn, kʷ čnɪlqɪn, čnɪlqɪn, kʷu čnɪlqɪn, p čnɪlqɪn, čnɪlqɪnəlx
3. kɪ snɪlqɪn, kʷ snɪlqɪn, snɪlqɪn, kʷu snɪlqɪn, p snɪlqɪn, snɪlqɪnəlx
4. kɪ səčnɪlqɪn, kʷ səčnɪlqɪn, səčnɪlqɪn, kʷu səčnɪlqɪn, p səčnɪlqɪn, səčnɪlqɪnəlx
5. kɪ ksnɪlqɪnaʔx, kʷ snɪlqɪnaʔx, ksnɪlqɪnaʔx, kʷu ksnɪlqɪnaʔx, p snɪlqɪnaʔx, ksnɪlqɪnaʔxəlx
6. kɪ ksəčnɪlqɪnaʔx, kʷ səčnɪlqɪnaʔx, səčnɪlqɪnaʔx, kʷu səčnɪlqɪnaʔx, p səčnɪlqɪnaʔx, səčnɪlqɪnaʔxəlx
7. nɪlqɪn, nɪlqɪntxʷ, nɪlqɪs, nɪlqɪntɪ, nɪlqɪntp, nɪlqɪsəlx
8. čnɪlqɪst, čnɪlqɪstxʷ, čnɪlqɪst, čnɪlqɪstɪ, čnɪlqɪstp, čnɪlqɪstəlx
9. isnɪlqɪn, asnɪlqɪn, snɪlqɪs, snɪlqɪntɪ, snɪlqɪntp, snɪlqɪsəlx
10. isəčnɪlqɪn, asəčnɪlqɪn, səčnɪlqɪs, səčnɪlqɪntɪ, səčnɪlqɪntp, səčnɪlqɪsəlx
11. iksnɪlqɪn, aksnɪlqɪn, ksnɪlqɪiʔs, ksnɪlqɪntɪ, ksnɪlqɪntp, ksnɪlqɪiʔsəlx
12. iksəčnɪlqɪn, aksəčnɪlqɪn, ksəčnɪlqɪiʔs, ksəčnɪlqɪntɪ, ksəčnɪlqɪntp, ksəčnɪlqɪiʔsəlx
13. isnɪlqɪn, asnɪlqɪn, snɪlqɪn, snɪlqɪntɪ, snɪlqɪntr, snɪlqɪntrəlx
14. isəčnɪlqɪn, asəčnɪlqɪn, səčnɪlqɪn, səčnɪlqɪntɪ, səčnɪlqɪntr, səčnɪlqɪntrəlx
15. iksnɪlqɪn, aksnɪlqɪn, ksnɪlqɪn, ksnɪlqɪntɪ, ksnɪlqɪntr, ksnɪlqɪntrəlx
16. iksəčnɪlqɪn, aksəčnɪlqɪn, ksəčnɪlqɪn, ksəčnɪlqɪntɪ, ksəčnɪlqɪntr, ksəčnɪlqɪntrəlx
17. isčnɪlqɪn, asčnɪlqɪn, sčnɪlqɪn, sčnɪlqɪntɪ, sčnɪlqɪntr, sčnɪlqɪntrəlx
18. iksčnɪlqɪn, aksčnɪlqɪn, ksčnɪlqɪn, ksčnɪlqɪntɪ, ksčnɪlqɪntr, ksčnɪlqɪntrəlx
sʔaʔúms:
1. čnɪlqɪst iʔ sɪaʔčɪn čkʷɪst iʔ sɪmɪn čkʷuɪmstə fə čxʷikʷm, iʔ t sɪmɪn naʔt qʷm qʷm qɪns čkʷɪkʷuɪm t kɪʔiʔmns t kɪlqumns. (They chopped out the brains to use for tanning hides, and they made scrapers and awls from the bones and antlers.)
2. axáʔ inʔaymɪt xɪmɪn, kʷ nɪwawáʔsxán fə nɪlqɪntxʷ way qɪnuɪntxʷ nɪlqɪntxʷ . (This is my madaxe, if your feet come off the ground you will have managed to split it.)
3. lut t čnɪlqɪstɪ iʔ skəfákaʔ, čnɪkɪstɪ. (We don't split the chicken's head, we chop it off.)
16. ʔiʔmɪ - scraper / scraping tool
sɪʔasɪmíw: ʔaqʔiʔmɪ
sʔaʔúms:
1. čnɪlqɪst iʔ sɪaʔčɪn čkʷɪst iʔ sɪmɪn čkʷuɪmstə fə čxʷikʷm, iʔ t sɪmɪn naʔt qʷm qʷm qɪns čkʷɪkʷuɪm t kɪʔiʔmns t kɪlqumns. (They chopped out the deer's brains to use for tanning hides, and they made scrapers and

awls from the bones and antlers.)
2. wíwlim inʔíqm̃ . (My scraper is made of metal.)
3. lut ʔast miyál ʔw̃ʔw̃aʔt anʔíqm̃ . (It's not good for your scraper to be too sharp.)
17. ʔqm̃ - awl
snʔasimíw̃s: ʔqm̃
sʔaʔúms:
1. čhíqists iʔ sʔaʔčínr̃ čk̃ists iʔ sc̃mqiñ čk̃uím̃sts ʔa čx̃w̃ik̃m̃, iʔ t sc̃m̃cims̃ naʔt q̃m̃q̃m̃q̃iñs čk̃w̃ík̃uím̃ t kʔiʔqm̃s t kʔʔqm̃s . (They chopped out the deer's brain to use for tanning hides, and they made scrapers and awls from the bones and antlers.)
2. ʔa ks̃k̃im̃r̃ iʔ ts̃ʔast siʔiʔ k̃uím̃ntx̃ anʔq̃úmñ . (If you're going to sew a hard piece of hide use your awl.)
3. taʔlíʔ ʔəčʔačt t k̃uím̃r̃ iʔ ʔq̃um̃ . (The awl is an important tool.)
18. x̃čxm̃čut - give oneself
snʔasimíw̃s: x̃əčx̃čxm̃čut
sk̃w̃l̃st̃iñ: x̃čxm̃čutx̃ (affirmative singular); lut aksx̃čxm̃čút (neg. singular); x̃čxm̃čútwi (affirmative plural); lut ksx̃čxm̃čutmp̃ (neg. plural)
skʔiʔỹsts
1. kñ x̃čxm̃čut, k̃w̃ x̃čxm̃čut, x̃čxm̃čut, k̃w̃u x̃čxm̃čut, p x̃čxm̃čut, x̃čxm̃čutəlx̃
2. kñ čx̃čxm̃čut, k̃w̃ čx̃čxm̃čut, čx̃čxm̃čut, k̃w̃u čx̃čxm̃čut, p čx̃čxm̃čut, čx̃čxm̃čutəlx̃
3. kñ sx̃čxm̃čutx̃, k̃w̃ sx̃čxm̃čutx̃, sx̃čxm̃čutx̃, k̃w̃u sx̃čxm̃čutx̃, p sx̃čxm̃čutx̃, sx̃čxm̃čutx̃əlx̃
4. kñ səčx̃čxm̃čutx̃, k̃w̃ səčx̃čxm̃čutx̃, səčx̃čxm̃čutx̃, k̃w̃u səčx̃čxm̃čutx̃, p səčx̃čxm̃čutx̃, səčx̃čxm̃čutx̃əlx̃
5. kñ ksx̃čxm̃čútaʔx̃, k̃w̃ sx̃čxm̃čútaʔx̃, ksx̃čxm̃čútaʔx̃, k̃w̃u ksx̃čxm̃čútaʔx̃, p sx̃čxm̃čútaʔx̃, ksx̃čxm̃čútaʔx̃əlx̃
6. kñ ksəčx̃čxm̃čútaʔx̃, k̃w̃ səčx̃čxm̃čútaʔx̃, ksəčx̃čxm̃čútaʔx̃, k̃w̃u ksəčx̃čxm̃čútaʔx̃, p səčx̃čxm̃čútaʔx̃, ksəčx̃čxm̃čútaʔx̃əlx̃
7. isx̃čxm̃čút, asx̃čxm̃čút, sx̃čxm̃čuts, sx̃čxm̃čutət, sx̃čxm̃čutmp̃, sx̃čxm̃čutsəlx̃
8. isəčx̃čxm̃čút, asəčx̃čxm̃čút, səčx̃čxm̃čuts, səčx̃čxm̃čutət, səčx̃čxm̃čutmp̃, səčx̃čxm̃čutsəlx̃
9. iksx̃čxm̃čút, aksx̃čxm̃čút, ksx̃čxm̃čuts, ksx̃čxm̃čutət, ksx̃čxm̃čutmp̃, ksx̃čxm̃čutsəlx̃
10. iksəčx̃čxm̃čút, aksəčx̃čxm̃čút, ksəčx̃čxm̃čuts, ksəčx̃čxm̃čutət, ksəčx̃čxm̃čutmp̃, ksəčx̃čxm̃čutsəlx̃
11. isčx̃čxm̃čút, asčx̃čxm̃čút, sčx̃čxm̃čuts, sčx̃čxm̃čutət, sčx̃čxm̃čutmp̃, sčx̃čxm̃čutsəlx̃
12. iksčx̃čxm̃čút, aksčx̃čxm̃čút, ksčx̃čxm̃čuts, ksčx̃čxm̃čutət, ksčx̃čxm̃čutmp̃, ksčx̃čxm̃čutsəlx̃
sʔaʔúms:
1. iʔ sʔaʔčínr̃ taʔlíʔ knx̃čutñs iʔ sqilx̃w̃, x̃čxm̃čut iʔ kí sqilx̃w̃. (The deer is a very helpful animal for the people. He gave himself to the people.)
2. iʔ tək̃milx̃w̃ čx̃čxm̃čut kí sqilt̃mix̃w̃. (A woman gives herself to a man.)
3. ʔʔayʔát iʔ st̃im̃ í tr̃hx̃w̃laʔx̃w̃ x̃čxm̃čút kí sqilx̃w̃, kñx̃w̃l̃x̃w̃l̃tañtət. (Everything on the land gave themselves to the people, to help us live.)
19. tkʔaplaʔ - offering
snʔasimíw̃s: tkʔakʔaplaʔ
sk̃w̃l̃st̃iñ: tkʔaplaʔx̃ / tkʔaplaʔñt (affirmative singular); lut akstkʔaplaʔ / lut akstkʔaplaʔm̃ (neg. singular); tkʔaplaʔwi / tkʔaplaʔñti (affirmative plural); lut kstkʔaplaʔmp̃ / lut kstkʔaplaʔñtp̃ (neg. plural)
skʔiʔỹsts
1. kñ tkʔaplaʔm̃, k̃w̃ tkʔaplaʔm̃, tkʔaplaʔm̃, k̃w̃u tkʔaplaʔm̃, p tkʔaplaʔm̃, tkʔaplaʔm̃əlx̃
2. kñ čtkʔaplaʔm̃, k̃w̃ čtkʔaplaʔm̃, čtkʔaplaʔm̃, k̃w̃u čtkʔaplaʔm̃, p čtkʔaplaʔm̃, čtkʔaplaʔm̃əlx̃

3. kñ stkʷáplaʔx, kʷ stkʷáplaʔx, stkʷáplaʔx, kʷu stkʷáplaʔx, p stkʷáplaʔx, stkʷáplaʔxəlx
4. kñ səčtkʷáplaʔx, kʷ səčtkʷáplaʔx, səčtkʷáplaʔx, kʷu səčtkʷáplaʔx, p səčtkʷáplaʔx, səčtkʷáplaʔxəlx
5. kñ kstkʷáplaʔaʔx, kʷ stkʷáplaʔaʔx, kstkʷáplaʔaʔx, p stkʷáplaʔaʔx, kstkʷáplaʔaʔxəlx
6. kñ ksəčtkʷáplaʔaʔx, kʷ səčtkʷáplaʔaʔx, ksəčtkʷáplaʔaʔx, kʷu ksəčtkʷáplaʔaʔx, p səčtkʷáplaʔaʔx, ksəčtkʷáplaʔaʔxəlx
7. tkʷáplaʔh, tkʷáplaʔhntxʷ, tkʷáplaʔs, tkʷáplaʔhntm, tkʷáplaʔhntp, tkʷáplaʔsəlx
8. čtkʷáplaʔstñ, čtkʷáplaʔstxʷ, čtkʷáplaʔsts, čtkʷáplaʔstrñ, čtkʷáplaʔstp, čtkʷáplaʔstsəlx
9. istkʷáplaʔm, astkʷáplaʔm, stkʷáplaʔs, stkʷáplaʔhntm, stkʷáplaʔhntp, stkʷáplaʔsəlx
10. isəčtkʷáplaʔm, səčtkʷáplaʔm, səčtkʷáplaʔs, səčtkʷáplaʔhntm, səčtkʷáplaʔhntp, səčtkʷáplaʔsəlx
11. ikstkʷáplaʔm, akstkʷáplaʔm, kstkʷáplaʔiʔs, kstkʷáplaʔhntm, kstkʷáplaʔhntp, kstkʷáplaʔiʔsəlx
12. iksəčtkʷáplaʔm, aksəčtkʷáplaʔm, ksəčtkʷáplaʔiʔs, ksəčtkʷáplaʔhntm, ksəčtkʷáplaʔhntp, ksəčtkʷáplaʔiʔsəlx
13. istkʷáplaʔm, astkʷáplaʔm, stkʷáplaʔms, stkʷáplaʔmtət, stkʷáplaʔmp, stkʷáplaʔmsəlx
14. isəčtkʷáplaʔm, asəčtkʷáplaʔm, səčtkʷáplaʔms, səčtkʷáplaʔmtət, səčtkʷáplaʔmp, səčtkʷáplaʔmsəlx
15. ikstkʷáplaʔm, akstkʷáplaʔm, kstkʷáplaʔms, kstkʷáplaʔmtət, kstkʷáplaʔmp, kstkʷáplaʔmsəlx
16. iksəčtkʷáplaʔm, aksəčtkʷáplaʔm, ksəčtkʷáplaʔms, ksəčtkʷáplaʔmtət, ksəčtkʷáplaʔmp, ksəčtkʷáplaʔmsəlx
17. isčtkʷáplaʔ, asčtkʷáplaʔ, sčtkʷáplaʔs, sčtkʷáplaʔtət, sčtkʷáplaʔmp, sčtkʷáplaʔsəlx
18. iksčtkʷáplaʔ, aksčtkʷáplaʔ, ksčtkʷáplaʔs, ksčtkʷáplaʔtət, ksčtkʷáplaʔmp, ksčtkʷáplaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. uʔ xʷiçxʷts tkʷáplaʔs tɪ xiʔxiʔstím tə kskʷhñúʔs iʔ sʔaʔçínm. (And he gave offerings in thanksgiving for allowing him to get the deer.)
2. ɣʔat iʔ stím akstkʷáplaʔm áhiʔ ixíʔ aħxaʔxʔít. (You pray for everything because they are your ancestors.)
3. ʔiʔ pñkiñ hñəkʷəkʷmiñtxʷ uʔ kʷ čtkʷáplaʔmíst . (Whenever you think about it, you pray for yourself.)
20. txətnčutñ- guardian
sñʔasímíwʷs: txəttxətnčutñ
sʔaʔúms:
1. čniʔts naʔt txətnčutñs ksxʷiçxaʔx ksʔamʔís iʔ sqilxʷ. (He and his guardians gave a dinner.)
2. ɣʔat swit kltxətnčutñ . (Everyone has a guardian angel.)
3. iʔ kʷiʔt iʔ sčəčmálaʔ čxʷiçxʷtrñ t kltxətnčutñs . (Some kids are given guardians.)
21. pħmimñ- one who hunts a lot
sñʔasímíwʷs: pəħpħmimñ
sʔaʔúms:
1. ixíʔ mi mistsəlx uníxʷ pħmimñ , kʷaxstəlx mi níʔáɣp ħast pħmimñ uʔ ħast ʔa čtəxʷčñčut. (Then they would recognize him as a hunter, and pray that he continues to be a good hunter and be a good provider.)
2. iʔ p sʔaʔtaʔkmíx kɪ pħmimñ mi p čʔacm. (You girls be looking only at the good hunters.)
3. ʔə pħmimñ asníkɪxʷ lut aksčʔiʔlxʷt. (If your son-in-law is a good hunter you shall not go hungry.)
22. yiríwaʔxnñ- wear snow shoes
sñʔasímíwʷs: yiryiríwaʔxnñ
skʷlstitñ: yiríwaʔxn (affirmative singular); lut aksyiríwaʔxnñ (neg. singular); yiríwaʔxnwi (affirmative plural); lut ksyiríwaʔxnmp (neg. plural)
skʷiʔyists
1. kñ yiríwaʔxnñ, kʷ yiríwaʔxnñ, yiríwaʔxnñ, kʷu yiríwaʔxnñ, p yiríwaʔxnñ, yiríwaʔxnñəlx
2. kñ čyiríwaʔxnñ, kʷ čyiríwaʔxnñ, čyiríwaʔxnñ, kʷu čyiríwaʔxnñ, p čyiríwaʔxnñ, čyiríwaʔxnñəlx
3. kñ syiríwaʔxnñ, kʷ syiríwaʔxnñ, syiríwaʔxnñ, kʷu syiríwaʔxnñ, p syiríwaʔxnñ, syiríwaʔxnñəlx
4. kñ səčyiríwaʔxnñ, kʷ səčyiríwaʔxnñ, səčyiríwaʔxnñ, kʷu səčyiríwaʔxnñ, p səčyiríwaʔxnñ, səčyiríwaʔxnñəlx

5. kñ ksyiríwaʔxnaʔx, kʷ syiríwaʔxnaʔx, ksyiríwaʔxnaʔx, kʷu ksyiríwaʔxnaʔx, p syiríwaʔxnaʔx, ksyiríwaʔxnaʔxə́lx
6. kñ ksə́çyiríwaʔxnaʔx, kʷ sə́çyiríwaʔxnaʔx, ksə́çyiríwaʔxnaʔx, kʷu ksə́çyiríwaʔxnaʔx, p sə́çyiríwaʔxnaʔx, ksə́çyiríwaʔxnaʔxə́lx
7. isyiríwaʔxnṁ, asyiríwaʔxnṁ, syiríwaʔxnṁs, syiríwaʔxnṁtət, syiríwaʔxnṁp, syiríwaʔxnṁsə́lx
8. isə́çyiríwaʔxnṁ, asə́çyiríwaʔxnṁ, sə́çyiríwaʔxnṁs, sə́çyiríwaʔxnṁtət, sə́çyiríwaʔxnṁp, sə́çyiríwaʔxnṁsə́lx
9. iksyiríwaʔxnṁ, aksyiríwaʔxnṁ, ksyiríwaʔxnṁs, ksyiríwaʔxnṁtət, ksyiríwaʔxnṁp, ksyiríwaʔxnṁsə́lx
10. iksə́çyiríwaʔxnṁ, aksə́çyiríwaʔxnṁ, ksə́çyiríwaʔxnṁs, ksə́çyiríwaʔxnṁtət, ksə́çyiríwaʔxnṁp, ksə́çyiríwaʔxnṁsə́lx
11. isçyiríwaʔxñ, asçyiríwaʔxñ, sçyiríwaʔxñs, sçyiríwaʔxñtət, sçyiríwaʔxñp, sçyiríwaʔxñsə́lx
12. iksçyiríwaʔxñ, aksçyiríwaʔxñ, ksçyiríwaʔxñs, ksçyiríwaʔxñtət, ksçyiríwaʔxñp, ksçyiríwaʔxñsə́lx
sʔaʔúms:
1. çyiríwaʔxnṁ ut kfkəkwʔap ʔa çpiʔstsə́lx iʔ sçmíʔcaʔ. (The hunters used snowshoes and dogs during this hunt for mountain sheep ewes.)
2. ʔa çñqʷçast iʔ smikʷt misxást kʷ ʔa çyiríwaʔxnṁ . (When the snow is deep its better if you have snowshoes.)
3. tí sXə́ççiʔ naʔʔ sípiʔ kaʔ çkʷulstə́lx iʔ syiríwaʔxñ . (From wood and hide is what snowshoes are made of.)
23. ʔə́qlilx- lay around (more than one)
snánaqs: ʔə́qlilx
skʷístitṁ: ʔə́qlilxə́ / ʔə́qlilxskʷ (affirmative singular); lut aksʔə́qlilx / lut aksʔə́qlilxstṁ (neg. singular); ʔə́qlilxwi / ʔə́qlilxskʷi (affirmative plural); lut ksʔə́qlilxṁp / lut ksʔə́qlilxstp (neg. plural)
skʔiʔysts
1. kñ ʔə́qlilx, kʷ ʔə́qlilx, ʔə́qlilx, kʷu ʔə́qlilx, p ʔə́qlilx, ʔə́qlilxə́lx
2. kñ çʔə́qlilx, kʷ çʔə́qlilx, çʔə́qlilx, kʷu çʔə́qlilx, p çʔə́qlilx, çʔə́qlilxə́lx
3. kñ sʔə́qlilxə́, kʷ sʔə́qlilxə́, sʔə́qlilxə́, kʷu sʔə́qlilxə́, p sʔə́qlilxə́, sʔə́qlilxə́lx
4. kñ sə́çʔə́qlilxə́, kʷ sə́çʔə́qlilxə́, sə́çʔə́qlilxə́, kʷu sə́çʔə́qlilxə́, p sə́çʔə́qlilxə́, sə́çʔə́qlilxə́lx
5. kñ ksʔə́qlilxaʔx, kʷ ksʔə́qlilxaʔx, ksʔə́qlilxaʔx, kʷu ksʔə́qlilxaʔx, p ksʔə́qlilxaʔx, ksʔə́qlilxaʔxə́lx
6. kñ ksə́çʔə́qlilxaʔx, kʷ ksə́çʔə́qlilxaʔx, ksə́çʔə́qlilxaʔx, kʷu ksə́çʔə́qlilxaʔx, p ksə́çʔə́qlilxaʔx, ksə́çʔə́qlilxaʔxə́lx
7. ʔə́qlilxstṁ, ʔə́qlilxstṁʷ, ʔə́qlilxstxs, ʔə́qlilxstṁ, ʔə́qlilxstp, ʔə́qlilxstxsə́lx
8. çʔə́qlilxstṁ, çʔə́qlilxstṁʷ, çʔə́qlilxstxs, çʔə́qlilxstṁ, çʔə́qlilxstp, çʔə́qlilxstxsə́lx
9. isʔə́qlilxstṁ, asʔə́qlilxstṁ, sʔə́qlilxstxs, sʔə́qlilxstṁ, sʔə́qlilxstp, sʔə́qlilxstxsə́lx
10. isə́çʔə́qlilxstṁ, asə́çʔə́qlilxstṁ, sə́çʔə́qlilxstxs, sə́çʔə́qlilxstṁ, sə́çʔə́qlilxstp, sə́çʔə́qlilxstxsə́lx
11. iksʔə́qlilxstṁ, aksʔə́qlilxstṁ, ksʔə́qlilxstxs, ksʔə́qlilxstṁ, ksʔə́qlilxstp, ksʔə́qlilxstxsə́lx
12. iksə́çʔə́qlilxstṁ, aksə́çʔə́qlilxstṁ, ksə́çʔə́qlilxstxs, ksə́çʔə́qlilxstṁ, ksə́çʔə́qlilxstp, ksə́çʔə́qlilxstxsə́lx
13. isʔə́qlilx, asʔə́qlilx, sʔə́qlilxs, sʔə́qlilxtət, sʔə́qlilxṁp, sʔə́qlilxsə́lx
14. isə́çʔə́qlilx, asə́çʔə́qlilx, sə́çʔə́qlilxs, sə́çʔə́qlilxtət, sə́çʔə́qlilxṁp, sə́çʔə́qlilxsə́lx
15. iksʔə́qlilx, aksʔə́qlilx, ksʔə́qlilxs, ksʔə́qlilxtət, ksʔə́qlilxṁp, ksʔə́qlilxsə́lx
16. iksə́çʔə́qlilx, aksə́çʔə́qlilx, ksə́çʔə́qlilxs, ksə́çʔə́qlilxtət, ksə́çʔə́qlilxṁp, ksə́çʔə́qlilxsə́lx
17. isçʔə́qlilx, asçʔə́qlilx, sçʔə́qlilxs, sçʔə́qlilxtət, sçʔə́qlilxṁp, sçʔə́qlilxsə́lx
18. iksçʔə́qlilx, aksçʔə́qlilx, ksçʔə́qlilxs, ksçʔə́qlilxtət, ksçʔə́qlilxṁp, ksçʔə́qlilxsə́lx
sʔaʔúms:
1. çʔix iʔ tṁxʷúlaʔxʷ ʔə́qlilx iʔ yilíkʷíxkñ, aʔ çpiʔxṁ ʔawʔíwtxnṁ kʔaʔmís iʔ yilíkʷíxkñ kñ xʷustsə́lx iʔ kəkʷaps ixíʔ qixʷitṁ laʔkñ mi çʔçapstís. (The hunters would sneak up on them when they were quiet during the heat of the day, or they would run them with dogs to a place where they could be shot.)
2. ilíʔ mi p ʔə́qlilx . (You folks can lay down there.)
3. way kʔaxʷ, ʔə́qlilxst iʔ sçə́çmálaʔ. (It's getting dark, lay the children down.)
24. ʔawʔíwtxnṁ- sneak up on
snʔaslmíws:

<p>skʷístiḥ: ʔawʔíwtxn̄x (affirmative singular); lut aksʔawʔíwtxn̄m (neg. singular); ʔawʔíwtx̄hwi (affirmative plural); lut ksʔawʔíwtxn̄mp (neg. plural)</p>
<p>skʔiʔysts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. k̄n ʔawʔíwtxn̄m, kʷ ʔawʔíwtxn̄m, ʔawʔíwtxn̄m, kʷu ʔawʔíwtxn̄m, p ʔawʔíwtxn̄m, ʔawʔíwtxn̄mǎlx 2. k̄n čʔawʔíwtxn̄m, kʷ čʔawʔíwtxn̄m, čʔawʔíwtxn̄m, kʷu čʔawʔíwtxn̄m, p čʔawʔíwtxn̄m, čʔawʔíwtxn̄mǎlx 3. k̄n sʔawʔíwtxn̄x, kʷ sʔawʔíwtxn̄x, sʔawʔíwtxn̄x, kʷu sʔawʔíwtxn̄x, p sʔawʔíwtxn̄x, sʔawʔíwtxn̄xǎlx 4. k̄n səčʔawʔíwtxn̄x, kʷ səčʔawʔíwtxn̄x, səčʔawʔíwtxn̄x, kʷu səčʔawʔíwtxn̄x, p səčʔawʔíwtxn̄x, səčʔawʔíwtxn̄xǎlx 5. k̄n ksʔawʔíwtxnaʔx, kʷ sʔawʔíwtxnaʔx, ksʔawʔíwtxnaʔx, kʷu ksʔawʔíwtxnaʔx, p sʔawʔíwtxnaʔx, ksʔawʔíwtxnaʔxǎlx 6. k̄n ksəčʔawʔíwtxnaʔx, kʷ səčʔawʔíwtxnaʔx, ksəčʔawʔíwtxnaʔx, kʷu ksəčʔawʔíwtxnaʔx, p səčʔawʔíwtxnaʔx, ksəčʔawʔíwtxnaʔxǎlx 7. isʔawʔíwtxn̄m, asʔawʔíwtxn̄m, sʔawʔíwtxn̄ms, sʔawʔíwtxn̄mtət, sʔawʔíwtxn̄mp, sʔawʔíwtxn̄msǎlx 8. isəčʔawʔíwtxn̄m, asəčʔawʔíwtxn̄m, səčʔawʔíwtxn̄ms, səčʔawʔíwtxn̄mtət, səčʔawʔíwtxn̄mp, səčʔawʔíwtxn̄msǎlx 9. iksʔawʔíwtxn̄m, aksʔawʔíwtxn̄m, ksʔawʔíwtxn̄ms, ksʔawʔíwtxn̄mtət, ksʔawʔíwtxn̄mp, ksʔawʔíwtxn̄msǎlx 10. iksəčʔawʔíwtxn̄m, aksəčʔawʔíwtxn̄m, ksəčʔawʔíwtxn̄ms, ksəčʔawʔíwtxn̄mtət, ksəčʔawʔíwtxn̄mp, ksəčʔawʔíwtxn̄msǎlx 11. isčʔawʔíwtx̄n, asčʔawʔíwtx̄n, sčʔawʔíwtx̄ns, sčʔawʔíwtx̄ntət, sčʔawʔíwtxn̄mp, sčʔawʔíwtx̄nsǎlx 12. iksčʔawʔíwtx̄n, aksčʔawʔíwtx̄n, ksčʔawʔíwtx̄ns, ksčʔawʔíwtx̄ntət, ksčʔawʔíwtxn̄mp, ksčʔawʔíwtx̄nsǎlx
<p>sʔaʔúms:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. čʔix iʔ t̄n̄xʷúlaʔxʷ t̄q̄l̄il̄x iʔ yil̄ikʷíxk̄n, aʔ čpīx̄m ʔawʔíwtxn̄m k̄taʔm̄is iʔ yil̄ikʷíxk̄n k̄n xʷustsǎlx iʔ k̄əkw̄aps̄ ix̄iʔ qixʷt̄r̄n̄ laʔk̄īn̄ mi čt̄ʔapst̄is. (The hunters would sneak up on them when they were quiet during the heat of the day, or they would run them with dogs to a place where they could be shot.) 2. səčʔatx̄il̄xəx̄ iʔ sq̄il̄xʷ. ʔawʔíwtxn̄x. (People are still sleeping. You have to sneak in.) 3. iʔ sk̄əʔákaʔa t̄q̄l̄il̄x̄ t̄a čč̄illaʔxʷ uʔ čq̄l̄st̄ǎlx kʷ ʔawʔíwtxn̄m mi kʷniʔútyaʔstxʷ. (Chickens lay in the shade and dust themselves, and you sneak up to them and grab them.)
<p>25. k̄taʔm̄iḥt- get close to something / approach something</p>
<p>s̄n̄ʔas̄l̄m̄iʷs: k̄taʔtaʔm̄iḥt</p>
<p>skʷístiḥ: k̄taʔm̄inx / k̄taʔm̄iḥt (affirmative singular); lut aksk̄taʔm̄in̄m (neg. singular); k̄taʔm̄iḥwi / k̄taʔm̄iḥti (affirmative plural); lut ksk̄taʔm̄in̄mp / lut ksk̄taʔm̄iḥtp (neg. plural)</p>
<p>skʔiʔysts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. k̄n k̄taʔm̄in̄m, kʷ k̄taʔm̄in̄m, k̄taʔm̄in̄m, kʷu k̄taʔm̄in̄m, p k̄taʔm̄in̄m, k̄taʔm̄in̄mǎlx 2. k̄n čk̄taʔm̄in̄m, kʷ čk̄taʔm̄in̄m, čk̄taʔm̄in̄m, kʷu čk̄taʔm̄in̄m, p čk̄taʔm̄in̄m, čk̄taʔm̄in̄mǎlx 3. k̄n sk̄taʔm̄inx, kʷ sk̄taʔm̄inx, sk̄taʔm̄inx, kʷu sk̄taʔm̄inx, p sk̄taʔm̄inx, sk̄taʔm̄inxǎlx 4. k̄n səčk̄taʔm̄inx, kʷ səčk̄taʔm̄inx, səčk̄taʔm̄inx, kʷu səčk̄taʔm̄inx, p səčk̄taʔm̄inx, səčk̄taʔm̄inxǎlx 5. k̄n ksk̄taʔm̄inaʔx, kʷ sk̄taʔm̄inaʔx, ksk̄taʔm̄inaʔx, kʷu ksk̄taʔm̄inaʔx, p sk̄taʔm̄inaʔx, ksk̄taʔm̄inaʔxǎlx 6. k̄n ksəčk̄taʔm̄inaʔx, kʷ səčk̄taʔm̄inaʔx, ksəčk̄taʔm̄inaʔx, kʷu ksəčk̄taʔm̄inaʔx, p səčk̄taʔm̄inaʔx, ksəčk̄taʔm̄inaʔxǎlx 7. k̄taʔm̄iḥ, k̄taʔm̄iḥtʷ, k̄taʔm̄is, k̄taʔm̄iḥt̄r̄n̄, k̄taʔm̄iḥtp, k̄taʔm̄isǎlx 8. čk̄taʔm̄ist̄n̄, čk̄taʔm̄ist̄xʷ, čk̄taʔm̄ists, čk̄taʔm̄ist̄r̄n̄, čk̄taʔm̄ist̄p, čk̄taʔm̄istsǎlx 9. isk̄taʔm̄in̄m, ask̄taʔm̄in̄m, sk̄taʔm̄is, sk̄taʔm̄iḥt̄r̄n̄, sk̄taʔm̄iḥtp, sk̄taʔm̄isǎlx 10. isəčk̄taʔm̄in̄m, asəčk̄taʔm̄in̄m, səčk̄taʔm̄is, səčk̄taʔm̄iḥt̄r̄n̄, səčk̄taʔm̄iḥtp, səčk̄taʔm̄isǎlx 11. iksk̄taʔm̄in̄m, aksk̄taʔm̄in̄m, ksk̄taʔm̄iiʔs, ksk̄taʔm̄iḥt̄r̄n̄, ksk̄taʔm̄iḥtp, ksk̄taʔm̄iiʔsǎlx 12. iksəčk̄taʔm̄in̄m, aksəčk̄taʔm̄in̄m, ksəčk̄taʔm̄iiʔs, ksəčk̄taʔm̄iḥt̄r̄n̄, ksəčk̄taʔm̄iḥtp, ksəčk̄taʔm̄iiʔsǎlx 13. isk̄taʔm̄in̄m, ask̄taʔm̄in̄m, sk̄taʔm̄in̄ms, sk̄taʔm̄in̄mtət, sk̄taʔm̄in̄mp, sk̄taʔm̄in̄msǎlx 14. isəčk̄taʔm̄in̄m, asəčk̄taʔm̄in̄m, səčk̄taʔm̄in̄ms, səčk̄taʔm̄in̄mtət, səčk̄taʔm̄in̄mp, səčk̄taʔm̄in̄msǎlx 15. iksk̄taʔm̄in̄m, aksk̄taʔm̄in̄m, ksk̄taʔm̄in̄ms, ksk̄taʔm̄in̄mtət, ksk̄taʔm̄in̄mp, ksk̄taʔm̄in̄msǎlx

16. iksəčktaʔmínrn̓, aksəčktaʔmínrn̓, ksəčktaʔmínrn̓s, ksəčktaʔmínrn̓tət, ksəčktaʔmínrn̓p, ksəčktaʔmínrn̓səlx̣
17. isčktaʔmín, asčktaʔmín, sčktaʔmíns, sčktaʔmíntət, sčktaʔmínr̓p, sčktaʔmínsəlx̣
18. iksčktaʔmín, aksčktaʔmín, ksčktaʔmíns, ksčktaʔmíntət, ksčktaʔmínr̓p, ksčktaʔmínsəlx̣
sʔaʔúms:
1. čʔix iʔ tr̃xw̃úlaʔxw̃ təq̃lilx̣ iʔ yilíkʷlxk̃n̓, aʔ čpiǎrn̓ ʔawʔíwtxn̓rn̓ k̃taʔmís iʔ yilíkʷlxk̃n̓ k̃rn̓ xw̃ustsəlx̣ iʔ kəkwaps̃ ixíʔ qixw̃tr̃n̓ laʔkín̓ mi čtʔapstís. (The hunters would sneak up on them when they were quiet during the heat of the day, or they would run them with dogs to a place where they could be shot.)
2. ʔa čk̃iqixw̃sts iʔ k̃w̃ək̃w̃yumaʔs čk̃taʔm̃stís k̃l̃ čniits. (When they protect their young they keep them close to themselves.)
3. ʔa añxm̃ínk̃ aksk̃w̃únrn̓, k̃taʔm̃stíkʷ. (If you want to catch it, get close to it.)
26. xw̃ustnt̃- rush something / make something hurry
s̃ñʔaslm̃íw̃s: xw̃əsxw̃ustnt̃
sk̃w̃ístiǎñ: xw̃ustx̣ / xw̃ustnt̃ (affirmative singular); lut aksxw̃úst / lut aksxw̃ústrn̓ (neg. singular); xw̃ústwi / xw̃ústnt̃i (affirmative plural); lut ksxw̃ustrn̓p / lut ksxw̃ustnt̃p (neg. plural)
sk̃l̃ʔiǎsts
1. k̃ñ xw̃ust, k̃w̃ xw̃ust, xw̃ust, k̃w̃u xw̃ust, p xw̃ust, xw̃ustəlx̣
2. k̃ñ čxw̃ust, k̃w̃ čxw̃ust, čxw̃ust, k̃w̃u čxw̃ust, p čxw̃ust, čxw̃ustəlx̣
3. k̃ñ sxw̃ustx̣, k̃w̃ sxw̃ustx̣, sxw̃ustx̣, k̃w̃u sxw̃ustx̣, sxw̃ustx̣əlx̣
4. k̃ñ səčxw̃ustx̣, k̃w̃ səčxw̃ustx̣, səčxw̃ustx̣, k̃w̃u səčxw̃ustx̣, p səčxw̃ustx̣, səčxw̃ustx̣əlx̣
5. k̃ñ ksxw̃ústaʔx, k̃w̃ sxw̃ústaʔx, ksxw̃ústaʔx, k̃w̃u ksxw̃ústaʔx, p sxw̃ústaʔx, ksxw̃ústaʔxəlx̣
6. k̃ñ ksəčxw̃ústaʔx, k̃w̃ səčxw̃ústaʔx, ksəčxw̃ústaʔx, k̃w̃u ksəčxw̃ústaʔx, ksəčxw̃ústaʔxəlx̣
7. xw̃ustnt̃, xw̃ustnt̃xw̃, xw̃usts, xw̃ustnt̃rn̓, xw̃ustnt̃p, xw̃ustsəlx̣
8. čxw̃ustst̃n̓, čxw̃ustst̃xw̃, čxw̃uststs, čxw̃ustst̃rn̓, čxw̃ustst̃p, čxw̃uststsəlx̣
9. isxw̃ústrn̓, asxw̃ústrn̓, sxw̃usts, sxw̃ustnt̃rn̓, sxw̃ustnt̃p, sxw̃ustsəlx̣
10. isəčxw̃ústrn̓, asəčxw̃ústrn̓, səčxw̃usts, səčxw̃ustnt̃rn̓, səčxw̃ustnt̃p, səčxw̃ustsəlx̣
11. iksxw̃ústrn̓, aksxw̃ústrn̓, ksxw̃usts, ksxw̃ustnt̃rn̓, ksxw̃ustnt̃p, ksxw̃ustsəlx̣
12. iksəčxw̃ústrn̓, aksəčxw̃ústrn̓, ksəčxw̃usts, ksəčxw̃ustnt̃rn̓, ksəčxw̃ustnt̃p, ksəčxw̃ustsəlx̣
13. isxw̃ústrn̓, asxw̃ústrn̓, sxw̃ustm̃s, sxw̃ustm̃tət, sxw̃ustrn̓p, sxw̃ustm̃səlx̣
14. isəčxw̃ústrn̓, asəčxw̃ústrn̓, səčxw̃ustm̃s, səčxw̃ustm̃tət, səčxw̃ustrn̓p, səčxw̃ustm̃səlx̣
15. iksxw̃ústrn̓, aksxw̃ústrn̓, ksxw̃ustm̃s, ksxw̃ustm̃tət, ksxw̃ustrn̓p, ksxw̃ustm̃səlx̣
16. iksəčxw̃ústrn̓, aksəčxw̃ústrn̓, ksəčxw̃ustm̃s, ksəčxw̃ustm̃tət, ksəčxw̃ustrn̓p, ksəčxw̃ustm̃səlx̣
17. isčxw̃úst, asčxw̃úst, sčxw̃usts, sčxw̃ustət, sčxw̃ustrn̓p, sčxw̃ustsəlx̣
18. iksčxw̃úst, aksčxw̃úst, ksčxw̃usts, ksčxw̃ustət, ksčxw̃ustrn̓p, ksčxw̃ustsəlx̣
sʔaʔúms:
1. čʔix iʔ tr̃xw̃úlaʔxw̃ təq̃lilx̣ iʔ yilíkʷlxk̃n̓, aʔ čpiǎrn̓ ʔawʔíwtxn̓rn̓ k̃taʔmís iʔ yilíkʷlxk̃n̓ k̃rn̓ xw̃ustsəlx̣ iʔ kəkwaps̃ ixíʔ qixw̃tr̃n̓ laʔkín̓ mi čtʔapstís. (The hunters would sneak up on them when they were quiet during the heat of the day, or they would run them with dogs to a place where they could be shot.)
2. misx̃ást čaʔk̃w̃ k̃w̃ ʔə xw̃əsxw̃usəlx̣. (It would be better if you hurried up.)
3. iwá k̃ñ čxw̃əsxw̃usl̃ ut̃ wəỹ k̃ñ ʔm̃iprn̓. (Even though I hurry I'm still late.)
27. mriǎp- balsam fir
s̃ñʔaslm̃íw̃s: m̃im̃mriǎp
sʔaʔúms:
1. ʔa člaʔkíñ iʔ s̃w̃knaʔqínx čk̃w̃l̃k̃w̃ul̃m̃ t̃ ʔʔiʔ t̃l̃ kiʔl̃l̃lx̣w̃ čxiǎ t̃ s̃ñʔaỹčk̃stx̣, naǎrn̓ iʔ m̃riǎp̃ ixíʔ kiʔl̃l̃lx̣w̃s aʔ čk̃w̃ul̃m̃sts, lut iʔ ʔiʔiǎp̃. (Sometimes, the Okanogans made canoes out of bark like the Lakes, but they used balsam fir bark, not white pine.)
2. m̃rim̃st̃n̓ iʔ m̃riǎp̃ x̃ast̃ k̃l̃ m̃f̃k̃íyaʔ. (Balsam is medicine its good for the blood.)

3. Ƨa Ƨlaʔkín Ƨmárwiʔstsəlx iʔ mriʔp kí kʷiʔt iʔ kiʔlilxʷ Ƨa Ƨkʷuilməlx t mrimstn̄. (Sometimes they mix the balsam with other bark when they make medicine.)
28. swulíʔcaʔ- dugout canoe
sñʔaslmíw̄s: swulwulíʔcaʔ
sʔaʔúms:
1. iʔ swknaʔqínx nixʷ Ƨkʷuilsts iʔ swulíʔcaʔ , Ƨñxlíʔcaʔsts iʔ mulx. (The Okanogans also made dugout canoes from cottonwood trees.)
2. taʔliʔ sƧkʷu í iʔ swulíʔcaʔm̄ . (It's a lot of work to make a dugout canoe.)
3. ñaxm̄ Ƨast Ƨa Ƨsukʷt iʔ swulíʔcaʔ . (But the dugout canoe floats good.)
29. Ƨñxlíʔcaʔst / ñxlíʔcaʔnt- chop out the inside of something
sñʔaslmíw̄s: ñxlíʔcaʔnt
skʷístitn̄: ñxlíʔcaʔx / ñxlíʔcaʔnt (affirmative singular); lut aksñxlíʔcaʔm̄ (neg. singular); ñxlíʔcaʔwi / ñxlíʔcaʔnti (affirmative plural); lut ksñxlíʔcaʔmp / lut ksñxlíʔcaʔntp (neg. plural)
skʔiʔysts
1. kñ ñxlíʔcaʔm̄, kʷ ñxlíʔcaʔm̄, ñxlíʔcaʔm̄, kʷu ñxlíʔcaʔm̄, p ñxlíʔcaʔm̄, ñxlíʔcaʔm̄əlx
2. kñ Ƨñxlíʔcaʔm̄, kʷ Ƨñxlíʔcaʔm̄, Ƨñxlíʔcaʔm̄, kʷu Ƨñxlíʔcaʔm̄, p Ƨñxlíʔcaʔm̄, Ƨñxlíʔcaʔm̄əlx
3. kñ sñxlíʔcaʔx, kʷ sñxlíʔcaʔx, sñxlíʔcaʔx, kʷu sñxlíʔcaʔx, p sñxlíʔcaʔx, sñxlíʔcaʔxəlx
4. kñ səƧñxlíʔcaʔx, kʷ səƧñxlíʔcaʔx, səƧñxlíʔcaʔx, kʷu səƧñxlíʔcaʔx, p səƧñxlíʔcaʔx, səƧñxlíʔcaʔxəlx
5. kñ ksñxlíʔcaʔaʔx, kʷ sñxlíʔcaʔaʔx, ksñxlíʔcaʔaʔx, kʷu ksñxlíʔcaʔaʔx, p sñxlíʔcaʔaʔx, ksñxlíʔcaʔaʔxəlx
6. kñ ksəƧñxlíʔcaʔaʔx, kʷ səƧñxlíʔcaʔaʔx, ksəƧñxlíʔcaʔaʔx, kʷu ksəƧñxlíʔcaʔaʔx, p səƧñxlíʔcaʔaʔx, ksəƧñxlíʔcaʔaʔxəlx
7. ñxlíʔcaʔñ, ñxlíʔcaʔntxʷ, ñxlíʔcaʔs, ñxlíʔcaʔntm̄, ñxlíʔcaʔntp, ñxlíʔcaʔsəlx
8. Ƨñxlíʔcaʔstn̄, Ƨñxlíʔcaʔstxʷ, Ƨñxlíʔcaʔsts, Ƨñxlíʔcaʔstm̄, Ƨñxlíʔcaʔstp, Ƨñxlíʔcaʔstsəlx
9. isñxlíʔcaʔm̄, asñxlíʔcaʔm̄, sñxlíʔcaʔs, sñxlíʔcaʔntm̄, sñxlíʔcaʔntp, sñxlíʔcaʔsəlx
10. isəƧñxlíʔcaʔm̄, asəƧñxlíʔcaʔm̄, səƧñxlíʔcaʔs, səƧñxlíʔcaʔntm̄, səƧñxlíʔcaʔntp, səƧñxlíʔcaʔsəlx
11. iksñxlíʔcaʔm̄, aksñxlíʔcaʔm̄, ksñxlíʔcaʔiʔs, ksñxlíʔcaʔntm̄, ksñxlíʔcaʔntp, ksñxlíʔcaʔiʔsəlx
12. iksəƧñxlíʔcaʔm̄, aksəƧñxlíʔcaʔm̄, ksəƧñxlíʔcaʔiʔs, ksəƧñxlíʔcaʔntm̄, ksəƧñxlíʔcaʔntp, ksəƧñxlíʔcaʔiʔsəlx
13. isñxlíʔcaʔm̄, asñxlíʔcaʔm̄, sñxlíʔcaʔms, sñxlíʔcaʔmtət, sñxlíʔcaʔmp, sñxlíʔcaʔmsəlx
14. isəƧñxlíʔcaʔm̄, asəƧñxlíʔcaʔm̄, səƧñxlíʔcaʔms, səƧñxlíʔcaʔmtət, səƧñxlíʔcaʔmp, səƧñxlíʔcaʔmsəlx
15. iksñxlíʔcaʔm̄, aksñxlíʔcaʔm̄, ksñxlíʔcaʔms, ksñxlíʔcaʔmtət, ksñxlíʔcaʔmp, ksñxlíʔcaʔmsəlx
16. iksəƧñxlíʔcaʔm̄, aksəƧñxlíʔcaʔm̄, ksəƧñxlíʔcaʔms, ksəƧñxlíʔcaʔmtət, ksəƧñxlíʔcaʔmp, ksəƧñxlíʔcaʔmsəlx
17. isƧñxlíʔcaʔ, asƧñxlíʔcaʔ, sƧñxlíʔcaʔs, sƧñxlíʔcaʔtət, sƧñxlíʔcaʔmp, sƧñxlíʔcaʔsəlx
18. iksəƧñxlíʔcaʔ, aksəƧñxlíʔcaʔ, ksəƧñxlíʔcaʔs, ksəƧñxlíʔcaʔtət, ksəƧñxlíʔcaʔmp, ksəƧñxlíʔcaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ swknaʔqínx nixʷ Ƨkʷuilsts iʔ swulíʔcaʔ, Ƨñxlíʔcaʔsts iʔ mulx. (The Okanogans also made dugout canoes from cottonwood trees.)
2. in̄kíkwaʔ Ƨñxlíʔcaʔsts iʔ yult kñsastmsqáxaʔtn̄s. (My grampa chopped a log out for a water trough.)
3. qʷmíwt aksñxlíʔcaʔm̄ mi put kí aktswulíʔcaʔ. (It will take a long time to chop out a log for a dugout canoe.)
30. sñqaʔtkʷís- Westbank
sʔaʔúms:
1. Í nʔiʔætk kaʔʔáiqʷ, sispaʔk Ƨtxʷtixʷlm̄ iʔ skʷəskʷists iʔ sqqlxʷúlaʔxʷ: smíqmix, Ƨw̄čw̄ixaʔ, swiws, sñpiñtktn, sñqaʔtkʷís, ñkmaplqs ut Spaʔm̄n̄. (In Canada, there are sEven Indian reservations: Upper Similkameen, Lower Similkameen, Osoyoos, Penticton, West Bank, Okanagan, and Upper Nicola.)
2. txʷaʔtwílx iʔ sámaʔ kí sñqaʔtkʷís . (There's getting to be a lot of Euro-Canadians at Westbank.)
3. Ƨw̄içt iʔ sm̄sámaʔ Í sñqaʔtkʷís . (Westbank is full of Euro-Canadians.)

31. k̓p̓um̓č̓n̓m̓ - food ceremony
s̓n̓ʔas̓l̓m̓íw̓s: k̓p̓m̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓
sk̓w̓l̓st̓iḥ̓: ʔaw̓ʔíw̓tx̓n̓x (affirmative singular); lut aks̓ʔaw̓ʔíw̓tx̓n̓m̓ (neg. singular); ʔaw̓ʔíw̓tx̓h̓wi (affirmative plural); lut ks̓ʔaw̓ʔíw̓tx̓n̓m̓p (neg. plural)
sk̓l̓ʔiḥ̓s̓t̓s
<ol style="list-style-type: none"> 1. k̓n̓ k̓p̓um̓č̓n̓m̓, k̓w̓ k̓p̓um̓č̓n̓m̓, k̓p̓um̓č̓n̓m̓, k̓w̓u k̓p̓um̓č̓n̓m̓, p̓ k̓p̓um̓č̓n̓m̓, k̓p̓um̓č̓n̓m̓ə́l̓x 2. k̓n̓ č̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓, k̓w̓ č̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓, č̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓, k̓w̓u č̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓, p̓ č̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓, č̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓ə́l̓x 3. k̓n̓ sk̓p̓um̓č̓n̓x, k̓w̓ sk̓p̓um̓č̓n̓x, sk̓p̓um̓č̓n̓x, k̓w̓u sk̓p̓um̓č̓n̓x, p̓ sk̓p̓um̓č̓n̓x, sk̓p̓um̓č̓n̓xə́l̓x 4. k̓n̓ səč̓k̓p̓um̓č̓n̓x, k̓w̓ səč̓k̓p̓um̓č̓n̓x, səč̓k̓p̓um̓č̓n̓x, k̓w̓u səč̓k̓p̓um̓č̓n̓x, p̓ səč̓k̓p̓um̓č̓n̓x, səč̓k̓p̓um̓č̓n̓xə́l̓x 5. k̓n̓ k̓sk̓p̓um̓č̓naʔx, k̓w̓ sk̓p̓um̓č̓naʔx, k̓sk̓p̓um̓č̓naʔx, k̓w̓u k̓sk̓p̓um̓č̓naʔx, p̓ sk̓p̓um̓č̓naʔx, k̓sk̓p̓um̓č̓naʔxə́l̓x 6. k̓n̓ ksəč̓k̓p̓um̓č̓naʔx, k̓w̓ səč̓k̓p̓um̓č̓naʔx, ksəč̓k̓p̓um̓č̓naʔx, k̓w̓u ksəč̓k̓p̓um̓č̓naʔx, p̓ səč̓k̓p̓um̓č̓naʔx, ksəč̓k̓p̓um̓č̓naʔxə́l̓x 7. isk̓p̓um̓č̓n̓m̓, ask̓p̓um̓č̓n̓m̓, sk̓p̓um̓č̓n̓m̓s, sk̓p̓um̓č̓n̓m̓tət, sk̓p̓um̓č̓n̓m̓p, sk̓p̓um̓č̓n̓m̓sə́l̓x 8. isəč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓, asəč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓, səč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓s, səč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓tət, səč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓p, səč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓sə́l̓x 9. iks̓p̓um̓č̓n̓m̓, aks̓p̓um̓č̓n̓m̓, k̓sk̓p̓um̓č̓n̓m̓s, k̓sk̓p̓um̓č̓n̓m̓tət, k̓sk̓p̓um̓č̓n̓m̓p, k̓sk̓p̓um̓č̓n̓m̓sə́l̓x 10. iksəč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓, aksəč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓, ksəč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓s, ksəč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓tət, ksəč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓p, ksəč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓sə́l̓x 11. isč̓k̓p̓um̓č̓n̓, asč̓k̓p̓um̓č̓n̓, sč̓k̓p̓um̓č̓n̓s, sč̓k̓p̓um̓č̓n̓tət, sč̓k̓p̓um̓č̓n̓p, sč̓k̓p̓um̓č̓n̓sə́l̓x 12. iksč̓k̓p̓um̓č̓n̓, aksč̓k̓p̓um̓č̓n̓, ksč̓k̓p̓um̓č̓n̓s, ksč̓k̓p̓um̓č̓n̓tət, ksč̓k̓p̓um̓č̓n̓p, ksč̓k̓p̓um̓č̓n̓sə́l̓x
s̓ʔaʔúḥ̓s̓:
1. p̓útiʔ əč̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓ə́l̓x k̓l̓ č̓xʔit̓ iʔ sč̓wic̓, aʔ č̓xʔit̓ iʔ sp̓ýqałq, uł̓ nix̓w̓ aʔ č̓xʔit̓ iʔ n̓t̓ýtyix. (They still have ceremonies for the first roots, the first berries, and for the first salmon.)
2. č̓k̓p̓um̓č̓n̓m̓ iʔ sq̓il̓x̓w̓ áliʔ č̓kliḥ̓tkm̓n̓m̓sə́l̓x iʔ s̓ʔiḥ̓. (People do food ceremonies because they are being thankful for the food.)
3. lut k̓p̓um̓č̓n̓m̓ uł̓ k̓w̓ə́k̓w̓inaʔtw̓íl̓x iʔ s̓ʔiḥ̓. (If they don't do these ceremonies the food will get less and less.)

3. sńk^wumń

sɔumś

pńpńaqs	parfleche
čńxńxńtəniwłt	box
słā?čńmíca?	deer hide
čńmstfań	to tighten
pńnań / pńńtiń / pńańt	to fold
łəx ^w k ^w ań / čłəx ^w k ^w stíń / łəx ^w k ^w ańt	pry off / remove
pína?	birch bark basket
čx ^w ip	piece
číx ^w i?	sap
yirk ^w číńt	make a rim
təpńkfań / təpńńtfań / təpńkfańt	slather
słəkəkińń	stitches
ńśańtk ^w ńt	pile in water
əčtəx ^w təx ^w mnałq ^w	different diameters
ylyult	thick
kəkyálaq ^w	thin diameter
ńsđiwsńt	split in half
słqam	digging
sđyays	pattern
əčmlyiy	interwoven

smýmaý

<p>pńpńaqs i? pńpńaqs xast t sńk^wumń kł sɔitń uť kł xi?míx stiń. i? pńpńaqs čtəx^wtix^włń i? sk^włk^wulls. i? k^włłt pil kń čxít t a? čńxńxńtəniwłt. i? pńpńaqs nix^w čyiryí. i? pńpńaqs tł lut a? čx^wik^w t sípi? a? čk^wulmstsałx. i? pńpńaqs tł słā?čńmíca? kń tł sníkłca? i? sípi?ś. i? sníkłca? i? sípi?ś misxást ki? tł słā?čńmíca? áńi? misptáłt. t aks^wulm t pńpńaqs, hńńtix^w i? sípi?, k^wńxasđt. sič ɔiđńtx^w uť x^will yfat i? spuńts. uť nix^w čɔiđstrń i? nix^wtíłca?ś ixí? uť x^wk^wap. ixí? sič kśańńtix^w ł asńx^wík^wmń, čńmstfax^w ilí? uť xwaw. pńkiń xwaw ixí? níkńtx^w uť pńńtix^w i? sk^wulls i? pńpńaqs. pńńtix^w i? sək^wsək^wtiws i? sípi? uť təkíńńtx^w t tinx i? pńpńaqs. tə wýsłəkíńńtx^w ańpńpńaqs ixí? uť miłńtx^w.</p> <p>pína? i? syilx əčk^wulmstś i? pína? t a čđ^wliwń t spýqatq, t a čɔúlu?śń t mriństń. i? pína? tł kłɔlíl^wś i? q^wəq^wfiń ka? čk^wulstsałx. i? kłɔlíl^w əčłəx^wk^wstis tł a? ččal tɔi naqs t ađt čx^wip. qipčń ka? čtix^wstsałx tə tyap i? číx^wi?ś. ixí? uť pəpińpńt. tə čłəx^wk^wńtis i? kłɔlíl^w, i? puń sípi?ś tɔi ilí? ł a? ččal. ixí? uť lut ksxńuńts a? ččal, ixí? uť tpa?áx. đśápi? ksəčk^wumś i? kłɔlíl^wś i? q^wəq^wfiń, tɔi lut ksxwaws. t aks^wulm t pína?, níkńt uť pńpńńtix^w i? sək^wsək^wtiwstś uť xapńńtix^w t mxiłp sfašwíps. i? t stəktəkčx^wíłp yirk^wčíńt ł tqilts. utńńtx^w mi xəčt i? pína?. t aks^wulmńń ł siwłk^w, təpńńtfax^w t tič i? słəkəkińńś i? pína? ixí? uť lut ks^waps i? siwłk^w.</p> <p>yámx^wa? i? yámx^wa? čk^wulstń tł mxiłp i? sfašwíps. i? yámx^wa? čk^wulmstń k^wu t a</p>	<p>parfleche box deer hide</p> <p>tighten; fold</p> <p>birch bark basket</p> <p>remove; piece; sap</p> <p>make rim; slather stitches</p>
---	--

<p>čtəxʷčnčut ut kʷu ʔa čkʷumčnčm. q̄sápi? čkʷulmsts i? yámxʷa? ʔa čnmulm ʔa kʷlčnčut. i? sqilxʷ nčxʷntis i? yámxʷa? t siwtkʷ ut hʔafitkʷs t tkʷlkwilsx̄n ixi? ut kʷlʔpus ilí? ut p̄yqiltn̄.</p> <p>i? yámxʷa? čq̄sápi? kí x̄ččcikstspíntk lut ʔa čkstwílx ut i? ʔakʷʔakʷtílx lut x̄minks t sʔitn̄ i? mxiṭp sʔaxʷíp. i? sʔaxʷíp t̄l h̄mhmúlaʔxʷ ka? čtixʷstsəlx kr̄n t̄l yʔačínš i? saʔtítkʷ laʔkín ka? ksq̄apúnaʔxʷ. kʷu nčíqlaʔxʷm kí ʔasí kr̄n kaʔhís s̄cuʔxán ʔa čtixʷstr̄n i? sʔaxʷíp. niʔáyp̄ əčkʷaʔxtm̄ i? mxiṭp mi sič tixʷntm̄ i? sʔaxʷíps. člimtkm̄str̄n áti? kʷu? čk̄nixit̄m. taʔli? čtxətstím ʔa člq̄stím i? sʔaxʷíp mi lut ks̄xnum̄str̄n a? ččál. misx̄ást ʔ akstíxʷm̄ i? sʔaxʷíp ʔa čxʷuȳ i? číxʷi? ʔ. x̄ilm̄ ití? ut p̄əpiṭp̄rt̄ i? sʔaxʷíp ut xʷusxʷst ʔpaʔáx̄ i? sčál. alá? ʔ syilx tr̄nxʷúlaʔxʷ ʔ sčaʔáqʷ kr̄n s̄kaʔáyrm̄ ka? čtixʷstsəlx i? mxiṭp i? sʔaxʷíps.</p> <p>əčtəxʷtəxʷmnaíqʷ yíyult̄ kr̄n kəkyálaqʷ i? sʔaxʷíp yʔat čkʷulmsts ʔa čkʷulstxʷ i? yámxʷa?. čkʷulmstr̄n i? kəykáyaʔt ut i? písłáʔt. ʔə ksyults čxiṭ t ańk̄tkm̄čnčikst. ʔ a? čxʔiti? ʔq̄ntixʷ i? sʔaxʷíp ut nsq̄iwsntxʷ. ixi? ut p̄ulkʷntxʷ ut čkʷum̄. xʷʔit sčkʷul̄ i? słqam̄ ut xʷkʷntixʷ t sʔaxʷíp kí yámxʷa?.</p> <p>yʔat čk̄ničn̄ i? yámxʷa? ʔa čkʷulst̄m. i? k̄tn̄qʷliw̄m̄tət čəčámaʔt itlí? p̄ípsłáʔt sič itlí? písłáʔt. ʔ akskʷulm̄ t yámxʷa?, h̄r̄ntixʷ i? mxiṭp sʔaxʷíp put h̄rap. mi sič siq̄ntxʷ t ʔlklik̄ ixi? mi sič kʷulm̄ntxʷ. kʷ ʔa čkʷulm̄ t yámxʷa?, niʔáyp̄ ta čk̄l̄ sčhikst mi kʷ čxʷuȳ, čxiṭ i? t x̄iyáfnxʷ ʔa čxʷuȳ t̄l ʔəkʷəkʷʔast ut kí sklaxʷ. i? sq̄yaýs i? yámxʷa? əčm̄liyī t stʔi? kr̄n t kíʔlilxʷs i? mxiṭp. i? sq̄yaýs čnčw̄čwikstr̄n ití? i? stím a? čmq̄maqʷ, a? ččlčál ut i? siwtkʷ.</p>	<p>pile in water</p> <p>different diameters; thick; thin diameter split in half digging</p> <p>pattern; interwoven</p>
--	--

s̄nsúxʷna? sw̄titīn̄

1. kí stím ki? x̄ast t sn̄kʷum̄n̄ i? p̄hp̄haqs ?
2. čk̄ničn̄ t̄xʷtixʷl̄m̄ i? p̄hp̄haqs ?
3. t̄l stím a? čkʷulm̄stsəlx i? p̄hp̄haqs ?
4. səxʔkinx ut misx̄ást i? sn̄íkt̄ca? i? sípiʔs ʔa čkʷulm̄str̄n i? p̄hp̄haqs ?
5. stím aksčk̄ist̄m̄ ʔ a? čxʔiti ʔ akskʷulm̄ t p̄hp̄haqs ?
6. kaʔkín akskʷax̄ám̄ i? xʷkʷap sípi? mi ilí? ut x̄waw ?
7. t stím mi ʔəkim̄ntxʷ i? p̄hp̄haqs ?
8. p̄hkičn̄ ki? mił̄ntxʷ ańp̄hp̄haqs ?
9. x̄l̄ stím əčkʷulm̄str̄n i? p̄ina? t syilx ?
10. t̄l stím ka? čkʷulst̄m̄ i? p̄ina? ?
11. səxʔkinx ut ʔa čq̄ipčm̄ ka? čtixʷstr̄n i? kíʔlilxʷs i? qʷəqʷtīn̄ ?
12. səxʔkinx ut ʔi? ilí? i? p̄um̄ sípiʔs ʔ a? ččál ?
13. ʔa kskʷulm̄ t p̄ina?, t stím ks̄xap̄h̄tírn̄ ?
14. ʔa kskʷulm̄ t p̄ina?, t stím aksyirkʷčínm̄ ?
15. stím aksčk̄ist̄m̄ i? p̄ina? ʔa kskʷulm̄n̄n̄ ʔ siwtkʷ ?
16. t̄l stím čkʷulst̄m̄ i? yámxʷa? ?
17. q̄sápi?, x̄l̄ stím čkʷulm̄str̄n i? yámxʷa? ?
18. q̄sápi?, stím a? čkists i? sqilxʷ mi kʷlčnčut ʔ yámxʷa? ?
19. t̄l kaʔkín ka? čtixʷstr̄n i? mxiṭp sʔaxʷíp ?
20. səxʔkinx ut taʔli? čtxətstím ʔa člq̄stím i? mxiṭp sʔaxʷíp ?
21. səxʔkinx ut misx̄ást ʔ akstíxʷm̄ i? sʔaxʷíp ʔa čxʷuȳ i? číxʷi? ?
22. p̄hkičn̄ ka? čtixʷstr̄n i? mxiṭp sʔaxʷíp i? ʔ syilx tr̄nxʷúlaʔxʷ ?
23. stím a? čk̄ist̄m̄ i? mxiṭp sʔaxʷíp ʔ a? čxʔiti? ʔq̄ntixʷ ?
24. stím aksčk̄ist̄m̄ i? mxiṭp sʔaxʷíp mi čkʷum̄ ?
25. ʔ akskʷulm̄ t yámxʷa?, stím a? čxʔit aksčk̄ist̄m̄ ?
26. kʷ ʔa čkʷulm̄ t yámxʷa?, ta čkaʔkín mi kʷ čxʷuȳ ? səxʔkinx ?

27. t stím ka? čmlyəy i? sqyays i? yámxʷa? ?
28. čkiñ i? čñčwčwikstm i? sqyays i? yámxʷa? ?

añčáwt swłtiñ

1. ha? čkʷulmstxʷ i? pñpñaqš krñ i? Tuperware t aksñkʷúmñ kl sʔiñ ? maýxít.
2. ha? kʷ kstím čkʷull t slʷaʔčñmíca? ? stím ? tə lut, səxʔkinx uł lut? maýxít.
3. ha? ʔiǵñtxʷ i? sípi? t nəqspiñtk ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
4. stím kʷaxñtixʷ t ñkʷəkʷač ? stím akskʷaxám tə skləʔa? ? maýxít.
5. stím i? čnrmstʷaxʷ t snəqskʷačiwš ? stím aksčnrmstʷam tə ʔlap ? maýxít.
6. stím i? təkímñtxʷ t ñkʷspiñtk ? stím aksləkimnñ tə ʔistkrñ ? maýxít.
7. swit i? misčtəkimñ l asnəqsílʷ ? ha? anwí ? maýxít.
8. ha? kíkaʔt kl añčítʷ ka? čplal i? qʷəqʷtiñ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
9. stím i? ləxʷkʷñtixʷ t sčaʔáqʷ ? stím aksləxʷkʷám tə čqipčrñ ? maýxít.
10. ha? čitstxʷ i? čixʷiʔs aʔ čyip ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ? maýxít.
11. ha? kʷ pəpiřpřt ? swit i? mispəpiřpřt t l aslxláxt ? maýxít.
12. stím i? ʔapñtixʷ t nəqspiñtk ? stím aksʔapám tə nəqspiñtk ? maýxít.
13. stím i? təpñtʷaxʷ t skləʔa? ? stím aksləpñkʷám tə skləʔa? ? maýxít.
14. ha? kʷ ktyámxʷa? ? ha? swit l anəqsílʷ ktyámxʷa? ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
15. ha? stím ñčafítʷñtxʷ t sčaʔáqʷ ? ha? stím aksñčafítʷm tə sčaʔáqʷ ? maýxít.
16. ha? añxást aksʔamčnitkʷ i? l yʷačiwš i? saʔtítʷ krñ tikʷt laʔkín ka? ksqapúnaʔxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
17. naʔl asnəqsílʷ, ha? čtixʷstp i? sʷaxʷiʔs aʔ čyip krñ aʔ čplal ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ? stím aʔ čtixʷstp ? maýxít.
18. ha? kʷ ñčiqlaʔxʷm t spiʔsčít ? ha? kʷ sñčiqlaʔxʷaʔx ʷapnáʔ t sxlʷfált ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
19. swit ničáyp člimtkrmstxʷ ? swit ničáyp člimtkrmstrš ? maýxít.
20. kʷ tə čxnumt, ha? xʷusxʷst kʷ tpaʔáx ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
21. stím i? ʔqñtixʷ t sčaʔáqʷ ? stím aksʔqám tə sčaʔáqʷ ? maýxít.
22. stím aʔ člʷawstixʷ l añkʷmčnikst ? stím aʔ člʷawstis asxmñkáwa? i? l kʷmčniksts ? maýxít.
23. stím i? ñsqiwšntxʷ t spiʔsčít ? stím aksñsqiwšm tə ʔlap ? maýxít.
24. stím i? hñtixʷ t skləʔa? ? stím akshram tə skləʔa?. maýxít.
25. ha? qʷay kʷ tə čñčwčwikstrñ ? ha? kʷ sñčwčwikstaʔx tə ʔlap ? maýxít.

skł?iysrń t xilń s?a?úńs

A. čńqmiń aksčkwúł: wýstik^w a? čńqmiń.

txətam̄ / txətańt̄ / txətam̄- to take care of something

	inčá	anwí	čniłts	mnimłtat	mnimłtəmp	mnimłtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive fut./ inceptive						
intransitive fut. imperfect						
intransitive aff. commands	---		---			---
intransitive neg. comm.	---		---			---
transitive past/present						
transitive cust. / actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperf future						
transitive affirm. comm.	---		---			---
transitive neg. comm.	---		---			---
present durative						
present imperfect						
future durative						
future imperf durative						
past perfect						
future perfect						

Č. **swítitíh** aksčk'wúí: klətmčinx t milk'čn nsəlxčín. nmyčnmht **asčqáy** kl nwyápixčn.

1. ha? k'w səčtxətmix ? (kiw)

nwyápixčn:

2. ha? p txətarh t sqilx'w ? (lut)

nwyápixčn:

3. ha? kstxətmíxa?xəlx t stiñ ? (kiw)

nwyápixčn:

4. səx?kinx uł lut t txətnitix'w ? (týtymuł)

nwyápixčn:

5. ha? inčá ikstxətám i? scitñtət ? (kiw)

nwyápixčn:

6. ha? ixí? i? ksčtxatmp ? (lut)

nwyápixčn:

Č. **Customary/ actual 36 čnqmiñ** aksčk'wúí: Complete the box with correct verb/object forms.

čtxəstím- to take care of something

	inčá	anwí	čniłts	mnimłtət	mnimłtəmp	mnimłtsəlx
inčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnimłtət	xxx			xxx		
mnimłtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəlx mnimłtsəlx						

ε. **swítitíh** aksčk'wúí: klətmčinx t milk'čn nsəlxčín. nmyčnmht i? swítitíh na? asčqáy kl nwyápixčn.

1. ha? čmistix səx?kinx uł čtxəstumh ? (lut)

nwyápixčn:

2. swit i? k'wu? čtxəstis ? (səx'wñčwqism)

nwyápixčn:

3. ha? Piyarís k'wu? čtxəstím inčá na? N?iysíta?tk'w ? (lut)

n'w'ápixčh:

4. ha? čtxə́t'ulm's Misál ? (kiw)

n'w'ápixčh:

5. swit a? čtxə́t'sturm's ? (ask'w'úy)

n'w'ápixčh:

6. ha? čtxə́t'ulm'səlx ? (lut)

n'w'ápixčh:

H. Past/Present -It 36 čh'qmiñ aksč'k'w'úl: Complete the box with correct verb/object forms.

txə́t'tim- to take care of something for someone

	iñčá	anwí	čniłts	mniñtət	mniñtəmp	mniñtsəlx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniñtət	xxx			xxx		
mniñtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəlx mniñtsəlx						

I. sw'itih aksč'k'w'úl: ktə́mčinx t mil'k'čh'ñsəlxčih. ñm'ýčimñt i? sw'itih na?ł asč'q'áy kl' n'w'ápixčh.

1. ha? k'w'u? txə́t'tix'w' isq'əq'w'si? ? (kiw)

n'w'ápixčh:

2. swit i? k'w'u? txə́t'tim i? str'ititət iñčá na?ł Q'Imnałqs ? (Prasuwá)

n'w'ápixčh:

3. ha? txə́t'ulm'səlx i? čitx'w'mp ? (lut)

n'w'ápixčh:

4. swit i? txə́t'tsiñ añ?u?xtíla?ł k'w' tə q'w'ñ?iwt ? (Misál)

n'w'ápixčh:

5. ha? čmistix'w' səx?kinx uł txə́t'tsit asłáxt t ñk'əkw'ač ? (lut)

n'w'ápixčh:

6. ha? k'w'u? txə́t'tip istr'k?íłt t spi?sc'łt ? (kiwa)

n'w'ápixčh:

čkʷulmstn i? sʔaʔums

1. pnpnaqs- parfleche
snanaqs: pnaqs
sʔaʔums:
1. i? pnpnaqs xast t snkʷumn kl sʔiʔn uʔ kl xiʔmix stin. (A parfleche is good for storing food and other things.)
2. sipiʔ akskʷulmn kʷ klʷulm t pnpnaqs. (Hide is what you use to make parfleches.)
3. pnhitixw ckin i? ksilxwʔs anxmink aktipnpnaqs . (Fold to whatever size you want for your parfleche.)
2. cñxññniwt- box
snanaqs: cññniwt
sʔaʔums:
1. i? kwiʔt pil km cxit t aʔ cñxññniwt. (They can be flat or they can be a box.)
2. aʔ cñxññniwt taʔiʔ xast t kñxcutñ, xiʔmix stin aksnutnam, aktñkʷumñ. (Boxes are handy, you can put anything in them, storage.)
3. ʔapnaʔ xʷuʔusn i? cñxññniwt, pñsʔaʔt, ccaamaʔt, nixwut, ntitaʔpt. (Now theres all types of boxes, large ones, small ones, deep ones, shallow ones.)
3. sʔaʔcñmícaʔ- deer hide
snʔasimíws:
sʔaʔums:
1. i? pnpnaqs tl sʔaʔcñmícaʔ km tl sniktcaʔ i? sipiʔs. (A parfleche can be made out of the skin of a deer or an elk.)
2.
3.
4. i? sʔaʔcñmícaʔ kʷuʔ cʔamstím. xwcccutax mi kʷu cxiʔxwʔaʔt. (The deer fed us. They give their lives so we can survive.)
5. ʔʔaʔat i? stims i? sʔaʔcñmícaʔ akskʷulmn. (You can use every part of the deer.)
4. cñmstʔam- tight
snʔasimíws: cñcñmstʔam
skʷistitñ: cñmstʔakʷ (affirmative singular); lut akscñmstʔam (neg. singular); cñmstʔakʷi (affirmative plural); lut kscñmstʔap (neg. plural)
skitʔiʔsts
1. kñ cñʔam, kʷ cñʔam, cñʔam, kʷu cñʔam, p cñʔam, cñʔaməlx
2. kñ cñcñʔam, kʷ cñcñʔam, cñcñʔam, kʷu cñcñʔam, p cñcñʔam, cñcñʔaməlx
3. kñ scñmʔax, kʷ scñmʔax, scñmʔax, kʷu scñmʔax, p scñmʔax, scñmʔaxəlx
4. kñ səcñmʔax, kʷ səcñmʔax, səcñmʔax, kʷu səcñmʔax, p səcñmʔax, səcñmʔaxəlx
5. kñ kscñmʔaxaʔx, kʷ scñmʔaxaʔx, kscñmʔaxaʔx, kʷu kscñmʔaxaʔx, p scñmʔaxaʔx, kscñmʔaxaʔxəlx
6. kñ ksəcñmʔaxaʔx, kʷ səcñmʔaxaʔx, ksəcñmʔaxaʔx, kʷu ksəcñmʔaxaʔx, p səcñmʔaxaʔx, ksəcñmʔaxaʔxəlx
7. cñmstʔam, cñmstʔaxw, cñmstʔas, cñmstʔam, cñmstʔap, cñmstʔasəlx
8. cñcñmstʔam, cñcñmstʔaxw, cñcñmstʔas, cñcñmstʔam, cñcñmstʔap, cñcñmstʔasəlx
9. iscñʔam, ascñʔam, scñmstʔas, scñmstʔam, scñmstʔap, scñmstʔasəlx
10. isəcñʔam, asəcñʔam, səcñmstʔas, səcñmstʔam, səcñmstʔap, səcñmstʔasəlx
11. ikscñʔam, akscñʔam, kscñmstʔas, kscñmstʔam, kscñmstʔap, kscñmstʔasəlx
12. iksəcñʔam, aksəcñʔam, ksəcñmstʔas, ksəcñmstʔam, ksəcñmstʔap, ksəcñmstʔasəlx
13. iscñʔam, ascñʔam, scñʔams, scñʔamtət, scñʔam, scñʔamsəlx

14. isəčcnfárh, asəčcnfárh, səčcnfahs, səčcnfahmtət, səčcnfahmp, səčcnfahmsəlx
15. iksəcnfárh, aksəcnfárh, ksəcnfahs, ksəcnfahmtət, ksəcnfahmp, ksəcnfahmsəlx
16. iksəčcnfárh, aksəčcnfárh, ksəčcnfahs, ksəčcnfahmtət, ksəčcnfahmp, ksəčcnfahmsəlx
17. isččfáh, asččfáh, sččfahs, sččfahmtət, sččfahmp, sččfahsəlx
18. iksččfáh, aksččfáh, ksččfahs, ksččfahmtət, ksččfahmp, ksččfahsəlx
sʔaʔúms:
1. ixíʔ sič kfaǰhítix ^w í asíx ^w ik ^w mn, čnmstfax^w ilíʔ uʔ ǰwaw. (Then we stretch the hide very tight between two poles or over a frame and let it dry.)
2. k ^w ʔə tk ^w h ^w tk ^w ni ^m čnmfakstmh^w mi lut aksəwəwəwníkt. (When you grab on, hang on tight so you don't let go.)
3. k ^w iksq ^w íftm ^m , kčnčhpakstx mi lut aksyáx ^w t. (I'm going to pack you, hang on tight so you don't fall.)
5. pńah^t / pńhtim^m - fold something
sńʔasímíw^s: pńpńah ^t
sk^wístih^m: pńmix / pńhtik ^w (affirmative singular); lut akspńah ^m (neg. singular); pńmíwi / pńhtik ^w i (affirmative plural); lut kspńah ^m / lut kspńhtip (neg. plural)
skíʔiyst^s
1. kń pńah ^m , k ^w pńah ^m , pńah ^m , k ^w u pńah ^m , p pńah ^m , pńah ^m əlx
2. kń čpńah ^m , k ^w čpńah ^m , čpńah ^m , k ^w u čpńah ^m , p čpńah ^m , čpńah ^m əlx
3. kń spńmix, k ^w spńmix, spńmix, k ^w u spńmix, p spńmix, spńmixəlx
4. kń səčpńmix, k ^w səčpńmix, səčpńmix, k ^w u səčpńmix, p səčpńmix, səčpńmixəlx
5. kń kspńmíxaʔx, k ^w spńmíxaʔx, kspńmíxaʔx, k ^w u kspńmíxaʔx, p spńmíxaʔx, kspńmíxaʔxəlx
6. kń ksəčpńmíxaʔx, k ^w səčpńmíxaʔx, ksəčpńmíxaʔx, k ^w u ksəčpńmíxaʔx, p səčpńmíxaʔx, ksəčpńmíxaʔxəlx
7. pńhtih ^m , pńhtix ^w , pńhtis, pńhtim ^m , pńhtip, pńhtisəlx
8. čpństih ^m , čpństix ^w , čpństis, čpństim ^m , čpństip, čpństisəlx
9. ispńah ^m , aspńah ^m , spńhtis, spńhtim ^m , spńhtip, spńhtisəlx
10. isəčpńah ^m , asəčpńah ^m , səčpńhtis, səčpńhtim ^m , səčpńhtip, səčpńhtisəlx
11. ikspńah ^m , akspńah ^m , kspńhtis, kspńhtim ^m , kspńhtip, kspńhtisəlx
12. iksəčpńah ^m , aksəčpńah ^m , ksəčpńhtis, ksəčpńhtim ^m , ksəčpńhtip, ksəčpńhtisəlx
13. ispńah ^m , aspńah ^m , spńah ^s , spńah ^{mtət} , spńah ^m , spńah ^{səlx}
14. isəčpńah ^m , asəčpńah ^m , səčpńah ^s , səčpńah ^{mtət} , səčpńah ^m , səčpńah ^{səlx}
15. ikspńah ^m , akspńah ^m , kspńah ^s , kspńah ^{mtət} , kspńah ^m , kspńah ^{səlx}
16. iksəčpńah ^m , aksəčpńah ^m , ksəčpńah ^s , ksəčpńah ^{mtət} , ksəčpńah ^m , ksəčpńah ^{səlx}
17. isčpńah ^m , asčpńah ^m , sčpah ^s , sčpah ^{mtət} , sčpah ^m , sčpah ^{səlx}
18. iksčpńah ^m , aksčpńah ^m , ksčpah ^s , ksčpah ^{mtət} , ksčpah ^m , ksčpah ^{səlx}
sʔaʔúms:
1. pńkih ^m ǰwaw ixíʔ níkh ^w uʔ pńhtix^w iʔ sk ^w u ^l is iʔ pńpńah ^s . (When the hide is very dry then you čut and fold it to make a parfleche.)
2. way ǰwaw ashq ^w ʔítk ^w , papíh^t mi k ^w úmhtx ^w . (Your laundry is dry, fold it and put it away.)
3. pńhtik^w iʔ wíw ^l im ^m mi lut aks ^{tu} ʔáw. (Bend the nail so you don't get poked.)
6. pńinaʔ - birch bark basket
sńʔasímíw^s: pńpńinaʔ
sʔaʔúms:
1. iʔ syilx čk ^w u ^l mst ^s iʔ pńinaʔ ʔa čq ^w liw ^m t spýqatq ʔa čʔuluʔsm ^m t mrimst ^m . (Syilx people use birch bark baskets for picking berries and gathering other foods and medicines.)

2. i? q ^w əq ^w tiñ i? ki?liłix ^w s a? čk ^w ulmstəsəl x ki? pína? (Birch bark is what they use for birch bark baskets.)
3. čáčama?t ul čpísłat? t čk ^w ulm t kíp ^w pína?səl x. (They make little ones and big ones for their baskets.)
7. člax^wk^wstim / təx^wk^wam- pry off / remove something
sñ?asimíw: ləx ^w ləx ^w k ^w stim / ləx ^w ləx ^w k ^w am
sk^włstih: ləx ^w k ^w mix / ləx ^w k ^w ntik ^w (affirmative singular); lut aksləx ^w k ^w ám (neg. singular); ləx ^w k ^w míwi / ləx ^w k ^w ntík ^w i (affirmative plural); lut ksləx ^w k ^w am p / lut ksləx ^w ntip (neg. plural)
skł?iyst
1. kñ ləx ^w k ^w ám, k ^w ləx ^w k ^w ám, ləx ^w k ^w ám, k ^w u ləx ^w k ^w ám, p ləx ^w k ^w ám, ləx ^w k ^w áməł x
2. kñ člax ^w k ^w am, k ^w člax ^w k ^w am, člax ^w k ^w am, k ^w u člax ^w k ^w am, p člax ^w k ^w am, člax ^w k ^w aməł x
3. kñ ləx ^w k ^w mix, k ^w ləx ^w k ^w mix, ləx ^w k ^w mix, k ^w u ləx ^w k ^w mix, p ləx ^w k ^w mix, ləx ^w k ^w mixəł x
4. kñ səčləx ^w k ^w mix, k ^w səčləx ^w k ^w mix, səčləx ^w k ^w mix, k ^w u səčləx ^w k ^w mix, p səčləx ^w k ^w mix, səčləx ^w k ^w mixəł x
5. kñ ksləx ^w k ^w míxa?x, k ^w sləx ^w k ^w míxa?x, ksləx ^w k ^w míxa?x, k ^w u ksləx ^w k ^w míxa?x, p sləx ^w k ^w míxa?x, ksləx ^w k ^w míxa?xəł x
6. kñ ksəčləx ^w k ^w míxa?x, k ^w səčləx ^w k ^w míxa?x, ksəčləx ^w k ^w míxa?x, k ^w u ksəčləx ^w k ^w míxa?x, p səčləx ^w k ^w míxa?x, ksəčləx ^w k ^w míxa?xəł x
7. ləx ^w k ^w ntih, ləx ^w k ^w ntix ^w , ləx ^w k ^w ntis, ləx ^w k ^w ntim, ləx ^w k ^w ntip, ləx ^w k ^w ntisəł x
8. člax ^w k ^w stih, člax ^w k ^w stix ^w , člax ^w k ^w stis, člax ^w k ^w stim, člax ^w k ^w stip, člax ^w k ^w stisəł x
9. isləx ^w k ^w ám, asləx ^w k ^w ám, sləx ^w k ^w ntis, sləx ^w k ^w ntim, sləx ^w k ^w ntip, sləx ^w k ^w ntisəł x
10. isəčləx ^w k ^w ám, asəčləx ^w k ^w ám, səčləx ^w k ^w ntis, səčləx ^w k ^w ntim, səčləx ^w k ^w ntip, səčləx ^w k ^w ntisəł x
11. iksləx ^w k ^w ám, aksləx ^w k ^w ám, ksləx ^w k ^w ntis, ksləx ^w k ^w ntim, ksləx ^w k ^w ntip, ksləx ^w k ^w ntisəł x
12. iksəčləx ^w k ^w ám, aksəčləx ^w k ^w ám, ksəčləx ^w k ^w ntis, ksəčləx ^w k ^w ntim, ksəčləx ^w k ^w ntip, ksəčləx ^w k ^w ntisəł x
13. isləx ^w k ^w ám, asləx ^w k ^w ám, sləx ^w k ^w ams, sləx ^w k ^w amtət, sləx ^w k ^w am p, sləx ^w k ^w amsəł x
14. isəčləx ^w k ^w ám, asəčləx ^w k ^w ám, səčləx ^w k ^w ams, səčləx ^w k ^w amtət, səčləx ^w k ^w am p, səčləx ^w k ^w amsəł x
15. iksləx ^w k ^w ám, aksləx ^w k ^w ám, ksləx ^w k ^w ams, ksləx ^w k ^w amtət, ksləx ^w k ^w am p, ksləx ^w k ^w amsəł x
16. iksəčləx ^w k ^w ám, aksəčləx ^w k ^w ám, ksəčləx ^w k ^w ams, ksəčləx ^w k ^w amtət, ksəčləx ^w k ^w am p, ksəčləx ^w k ^w amsəł x
17. isčləx ^w ák ^w , asčləx ^w ák ^w , sčləx ^w ák ^w s, sčləx ^w ák ^w tət, sčləx ^w ák ^w m p, sčləx ^w ák ^w səł x
18. iksčləx ^w ák ^w , aksčləx ^w ák ^w , ksčləx ^w ák ^w s, ksčləx ^w ák ^w tət, ksčləx ^w ák ^w m p, ksčləx ^w ák ^w səł x
s?a?úms:
1. i? ki?liłix ^w əčləx ^w k ^w stis t l a? ččal? ti? naqs? t a? q t čx ^w ip. (The bark is taken off of the tree in one piece.)
2. lut? t a? x mink tət? i? stq?yalq ^w ul? člax ^w k ^w stim. (If we don't want the poster up, we pry it off.)
3. k ^w u? t a? č?i q m? člax ^w k ^w stim? i? spu m t t l? sip i? . (When we scrape a hide, we scrape the hair off the hide.)
8. čx^wip- piece / something spread out
sñ?asimíw: čx ^w əpx ^w ip
s?a?úms:
1. i? ki?liłix ^w əčləx ^w k ^w stis t l a? ččal? ti? naqs? t a? q t čx ^w ip. (The bark is taken off of the tree in one piece.)
2. səx?kinx? y?at? t a? k i n? čx ^w əpx ^w ip? a n? q y m i n? ? (Why are all your papers spread all over the place?)
3. il i? m i? čx ^w ip n t x ^w ? a s i? č m. (Spread your blanket there.)
9. čix^wi? tree sap
sñ?asimíw: čəx ^w čix ^w i?
s?a?úms:
1. qipč m? k a? č t i x ^w stsəł x? t ə? t y a p? i? č i x ^w i? s. (The bark is taken off in the spring when the sap is running in the tree.)

2. i? t? sa?átq?w?tp čk?lax?k?stísax i? kí?líl?x? ut ?aq?w?s i? číx?w?i? ut ?i?ts. (From the jackpine they lift the bark and scrape off the tree sap.)
3. ?ax? i? číx?w?i? č?i? t kańtí. (The tree sap is sweet like candy.)
10. yirk?čín?- make a rim
sn?asímíw?: yiryirk?čín?
sk?łstih?: yirk?čínx / yirk?čín? (affirmative singular); lut aksyirk?čín? (neg. singular); yirk?čínwi / yirk?čín?i (affirmative plural); lut ksyirk?čín? / lut ksyirk?čín?p (neg. plural)
sk?ł?y?sts
1. kń yirk?čín?, k? yirk?čín?, yirk?čín?, k?u yirk?čín?, p yirk?čín?, yirk?čín?x
2. kń čyirk?čín?, k? čyirk?čín?, čyirk?čín?, k?u čyirk?čín?, p čyirk?čín?, čyirk?čín?x
3. kń syirk?čínx, k? syirk?čínx, syirk?čínx, k?u syirk?čínx, p syirk?čínx, syirk?čín?x
4. kń sáčyirk?čínx, k? sáčyirk?čínx, sáčyirk?čínx, k?u sáčyirk?čínx, p sáčyirk?čínx, sáčyirk?čín?x
5. kń ksyirk?čína?x, k? syirk?čína?x, ksyirk?čína?x, k?u ksyirk?čína?x, p syirk?čína?x, ksyirk?čína?x
6. kń ksáčyirk?čína?x, k? sáčyirk?čína?, ksáčyirk?čína?, k?u ksáčyirk?čína?, p sáčyirk?čína?, ksáčyirk?čína?x
7. yirk?čín, yirk?čín?x, yirk?čís, yirk?čín?, yirk?čín?p, yirk?čísx
8. čyirk?číst?, čyirk?číst?x, čyirk?čísts, čyirk?číst?, čyirk?čístp, čyirk?čísts
9. isyirk?čín?, asyirk?čín?, syirk?čís, syirk?čín?, syirk?čín?p, syirk?čísx
10. isáčyirk?čín?, asáčyirk?čín?, sáčyirk?čís, sáčyirk?čín?, sáčyirk?čín?p, sáčyirk?čísx
11. iksyirk?čín?, aksyirk?čín?, ksyirk?čín?, ksyirk?čín?, ksyirk?čín?p, ksyirk?čín?x
12. iksáčyirk?čín?, aksáčyirk?čín?, ksáčyirk?čín?, ksáčyirk?čín?, ksáčyirk?čín?p, ksáčyirk?čín?x
13. isyirk?čín?, asyirk?čín?, syirk?čín?, syirk?čín?t, syirk?čín?p, syirk?čín?s
14. isáčyirk?čín?, asáčyirk?čín?, sáčyirk?čín?, sáčyirk?čín?t, sáčyirk?čín?p, sáčyirk?čín?s
15. iksyirk?čín?, aksyirk?čín?, ksyirk?čín?, ksyirk?čín?t, ksyirk?čín?p, ksyirk?čín?s
16. iksáčyirk?čín?, aksáčyirk?čín?, ksáčyirk?čín?, ksáčyirk?čín?t, ksáčyirk?čín?p, ksáčyirk?čín?s
17. isčyirk?čín?, asčyirk?čín?, sčyirk?čín?, sčyirk?čín?t, sčyirk?čín?p, sčyirk?čín?s
18. iksčyirk?čín?, aksčyirk?čín?, ksčyirk?čín?, ksčyirk?čín?t, ksčyirk?čín?p, ksčyirk?čín?s
s?a?úw?:
1. i? t stáktáčk?w?i?p yirk?čín? i? tqil?tk? utńtíx? mi ?ax? i? pína?. (We use red willow to strengthen the mouth of the basket.)
2. yirk?čín? t s?ax?čí? astrúw? mi ?ax?. (Put some sticks around the top of your weir so it will be strong.)
3. yirk?čín? ańmúlmń mi lut kspá?i?p?ts. (Put extra around the top of your dip net so it won't be so limber.)
11. táp?kń?sań- slather / smear on
sn?asímíw?: táp?táp?kń?sań
sk?łstih?: táp?kń?sa? / táp?kń?sa?w? (affirmative singular); lut akstáp?kń?sań (neg. singular); táp?kń?sa?wi / táp?kń?sa?w?i (affirmative plural); lut kstáp?kń?sa? / lut kstáp?kń?sa?p (neg. plural)
sk?ł?y?sts
1. kń táp?kń?sań, k? táp?kń?sań, táp?kń?sań, k?u táp?kń?sań, p táp?kń?sań, táp?kń?sańx
2. kń čtáp?kń?sań, k? čtáp?kń?sań, čtáp?kń?sań, k?u čtáp?kń?sań, p čtáp?kń?sań, čtáp?kń?sańx
3. kń stáp?kń?sa?x, k? stáp?kń?sa?x, stáp?kń?sa?x, k?u stáp?kń?sa?x, p stáp?kń?sa?x, stáp?kń?sa?x
4. kń sáčtáp?kń?sa?x, k? sáčtáp?kń?sa?x, sáčtáp?kń?sa?x, k?u sáčtáp?kń?sa?x, p sáčtáp?kń?sa?x, sáčtáp?kń?sa?x
5. kń kstáp?kń?sa?x, k? stáp?kń?sa?x, kstáp?kń?sa?x, k?u kstáp?kń?sa?x, p stáp?kń?sa?x, kstáp?kń?sa?x
6. kń ksáčtáp?kń?sa?x, k? sáčtáp?kń?sa?x, ksáčtáp?kń?sa?x, k?u ksáčtáp?kń?sa?x, p sáčtáp?kń?sa?x, ksáčtáp?kń?sa?x

7. tǝpǝkǝntʃaǝn, tǝpǝkǝntʃaxʷ, tǝpǝkǝntʃas, tǝpǝkǝntʃam, tǝpǝkǝntʃap, tǝpǝkǝntʃasǝlx
8. ʃtǝpǝkstʃaǝn, ʃtǝpǝkstʃaxʷ, ʃtǝpǝkstʃas, ʃtǝpǝkstʃam, ʃtǝpǝkstʃap, ʃtǝpǝkstʃasǝlx
9. isǝtǝpǝkʃaǝm, asǝtǝpǝkʃaǝm, stǝpǝkǝntʃas, stǝpǝkǝntʃam, stǝpǝkǝntʃap, stǝpǝkǝntʃasǝlx
10. isǝʃtǝpǝkʃaǝm, asǝʃtǝpǝkʃaǝm, sǝʃtǝpǝkǝntʃas, sǝʃtǝpǝkǝntʃam, sǝʃtǝpǝkǝntʃap, sǝʃtǝpǝkǝntʃasǝlx
11. iksǝtǝpǝkʃaǝm, aksǝtǝpǝkʃaǝm, ksǝtǝpǝkǝntʃas, ksǝtǝpǝkǝntʃam, ksǝtǝpǝkǝntʃap, ksǝtǝpǝkǝntʃasǝlx
12. iksǝʃtǝpǝkʃaǝm, aksǝʃtǝpǝkʃaǝm, ksǝʃtǝpǝkǝntʃas, ksǝʃtǝpǝkǝntʃam, ksǝʃtǝpǝkǝntʃap, ksǝʃtǝpǝkǝntʃasǝlx
13. isǝtǝpǝkʃaǝm, asǝtǝpǝkʃaǝm, stǝpǝkʃaǝms, stǝpǝkʃaǝmtǝt, stǝpǝkʃaǝmp, stǝpǝkʃaǝmsǝlx
14. isǝʃtǝpǝkʃaǝm, asǝʃtǝpǝkʃaǝm, sǝʃtǝpǝkʃaǝms, sǝʃtǝpǝkʃaǝmtǝt, sǝʃtǝpǝkʃaǝmp, sǝʃtǝpǝkʃaǝmsǝlx
15. iksǝtǝpǝkʃaǝm, aksǝtǝpǝkʃaǝm, ksǝtǝpǝkʃaǝms, ksǝtǝpǝkʃaǝmtǝt, ksǝtǝpǝkʃaǝmp, ksǝtǝpǝkʃaǝmsǝlx
16. iksǝʃtǝpǝkʃaǝm, aksǝʃtǝpǝkʃaǝm, ksǝʃtǝpǝkʃaǝms, ksǝʃtǝpǝkʃaǝmtǝt, ksǝʃtǝpǝkʃaǝmp, ksǝʃtǝpǝkʃaǝmsǝlx
17. isʃtǝpǝʃaǝk, asʃtǝpǝʃaǝk, sʃtǝpǝʃaǝks, sʃtǝpǝʃaǝktǝt, sʃtǝpǝʃaǝkmp, sʃtǝpǝʃaǝksǝlx
18. iksʃtǝpǝʃaǝk, aksʃtǝpǝʃaǝk, ksʃtǝpǝʃaǝks, ksʃtǝpǝʃaǝktǝt, ksʃtǝpǝʃaǝkmp, ksʃtǝpǝʃaǝksǝlx
sʔaʔúms:
1. ʔa kskʷulmnǝm ʔ siwʔkʷ, tǝpǝkǝntʃaxʷ t ʔiʃ iʔ stǝkǝkimǝms iʔ pǝnaʔ ixiʔ uʔ lut kskʷaps iʔ siwʔkʷ. (if your going to use it in water, splat some pitch on the seams so it wont leak water.)
2. lut miyǝʔ aksǝtǝpǝkʃaǝm iʔ kʷilpúʔsqǝ ʔ asplǝmǝʃn. (Don't smear on too much lipstick on your lips.)
3. tǝpǝkǝntʃaxʷ aǝlxǝlǝk uʔ ʃǝpǝqǝntixʷ iʔ qǝymiǝn. (Smear paste on your wall and put paper on it.)
12. tǝkǝkimǝm - stitches
singular: tǝktǝkǝkimǝm
sʔaʔúms:
1. ʔa kskʷulmnǝm ʔ siwʔkʷ, tǝpǝkǝntʃaxʷ t ʔiʃ iʔ stǝkǝkimǝms iʔ pǝnaʔ ixiʔ uʔ lut kskʷaps iʔ siwʔkʷ. (If you're going to use it with water, splat some pitch on the seams so it won't leak water.)
2. tǝkǝkimǝntxʷ astǝtǝmtǝim. (Sew up your clothes.)
3. kʷ ʔa kstǝaqʷiʃaʔǝm tǝktǝkǝmiʔwsǝnt aǝʔayǝn. (If you're going to quilt, sew together your cloth.)
13. ǝʃaʃaʃitʷǝnt - to pile in water
sǝʔasǝmiʔws: ǝʃaʃaʃaʃitʷǝnt
skʷiʃtǝiǝn: ǝʃaʃaʃitʷx / ǝʃaʃaʃitʷǝnt (affirmative singular); lut aksǝʃaʃaʃitʷǝm (neg. singular); ǝʃaʃaʃitʷwi / ǝʃaʃaʃitʷǝnti (affirmative plural); lut ksnǝʃaʃaʃitʷmp / lut ksnǝʃaʃaʃitʷǝntp (neg. plural)
skǝʔiʔystʃs
1. kǝn ǝʃaʃaʃitʷǝm, kʷ ǝʃaʃaʃitʷǝm, ǝʃaʃaʃitʷǝm, kʷu ǝʃaʃaʃitʷǝm, p ǝʃaʃaʃitʷǝm, ǝʃaʃaʃitʷǝmǝlx
2. kǝn ʃǝʃaʃaʃitʷǝm, kʷ ʃǝʃaʃaʃitʷǝm, ʃǝʃaʃaʃitʷǝm, kʷu ʃǝʃaʃaʃitʷǝm, p ʃǝʃaʃaʃitʷǝm, ʃǝʃaʃaʃitʷǝmǝlx
3. kǝn sǝʃǝʃaʃaʃitʷx, kʷ sǝʃǝʃaʃaʃitʷx, sǝʃǝʃaʃaʃitʷx, kʷu sǝʃǝʃaʃaʃitʷx, p sǝʃǝʃaʃaʃitʷx, sǝʃǝʃaʃaʃitʷxǝlx
4. kǝn sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷx, kʷ sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷx, sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷx, kʷu sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷx, p sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷx, sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷxǝlx
5. kǝn ksnǝʃaʃaʃitʷaʔx, kʷ sǝʃǝʃaʃaʃitʷaʔx, ksnǝʃaʃaʃitʷaʔx, kʷu ksnǝʃaʃaʃitʷaʔx, p sǝʃǝʃaʃaʃitʷaʔx, ksnǝʃaʃaʃitʷaʔxǝlx
6. kǝn ksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷaʔx, kʷ sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷaʔx, ksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷaʔx, kʷu ksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷaʔx, p sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷaʔx, ksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷaʔxǝlx
7. ǝʃaʃaʃitʷǝn, ǝʃaʃaʃitʷǝntxʷ, ǝʃaʃaʃitʷǝs, ǝʃaʃaʃitʷǝntǝm, ǝʃaʃaʃitʷǝntp, ǝʃaʃaʃitʷǝsǝlx
8. ʃǝʃǝʃaʃaʃitʷstǝn, ʃǝʃǝʃaʃaʃitʷstxʷ, ʃǝʃǝʃaʃaʃitʷsts, ʃǝʃǝʃaʃaʃitʷstǝm, ʃǝʃǝʃaʃaʃitʷstp, ʃǝʃǝʃaʃaʃitʷstsǝlx
9. isǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, asǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, sǝʃǝʃaʃaʃitʷǝs, sǝʃǝʃaʃaʃitʷǝntǝm, sǝʃǝʃaʃaʃitʷǝntp, sǝʃǝʃaʃaʃitʷǝsǝlx
10. isǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, asǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝs, sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝntǝm, sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝntp, sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝsǝlx
11. iksǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, aksǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, ksnǝʃǝʃaʃaʃitʷiʔs, ksnǝʃǝʃaʃaʃitʷǝntǝm, ksnǝʃǝʃaʃaʃitʷǝntp, ksnǝʃǝʃaʃaʃitʷiʔsǝlx
12. iksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, aksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, ksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷiʔs, ksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝntǝm, ksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝntp, ksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷiʔsǝlx
13. isǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, asǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, sǝʃǝʃaʃaʃitʷǝms, sǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmtǝt, sǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmp, sǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmsǝlx
14. isǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, asǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝms, sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmtǝt, sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmp, sǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmsǝlx
15. iksǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, aksǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, ksnǝʃǝʃaʃaʃitʷǝms, ksnǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmtǝt, ksnǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmp, ksnǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmsǝlx
16. iksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, aksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝm, ksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝms, ksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmtǝt, ksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmp, ksǝʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmsǝlx
17. isʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝ, asʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝ, sʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝs, sʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝtǝt, sʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝmp, sʃǝʃǝʃaʃaʃitʷǝsǝlx

18. iksčńŋafítk ^w , aksčńŋafítk ^w , ksčńŋafítk ^w s, ksčńŋafítk ^w tət, ksčńŋafítk ^w m̄p, ksčńŋafítk ^w səłx
sʔaʔúms:
1. iʔ sqilx ^w ŋčx ^w ńtis iʔ yámǰ ^w aʔ t siwít ^w uł ńŋafítk^ws t tk ^w łk ^w ılsxń ixıʔ uł k ^w łpus ilıʔ uł pýqıltn. (People would fill the basket with water and then put hot rocks into the water so that it would boil and cook the food.)
2. iʔ tk ^w aʔk ^w aʔłısxń ńŋafítk^w ł ańk ^w ıłstń. (Put the red rocks in your sweat house.)
3. ʔúluʔsńt iʔ xłut uł ŋafítk^w ilıʔ. (Gather the rocks and pile them there.)
14. čtəx^wtəx^wmnałq^w - different (sizes of) cylinders
singular: t ^w mnałq ^w
sʔaʔúms:
1. čtəx^wtəx^wmnałq^w ylyult kń kəkyálaq ^w iʔ sŋaǰ ^w ıp yŋat čk ^w ulm̄sts łə čk ^w ulstx ^w iʔ yámǰ ^w aʔ. (The different sizes of roots, big and small, are used for different parts of the basket.)
2. ilıʔ čtəx^wtəx^wmnałq^w aʔ čyıp ilıʔ. (There are different kinds of trees there.)
3. łıʔ čmaǰ ixıʔ čtəx^wtəx^wmnałq^w . (It's plain to see the difference in the trees.)
15. yult- thick (said of cylinders)
sńʔasłmıwı: ylyult
sʔaʔúms:
1. čtəx ^w təx ^w mnałq ^w ylyult kń kəkyálaq ^w iʔ sŋaǰ ^w ıp yŋat čk ^w ulm̄sts łə čk ^w ulstx ^w iʔ yámǰ ^w aʔ. (The different sizes of roots, big and small, are used for different parts of the basket.)
2. ǰast akłıčaʔ lut miyát ksyults lut miyát kskəkáyaʔts. (To have a good digging stick it's not too thick or not too skinny.)
3. tałt ixıʔ t təkłmilx ^w kiʔ ylyulxń . (That woman has thick legs.)
16. kəkyálaq^w - narrow cylinder
sńʔasłmıwı: kəkykálalaq ^w
sʔaʔúms:
1. čtəx ^w təx ^w mnałq ^w ylyult kń kəkyálaq^w iʔ sŋaǰ ^w ıp yŋat čk ^w ulm̄sts łə čk ^w ulstx ^w iʔ yámǰ ^w aʔ. (The different sizes of roots, big and small, are used for different parts of the basket.)
2. ixıʔ tskəkyálaq^w čaʔk ^w ŋinwıt uł čqıčəčłx. (She's so skinny a little wind and she would be blown.)
3. misǰásts iʔ sqłqłtmıx ^w iʔ kəkyálaq^w t təkłmilx ^w . (Men like slender women.)
17. ńsđıwısnıt- split something
sńʔasłmıwı: ńsəđsđıwısnıt
sk^włstıń: ńsđıwısx / ńsđıwısnıt (affirmative singular); lut aksńsđıwıswıń (neg. singular); ńsđıwıswı / ńsđıwısnıt (affirmative plural); lut ksńsđıwısm̄p / lut ksńsđıwısnıt (neg. plural)
skłʔıyısts
1. kń ńsđıwısm̄, k ^w ńsđıwısm̄, ńsđıwısm̄, k ^w u ńsđıwısm̄, p ńsđıwısm̄, ńsđıwısm̄əłx
2. kń čńsđıwısm̄, k ^w čńsđıwısm̄, čńsđıwısm̄, k ^w u čńsđıwısm̄, p čńsđıwısm̄, čńsđıwısm̄əłx
3. kń sńsđıwısx, k ^w sńsđıwısx, sńsđıwısx, k ^w u sńsđıwısx, p sńsđıwısx, sńsđıwısxəłx
4. kń səčńsđıwısx, k ^w səčńsđıwısx, səčńsđıwısx, k ^w u səčńsđıwısx, p səčńsđıwısx, səčńsđıwısxəłx
5. kń ksńsđıwısaʔx, k ^w sńsđıwısaʔx, sńsđıwısaʔx, k ^w u sńsđıwısaʔx, p sńsđıwısaʔx, sńsđıwısaʔxəłx
6. kń ksəčńsđıwısaʔx, k ^w səčńsđıwısaʔx, ksəčńsđıwısaʔx, k ^w u ksəčńsđıwısaʔx, p səčńsđıwısaʔx, ksəčńsđıwısaʔxəłx
7. ńsđıwısnıt, ńsđıwısnıt ^w , ńsđıwısnıt, ńsđıwısnıt, ńsđıwısnıt, ńsđıwısnıtəłx
8. čńsđıwıstń, čńsđıwıstx ^w , čńsđıwıst, čńsđıwıstń, čńsđıwıstp, čńsđıwıstxəłx
9. isńsđıwısm̄, asńsđıwısm̄, sńsđıwısnıt, sńsđıwısnıt, sńsđıwısnıt, sńsđıwısnıtəłx
10. isəčńsđıwısm̄, asəčńsđıwısm̄, səčńsđıwısnıt, səčńsđıwısnıt, səčńsđıwısnıt, səčńsđıwısnıtəłx
11. aksńsđıwısm̄, aksńsđıwısm̄, ksńsđıwısnıt, ksńsđıwısnıt, ksńsđıwısnıt, ksńsđıwısnıtəłx

12. iksəčnsqíwsm̓, aksəčnsqíwsm̓, ksəčnsqíwsiʔs, ksəčnsqíwsm̓t̓, ksəčnsqíwsm̓t̓p, ksəčnsqíwsiʔsəlx
13. isnsqíwsm̓, asnsqíwsm̓, snsqíwsm̓s, snsqíwsm̓tət, snsqíwsm̓p, snsqíwsm̓səlx
14. isəčnsqíwsm̓, asəčnsqíwsm̓, səčnsqíwsm̓s, səčnsqíwsm̓tət, səčnsqíwsm̓p, səčnsqíwsm̓səlx
15. iksnsqíwsm̓, aksnsqíwsm̓, ksnsqíwsm̓s, ksnsqíwsm̓tət, ksnsqíwsm̓p, ksnsqíwsm̓səlx
16. iksəčnsqíwsm̓, aksəčnsqíwsm̓, ksəčnsqíwsm̓s, ksəčnsqíwsm̓tət, ksəčnsqíwsm̓p, ksəčnsqíwsm̓səlx
17. isčnsqíwsm̓, asčnsqíwsm̓, sčnsqíwsm̓s, sčnsqíwsm̓tət, sčnsqíwsm̓p, sčnsqíwsm̓səlx
18. iksčnsqíwsm̓, aksčnsqíwsm̓, ksčnsqíwsm̓s, ksčnsqíwsm̓tət, ksčnsqíwsm̓p, ksčnsqíwsm̓səlx
sʔaʔúms:
1. Í aʔ čxʔitiʔ ʔqntixʷ iʔ sʔačʷíp uʔ nsqíwsm̓t̓xʷ . (We split the the roots in half when they are first dug.)
2. miyáʔ xʷʔit aksčtixʷ uʔ nsqíwsm̓t̓ hkiwsm̓t̓. (If you gather too much, split it in half and share it.)
3. kíqusnt̓ iʔ pičəs uʔ nsqíwsm̓t̓ lkʷiʔxst̓ iʔ n̓xʔtisx̃. (Peel the peaches and split them in half and take the seeds out.)
18. sʔqam̓ - digging
snʔasimíwsm̓: sʔqʔqam̓
skʷístiṯ: ʔqmix / ʔqntikʷ (affirmative singular); lut aksʔqam̓ (neg. singular); ʔqmiwi / ʔqntikʷi (affirmative plural); lut ksʔqam̓p / lut ksʔqntip (neg. plural)
skʔiʔysts
1. k̓n̓ ʔqam̓, kʷ ʔqam̓, ʔqam̓, kʷu ʔqam̓, p ʔqam̓, ʔqam̓əlx
2. k̓n̓ čʔqam̓, kʷ čʔqam̓, čʔqam̓, kʷu čʔqam̓, p čʔqam̓, čʔqam̓əlx
3. k̓n̓ sʔqmix, kʷ sʔqmix, sʔqmix, kʷu sʔqmix, p sʔqmix, sʔqmixəlx
4. k̓n̓ səčʔqmix, kʷ səčʔqmix, səčʔqmix, kʷu səčʔqmix, p səčʔqmix, səčʔqmixəlx
5. k̓n̓ ksʔqmixaʔx, kʷ sʔqmixaʔx, ksʔqmixaʔx, kʷu ksʔqmixaʔx, p sʔqmixaʔx, ksʔqmixaʔxəlx
6. k̓n̓ ksəčʔqmixaʔx, kʷ səčʔqmixaʔx, ksəčʔqmixaʔx, kʷu ksəčʔqmixaʔx, p səčʔqmixaʔx, ksəčʔqmixaʔxəlx
7. ʔqntiṯ, ʔqntixʷ, ʔqntis, ʔqntim̓, ʔqntip, ʔqntisəlx
8. čʔqstiṯ, čʔqstixʷ, čʔqstis, čʔqstim̓, čʔqstip, čʔqstisəlx
9. isʔqam̓, asʔqam̓, sʔqam̓s, sʔqam̓tət, sʔqam̓p, sʔqam̓səlx
10. isəčʔqam̓, asəčʔqam̓, səčʔqam̓s, səčʔqam̓tət, səčʔqam̓p, səčʔqam̓səlx
11. iksʔqam̓, aksʔqam̓, ksʔqam̓s, ksʔqam̓tət, ksʔqam̓p, ksʔqam̓səlx
12. iksəčʔqam̓, aksəčʔqam̓, ksəčʔqam̓s, ksəčʔqam̓tət, ksəčʔqam̓p, ksəčʔqam̓səlx
13. isʔqam̓, asʔqam̓, sʔqam̓s, sʔqam̓tət, sʔqam̓p, sʔqam̓səlx
14. isəčʔqam̓, asəčʔqam̓, səčʔqam̓s, səčʔqam̓tət, səčʔqam̓p, səčʔqam̓səlx
15. iksʔqam̓, aksʔqam̓, ksʔqam̓s, ksʔqam̓tət, ksʔqam̓p, ksʔqam̓səlx
16. iksəčʔqam̓, aksəčʔqam̓, ksəčʔqam̓s, ksəčʔqam̓tət, ksəčʔqam̓p, ksəčʔqam̓səlx
17. isčʔqam̓, asčʔqam̓, sčʔqam̓s, sčʔqam̓tət, sčʔqam̓p, sčʔqam̓səlx
18. iksčʔqam̓, aksčʔqam̓, ksčʔqam̓s, ksčʔqam̓tət, ksčʔqam̓p, ksčʔqam̓səlx
sʔaʔúms:
1. xʷʔit sčkʷuʔ iʔ sʔqam̓ uʔ xʷkʷntixʷ t sʔačʷíp kí yámxʷaʔ. (It is a lot of work to dig, clean and prepare the cedar roots for making a basket.)
2. p̓hkiṯ mi ʔqntixʷ aṯpatáq ? (When are you going to dig your potatoes?)
3. iksʔqam̓ iʔ shaykʷ. (I'm going to dig up the onions.)
19. sq̓yaʔs - pattern / markings
snʔasimíwsm̓: sq̓yáʔs
sʔaʔúms:
1. iʔ sq̓yaʔs iʔ yámxʷaʔ čmíyáʔ t stʔi k̓m̓ t kíʔlilxʷs iʔ mxit̓p. (We can make patterns on the cedar basket by weaving other materials like grass or bark in with the cedar.)
2. ʔiʔ čmaʔ iʔ sq̓yaʔs iʔ stq̓yísx̃s iʔ sqilxʷ. (its plain to see the writings on the rocks,)

3. ha? wikhtx ^w i? sǫǵaǵs i? kčuńma?tn. (Did you see the writing on the pattern?)
20. mlǵiǵ- wovens
sn?asimíws:
sk^wístitń: łqmix / łqńtik ^w (affirmative singular); lut aksłqám (neg. singular); łqmíwi / łqńtík ^w i (affirmative plural); lut ksłqam? / lut ksłqńtip (neg. plural)
skł?iǵsts
1. kń ǵiǵń, k ^w ǵiǵń, ǵiǵń, k ^w u ǵiǵń, p ǵiǵń, ǵiǵńǵǵ
2. kń čǵiǵń, k ^w čǵiǵń, čǵiǵń, k ^w u čǵiǵń, p čǵiǵń, čǵiǵńǵǵ
3. kń syǵx, k ^w syǵx, syǵx, k ^w u syǵx, p syǵx, syǵxǵǵ
4. kń sǵčǵiǵx, k ^w sǵčǵiǵx, sǵčǵiǵx, k ^w u sǵčǵiǵx, p sǵčǵiǵx, sǵčǵiǵxǵǵ
5. kń ksǵiǵa?x, k ^w sǵiǵa?x, ksǵiǵa?x, k ^w u ksǵiǵa?x, p sǵiǵa?x, ksǵiǵa?xǵǵ
6. kń ksǵčǵiǵa?x, k ^w sǵčǵiǵa?x, ksǵčǵiǵa?x, k ^w u ksǵčǵiǵa?x, p sǵčǵiǵa?x, ksǵčǵiǵa?xǵǵ
7. ǵiǵń, ǵiǵńt ^w , ǵiǵs, ǵiǵńtń, ǵiǵńtp, ǵiǵsǵǵ
8. čǵiǵstń, čǵiǵstx ^w , čǵiǵsts, čǵiǵstń, čǵiǵstp, čǵiǵstsǵǵ
9. isǵiǵń, asǵiǵń, syǵiǵs, syǵiǵńtń, syǵiǵńtp, syǵiǵsǵǵ
10. isǵčǵiǵń, asǵčǵiǵń, sǵčǵiǵs, sǵčǵiǵńtń, sǵčǵiǵńtp, sǵčǵiǵsǵǵ
11. iksǵiǵń, aksǵiǵń, ksǵiǵi?s, ksǵiǵńtń, ksǵiǵńtp, ksǵiǵi?sǵǵ
12. iksǵčǵiǵń, aksǵčǵiǵń, ksǵčǵiǵi?s, ksǵčǵiǵńtń, ksǵčǵiǵńtp, ksǵčǵiǵi?sǵǵ
13. isǵiǵń, asǵiǵń, syǵiǵńs, syǵiǵńtǵ, syǵiǵńp, syǵiǵńsǵǵ
14. isǵčǵiǵń, asǵčǵiǵń, sǵčǵiǵńs, sǵčǵiǵńtǵ, sǵčǵiǵńp, sǵčǵiǵńsǵǵ
15. iksǵiǵń, aksǵiǵń, ksǵiǵńs, ksǵiǵńp, ksǵiǵńsǵǵ
16. iksǵčǵiǵń, aksǵčǵiǵń, ksǵčǵiǵńs, ksǵčǵiǵńtǵ, ksǵčǵiǵńp, ksǵčǵiǵńsǵǵ
17. isčǵiǵ, asčǵiǵ, sčǵiǵs, sčǵiǵtǵ, sčǵiǵńp, sčǵiǵsǵǵ
18. iksčǵiǵ, aksčǵiǵ, ksčǵiǵs, ksčǵiǵtǵ, ksčǵiǵńp, ksčǵiǵsǵǵ
s?a?úms:
1. i? sǫǵaǵs i? ǵámx ^w a? čmlǵiǵ t st?i kń t kí?líl ^w s i? mxilp. (We can make patterns on the cedar basket by weaving other materials like grass or bark in with the cedar.)
2. i? tǵ strar čǵiǵstsǵǵ uł čk ^w łk ^w ulń t kńnutńmíńs. (From string they weave and make bags.)
3. ińčǵ kń sǵčǵiǵx. (I'm weaving.)

4. i? swsa?

s?u?ms

čńśaǵʷt	swamp
kwəsxnups	long tail
yířyír	little round
ksəkʷtus	side of face
ksəkʷtína?	other ear
səkʷtaǵń	other leg / arm
səkʷtířćá?	side / other side
čqǵǵstír / qǵǵǵń / qǵǵǵm	mark something
říqʷt	showing
ńqʷa?ám	stay too long
ńtřtřqúla?xʷm	kick dirt
s?aw?íwtxń	hind legs
tǵʷayqńt	to pile
ktək?řina?ńt	pee on top of something
kśaǵʷáľqʷm	scratch trees
ńčhusm	to face
čərkmńčut	leap
ńxʷstúla?xʷ	walk on ground
čktǵtřpmína?st / ktǵtřpmína?ńt	jump onto
ńčkʷəkʷúla?xʷ	drag in/on ground
kəkəpkípǵń / kəkípǵń	soft feet / soft foot
qǵxʷńwiń	able to smell
xʷiǵm	to whistle
skʷíľtm	sibling
řqʷam / řqʷńtír / řqʷańt	swat

smýmář

<p>i? swsa? řsať ta?kín ča?ǵľwís, í wíst i? sńilí?ťńs uť í a? čćíčáľ, í řwǵwúla?xʷ uť í a? čńśaǵʷt. řísľa?ť i? swsa?. i? kʷəkʷyúma? swsa? kľ trńř?upńkst i? sksnřasts, naǵmť i? síľxʷa? kľ řasľřčəčřkst uť čľkř?upńkst i? sksnřasts. kwəsxnups uť qʷřay í ńkařqńs i? syupsts i? swsa?. i? kʷíľť i? swsa? kľ ka?řís sčú?ǵǵń i? kswisxńs i? syupsts. kčəčmína? uť yířyír i? řńtína?řs i? swsa?. i? ľřǵap swsa? kʷəkʷrit řum í? sčakńilxʷs.</p> <p>řa čxʷkʷńčut i? swsa?, nířářp čříř řa čxʷkʷńčut. řaqʷs i? misřmínks i? kílxs, sič itľí? čiwś ití? t kílxs i? skʷľusts na?ř řńtína?řs. sič itľí? řaqʷs i? skʷut i? kílxs uť ití? t kílxs řaqʷs i? ksəkʷtusts na?ř ksəkʷtína?řs. itľí? řaqʷs i? səkʷtaǵńs uť i? kľkílxs. sič řaqʷs i? səkʷtířća?řs uť i? sčú?čú?ǵǵńs. i? syupsts a? čiwť mi řaqʷs i? swsa?.</p> <p>knaqs ka? ča?ǵľwís i? swsa? í sńilí?ťńs. la?kín i? tkəľmilxʷ na?ř sqľtmixʷ swsa? čqříwś ča?ǵľwís í sńilí?ťńs. i? sqľtmixʷ swsa? nířářp čqǵǵstis, čťki?řts i? sńilí?ťńs mi říqʷt kľ kʷíľť i? sqľqltmixʷ swsa? mi lut ilí? kśńqʷa?áms. lut ři? naqs řa kśqǵúla?xʷmśs i? swsa?. i? naqs uť ńtřtřqúla?xʷm t s?aw?íwtxńs uť čřaǵńtís t sqǵaxʷs. la?kín tǵʷayqs i? pačť na?ř sřǵǵčři? uť ktək?řina?řs. uť nixʷ i? swsa? čkśaǵʷáľqʷm. i? swsa? čřćřam řa sqǵúla?xʷmśs. řa čkľřqna?řts i? řpřačs i? swsa? ńčhusm řa čkľa?kín i? sčxʷuřs.</p> <p>sýsys řa čřípřm i? swsa?. kʷəčkʷačť uť ľaǵťǵx uť ľkʷut řa ččərkmńčut. kľ ka?ř?upńkst sčú?ǵǵń i? kśľkʷuts řa čřəťřmńčut i? swsa?. nixʷ i? swsa? ńwíst řa</p>	<p>swamp</p> <p>long tail</p> <p>little round</p> <p>side of face; other ear; each leg; side</p> <p>mark</p> <p>show; stay too long</p> <p>kick dirt; hind legs; pile</p> <p>pee on; scratch trees</p> <p>facing</p> <p>leap</p> <p>walk on ground</p>
---	--

<p>čtətpmñčut kí ʔupñksttírní iʔ kshwists ktətmíws í aʔ ččalí krn í aʔ čnílqʷus.</p> <p>čhixʷstúlaʔxʷ í čpixm iʔ swsaʔ, naxm í člaʔkín čktətpmínaʔsts iʔ tmixʷ t í aʔ ččalí, xlxlut krn t í aʔ čnílqʷus. í čtxʷuyrnsts iʔ tmixʷ iʔ swsaʔ kʔukʷtrns tiʔ ktaʔmúlaʔxʷ. kəkəliʔ kʔukʷtrns, iʔ sqʷlčniñks kíkrn ksəčńčkʷəkʷúlaʔxʷs. kaʔtmis iʔ tmixʷ mat kí kaʔliʔúpnkst sčúʔxáñ iʔ ksklkʷuts iʔ swsaʔ qičlx t ləxt mi kʷhnus iʔ tmixʷ. həkəliʔiʔčń í čqičlx iʔ swsaʔ áfiʔ kəkəpkipxñ čwřwřpxáñ.</p> <p>iʔ swsaʔ xasts í čktətpmínaʔsts iʔ tmixʷ ut čtkʷiʔlpsts ut čpulsts. čxiʔ itíʔ iʔ swsaʔ čpulsts iʔ misxásts t sʔiñ, iʔ tkʷtups. í čxʷiʔt iʔ sləʔčínm í sníliʔtñs iʔ swsaʔ pulsts naqs sləʔčínm í naqs sksačíws. tə wřspulsts ut tə wřčiñ, iʔ swsaʔ klíqnaʔs iʔ skámqsts t pačkt naʔ səxəčiʔ. ilíʔ tčplak ut iʔiñ itlíʔ iʔ swsaʔ ʔiʔs ut pñkiñ čsap.</p> <p>xlřpúlaʔxʷ ut klaxʷ iʔ swsaʔ kaʔ čpixm. í čklkʷut t sqilxʷ iʔ swsaʔ čpixm í sxiʔsáit. í čktəʔam iʔ sqilxʷ iʔ swsaʔ kmax í snkʷəkʷəč kaʔ čpixm. ixíʔ mi lut kswíkiʔs iʔ sqilxʷ. lkʷut í čxʷylwis iʔ swsaʔ í naqs snkʷəkʷəč kí ʔasliʔupñkstčlíst slkʷuts iʔ ksxʷylwists. iʔ swsaʔ lut xast í čqyxʷñwiñ, í čpixm put čwiksts krn ktnixíms. iʔ swsaʔ čiʔsts iʔ stuñx, snklip, yilíkʷixkñ, sʷxiʔ, qʷiʔqñ, mahúyaʔ, spəplínaʔ, skəkʷákaʔ, kʷíkʷxʷnaʔ ut kʷam iʔ čsañč.</p> <p>iʔ tkəmilxʷ swsaʔ tiʔ naqs í čñʔastkílt í nəqspiñtk. kaʔfspiñtk í aʔ čxʔitiʔ ut itlíʔ ʔupñkstʔasiʔ spiñtk kshʔastkílt. iʔ sqłtmixʷ swsaʔ ʔasliʔpiñtk ut way čʔaxílm, čktəqíxínaʔm, ut kí ʔasliʔupñkst spiñtk ksčʔaxílm itlíʔ. iʔ tkəmilxʷ naqs í ʔasliʔpiñtk kshʔastkílt. pñkiñ kshʔastkílt iʔ swsaʔ iʔ sqłtmixʷ naʔ tkəmilxʷ čqíws kí ʔasí sksačíws, sič həwiñtrn t sqłtmixʷ. í člaʔlaʔam t kslaʔts iʔ swsaʔ, čsačsáypm čxiʔ t tkəmilxʷ í ččqʷaqʷ. iʔ swsaʔ yʔat pñkiñ kstaxʷsqʷsqʷasiʔax, naxm í sčaʔaqʷ misxást ččpañ.</p> <p>iʔ swsaʔ t í naqs krn təqmkt í ččpañ kí trñʔupñkst ut čkstasqt kshʔastkílt. í aʔ čxʔitiʔ tə kʷlkwúll čknmqñ. í kʷlkwúll iʔ swsaʔ kʷřkʷriʔ ut čksəlícaʔ t qʷyqʷsəy. kí təqmkt xiyátnxʷ ut kčsap iʔ sksílcaʔs iʔ swsaʔ. í aʔ čxʔitiʔ kmax əčqaʔmíltm. í təqmkt sksačíws iʔ tumtrn swsaʔ hʔakʷčís t stiqʷ t ksʔafíñs.</p> <p>iʔ swsaʔ lut nixʷ í čqaʔmíltm í ktkičs kaʔfís xiyátnxʷ. iʔ tumtrn swsaʔ čxʷiwñ í čqʷlqʷísts iʔ sqʷsqʷasiʔas. iʔ čəčamaʔt swsaʔ tčxʷiwsts iʔ tumtrns ut nixʷ čqʷlqʷílt čxiʔ t pus. iʔ swsaʔ čmipnústs iʔ spixm í čʔičəčkñ. ktəpmínaʔs iʔ tumtrn iʔ syupsts krn txʷətpmis iʔ pačkt. ktwíkʷmiʔst ut kfiʔims ksktəpmínaʔs iʔ skʷiʔtrns. iʔ tumtrn swsaʔ í čkičxsts iʔ stiqʷ kí sqʷsqʷasiʔas, tqʷntis iʔ stiqʷ iʔ t kilxs. ixíʔ ut iʔ sqʷsqʷasiʔas pixs iʔ snʔakʷčíñs mi sič ʔatʔiñ. xat í ləxəpt, čyááxəstsəlx iʔ tumtrnsəlx í čpixm, sič mnimtsəlx kʷsaʔkʷsáñmaʔsəlx pixsəlx iʔ ʔakʷʔakʷtílx naʔ čəčamaʔt iʔ tmixʷ. nəqspiñtk čkəxstisəlx iʔ tumtrn swsaʔ, sřsyus í čpixməlx ixíʔ ut tkəlmñčutəlx ləʔlaʔam t kshíliʔtñs.</p>	<p>jump onto</p> <p>drag on ground</p> <p>soft feet</p> <p>able to smell</p> <p>whistle</p> <p>siblings</p> <p>swat</p>
---	---

sñsuxʷnaʔ swtitiñ

1. kaʔkín kaʔ čaʔxlwís iʔ swsaʔ ?
2. kʷinx iʔ ksnʔasts iʔ swsaʔ ?
3. čkiñ iʔ syupsts iʔ swsaʔ ?
4. čaknílxʷ iʔ swsaʔ ?
5. stim aʔ čkists iʔ swsaʔ í čxʷkʷñčut ?
6. pñkiñ mi nixʷ t í naqs iʔ swsaʔ kaʔ čaʔxlwís í sníliʔtñs ?
7. stim aʔ čkists iʔ sqłtmixʷ swsaʔ mi fiqʷt kí iʔ sqłqłtmixʷ swsaʔ mi lut ilíʔ kshqʷaʔáms ?
8. čkiñ kaʔ čqýúlaʔxʷmñtrn iʔ swsaʔ ?
9. stim aʔ čkists iʔ swsaʔ í čklíqnaʔsts iʔ sřsačs ?
10. stim iʔ ksklkʷuts í ččərkñčut iʔ swsaʔ ?
11. stim iʔ kshwists í čtətpmñčut iʔ swsaʔ í aʔ ččalí krn í aʔ čnílqʷus ?

12. stiṁ a? čkists i? swsa? ʔa čpiṁ ʔa čtx^wuyṁsts i? tmix^w ?
13. ʔa čpiṁ i? swsa?, stiṁ i? kslk^wuts ʔa čkʔuk^wtmstm, ʔa čka?tmistṁ i? tmix^w ?
14. səx?kinx uʔ ṁkəka?lícṁ ʔa čqičlx i? swsa? ?
15. čkiṁ i? swsa? ṁasts ʔa čpulstṁ i? tmix^w ?
16. stiṁ i? misṁásts t sʔiṁ i? swsa? ?
17. k^wnxsqáṁa? ʔa čləx^wsqáṁa?ṁ i? swsa? ʔ naqs sksačiwṁs ʔa čx^w?it i? sṁa?čimṁ ʔ snilí?ṁs ?
18. əx?kistṁ i? skamqsts tə wýčim i? swsa? ?
19. pṁkiṁ ka? čpiṁ i? swsa? ?
20. səx?kinx uʔ lut t q^waý kswikṁtm t sqilx^w i? swsa? ?
21. k^winx slk^wuts i? ksx^wylwists i? swsa? ʔ naqs sṁk^wək^w?ač ?
22. stiṁ a? čifsts i? swsa? ?
23. k^winx ʔa čṁ?astkílt ʔ naqspiṁtk i? tkəmilx^w swsa? ?
24. k^wnxspiṁtk i? sqítmix^w swsa? ʔə wáy kskləđíxina?ṁs ?
25. k^wnxspiṁtk i? tkəmilx^w swsa? ʔə wáy ksn?astkíltṁs ?
26. k^wnxasqt ʔa čqtiwṁs i? swsa? ʔa č?axílmṁ ?
27. stiṁ a? čkists i? swsa? ʔa čṁa?ṁa?áṁ t kslaṁts ?
28. k^winx i? púpa?sts ʔa ččpaṁ i? swsa? ?
29. k^wnxasqt ksn?astkíltṁs i? swsa? sič kscčpaṁs ?
30. čkiṁ i? swsa? i? púpa?sts ʔ a? čx?iti? ʔə k^wík^wulí ?
31. pṁkiṁ ka? kłcsap i? skslíca?ṁs i? swsa? ?
32. k^wnxasqt uʔ ṁ?ak^wčimtm t sfiq^w t ks?at?ifṁs i? púpa?ṁs ?
33. k^wnxasqt uʔ lut nix^w ʔa čqa?míltṁ i? púpa?ṁs swsa? ?
34. čkiṁ ʔa čq^wlq^wilstṁ i? sq^wsq^wasí?as t tumtm swsa? ?
35. x?kinṁ mi čmipnústṁ i? spiṁtm t swsa? ?
36. čkiṁ i? sʔičkṁs i? swsa? ?
37. k^wnxspiṁtk i? sq^wsq^wasí?as čkəxstisəlx i? tumtməlx ?
38. tə təwiṁtm t tumtməlx, stiṁ a? čkistsəlx i? sq^wsq^wasí?as ?

aṁčáwt swṁtiṁ

1. ha? yfat ta?kín p ča?xlwís na?ʔ asnəqsílx^w ? səx?kinx ? səx?kinx uʔ lut ?
2. ha? ṁśax^wt kíkə?ṁt kíl aṁčitx^w ? maýxít.
3. k^winx asnəśast ? ha? čtiṁəx^wlm aksnəśast ʔa č?istkm uʔ ʔ sča?áq^wṁ ? maýxít.
4. ha? k^w kčəčmína? ? ha? astətmáli?ṁs kčəčmína?əlx ? maýxít.
5. ha? k^w čtaq^wsṁčút ? səx?kinx ? səx?kinx uʔ lut ?
6. swit km stiṁ i? ʔaq^wṁtx^w t ṁk^wək^w?ač ? swit km stiṁ i? ʔaq^wṁts ? maýxít.
7. k^wnxspiṁtk p čqtiwṁs anwí na?ʔ asṁmṁkáwṁs km anwí na?ʔ aṁṁtk^wíls ? maýxít.
8. ha? čtki?stx^w asṁilí?ṁt mi fiq^wt kíl k^wiłt sqilx^w mi lut ilí? ksnq^wa?áṁs ? səx?kinx ? səx?kinx uʔ lut ?
9. k^w ʔa čśayṁt, ha? k^w čṁtírtqúla?x^wṁ uʔ k^w čksaṁáq^wíq^wṁ ? maýxít.
10. ʔa čklíqna?stx^w aspśács, ha? k^w čṁčhusṁ ʔa čkla?kín asčx^wúý ? səx?kinx ? səx?kinx uʔ lut ?
11. ha? k^w k^wəčk^wačt uʔ k^w ṁaxṁt uʔ lk^wut k^w ʔa ččərkṁčut ? səx?kinx ? səx?kinx uʔ lut ?
12. ha? aṁṁást i? sṁx^wstúla?x^w ? ha? aṁṁást i? swíkla?x^wṁ ? maýxít.
13. ʔa čtx^wuyṁstx^w asṁmṁkáwa? kʔuk^wtmṁtx^w ti? k^w čkla?múla?x^w ? maýxít.
14. swit a? čklətpmína?stx^w ? swit a? čklətpmína?stms ? maýxít.
15. swit i? ka?tmíntx^w t spi?scíft ? swit i? ka?tmíntṁs ? maýxít.
16. ha? k^w kəkəpkipxṁ ? ha? k^w čwṁpṁpxaṁ ? səx?kinx ? səx?kinx uʔ lut ?
17. swit a? čtk^w?ilpstx^w ? swit a? čtk^w?ilpstms ? maýxít.
18. ha? niśayp k^w čqitqt ʔa čṁpúla?x^w ? səx?kinx ? səx?kinx uʔ lut ?
19. ha? k^w ṁast ʔa čqyx^wṁwiṁ ? səx?kinx ? səx?kinx uʔ lut ?
20. swit akstəwínṁ ʔə sklə?a? ? swit kstəwiṁts ? maýxít.

21. ła člaʔkíh, haʔ kʷ čsačʔáypm̃ čx̃it t tkətmilxʷ ła ččqʷaqʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
22. t spiʔsčíft, haʔ nʔakʷčíntxʷ asnəqsílxʷ t stiqʷ t ksʔaʔʔiʔh̃s ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
23. ła člaʔkíh, haʔ kʷ čxʷiw̃m̃ ła čqʷlqʷilstxʷ asx̃m̃h̃káwaʔ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maýxít.
24. stím aʔ čmipnústs iʔ sčəčmálaʔ ła čʔičəčk̃h̃əlx̃ ? maýxít.
25. kʷ ła skʷəkʷim̃l̃t, haʔ kʷ čk̃l̃wíkʷmiʔst uʔ čk̃l̃ʔim̃stxʷ aksk̃l̃əʔpm̃ínaʔm̃ askʷl̃t̃m̃ ?
26. əxkistxʷ ła čkičxstxʷ iʔ sʔiʔh̃ k̃l̃ asnəqsílxʷ ? maýxít.
27. swit iʔ ʔqʷh̃tixʷ t spiʔsčíft ? swit iʔ ʔqʷh̃tsis ? maýxít.
28. stím iʔ ʔaýáxaʔstxʷ t sk̃l̃əʔaʔ ? maýxít.
29. swit ničáýp čkəxstixʷ ? swit ničáýp čkəxsturm̃s ?
30. swit akskəxám̃ ła sk̃l̃əʔaʔ ? swit kskəxh̃tsis ła sk̃l̃əʔaʔ ?

skł?iysrń t xilń s?a?úńs

A. čńqmiń aksčkwúł: wýstik a? čńqmiń.

klătǫpmína?ń / klătǫpmína?ńt / klătǫpmína?ń- to jump on something

	ińčá	anwí	čniłts	mnimńtət	mnimńtəmp	mnimńtsəłx
intransitive past/pres	kń klătǫpmína?ń	k ^w klătǫpmína?ń	klătǫpmína?ń	k ^w u klătǫpmína?ń	p klătǫpmína?ń	klătǫpmína?ń-əłx
intransitive cust. / actual	kń klătǫpmína?ń	k ^w čklătǫpmína?ń	čklătǫpmína?ń	k ^w u čklătǫpmína?ń	p čklătǫpmína?ń	klătǫpmína?ńəłx
intransitive progress.	kń skłătǫpmína?x	k ^w skłătǫpmína?x	skłătǫpmína?x	k ^w u skłătǫpmína?x	p skłătǫpmína?x	skłătǫpmína?x-əłx
intransitive imperfect	kń səčklătǫpmína?x	k ^w səčklătǫpmína?x	səčklătǫpmína?x	k ^w u səčklătǫpmína?x	p səčklătǫpmína?x	səčklătǫpmína?x-əłx
intransitive fut. /incep.	kń ksklătǫpmína?xa?x	k ^w skłătǫpmína?xa?x	ksklătǫpmína?-xa?x	k ^w u ksklătǫpmína?xa?x	p skłătǫpmína?xa?x	ksklătǫpmína?xa?x-əłx
intransitive imperf. fut.	kń ksəčklătǫpmína?xa?x	k ^w səčklătǫpmína?xa?x	ksəčklătǫpmína?-xa?x	k ^w u ksəčklătǫpmína?xa?x	p səčklătǫpmína?-xa?x	ksəčklătǫpmína?-xa?xəłx
intransitive aff. comm.	---	klătǫpmína?x	---	k ^w u skłătǫpmína?x	klătǫpmína?wi	---
intransitive neg. com.	---	lut aksklătǫpmína?ń	---	lut ksklătǫpmína?ńtət	lut ksklătǫpmína?ńp	---
transitive past/pres	klătǫpmína?ń	klătǫpmína?ńt ^w	klătǫpmína?ńs	klătǫpmína?ńtń	klătǫpmína?ńtp	klătǫpmína?ńsəłx
transitive cust/actual	čklătǫpmína?ństń	čklătǫpmína?ńst ^w	čklătǫpmína?ństs	čklătǫpmína?ństń	čklătǫpmína?ństp	čklătǫpmína?ństsəłx
transitive progress.	iskłătǫpmína?ń	askłătǫpmína?ń	skłătǫpmína?ńs	skłătǫpmína?ńtń	skłătǫpmína?ńtp	skłătǫpmína?ńsəłx
imperfect progress.	isəčklătǫpmína?ń	asəčklătǫpmína?ń	səčklătǫpmína?ńs	səčklătǫpmína?ńtń	səčklătǫpmína?ńtp	səčklătǫpmína?ńs-əłx
transitive future	ikskłătǫpmína?ń	akskłătǫpmína?ń	ksklătǫpmína?ńs	ksklătǫpmína?ńtń	ksklătǫpmína?ńtp	ksklătǫpmína?ńsəłx
transitive future	iksəčklătǫpmína?ń	aksəčklătǫpmína?ń	ksəčklătǫpmína?ńs	ksəčklătǫpmína?ńtń	ksəčklătǫpmína?ńtp	ksəčklătǫpmína?ńsəłx
transitive aff.. com.	---	klătǫpmína?ńt	---	ksklătǫpmína?ńtń	klătǫpmína?ńt/ klătǫpmína?ńti	---
transitive neg. com.	---	lut aks- klătǫpmína?ń	---	lut ksklătǫpmína?ńtm	lut ksklătǫpmína?ńtp	---
present durative	iskłătǫpmína?ń	askłătǫpmína?ń	skłătǫpmína?ńs	skłătǫpmína?ńtət	skłătǫpmína?ńp	skłătǫpmína?ńsəłx
present imperfect	isəčklătǫpmína?ń	asəčklătǫpmína?ń	səčklătǫpmína?ńs	səčklătǫpmína?ńtət	səčklătǫpmína?ńp	səčklătǫpmína?ńsəłx
future durative	ikskłătǫpmína?ń	akskłătǫpmína?ń	ksklătǫpmína?ńs	ksklătǫpmína?ńtət	ksklătǫpmína?ńp	ksklătǫpmína?ńsəłx
future imp.. dur.	iksəčklătǫpmína?ń	aksəčklătǫpmína?ń	ksəčklătǫpmína?ńs	ksəčklătǫpmína?ńtət	ksəčklătǫpmína?ńp	ksklătǫpmína?ńsəłx
past perfect	isčklătǫpmína?	asčklătǫpmína?	sčklătǫpmína?s	sčklătǫpmína?tət	sčklătǫpmína?p	sčklătǫpmína?səłx
future perfect	iksčklătǫpmína?	aksčklătǫpmína?	ksčklătǫpmína?s	ksčklătǫpmína?tət	ksčklătǫpmína?p	ksčklătǫpmína?səłx

Č. **swítííh** aksčk'wúí: ktə́mčínx t mil'wčn' nšə́łxčín. nýmýčnmít **asčqáý** kí nwyápixčn.

1. ha? k'w ksktə́pmína?xa?x řapná? ? (lut)

nwyápixčn:

2. ha? p ktə́pmína?m' t axá? t strmítim' ? (kiw)

nwyápixčn:

3. ha? k'w səčktə́pmína?x ? (lut)

nwyápixčn:

4. səx?kinx uř Piyarís ktə́pmína?s ixí? ? (psřáya?)

nwyápixčn:

5. uč ańxmíńk k'wu? aksktə́pmína?m' ? (kiw)

nwyápixčn:

6. swit a? čktə́pmína?sts i? xmińtət ? (ińčá)

nwyápixčn:

Č. **Customary/ actual 36 čnqmiń** aksčk'wúí: Complete the box with correct verb/object forms.

čktə́pmína?st- jump on something

	ińčá	anwí	čniłts	mnimłtət	mnimłtəmp	mnimłtsəłx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnimłtət	xxx			xxx		
mnimłtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mnimłtsəłx						

ε. **swítitíh** aksčkwúl: ktətr̄činx t milkwčn̄ nsəlxčín. nmýčínmht̄ i? swítitíh na? asčqáy kí nwyápixčn̄.

1. ha? čmistíp səx?kinx ut čktətpmína?təmh̄ ? (kiw)

nwyápixčn̄:

2. swit i? kwu? čktətpmína?str̄n̄ iňčá na? Saláwa?t ? (Spapśáta?)

nwyápixčn̄:

3. ha? čktətpmína?str̄ns̄ Skalúla? ? (lut)

nwyápixčn̄:

4. ha? čktətpmína?təmh̄s i? h̄?afna?sqílxwt̄h̄ ? (kiwa)

nwyápixčn̄:

5. stir̄n̄ i? kwu? čktətpmína?sts ? (stśa?íh̄)

nwyápixčn̄:

6. ha? čktətpmína?str̄nsəlx̄ ? (ki)

nwyápixčn̄:

H. **Future 36 čnqmiň** aksčkwúl: Complete the box with correct verb/object forms.

ktətpmína?h̄t- jump on something

	iňčá	anwí	čniłts	mnim̄łtət	mnim̄łəmp	mnim̄łtsəlx̄
iňčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnim̄łtət	xxx			xxx		
mnim̄łəmp		xxx			xxx	
čniłtsəlx̄ mnim̄łtsəlx̄						

I. **swítitíh** aksčkwúl: ktətmčinx t milkwčn nsəlxčín. nmyčnmnt i? swítitíh na? asčqáy kl nwyápixčn.

1. ha? čmistíp səx?kinx u? ksktətpmína?təmt ? (kiw)

nwyápixčn:

2. swit i? kwu? ksktətpmína?s ? (kwəxnups)

nwyápixčn:

3. ha? Skalúla? ksktətpmína?htrm iňčá na? Prasát ? (lut)

nwyápixčn:

4. ha? ksktətpmína?hnt i? ?a?ísčk ? (kiwa)

nwyápixčn:

5. stirm i? ksktətpmína?hnp ? (wəxnags)

nwyápixčn:

6. ha? ksktətpmína?təmsəlx ? (kiwa)

nwyápixčn:

čkwulmstrm i? s?a?úms

1. čňřaxwt- swamp / wetland
sň?aslmíw: čňřaxwčřaxwt
s?a?úms:
1. i? swřa? yřat ta?kín ča?xlwís, l wist i? snlířtńs u? l a? ččlčal, l xwřwúla?xw u? l a? čňřaxwt. (Cougars are in many different places. They live in the mountains and in the forests, in deserts and in swamps.)
2. i? sřa?híxw l a? čňřaxwt i? snlířtńs. (The muskrat lives in the swamps.)
3. nixw i? swaráxh na? ?arsík w u? i? řwřátřwət č?a?úsa?m l nřaxwt. (The frogs and the turtles and the ducks lay their eggs in the swamp.)
2. kwəxnups- long tail
sň?aslmíw: kwəswəxnups
s?a?úms:
1. kwəxnups u? qwřay l nřamqńs i? syupsts i? swřa?. (Cougars have very long tails with a black tip.)
2. i? kwřwřxnups řs?iřń ixí? čanmń i? skəřáka?s. (The pheasants are good eating, they are birds from the Chinese.)
3. kwəswəxnups i? snktča?sqářa?, stmřalt, klkřixwřs, qlqlaqs. (The horses, cows, salamanders, and tadpoles have long tails.)
3. səkwus- one side of face
sň?aslmíw: səkwəsəkwus
s?a?úms:
1. sič itlí? řaqws i? skwut i? kilxs u? ití? t kilx řaqws i? ksəkwusts na?ř křəkwřtina?s. (Then it licks its other paw and washes the other side of its face and the other ear.)
2. istmřált ři? qwřay i? səkwusts u? ři? čřəqus i? səkwusts. (My cow's face is black on one side and white on the others side.)

3. taʔlíʔ sýsyus iʔ səkʷtus aʔ člaíqʷm̄ uʔ kʷuʔ ʔxʷupn̄tm̄. (The other side are very good at playing stick games and they beat us.)
4. səkʷtínaʔ - one ear / ear on one side
sñʔasímiw̄s: səkʷsəkʷtínaʔ
sʔaʔúms:
1. sič itlíʔ ʔaqʷs iʔ skʷut iʔ kilxs uʔ itíʔ t kilx ʔaqʷs iʔ ksəkʷtusts naʔʔ ksəkʷtínaʔs . (Then it licks its other paw and washes the other side of its face and the other ear.)
2. čkʷačinaʔstm̄ iʔ ʔ səkʷtínaʔs iʔ stm̄ʔaitət ixiʔ mi mistxʷ astm̄ʔáit. (We put a tag on one ear so you know which is your cow.)
3. tiʔ kmax kʷ čksəkʷtínaʔ askʷačinaʔ. (You only have an earring on one side.)
5. səkʷtaħn̄ - one arm / arm on one side
sñʔasímiw̄s: səkʷsəkʷtaħn̄
sʔaʔúms:
1. itlíʔ ʔaqʷs iʔ səkʷtaħns uʔ iʔ kílkilxs. (Next it licks each shoulder and each front leg.)
2. lut čʔxʷəxʷtiʔst átiʔ səkʷtaħn̄ . (He can't fly because he only has one wing.)
3. yʔat iʔ skəkʷákaʔ čnič iʔ səkʷsəkʷtaħns ixiʔ mi lut kstəxʷtiłxs. (All the chickens have one wing čut so they can't flt away.)
4. kíʔlap in̄ʔásx̄m̄ ʔapnáʔ kñ səkʷtaħn̄ . (My spine was torn off, now I have one arm.)
6. səkʷtífcaʔ - one side / side
sñʔasímiw̄s: səkʷsəkʷtífcaʔ
sʔaʔúms:
1. sič ʔaqʷs iʔ səkʷtífcaʔs uʔ iʔ sčúʔčuʔxáħs. (Then it cleans its sides and then its back legs.)
2. itlíʔ kʷ kʷnim̄ səkʷtífcaʔ tí sʔaʔčín̄m̄. (You take half of the deer.)
3. isəkʷtífcaʔ isʔlítcaʔ. (My one side is paralized.)
7. čqəx̄stim̄ / q̄x̄aħt - mark
sñʔasímiw̄s: q̄əx̄q̄x̄aħt
skʷl̄st̄iħn̄: q̄x̄mix / q̄x̄nítikʷ (affirmative singular); lut aksq̄x̄ám̄ (neg. singular);q̄x̄m̄íwi / q̄x̄nítikʷi (affirmative plural); lut ksq̄x̄am̄p / lut ksq̄x̄nítip (neg. plural)
skʷl̄ʔiʔysts
1. kñ q̄x̄am̄, kʷ q̄x̄am̄, q̄x̄am̄, kʷu q̄x̄am̄, p q̄x̄am̄, q̄x̄am̄əłx
2. kñ čq̄x̄am̄, kʷ čq̄x̄am̄, čq̄x̄am̄, kʷu čq̄x̄am̄, p čq̄x̄am̄, čq̄x̄am̄əłx
3. kñ sq̄x̄mix, kʷ sq̄x̄mix, sq̄x̄mix, kʷu sq̄x̄mix, p sq̄x̄mix, sq̄x̄mixəłx
4. kñ səčq̄x̄mix, kʷ səčq̄x̄mix, səčq̄x̄mix, kʷu səčq̄x̄mix, p səčq̄x̄mix, səčq̄x̄mixəłx
5. kñ ksq̄x̄m̄íxaʔx, kʷ sq̄x̄m̄íxaʔx, ksq̄x̄m̄íxaʔx, kʷu ksq̄x̄m̄íxaʔx, p sq̄x̄m̄íxaʔx, ksq̄x̄m̄íxaʔxəłx
6. kñ ksəčq̄x̄m̄íxaʔx, kʷ səčq̄x̄m̄íxaʔx, ksəčq̄x̄m̄íxaʔx, kʷu ksəčq̄x̄m̄íxaʔx, p səčq̄x̄m̄íxaʔx, ksəčq̄x̄m̄íxaʔxəłx
7. q̄x̄níħn̄, q̄x̄níxʷ, q̄x̄nítis, q̄x̄níħm̄, q̄x̄níħp, q̄x̄níħsəłx
8. čq̄x̄stiħn̄, čq̄x̄stixʷ, čq̄x̄stis, čq̄x̄stiħm̄, čq̄x̄stip, čq̄x̄stisəłx
9. isq̄x̄ám̄, asq̄x̄ám̄, sq̄x̄am̄s, sq̄x̄ántis, sq̄x̄níħm̄, sq̄x̄níħp, sq̄x̄níħsəłx
10. isəčq̄x̄ám̄, asəčq̄x̄ám̄, səčq̄x̄ántis, səčq̄x̄níħm̄, səčq̄x̄níħp, səčq̄x̄níħsəłx
11. iksq̄x̄ám̄, aksq̄x̄ám̄, ksq̄x̄ántis, ksq̄x̄níħm̄, ksq̄x̄níħp, ksq̄x̄níħsəłx
12. iksəčq̄x̄ám̄, aksəčq̄x̄ám̄, ksəčq̄x̄ántis, ksəčq̄x̄níħm̄, ksəčq̄x̄níħp, ksəčq̄x̄níħsəłx
13. isq̄x̄ám̄, asq̄x̄ám̄, sq̄x̄am̄s, sq̄x̄am̄tət, sq̄x̄am̄p, sq̄x̄am̄səłx
14. isəčq̄x̄ám̄, asəčq̄x̄ám̄, səčq̄x̄am̄s, səčq̄x̄am̄tət, səčq̄x̄am̄p, səčq̄x̄am̄səłx
15. iksq̄x̄ám̄, aksq̄x̄ám̄, ksq̄x̄am̄s, ksq̄x̄am̄tət, ksq̄x̄am̄p, ksq̄x̄am̄səłx

16. iksəčqǵárm, aksəčqǵárm, ksəčqǵárm, ksəčqǵármət, ksəčqǵárm, ksəčqǵárməlx
17. isčqǵáx, asčqǵáx, sčqǵáxs, sčqǵáxtət, sčqǵáxrm, sčqǵáxsəlx
18. iksčqǵáx, aksčqǵáx, ksčqǵáxs, ksčqǵáxtət, ksčqǵáxrm, ksčqǵáxsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ sqłtmix swʔaʔ niʔáyp čqǵǵstis, čtkiʔsts iʔ sñilʔtñs mi liqʔt kl kʷiǵt iʔ sqłqłtmix swʔaʔ mi lut ilʔiʔ ksñqʔaʔárm. (Male cougars spend a lot of time marking their territories so other males will not stay there.)
2. q̄sapiʔ iʔ tmxʷúlaʔxʷ čkʷixʷ. ʔapnáʔ iʔ tmxʷúlaʔxʷ čqǵǵǵax t xwiʔ. (Long ago the land was free, open. Now its marked with roads.)
3. qǵǵǵǵǵǵ mi mýmayt haʔkíñ sutñ. (Mark the places that are yours so its plain to see.)
8. tiqʔt- showing
sñʔaslmíws: tǵqʔtiqʔt
sʔaʔúms:
1. iʔ sqłtmix swʔaʔ niʔáyp čqǵǵstis, čtkiʔsts iʔ sñilʔtñs mi tiqʔt kl kʷiǵt iʔ sqłqłtmix swʔaʔ mi lut ilʔiʔ ksñqʔaʔárm. (Male cougars spend a lot of time marking their territories so other males will not stay there.)
2. tǵ wýwikʷsəlx iʔ skʷñkʷaǵt uʔ tiqʔmsts ʔasílm iʔ klkilxs í ñxaʔčíñm. (When they are done hiding the bones, then they make both hands visible in front of them.)
3. iʔ səxʷčaqʔm čaqʔs ta čkl sčhikst, skčikʷaʔ, ʔarqisaʔ km laʔáýws uʔ čut, "ho!" ixíʔ sič iʔ tkasʔasí aʔ čwikʷsts iʔ skʷñkʷaǵt tiqʔmsts. (The pointer point to the right, left, outside or middle and say, "ho!" Then the two that are hiding the bones show them.)
9. ñqʔaʔárm- stay too long/get used to being in
sñʔaslmíws: ñqʔaʔqʔaʔárm
skʷístiñ: ñqʔaʔmíx / ñqʔaʔñtíkʷ (affirmative singular); lut aksñqʔaʔárm (neg. singular); ñqʔaʔmíwi / ñqʔaʔñtíkʷi (affirmative plural); lut ksñqʔaʔárm / lut ksñqʔaʔñtíp (neg. plural)
sklʔiýsts
1. kñ ñqʔaʔárm, kʷ ñqʔaʔárm, ñqʔaʔárm, kʷu ñqʔaʔárm, p ñqʔaʔárm, ñqʔaʔárməlx
2. kñ čñqʔaʔárm, kʷ čñqʔaʔárm, čñqʔaʔárm, kʷu čñqʔaʔárm, p čñqʔaʔárm, čñqʔaʔárməlx
3. kñ sñqʔaʔmíx, kʷ sñqʔaʔmíx, sñqʔaʔmíx, kʷu sñqʔaʔmíx, p sñqʔaʔmíx, sñqʔaʔmíxəlx
4. kñ səčñqʔaʔmíx, kʷ səčñqʔaʔmíx, səčñqʔaʔmíx, kʷu səčñqʔaʔmíx, p səčñqʔaʔmíx, səčñqʔaʔmíxəlx
5. kñ ksñqʔaʔmíxaʔx, kʷ sñqʔaʔmíxaʔx, ksñqʔaʔmíxaʔx, kʷu ksñqʔaʔmíxaʔx, p sñqʔaʔmíxaʔx, ksñqʔaʔmíxaʔxəlx
6. kñ ksəčñqʔaʔmíxaʔx, kʷ səčñqʔaʔmíxaʔx, ksəčñqʔaʔmíxaʔx, kʷu ksəčñqʔaʔmíxaʔx, p səčñqʔaʔmíxaʔx, ksəčñqʔaʔmíxaʔxəlx
7. ñqʔaʔñtíñ, ñqʔaʔñtíxʷ, ñqʔaʔñtís, ñqʔaʔñtím, ñqʔaʔñtíp, ñqʔaʔñtísəlx
8. čñqʔaʔstíñ, čñqʔaʔstíxʷ, čñqʔaʔstís, čñqʔaʔstím, čñqʔaʔstíp, čñqʔaʔstísəlx
9. isñqʔaʔárm, asñqʔaʔárm, sñqʔaʔñtís, sñqʔaʔñtím, sñqʔaʔñtíp, sñqʔaʔñtísəlx
10. isəčñqʔaʔárm, asəčñqʔaʔárm, səčñqʔaʔñtís, səčñqʔaʔñtím, səčñqʔaʔñtíp, səčñqʔaʔñtísəlx
11. iksñqʔaʔárm, aksñqʔaʔárm, ksñqʔaʔñtís, ksñqʔaʔñtím, ksñqʔaʔñtíp, ksñqʔaʔñtísəlx
12. iksəčñqʔaʔárm, aksəčñqʔaʔárm, ksəčñqʔaʔñtís, ksəčñqʔaʔñtím, ksəčñqʔaʔñtíp, ksəčñqʔaʔñtísəlx
13. isñqʔaʔárm, asñqʔaʔárm, sñqʔaʔárm, sñqʔaʔármət, sñqʔaʔárm, sñqʔaʔárməlx
14. isəčñqʔaʔárm, asəčñqʔaʔárm, səčñqʔaʔárm, səčñqʔaʔármət, səčñqʔaʔárm, səčñqʔaʔárməlx
15. iksñqʔaʔárm, aksñqʔaʔárm, ksñqʔaʔárm, ksñqʔaʔármət, ksñqʔaʔárm, ksñqʔaʔárməlx
16. iksəčñqʔaʔárm, aksəčñqʔaʔárm, ksəčñqʔaʔárm, ksəčñqʔaʔármət, ksəčñqʔaʔárm, ksəčñqʔaʔárməlx
17. isčñqʔáʔ, asčñqʔáʔ, sčñqʔaʔs, sčñqʔaʔtət, sčñqʔaʔm, sčñqʔaʔsəlx
18. iksčñqʔáʔ, aksčñqʔáʔ, ksčñqʔaʔs, ksčñqʔaʔtət, ksčñqʔaʔm, ksčñqʔaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ sqłtmix swʔaʔ niʔáyp čqǵǵstis, čtkiʔsts iʔ sñilʔtñs mi liqʔt kl kʷiǵt iʔ sqłqłtmix swʔaʔ mi lut ilʔiʔ ksñqʔaʔárm. (Male cougars spend a lot of time marking their territories so other males will not stay there.)

2. ʒstmiñ ismílt uł kñ ñqʷaʔám̃ . (I enjoyed my visit and stayed longer than I should have.)
3. lut ničáyp aksəčʔamnám čm̃ qʷaʔmís . (Don't be feeding him all the time or he might get used to it.)
10. ñtrǫ́laʔxʷm̃ - to kick dirt
snánaqsts: ñtrǫ́laʔxʷm̃
skʷl̥stiñ: ñtrǫ́laʔxʷəxʷ / ñtrǫ́laʔxʷñt (affirmative singular); lut aksñtrǫ́laʔxʷm̃ (neg. singular); ñtrǫ́laʔxʷwi / ñtrǫ́laʔxʷñti (affirmative plural); lut ksñtrǫ́laʔxʷm̃p / lut ksñtrǫ́laʔxʷñtp (neg. plural)
skʷiʔysts
1. kñ ñtrǫ́laʔxʷm̃, kʷ ñtrǫ́laʔxʷm̃, ñtrǫ́laʔxʷm̃, kʷu ñtrǫ́laʔxʷm̃, p ñtrǫ́laʔxʷm̃, ñtrǫ́laʔxʷm̃əłx
2. kñ čñtrǫ́laʔxʷm̃, kʷ čñtrǫ́laʔxʷm̃, čñtrǫ́laʔxʷm̃, kʷu čñtrǫ́laʔxʷm̃, p čñtrǫ́laʔxʷm̃, čñtrǫ́laʔxʷm̃əłx
3. kñ sñtrǫ́laʔxʷəxʷ, kʷ sñtrǫ́laʔxʷəxʷ, sñtrǫ́laʔxʷəxʷ, kʷu sñtrǫ́laʔxʷəxʷ, p sñtrǫ́laʔxʷəxʷ, sñtrǫ́laʔxʷəxʷəłx
4. kñ səčñtrǫ́laʔxʷəxʷ, kʷ səčñtrǫ́laʔxʷəxʷ, səčñtrǫ́laʔxʷəxʷ, kʷu səčñtrǫ́laʔxʷəxʷ, p səčñtrǫ́laʔxʷəxʷ, səčñtrǫ́laʔxʷəxʷəłx
5. kñ ksñtrǫ́laʔxʷaʔx, kʷ sñtrǫ́laʔxʷaʔx, ksñtrǫ́laʔxʷaʔx, kʷu ksñtrǫ́laʔxʷaʔx, p sñtrǫ́laʔxʷaʔx, ksñtrǫ́laʔxʷaʔx
6. kñ ksəčñtrǫ́laʔxʷaʔx, kʷ səčñtrǫ́laʔxʷaʔx, ksəčñtrǫ́laʔxʷaʔx, kʷu ksəčñtrǫ́laʔxʷaʔx, p səčñtrǫ́laʔxʷaʔx, ksəčñtrǫ́laʔxʷaʔxəłx
7. ñtrǫ́laʔxʷñ, ñtrǫ́laʔxʷñtxʷ, ñtrǫ́laʔxʷs, ñtrǫ́laʔxʷñtm̃, ñtrǫ́laʔxʷñtp, ñtrǫ́laʔxʷsəłx
8. čñtrǫ́laʔxʷstñ, čñtrǫ́laʔxʷstxʷ, čñtrǫ́laʔxʷsts, čñtrǫ́laʔxʷstm̃, čñtrǫ́laʔxʷstp, čñtrǫ́laʔxʷstsəłx
9. isñtrǫ́laʔxʷm̃, asñtrǫ́laʔxʷm̃, sñtrǫ́laʔxʷs, sñtrǫ́laʔxʷñtm̃, sñtrǫ́laʔxʷñtp, sñtrǫ́laʔxʷsəłx
10. isəčñtrǫ́laʔxʷm̃, asəčñtrǫ́laʔxʷm̃, səčñtrǫ́laʔxʷs, səčñtrǫ́laʔxʷñtm̃, səčñtrǫ́laʔxʷñtp, səčñtrǫ́laʔxʷsəłx
11. iksñtrǫ́laʔxʷm̃, aksñtrǫ́laʔxʷm̃, ksñtrǫ́laʔxʷs, ksñtrǫ́laʔxʷñtm̃, ksñtrǫ́laʔxʷñtp, ksñtrǫ́laʔxʷsəłx
12. iksəčñtrǫ́laʔxʷm̃, aksəčñtrǫ́laʔxʷm̃, ksəčñtrǫ́laʔxʷs, ksəčñtrǫ́laʔxʷñtm̃, ksəčñtrǫ́laʔxʷñtp, ksəčñtrǫ́laʔxʷsəłx
13. isñtrǫ́laʔxʷm̃, asñtrǫ́laʔxʷm̃, sñtrǫ́laʔxʷm̃s, sñtrǫ́laʔxʷm̃tət, sñtrǫ́laʔxʷm̃p, sñtrǫ́laʔxʷm̃səłx
14. isəčñtrǫ́laʔxʷm̃, asəčñtrǫ́laʔxʷm̃, səčñtrǫ́laʔxʷm̃s, səčñtrǫ́laʔxʷm̃tət, səčñtrǫ́laʔxʷm̃p, səčñtrǫ́laʔxʷm̃səłx
15. iksñtrǫ́laʔxʷm̃, aksñtrǫ́laʔxʷm̃, ksñtrǫ́laʔxʷm̃s, ksñtrǫ́laʔxʷm̃tət, ksñtrǫ́laʔxʷm̃p, ksñtrǫ́laʔxʷm̃səłx
16. iksəčñtrǫ́laʔxʷm̃, aksəčñtrǫ́laʔxʷm̃, ksəčñtrǫ́laʔxʷm̃s, ksəčñtrǫ́laʔxʷm̃tət, ksəčñtrǫ́laʔxʷm̃p, ksəčñtrǫ́laʔxʷm̃səłx
17. isčñtrǫ́laʔxʷ, asčñtrǫ́laʔxʷ, sčñtrǫ́laʔxʷs, sčñtrǫ́laʔxʷtət, sčñtrǫ́laʔxʷm̃p, sčñtrǫ́laʔxʷsəłx
18. iksčñtrǫ́laʔxʷ, aksčñtrǫ́laʔxʷ, ksčñtrǫ́laʔxʷs, ksčñtrǫ́laʔxʷtət, ksčñtrǫ́laʔxʷm̃p, ksčñtrǫ́laʔxʷsəłx
sʔaʔúms:
1. iʔ naqs uł ñtrǫ́laʔxʷm̃ t sʔawʔíwtxñs uł čʒaxñtis t sqyaxʷs. (He may make piles of dirt kicked up by his hind feet and marked with this scent.)
2. ʒa čtwtwañčút iʔ ʔuxʷtílt ixíʔ čñtrǫ́laʔxʷm̃ . (When a toddler has a tantrum, she kicks her feet on the ground.)
3. ʒa čqʷymñčút iʔ sámaʔ čʒatpmñčút uł čtrǫ́am̃ . (When the whiteman dances he jumps around and kicks his feet.)
11. sʔiʔwtxñ - hind leg
sñʔaslmíw: sʔawʔíwtxñ
sʔaʔúms:
1. iʔ naqs uł ñtrǫ́laʔxʷm̃ t sʔawʔíwtxñs uł čʒaxñtis t sqyaxʷs. (He may make piles of dirt kicked up by his hind feet and marked with this scent.)
2. čkʷakʷúłstsəłx iʔ sñkíčaʔsqáxaʔ uł čtiłx uł čxʷist í sʔawʔíwtxñs . (They train horses to stand and walk on its hind legs.)
3. iʔ sʔawʔíwtxñs iʔ swarákxñ aʔ čñčixstsəłx. (The frogs hind legs are what they fry up.)

12. t̃wʷayqñt- to pile something up
sñʷasimíw: t̃wʷỹxʷayqñt
skʷl̃stih̃: t̃wʷayqnx / t̃wʷayqñt (affirmative singular); lut akst̃wʷáyqnm̃ (neg. singular); t̃wʷáyqñwi / t̃wʷáyqñti (affirmative plural); lut kst̃wʷayqnm̃p / lut kst̃wʷayqñtp (neg. plural)
skl̃ʷiỹsts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kñ t̃wʷayqnm̃, kʷ t̃wʷayqnm̃, t̃wʷayqnm̃, kʷu t̃wʷayqnm̃, t̃wʷayqnm̃əlx 2. kñ čt̃wʷayqnm̃, kʷ čt̃wʷayqnm̃, čt̃wʷayqnm̃, kʷu čt̃wʷayqnm̃, p čt̃wʷayqnm̃, čt̃wʷayqnm̃əlx 3. kñ st̃wʷayqnx, kʷ st̃wʷayqnx, st̃wʷayqnx, kʷu st̃wʷayqnx, p st̃wʷayqnx, st̃wʷayqnxəlx 4. kñ səčt̃wʷayqnx, kʷ səčt̃wʷayqnx, səčt̃wʷayqnx, kʷu səčt̃wʷayqnx, p səčt̃wʷayqnx, səčt̃wʷayqnxəlx 5. kñ kst̃wʷáyqnaʔx, kʷ st̃wʷáyqnaʔx, kst̃wʷáyqnaʔx, kʷu kst̃wʷáyqnaʔx, p st̃wʷáyqnaʔx, kst̃wʷáyqnaʔxəlx 6. kñ ksəčt̃wʷáyqnaʔx, kʷ səčt̃wʷáyqnaʔx, ksəčt̃wʷáyqnaʔx, kʷu ksəčt̃wʷáyqnaʔx, p səčt̃wʷáyqnaʔx, ksəčt̃wʷáyqnaʔxəlx 7. t̃wʷayqñ, t̃wʷayqñtxʷ, t̃wʷayqs, t̃wʷayqñtm̃, t̃wʷayqñtp, t̃wʷayqsəlx 8. čt̃wʷayqstñ, čt̃wʷayqstxʷ, čt̃wʷayqsts, čt̃wʷayqstm̃, čt̃wʷayqstp, čt̃wʷayqstsəlx 9. ist̃wʷáyqnm̃, ast̃wʷáyqnm̃, st̃wʷayqs, st̃wʷayqñtm̃, st̃wʷayqñtp, st̃wʷayqsəlx 10. isəčt̃wʷáyqnm̃, asəčt̃wʷáyqnm̃, səčt̃wʷayqs, səčt̃wʷayqñtm̃, səčt̃wʷayqñtp, səčt̃wʷayqsəlx 11. ikst̃wʷáyqnm̃, akst̃wʷáyqnm̃, kst̃wʷayqs, kst̃wʷayqñtm̃, kst̃wʷayqñtp, kst̃wʷayqsəlx 12. iksəčt̃wʷáyqnm̃, aksəčt̃wʷáyqnm̃, ksəčt̃wʷayqs, ksəčt̃wʷayqñtm̃, ksəčt̃wʷayqñtp, ksəčt̃wʷayqsəlx 13. ist̃wʷáyqnm̃, ast̃wʷáyqnm̃, st̃wʷayqnm̃s, st̃wʷayqnm̃tət, st̃wʷayqnm̃p, st̃wʷayqnm̃səlx 14. isəčt̃wʷáyqnm̃, asəčt̃wʷáyqnm̃, səčt̃wʷayqnm̃s, səčt̃wʷayqnm̃tət, səčt̃wʷayqnm̃p, səčt̃wʷayqnm̃səlx 15. ikst̃wʷáyqnm̃, akst̃wʷáyqnm̃, kst̃wʷayqnm̃s, kst̃wʷayqnm̃tət, kst̃wʷayqnm̃p, kst̃wʷayqnm̃səlx 16. iksəčt̃wʷáyqnm̃, aksəčt̃wʷáyqnm̃, ksəčt̃wʷayqnm̃s, ksəčt̃wʷayqnm̃tət, ksəčt̃wʷayqnm̃p, ksəčt̃wʷayqnm̃səlx 17. isčt̃wʷáyqñ, asčt̃wʷáyqñ, sčt̃wʷayqñs, sčt̃wʷayqñtət, sčt̃wʷayqñm̃p, sčt̃wʷayqñsəlx 18. iksčt̃wʷáyqñ, aksčt̃wʷáyqñ, ksčt̃wʷayqñs, ksčt̃wʷayqñtət, ksčt̃wʷayqñm̃p, ksčt̃wʷayqñsəlx
sʷaʔúw:
1. laʔkiñ t̃wʷayqs iʔ pački naʔt̃ s̃xəčciʔ ul ktəkʔinaʔs. (He sometimes piles up leaves and sticks and urinates on the pile.)
2. t̃ə pəkʷmiñt iʔ sliʔ, ilíʔ mi t̃wʷayqñt. (When you dump the wood, pile it there.)
3. wikñ ixíʔ čt̃wʷət̃xʷayqñt iʔ q̃ỹmiñtət. (I saw our papers piled up.)
13. ktəkʔinaʔñt- pee on top of something
sñʷasimíw: ktəkʔinaʔñt
skʷl̃stih̃: ktəkʔinaʔx / ktəkʔinaʔñt (affirmative singular); lut akstəkʔinaʔm̃ (neg. singular); ktəkʔinaʔwi / ktəkʔinaʔñti (affirmative plural); lut kstəkʔinaʔm̃p / lut kstəkʔinaʔñtp (neg. plural)
skl̃ʷiỹsts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kñ ktəkʔinaʔm̃, kʷ ktəkʔinaʔm̃, ktəkʔinaʔm̃, kʷu ktəkʔinaʔm̃, p ktəkʔinaʔm̃, ktəkʔinaʔm̃əlx 2. kñ čktəkʔinaʔm̃, kʷ čktəkʔinaʔm̃, čktəkʔinaʔm̃, kʷu čktəkʔinaʔm̃, p čktəkʔinaʔm̃, čktəkʔinaʔm̃əlx 3. kñ sktəkʔinaʔx, kʷ sktəkʔinaʔx, sktəkʔinaʔx, kʷu sktəkʔinaʔx, p sktəkʔinaʔx, sktəkʔinaʔxəlx 4. kñ səčktəkʔinaʔx, kʷ səčktəkʔinaʔx, səčktəkʔinaʔx, kʷu səčktəkʔinaʔx, p səčktəkʔinaʔx, səčktəkʔinaʔxəlx 5. kñ kstəkʔinaʔaʔx, kʷ sktəkʔinaʔaʔx, kstəkʔinaʔaʔx, kʷu kstəkʔinaʔaʔx, p sktəkʔinaʔaʔx, kstəkʔinaʔaʔxəlx 6. kñ ksəčktəkʔinaʔaʔx, kʷ səčktəkʔinaʔaʔx, ksəčktəkʔinaʔaʔx, kʷu ksəčktəkʔinaʔaʔx, p səčktəkʔinaʔaʔx, ksəčktəkʔinaʔaʔxəlx 7. ktəkʔinaʔñ, təkʔinaʔñtxʷ, təkʔinaʔs, təkʔinaʔñtm̃, təkʔinaʔñtp, təkʔinaʔsəlx 8. čktəkʔinaʔstñ, čktəkʔinaʔstxʷ, čktəkʔinaʔsts, čktəkʔinaʔstm̃, čktəkʔinaʔstp, čktəkʔinaʔstsəlx 9. isktəkʔinaʔm̃, asktəkʔinaʔm̃, stəkʔinaʔs, stəkʔinaʔñtm̃, stəkʔinaʔñtp, stəkʔinaʔsəlx 10. isəčktəkʔinaʔm̃, asəčktəkʔinaʔm̃, səčktəkʔinaʔs, səčktəkʔinaʔñtm̃, səčktəkʔinaʔñtp, səčktəkʔinaʔsəlx 11. iksktəkʔinaʔm̃, aksktəkʔinaʔm̃, kstəkʔinaʔiʔs, kstəkʔinaʔñtm̃, kstəkʔinaʔñtp, kstəkʔinaʔiʔsəlx 12. iksəčktəkʔinaʔm̃, aksəčktəkʔinaʔm̃, ksəčktəkʔinaʔiʔs, ksəčktəkʔinaʔñtm̃, ksəčktəkʔinaʔñtp, ksəčktəkʔinaʔiʔsəlx

13. isktækʔínaʔm̄, asktækʔínaʔm̄, sctækʔínaʔm̄s, sctækʔínaʔm̄tət, sctækʔínaʔm̄p, sctækʔínaʔm̄səlx
14. isəçktækʔínaʔm̄, asəçktækʔínaʔm̄, səçktækʔínaʔm̄s, səçktækʔínaʔm̄tət, səçktækʔínaʔm̄p, səçktækʔínaʔm̄səlx
15. iksktækʔínaʔm̄, aksktækʔínaʔm̄, ksktækʔínaʔm̄s, ksktækʔínaʔm̄tət, ksktækʔínaʔm̄p, ksktækʔínaʔm̄səlx
16. iksəçktækʔínaʔm̄, aksəçktækʔínaʔm̄, ksəçktækʔínaʔm̄s, ksəçktækʔínaʔm̄tət, ksəçktækʔínaʔm̄p, ksəçktækʔínaʔm̄səlx
17. isçktækʔínaʔ, asçktækʔínaʔ, sçktækʔínaʔs, sçktækʔínaʔtət, sçktækʔínaʔm̄p, sçktækʔínaʔsəlx
18. iksçktækʔínaʔ, aksçktækʔínaʔ, ksçktækʔínaʔs, ksçktækʔínaʔtət, ksçktækʔínaʔm̄p, ksçktækʔínaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. laʔkín t̄x̄ʷayqs iʔ paçkʔ naʔt̄ s̄x̄əçciʔ uʔ ktækʔínaʔs . (He sometimes piles up leaves and sticks and urinates on the pile.)
2. čaʔk̄w̄ kiçx̄ iʔ kəkʷapaʔ, qəçqičl̄x̄ uʔ ktəktækʔínaʔs ɣʔat st̄im̄. (If a dog arrives, he will run around and piss on everything.)
3. ʔa çk̄l̄m̄ʔawst̄ l̄ sw̄p̄ulaʔx̄w̄ iʔ st̄m̄ʔalt̄, tk̄iwl̄x̄m̄s uʔ t̄qilt̄kr̄m̄s uʔ il̄iʔ ktəkínaʔs . (When the cows break in a haystack, they climb to the top and pee on the hay.)
14. kʔax̄w̄álqʷm̄ - scratch a tree
s̄n̄ʔas̄l̄m̄iʷs: kʔax̄w̄ʔax̄w̄álqʷm̄
sk̄w̄l̄st̄iʔn̄: kʔax̄w̄álqʷx̄ / kʔax̄w̄álqʷnt̄ (affirmative singular); lut akskʔax̄w̄álqʷm̄ (neg. singular); kʔax̄w̄álqʷwi / kʔax̄w̄álqʷnt̄i (affirmative plural); lut kskʔax̄w̄álqʷm̄p / lut kskʔax̄w̄álqʷnt̄p (neg. plural)
sk̄l̄ʔiʔyst̄s
1. k̄n̄ kʔax̄w̄álqʷm̄, k̄w̄ kʔax̄w̄álqʷm̄, kʔax̄w̄álqʷm̄, k̄w̄u kʔax̄w̄álqʷm̄, p kʔax̄w̄álqʷm̄, kʔax̄w̄álqʷm̄əlx̄
2. k̄n̄ çkʔax̄w̄álqʷm̄, k̄w̄ çkʔax̄w̄álqʷm̄, çkʔax̄w̄álqʷm̄, k̄w̄u çkʔax̄w̄álqʷm̄, p çkʔax̄w̄álqʷm̄, çkʔax̄w̄álqʷm̄əlx̄
3. k̄n̄ skʔax̄w̄álqʷx̄, k̄w̄ skʔax̄w̄álqʷx̄, skʔax̄w̄álqʷx̄, k̄w̄u skʔax̄w̄álqʷx̄, p skʔax̄w̄álqʷx̄, skʔax̄w̄álqʷx̄əlx̄
4. k̄n̄ səçkʔax̄w̄álqʷx̄, k̄w̄ səçkʔax̄w̄álqʷx̄, səçkʔax̄w̄álqʷx̄, k̄w̄u səçkʔax̄w̄álqʷx̄, p səçkʔax̄w̄álqʷx̄, səçkʔax̄w̄álqʷx̄əlx̄
5. k̄n̄ kskʔax̄w̄álqʷaʔx̄, k̄w̄ skʔax̄w̄álqʷaʔx̄, kskʔax̄w̄álqʷaʔx̄, k̄w̄u kskʔax̄w̄álqʷaʔx̄, p skʔax̄w̄álqʷaʔx̄, kskʔax̄w̄álqʷaʔx̄əlx̄
6. k̄n̄ ksəçkʔax̄w̄álqʷaʔx̄, k̄w̄ səçkʔax̄w̄álqʷaʔx̄, ksəçkʔax̄w̄álqʷaʔx̄, k̄w̄u ksəçkʔax̄w̄álqʷaʔx̄, p səçkʔax̄w̄álqʷaʔx̄, ksəçkʔax̄w̄álqʷaʔx̄əlx̄
7. kʔax̄w̄álqʷn̄, kʔax̄w̄álqʷnt̄x̄w̄, kʔax̄w̄álqʷs, kʔax̄w̄álqʷnt̄m̄, kʔax̄w̄álqʷnt̄p, kʔax̄w̄álqʷsəlx̄
8. çkʔax̄w̄álqʷst̄n̄, çkʔax̄w̄álqʷst̄x̄w̄, çkʔax̄w̄álqʷsts, çkʔax̄w̄álqʷst̄m̄, çkʔax̄w̄álqʷst̄p, çkʔax̄w̄álqʷst̄səlx̄
9. iskʔax̄w̄álqʷm̄, askʔax̄w̄álqʷm̄, skʔax̄w̄álqʷs, skʔax̄w̄álqʷnt̄m̄, skʔax̄w̄álqʷnt̄p, skʔax̄w̄álqʷsəlx̄
10. isəçkʔax̄w̄álqʷm̄, asəçkʔax̄w̄álqʷm̄, səçkʔax̄w̄álqʷs, səçkʔax̄w̄álqʷnt̄m̄, səçkʔax̄w̄álqʷnt̄p, səçkʔax̄w̄álqʷsəlx̄
11. ikskʔax̄w̄álqʷm̄, akskʔax̄w̄álqʷm̄, kskʔax̄w̄álqʷiʔs, kskʔax̄w̄álqʷnt̄m̄, kskʔax̄w̄álqʷnt̄p, kskʔax̄w̄álqʷiʔsəlx̄
12. iksəçkʔax̄w̄álqʷm̄, ksəçkʔax̄w̄álqʷm̄, ksəçkʔax̄w̄álqʷiʔs, ksəçkʔax̄w̄álqʷnt̄m̄, ksəçkʔax̄w̄álqʷnt̄p, ksəçkʔax̄w̄álqʷiʔsəlx̄
13. iskʔax̄w̄álqʷm̄, askʔax̄w̄álqʷm̄, skʔax̄w̄álqʷm̄s, skʔax̄w̄álqʷm̄tət, skʔax̄w̄álqʷm̄p, skʔax̄w̄álqʷm̄səlx̄
14. isəçkʔax̄w̄álqʷm̄, asəçkʔax̄w̄álqʷm̄, səçkʔax̄w̄álqʷm̄s, səçkʔax̄w̄álqʷm̄tət, səçkʔax̄w̄álqʷm̄p, səçkʔax̄w̄álqʷm̄səlx̄
15. ikskʔax̄w̄álqʷm̄, akskʔax̄w̄álqʷm̄, kskʔax̄w̄álqʷm̄s, kskʔax̄w̄álqʷm̄tət, kskʔax̄w̄álqʷm̄p, kskʔax̄w̄álqʷm̄səlx̄
16. iksəçkʔax̄w̄álqʷm̄, aksəçkʔax̄w̄álqʷm̄, ksəçkʔax̄w̄álqʷm̄s, ksəçkʔax̄w̄álqʷm̄tət, ksəçkʔax̄w̄álqʷm̄p, ksəçkʔax̄w̄álqʷm̄səlx̄
17. isçkʔax̄w̄álqʷ, asçkʔax̄w̄álqʷ, sçkʔax̄w̄álqʷs, sçkʔax̄w̄álqʷtət, sçkʔax̄w̄álqʷm̄p, sçkʔax̄w̄álqʷsəlx̄
18. iksçkʔax̄w̄álqʷ, aksçkʔax̄w̄álqʷ, ksçkʔax̄w̄álqʷs, ksçkʔax̄w̄álqʷtət, ksçkʔax̄w̄álqʷm̄p, ksçkʔax̄w̄álqʷsəlx̄
sʔaʔúms:
1. uʔ nix̄w̄ iʔ swʔaʔ çkʔax̄w̄álqʷm̄ . (Cougars also scratch on trees.)
2. iʔ kiʔl̄áw̄naʔ t̄iʔx̄ uʔ kʔax̄w̄ʔax̄w̄álqʷs iʔ sçl̄çál̄. (A grizzly will stand up and scratch the trees.)
3. ʔa çk̄w̄ul̄m̄ t̄ n̄qəq̄l̄x̄w̄áqaʔs, çkʔax̄w̄ʔax̄w̄álqʷsts mi m̄ȳmaʔt̄ iʔ n̄qəq̄l̄x̄w̄áqaʔs. (When they build trails, they marked the trees, so the trail is plain to see.)
15. n̄çhus̄m̄ - to face (in a direction)

sñʔaslmíw̃s: n̄čəhčhusm̄
skʷl̄stih̄n̄: n̄čhusx / n̄čhusít (affirmative singular); lut aksn̄čhús̄m̄ (neg. singular); n̄čhúswi / n̄čhús̄nti (affirmative plural); lut ksn̄čhusm̄p / lut ksn̄čhusn̄tp (neg. plural)
skf̄ʔiýsts 1. k̄n̄ n̄čhusm̄, kʷ n̄čhusm̄, n̄čhusm̄, kʷu n̄čhusm̄, p n̄čhusm̄, n̄čhusm̄əlx 2. k̄n̄ čn̄čhusm̄, kʷ čn̄čhusm̄, čn̄čhusm̄, kʷu čn̄čhusm̄, p čn̄čhusm̄, čn̄čhusm̄əlx 3. k̄n̄ sn̄čhusx, kʷ sn̄čhusx, sn̄čhusx, kʷu sn̄čhusx, p sn̄čhusx, sn̄čhusxəlx 4. k̄n̄ səčn̄čhusx, kʷ səčn̄čhusx, səčn̄čhusx, kʷu səčn̄čhusx, p səčn̄čhusx, səčn̄čhusxəlx 5. k̄n̄ ksn̄čhúsaʔx, kʷ sn̄čhúsaʔx, ksn̄čhúsaʔx, kʷu ksn̄čhúsaʔx, p sn̄čhúsaʔx, ksn̄čhúsaʔxəlx 6. k̄n̄ ksəčn̄čhúsaʔx, kʷ səčn̄čhúsaʔx, ksəčn̄čhúsaʔx, kʷu ksəčn̄čhúsaʔx, p səčn̄čhúsaʔx, ksəčn̄čhúsaʔxəlx 7. n̄čhus̄n̄, n̄čhus̄ntxʷ, n̄čhus̄əs, n̄čhus̄ntm̄, n̄čhus̄ntp, n̄čhus̄əsəlx 8. čn̄čhustn̄, čn̄čhustxʷ, čn̄čhusts, čn̄čhustm̄, čn̄čhustp, čn̄čhustsəlx 9. isn̄čhús̄m̄, as̄n̄čhús̄m̄, sn̄čhus̄əs, sn̄čhus̄ntm̄, sn̄čhus̄ntp, sn̄čhus̄əsəlx 10. isəčn̄čhús̄m̄, asəčn̄čhús̄m̄, səčn̄čhus̄əs, səčn̄čhus̄ntm̄, səčn̄čhus̄ntp, səčn̄čhus̄əsəlx 11. iksn̄čhús̄m̄, aksn̄čhús̄m̄, ksn̄čhúsiʔs, ksn̄čhus̄ntm̄, ksn̄čhus̄ntp, ksn̄čhúsiʔsəlx 12. iksəčn̄čhús̄m̄, aksəčn̄čhús̄m̄, ksəčn̄čhúsiʔs, ksəčn̄čhus̄ntm̄, ksəčn̄čhus̄ntp, ksəčn̄čhúsiʔsəlx 13. isn̄čhús̄m̄, as̄n̄čhús̄m̄, sn̄čhus̄m̄s, sn̄čhus̄mtət, sn̄čhus̄mp, sn̄čhus̄msəlx 14. isəčn̄čhús̄m̄, asəčn̄čhús̄m̄, səčn̄čhus̄m̄s, səčn̄čhus̄mtət, səčn̄čhus̄mp, səčn̄čhus̄msəlx 15. iksn̄čhús̄m̄, aksn̄čhús̄m̄, ksn̄čhus̄m̄s, ksn̄čhus̄mtət, ksn̄čhus̄mp, ksn̄čhus̄msəlx 16. iksəčn̄čhús̄m̄, aksəčn̄čhús̄m̄, ksəčn̄čhus̄m̄s, ksəčn̄čhus̄mtət, ksəčn̄čhus̄mp, ksəčn̄čhus̄msəlx 17. isčn̄čhús̄, asčn̄čhús̄, sčn̄čhusts, sčn̄čhustət, sčn̄čhus̄mp, sčn̄čhustsəlx 18. iksčn̄čhús̄, aksčn̄čhús̄, ksčn̄čhusts, ksčn̄čhustət, ksčn̄čhus̄mp, ksčn̄čhustsəlx
sʔaʔúms: 1. ʔa čklíqnaʔsts iʔ sʔf̄ačs iʔ swʔaʔ n̄čhusm̄ ta čkl̄aʔkín̄ iʔ sčxʷuýs. (When cougars scratch up dirt to cover their feces, they always face the direction that they are traveling.) 2. kʷ ʔa čkʔańčút, kʷ n̄čhusm̄ kí skʷʔptań. (When you pray for yourself face the east.) 3. n̄čhusx k̄a n̄xaʔčín̄. (Face to the front.)
16. čarkm̄ńčut- leap
sñʔaslmíw̃s: čərk̄arkm̄ńčút
skʷl̄stih̄n̄: čərk̄arkm̄ńčutx (affirmative singular); lut aksčərk̄arkm̄ńčut (neg. singular); čərk̄arkm̄ńčútwi (affirmative plural); lut ksčərk̄arkm̄ńčutmp (neg. plural)
skf̄ʔiýsts 1. k̄n̄ čərk̄arkm̄ńčut, kʷ čərk̄arkm̄ńčut, čərk̄arkm̄ńčut, kʷu čərk̄arkm̄ńčut, p čərk̄arkm̄ńčut, čərk̄arkm̄ńčutəlx 2. k̄n̄ ččərk̄arkm̄ńčut, kʷ ččərk̄arkm̄ńčut, ččərk̄arkm̄ńčut, kʷu ččərk̄arkm̄ńčut, p ččərk̄arkm̄ńčut, ččərk̄arkm̄ńčutəlx 3. k̄n̄ sčərk̄arkm̄ńčutx, kʷ sčərk̄arkm̄ńčutx, sčərk̄arkm̄ńčutx, kʷu sčərk̄arkm̄ńčutx, p sčərk̄arkm̄ńčutx, sčərk̄arkm̄ńčutxəlx 4. k̄n̄ səččərk̄arkm̄ńčutx, kʷ səččərk̄arkm̄ńčutx, səččərk̄arkm̄ńčutx, kʷu səččərk̄arkm̄ńčutx, p səččərk̄arkm̄ńčutx, səččərk̄arkm̄ńčutxəlx 5. k̄n̄ ksčərk̄arkm̄ńčútaʔx, kʷ sčərk̄arkm̄ńčútaʔx, ksčərk̄arkm̄ńčútaʔx, kʷu ksčərk̄arkm̄ńčútaʔx, p sčərk̄arkm̄ńčútaʔx, ksčərk̄arkm̄ńčútaʔxəlx 6. k̄n̄ ksəččərk̄arkm̄ńčútaʔx, kʷ səččərk̄arkm̄ńčútaʔx, ksəččərk̄arkm̄ńčútaʔx, kʷu ksəččərk̄arkm̄ńčútaʔx, p səččərk̄arkm̄ńčútaʔx, ksəččərk̄arkm̄ńčútaʔxəlx 7. isčərk̄arkm̄ńčút, asčərk̄arkm̄ńčút, sčərk̄arkm̄ńčuts, sčərk̄arkm̄ńčutət, sčərk̄arkm̄ńčutmp, sčərk̄arkm̄ńčutsəlx 8. isəččərk̄arkm̄ńčút, asəččərk̄arkm̄ńčút, səččərk̄arkm̄ńčuts, səččərk̄arkm̄ńčutət, səččərk̄arkm̄ńčutmp, səččərk̄arkm̄ńčutsəlx 9. iksčərk̄arkm̄ńčút, aksčərk̄arkm̄ńčút, ksčərk̄arkm̄ńčuts, ksčərk̄arkm̄ńčutət, ksčərk̄arkm̄ńčutmp, ksčərk̄arkm̄ńčutsəlx 10. iksəččərk̄arkm̄ńčút, aksəččərk̄arkm̄ńčút, ksəččərk̄arkm̄ńčuts, ksəččərk̄arkm̄ńčutət, ksəččərk̄arkm̄ńčutmp, ksəččərk̄arkm̄ńčutsəlx 11. isččərk̄arkm̄ńčút, asččərk̄arkm̄ńčút, sččərk̄arkm̄ńčuts, sččərk̄arkm̄ńčutət, sččərk̄arkm̄ńčutmp, sččərk̄arkm̄ńčutsəlx 12. iksččərk̄arkm̄ńčút, aksččərk̄arkm̄ńčút, ksččərk̄arkm̄ńčuts, ksččərk̄arkm̄ńčutət, ksččərk̄arkm̄ńčutmp, ksččərk̄arkm̄ńčutsəlx
sʔaʔúms:

1. k ^w čəčk ^w ačt ul ʎaχtəɪx ul lk ^w ut ʎa ččərk ^w m ^w čūt. (They are strong and fast, and they can leap a long way.)
2. iʔ ʎanʎanik ʎaχt ʎa čəčərk ^w m ^w čūt. (The jack rabbit jumps around fast.)
3. ʎə q ^w lq ^w ilstm ^w n, čərk ^w m ^w čutx. (When I speak to you, jump.)
17. n^wstúlaʔx^w - walk on the ground
s^wʔasimíw^s: n ^w sx ^w stúlaʔx ^w
sk^wl^wstít^w: n ^w stúlaʔx ^w əx ^w (affirmative singular); lut aks ^w n ^w stúlaʔx ^w (neg. singular); n ^w stúlaʔx ^w wi (affirmative plural); lut ks ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w p (neg. plural)
sk^wl^wʔiyst^s
1. k ^w n n ^w stúlaʔx ^w m ^w , k ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , n ^w stúlaʔx ^w m ^w , k ^w u n ^w stúlaʔx ^w m ^w , p n ^w stúlaʔx ^w m ^w , n ^w stúlaʔx ^w m ^w əɪx
2. k ^w n č ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , k ^w č ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , č ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , k ^w u č ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , p č ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , č ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w əɪx
3. k ^w n s ^w n ^w stúlaʔx ^w əx ^w , k ^w s ^w n ^w stúlaʔx ^w əx ^w , s ^w n ^w stúlaʔx ^w əx ^w , k ^w u s ^w n ^w stúlaʔx ^w əx ^w , p s ^w n ^w stúlaʔx ^w əx ^w , s ^w n ^w stúlaʔx ^w əx ^w əɪx
4. k ^w n səč ^w n ^w stúlaʔx ^w əx ^w , k ^w səč ^w n ^w stúlaʔx ^w əx ^w , səč ^w n ^w stúlaʔx ^w əx ^w , k ^w u səč ^w n ^w stúlaʔx ^w əx ^w , p səč ^w n ^w stúlaʔx ^w əx ^w , səč ^w n ^w stúlaʔx ^w əx ^w əɪx
5. k ^w n ks ^w n ^w stúlaʔx ^w aʔx, k ^w s ^w n ^w stúlaʔx ^w aʔx, ks ^w n ^w stúlaʔx ^w aʔx, k ^w u ks ^w n ^w stúlaʔx ^w aʔx, p s ^w n ^w stúlaʔx ^w aʔx, ks ^w n ^w stúlaʔx ^w aʔx
6. k ^w n ksəč ^w n ^w stúlaʔx ^w aʔx, k ^w səč ^w n ^w stúlaʔx ^w aʔx, ksəč ^w n ^w stúlaʔx ^w aʔx, k ^w u ksəč ^w n ^w stúlaʔx ^w aʔx, p səč ^w n ^w stúlaʔx ^w aʔx, ksəč ^w n ^w stúlaʔx ^w aʔxəɪx
7. is ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , as ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , s ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w s, s ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w tət, s ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w p, s ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w səɪx
8. isəč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , asəč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , səč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w s, səč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w tət, səč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w p, səč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w səɪx
9. iks ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , aks ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , ks ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w s, ks ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w tət, ks ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w p, ks ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w səɪx
10. iksəč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , aksəč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w , ksəč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w s, ksəč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w tət, ksəč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w p, ksəč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w səɪx
11. isč ^w n ^w stúlaʔx ^w , asč ^w n ^w stúlaʔx ^w , sč ^w n ^w stúlaʔx ^w s, sč ^w n ^w stúlaʔx ^w tət, sč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w p, sč ^w n ^w stúlaʔx ^w səɪx
12. iksč ^w n ^w stúlaʔx ^w , aksč ^w n ^w stúlaʔx ^w , ksč ^w n ^w stúlaʔx ^w s, ksč ^w n ^w stúlaʔx ^w tət, ksč ^w n ^w stúlaʔx ^w m ^w p, ksč ^w n ^w stúlaʔx ^w səɪx
sʔaʔúms:
1. č ^w n ^w stúlaʔx ^w ʎa č ^w piχ ^w n iʔ swʎaʔ, naχm ^w ʎ ʎa č ^w laʔki ^w n č ^w ktəʔpmínaʔsts iʔ tmix ^w tɪ aʔ ččal, ʎlχl ^w ut k ^w n tɪ aʔ č ^w n ^w lq ^w us. (Cougars usually hunt on the ground, but sometimes they jump on animals from a tree, rocks or a cliff.)
2. lut itíʔ aks ^w n ^w stúlaʔx ^w , x ^w ʔit ilíʔ iʔ sx ^w inaʔ. (Don't walk on that ground, there's lots of cactus there.)
3. x ^w ʔit ixiʔ č ^w n ^w stúlaʔx ^w stn ^w , x ^w ʔit ilíʔ iʔ spíʎm ^w . (I've walked that land lots of times, there's lots of bitterroot there.)
18. č^wktəʔpmínaʔst / ktəʔpmínaʔnt - to jump onto something
s^wʔasimíw^s: ktəʔtəʔpmínaʔnt
sk^wl^wstít^w: ktəʔpmínaʔx / ktəʔpmínaʔnt (affirmative singular); lut aksktəʔpmínaʔn (neg. singular); ktəʔpmínaʔwi / ktəʔpmínaʔti (affirmative plural); lut ksktəʔpmínaʔm ^w p / lut ksktəʔpmínaʔntp (neg. plural)
sk^wl^wʔiyst^s
1. k ^w n ktəʔpmínaʔn, k ^w ktəʔpmínaʔn, ktəʔpmínaʔn, k ^w u ktəʔpmínaʔn, p ktəʔpmínaʔn, ktəʔpmínaʔnəɪx
2. k ^w n č ^w ktəʔpmínaʔn, k ^w č ^w ktəʔpmínaʔn, č ^w ktəʔpmínaʔn, k ^w u č ^w ktəʔpmínaʔn, p č ^w ktəʔpmínaʔn, č ^w ktəʔpmínaʔnəɪx
3. k ^w n sktəʔpmínaʔx, k ^w sktəʔpmínaʔx, sktəʔpmínaʔx, k ^w u sktəʔpmínaʔx, p sktəʔpmínaʔx, sktəʔpmínaʔxəɪx
4. k ^w n səč ^w ktəʔpmínaʔx, k ^w səč ^w ktəʔpmínaʔx, səč ^w ktəʔpmínaʔx, k ^w u səč ^w ktəʔpmínaʔx, p səč ^w ktəʔpmínaʔx, səč ^w ktəʔpmínaʔxəɪx
5. k ^w n ksktəʔpmínaʔaʔx, k ^w sktəʔpmínaʔaʔx, ksktəʔpmínaʔaʔx, k ^w u ksktəʔpmínaʔaʔx, p sktəʔpmínaʔaʔx, ksktəʔpmínaʔaʔxəɪx

6. kń ksəčkətəpmínaʔaʔx, kʷ səčkətəpmínaʔaʔx, ksəčkətəpmínaʔaʔx, kʷu ksəčkətəpmínaʔaʔx, p səčkətəpmínaʔaʔx, ksəčkətəpmínaʔaʔxəlx
7. ktəpmínaʔń, ktəpmínaʔńtxʷ, ktəpmínaʔs, ktəpmínaʔńtrń, ktəpmínaʔńtp, ktəpmínaʔsəlx
8. čktəpmínaʔstń, čktəpmínaʔstxʷ, čktəpmínaʔsts, čktəpmínaʔsttrń, čktəpmínaʔsttp, čktəpmínaʔstsəlx
9. isktəpmínaʔń, asktəpmínaʔń, sktəpmínaʔs, sktəpmínaʔńtrń, sktəpmínaʔńtp, sktəpmínaʔsəlx
10. isəčkətəpmínaʔń, asəčkətəpmínaʔń, səčkətəpmínaʔs, səčkətəpmínaʔńtrń, səčkətəpmínaʔńtp, səčkətəpmínaʔsəlx
11. iksktəpmínaʔń, aksktəpmínaʔń, ksktəpmínaʔiʔs, ksktəpmínaʔńtrń, ksktəpmínaʔńtp, ksktəpmínaʔiʔsəlx
12. iksəčkətəpmínaʔń, aksəčkətəpmínaʔń, ksəčkətəpmínaʔiʔs, ksəčkətəpmínaʔńtrń, ksəčkətəpmínaʔńtp, ksəčkətəpmínaʔiʔsəlx
13. isktəpmínaʔń, asktəpmínaʔń, sktəpmínaʔms, sktəpmínaʔmtət, sktəpmínaʔńp, sktəpmínaʔmsəlx
14. isəčkətəpmínaʔń, asəčkətəpmínaʔń, səčkətəpmínaʔms, səčkətəpmínaʔmtət, səčkətəpmínaʔńp, səčkətəpmínaʔmsəlx
15. iksktəpmínaʔń, aksktəpmínaʔń, ksktəpmínaʔms, ksktəpmínaʔmtət, ksktəpmínaʔńp, ksktəpmínaʔmsəlx
16. iksəčkətəpmínaʔń, aksəčkətəpmínaʔń, ksəčkətəpmínaʔms, ksəčkətəpmínaʔmtət, ksəčkətəpmínaʔńp, ksəčkətəpmínaʔmsəlx
17. isčktəpmínaʔ, asčktəpmínaʔ, sčktəpmínaʔs, sčktəpmínaʔtət, sčktəpmínaʔńp, sčktəpmínaʔsəlx
18. iksčktəpmínaʔ, aksčktəpmínaʔ, ksčktəpmínaʔs, ksčktəpmínaʔtət, ksčktəpmínaʔńp, ksčktəpmínaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. čńxʷstúlaʔxʷ ʔa čpiʔń iʔ swʔaʔ, naʔńt ʔa člaʔkín čktəpmínaʔsts iʔ tmixʷ tɪ aʔ ččal, ʔłʔłut kń tɪ aʔ čńlqʷus. (Cougars usually hunt on the ground, but sometimes they jump on animals from a tree, rocks or a cliff.)
2. iʔ kawpúy čktəpmínaʔsts iʔ stmʔalt ut čtkńrkńmń ʔ qʷmńqʷmńqińs ut čtkʷmństis. (Cowboys jump on the cows and grab on to the horns and throw them down.)
3. iʔ kʷiʔt iʔ smarńʔim, ʔa čqiyám ut čʔačʔáyprń ut čktəpmínaʔsts iʔ sqłtmixʷ. (Some women, when they get exited they scream and jump on a man.)
19. ńčkwəkʷúlaʔxʷ - drag on the ground
sńʔasimíw: ńčkwəkʷúlaʔxʷ
skʷłstifń: ńčkwəkʷúlaʔxʷəxʷ / ńčkwəkʷúlaʔxʷńt (affirmative singular); lut aksńčkwəkʷúlaʔxʷ / lut aksńčkwəkʷúlaʔxʷm (neg. singular); ńčkwəkʷúlaʔxʷwi / ńčkwəkʷúlaʔxʷńti (affirmative plural); lut ksńčkwəkʷúlaʔxʷńp / lut ksńčkwəkʷúlaʔxʷńtp (neg. plural)
skfʔiʔysts
1. kń ńčkwəkʷúlaʔxʷń, kʷ ńčkwəkʷúlaʔxʷń, ńčkwəkʷúlaʔxʷń, kʷu ńčkwəkʷúlaʔxʷń, p ńčkwəkʷúlaʔxʷń, ńčkwəkʷúlaʔxʷməlx
2. kń čńčkwəkʷúlaʔxʷń, kʷ čńčkwəkʷúlaʔxʷm, čńčkwəkʷúlaʔxʷń, kʷu čńčkwəkʷúlaʔxʷń, p čńčkwəkʷúlaʔxʷń, čńčkwəkʷúlaʔxʷməlx
3. kń sńčkwəkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷ sńčkwəkʷúlaʔxʷəxʷ, sńčkwəkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷu sńčkwəkʷúlaʔxʷəxʷ, p sńčkwəkʷúlaʔxʷəxʷ, sńčkwəkʷúlaʔxʷəxʷəlx
4. kń səčńčkwəkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷ səčńčkwəkʷúlaʔxʷəxʷ, səčńčkwəkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷu səčńčkwəkʷúlaʔxʷəxʷ, p səčńčkwəkʷúlaʔxʷəxʷəlx
5. kń ksńčkwəkʷúlaʔxʷaʔx, kʷ sńčkwəkʷúlaʔxʷaʔx, ksńčkwəkʷúlaʔxʷaʔx, kʷu ksńčkwəkʷúlaʔxʷaʔx, p sńčkwəkʷúlaʔxʷaʔx, ksńčkwəkʷúlaʔxʷaʔxəlx
6. kń ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷaʔx, kʷ səčńčkwəkʷúlaʔxʷaʔx, ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷaʔx, kʷu ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷaʔx, p səčńčkwəkʷúlaʔxʷaʔx, ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷaʔxəlx
7. ńčkwəkʷúlaʔxʷń, ńčkwəkʷúlaʔxʷńtxʷ, ńčkwəkʷúlaʔxʷs, ńčkwəkʷúlaʔxʷńtrń, ńčkwəkʷúlaʔxʷńtp, ńčkwəkʷúlaʔxʷsəlx
8. čńčkwəkʷúlaʔxʷstń, čńčkwəkʷúlaʔxʷstxʷ, čńčkwəkʷúlaʔxʷsts, čńčkwəkʷúlaʔxʷsttrń, čńčkwəkʷúlaʔxʷsttp, čńčkwəkʷúlaʔxʷstsəlx

9. isńčkwəkʷúlaʔxʷm, asńčkwəkʷúlaʔxʷm, sńčkwəkʷúlaʔxʷs, sńčkwəkʷúlaʔxʷńtm, sńčkwəkʷúlaʔxʷńtp, sńčkwəkʷúlaʔxʷsəlx
10. isəčńčkwəkʷúlaʔxʷm, asəčńčkwəkʷúlaʔxʷm, səčńčkwəkʷúlaʔxʷs, səčńčkwəkʷúlaʔxʷńtm, səčńčkwəkʷúlaʔxʷńtp, səčńčkwəkʷúlaʔxʷsəlx
11. iksńčkwəkʷúlaʔxʷm, aksńčkwəkʷúlaʔxʷm, ksńčkwəkʷúlaʔxʷiʔs, ksńčkwəkʷúlaʔxʷńtm, ksńčkwəkʷúlaʔxʷńtp, ksńčkwəkʷúlaʔxʷiʔsəlx
12. iksəčńčkwəkʷúlaʔxʷm, aksəčńčkwəkʷúlaʔxʷm, ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷiʔs, ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷńtm, ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷńtp, ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷiʔsəlx
13. isńčkwəkʷúlaʔxʷm, asńčkwəkʷúlaʔxʷm, sńčkwəkʷúlaʔxʷms, sńčkwəkʷúlaʔxʷmtət, sńčkwəkʷúlaʔxʷmp, sńčkwəkʷúlaʔxʷmsəlx
14. isəčńčkwəkʷúlaʔxʷm, asəčńčkwəkʷúlaʔxʷm, səčńčkwəkʷúlaʔxʷms, səčńčkwəkʷúlaʔxʷmtət, səčńčkwəkʷúlaʔxʷmp, səčńčkwəkʷúlaʔxʷmsəlx
15. iksńčkwəkʷúlaʔxʷm, aksńčkwəkʷúlaʔxʷm, ksńčkwəkʷúlaʔxʷms, ksńčkwəkʷúlaʔxʷmtət, ksńčkwəkʷúlaʔxʷmp, ksńčkwəkʷúlaʔxʷmsəlx
16. iksəčńčkwəkʷúlaʔxʷm, aksəčńčkwəkʷúlaʔxʷm, ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷms, ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷmtət, ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷmp, ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷmsəlx
17. isčńčkwəkʷúlaʔxʷ, asčńčkwəkʷúlaʔxʷ, sčńčkwəkʷúlaʔxʷs, sčńčkwəkʷúlaʔxʷtət, sčńčkwəkʷúlaʔxʷmp, sčńčkwəkʷúlaʔxʷsəlx
18. iksčńčkwəkʷúlaʔxʷ, aksčńčkwəkʷúlaʔxʷ, ksčńčkwəkʷúlaʔxʷs, ksčńčkwəkʷúlaʔxʷtət, ksčńčkwəkʷúlaʔxʷmp, ksčńčkwəkʷúlaʔxʷsəlx
sʔaʔúms:
1. kəkaʔlíʔ kʔukʷtms, íʔ sqʷíčnińks kíkm ksəčńčkwəkʷúlaʔxʷs . (It moves toward the animal slowly, with its belly almost touching the ground.)
2. lut aksńčkwəkʷúlaʔxʷm asəpsípiʔ čm taʔáp. (Don't drag your hide on the ground, it might get dirty.)
3. qipčm ut čkwəkʷúlaʔxʷstsəlx íʔ n̄xʷíčlaʔxʷtms mi liqʷt íʔ mńks íʔ stmʔalt. (In the spring they brush harrow the field, so the cow manure breaks up.)
20. kəkipxń- soft foot
sńʔasímíw: kəkəkipxń
sʔaʔúms:
1. n̄kəkaʔlíʔčń ʔa čqíčlx íʔ swʔaʔ áliʔ kəkəkipxń čwópwxan. (A cougar is quiet when it runs because it has soft fur on its feet.)
2. íʔ puýxń kəkəkipxń , í aʔ čxʔit íʔ lwakín wlvlíń íʔ qəčqíčəčs. (Cars have soft tires, the first wagon wheels had iron wheels.)
3. íʔ səpsípiʔxń kəkəkip , áliʔ čxʷíkʷəaʔ íʔ sípiʔ itlíʔ čtuqʷxnám t ksəpsípiʔxńs. (Moccasins are soft, because they tanned the buckskin and made their moccasins out of the tanned hide.)
21. qýxʷńwítń- sense of smell
sńʔasímíw: qýqýxʷńwítń
skʷístitń: ʔqmíx / ʔqńtikʷ (affirmative singular); lut aksʔqám (neg. singular); ʔqmíwi / ʔqńtikʷi (affirmative plural); lut ksʔqamʔ / lut ksʔqńtip (neg. plural)
skíʔiýsts
1. kń qxʷńwítń, kʷ qxʷńwítń, qxʷńwítń, kʷu qxʷńwítń, p qxʷńwítń, qxʷńwítńəlx
2. kń čqxʷńwítń, kʷ čqxʷńwítń, čqxʷńwítń, kʷu čqxʷńwítń, p čqxʷńwítń, čqxʷńwítńəlx
3. kń sqxʷńwítńx, kʷ sqxʷńwítńx, sqxʷńwítńx, kʷu sqxʷńwítńx, p sqxʷńwítńx, sqxʷńwítńxəlx
4. kń səčqxʷńwítńx, kʷ səčqxʷńwítńx, səčqxʷńwítńx, kʷu səčqxʷńwítńx, p səčqxʷńwítńx, səčqxʷńwítńxəlx
5. kń ksqxʷńwítńnaʔx, kʷ sqxʷńwítńnaʔx, ksqxʷńwítńnaʔx, kʷu ksqxʷńwítńnaʔx, p sqxʷńwítńnaʔx, ksqxʷńwítńnaʔxəlx
6. kń ksəčqxʷńwítńnaʔx, kʷ səčqxʷńwítńnaʔx, ksəčqxʷńwítńnaʔx, kʷu ksəčqxʷńwítńnaʔx, p səčqxʷńwítńnaʔx, ksəčqxʷńwítńnaʔxəlx

7. q̄yx ^w nuñ, q̄yx ^w nuñtx ^w , q̄yx ^w nus, q̄yx ^w nuñtm̄, q̄yx ^w nuñtp, q̄yx ^w nusəlx
8. čq̄yx ^w nustñ, čq̄yx ^w nustx ^w , čq̄yx ^w nusts, čq̄yx ^w nustm̄, čq̄yx ^w nustp, čq̄yx ^w nustsəlx
9. isq̄yx ^w núnrm̄, asq̄yx ^w núnrm̄, sq̄yx ^w nus, sq̄yx ^w nuñtm̄, sq̄yx ^w nuñtp, sq̄yx ^w nusəlx
10. isəčq̄yx ^w núnrm̄, asəčq̄yx ^w núnrm̄, səčq̄yx ^w nus, səčq̄yx ^w nuñtm̄, səčq̄yx ^w nuñtp, səčq̄yx ^w nusəlx
11. iksq̄yx ^w núnrm̄, aksq̄yx ^w núnrm̄, ksq̄yx ^w núíʔs, ksq̄yx ^w nuñtm̄, ksq̄yx ^w nuñtp, ksq̄yx ^w núíʔsəlx
12. iksəčq̄yx ^w núnrm̄, aksəčq̄yx ^w núnrm̄, ksəčq̄yx ^w núíʔs, ksəčq̄yx ^w nuñtm̄, ksəčq̄yx ^w nuñtp, ksəčq̄yx ^w núíʔsəlx
13. isq̄yx ^w núnrm̄, asq̄yx ^w núnrm̄, sq̄yx ^w nunrms̄, sq̄yx ^w nunmtət, sq̄yx ^w nunm̄p, sq̄yx ^w nunmsəlx
14. isq̄yx ^w ñwifñ, asq̄yx ^w ñwifñ, sq̄yx ^w ñwifñs, sq̄yx ^w ñwifñtət, sq̄yx ^w ñwifñm̄p, sq̄yx ^w ñwifñsəlx
15. isəčq̄yx ^w núnrm̄, asəčq̄yx ^w núnrm̄, səčq̄yx ^w nunrms̄, səčq̄yx ^w nunmtət, səčq̄yx ^w nunm̄p, səčq̄yx ^w nunmsəlx
16. isəčq̄yx ^w ñwifñ, asəčq̄yx ^w ñwifñ, səčq̄yx ^w ñwifñs, səčq̄yx ^w ñwifñtət, səčq̄yx ^w ñwifñm̄p, səčq̄yx ^w ñwifñsəlx
17. iksq̄yx ^w núnrm̄, aksq̄yx ^w núnrm̄, ksq̄yx ^w nunrms̄, ksq̄yx ^w nunmtət, ksq̄yx ^w nunm̄p, ksq̄yx ^w nunmsəlx
18. iksq̄yx ^w ñwifñ, aksq̄yx ^w ñwifñ, ksq̄yx ^w ñwifñs, ksq̄yx ^w ñwifñtət, ksq̄yx ^w ñwifñm̄p, ksq̄yx ^w ñwifñsəlx
19. iksəčq̄yx ^w núnrm̄, aksəčq̄yx ^w núnrm̄, ksəčq̄yx ^w nunrms̄, ksəčq̄yx ^w nunm̄p, ksəčq̄yx ^w nunmsəlx
20. iksəčq̄yx ^w ñwifñ, aksəčq̄yx ^w ñwifñ, ksəčq̄yx ^w ñwifñs, ksəčq̄yx ^w ñwifñtət, ksəčq̄yx ^w ñwifñm̄p, ksəčq̄yx ^w ñwifñsəlx
21. isčq̄yx ^w nún, asčq̄yx ^w nún, sčq̄yx ^w nuñs, sčq̄yx ^w nuñtət, sčq̄yx ^w nunm̄p, sčq̄yx ^w nuñsəlx
22. isčq̄yx ^w ñwifñ, asčq̄yx ^w ñwifñ, sčq̄yx ^w ñwifñs, sčq̄yx ^w ñwifñtət, sčq̄yx ^w ñwifñm̄p, sčq̄yx ^w ñwifñsəlx
23. iksčq̄yx ^w nún, aksčq̄yx ^w nún, ksčq̄yx ^w nuñs, ksčq̄yx ^w nuñtət, ksčq̄yx ^w nunm̄p, ksčq̄yx ^w nuñsəlx
24. iksčq̄yx ^w ñwifñ, aksčq̄yx ^w ñwifñ, ksčq̄yx ^w ñwifñs, ksčq̄yx ^w ñwifñtət, ksčq̄yx ^w ñwifñm̄p, ksčq̄yx ^w ñwifñsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ swʔaʔ lut ʔast ʔa čq̄yx^wñwifñ , ʔa čpiʔm̄ put čwiksts km̄ k̄nixiʔms. (Cougars do not have a very good sense of smell, so they hunt by watching and listening.)
2. stiʔm̄ ixíʔ ʔast isq̄yx^wnwifñ ? (What's that good smell I smell?)
3. k̄yw̄waqs iʔ sʔaʔčínrm̄ iʔ lútiʔ aksk̄ʔk̄ ^w ʔáʔp uʔ way q̄yx^wnuñts . (The deer has a good nose, you don't have to be in sight and they already smell you.)
22. x^wiwm̄ - to whistle
sñʔaslm̄iws:
sk^wístiñ: x ^w iwx / x ^w iwn̄t (affirmative singular); lut aksx ^w iwm̄ (neg. singular); x ^w iwwi / x ^w iwn̄ti (affirmative plural); lut ksx ^w iwm̄p / lut ksx ^w iwn̄tp (neg. plural)
sk̄ʔiʔsts
1. k̄n̄ x ^w iwm̄, k ^w x ^w iwm̄, x ^w iwm̄, k ^w u x ^w iwm̄, p x ^w iwm̄, x ^w iwm̄əlx
2. k̄n̄ čx ^w iwm̄, k ^w čx ^w iwm̄, čx ^w iwm̄, k ^w u čx ^w iwm̄, p čx ^w iwm̄, čx ^w iwm̄əlx
3. k̄n̄ sx ^w iwx, k ^w sx ^w iwx, sx ^w iwx, k ^w u sx ^w iwx, p sx ^w iwx, sx ^w iwxəlx
4. k̄n̄ səčx ^w iwx, k ^w səčx ^w iwx, səčx ^w iwx, k ^w u səčx ^w iwx, p səčx ^w iwx, səčx ^w iwxəlx
5. k̄n̄ ksx ^w iwaʔx, k ^w sx ^w iwaʔx, ksx ^w iwaʔx, k ^w u ksx ^w iwaʔx, p sx ^w iwaʔx, ksx ^w iwaʔxəlx
6. k̄n̄ ksəčx ^w iwaʔx, k ^w səčx ^w iwaʔx, ksəčx ^w iwaʔx, k ^w u ksəčx ^w iwaʔx, p səčx ^w iwaʔx, ksəčx ^w iwaʔxəlx
7. x ^w iwn̄, x ^w iwn̄tx ^w , x ^w iws, x ^w iwn̄tm̄, x ^w iwn̄tp, x ^w iwsəlx
8. čx ^w iwn̄stñ, čx ^w iwn̄stx ^w , čx ^w iwn̄sts, čx ^w iwn̄stm̄, čx ^w iwn̄stp, čx ^w iwn̄stsəlx
9. isx ^w iwm̄, asx ^w iwm̄, sx ^w iws, sx ^w iwn̄tm̄, sx ^w iwn̄tp, sx ^w iwsəlx
10. isəčx ^w iwm̄, asəčx ^w iwm̄, səčx ^w iws, səčx ^w iwn̄tm̄, səčx ^w iwn̄tp, səčx ^w iwsəlx
11. iksx ^w iwm̄, aksx ^w iwm̄, ksx ^w iwiʔs, ksx ^w iwn̄tm̄, ksx ^w iwn̄tp, ksx ^w iwiʔsəlx
12. iksəčx ^w iwm̄, aksəčx ^w iwm̄, ksəčx ^w iwiʔs, ksəčx ^w iwn̄tm̄, ksəčx ^w iwn̄tp, ksəčx ^w iwiʔsəlx
13. isx ^w iwm̄, asx ^w iwm̄, sx ^w iwn̄s, sx ^w iwn̄tət, sx ^w iwn̄m̄p, sx ^w iwn̄msəlx
14. isəčx ^w iwm̄, asəčx ^w iwm̄, səčx ^w iwn̄s, səčx ^w iwn̄tət, səčx ^w iwn̄m̄p, səčx ^w iwn̄msəlx
15. iksx ^w iwm̄, aksx ^w iwm̄, ksx ^w iwn̄s, ksx ^w iwn̄tət, ksx ^w iwn̄m̄p, ksx ^w iwn̄msəlx
16. iksəčx ^w iwm̄, aksəčx ^w iwm̄, ksəčx ^w iwn̄s, ksəčx ^w iwn̄tət, ksəčx ^w iwn̄m̄p, ksəčx ^w iwn̄msəlx
17. isčx ^w iw̄, asčx ^w iw̄, sčx ^w iws, sčx ^w iwtət, sčx ^w iwn̄m̄p, sčx ^w iwsəlx
18. iksčx ^w iw̄, aksčx ^w iw̄, ksčx ^w iws, ksčx ^w iwtət, ksčx ^w iwn̄m̄p, ksčx ^w iwsəlx
sʔaʔúms:

1. i? tuṁtṁ swᶑa? čx ^w iwm̄ ta čq ^w lq ^w iłsts i? sq ^w sq ^w asi?as. (Mother cougars talk to their cubs by making a whistling sound.)
2. i? səx ^w lkaṁ ṅłłčičiṅ ta čx ^w iwm̄. (The policeman has a loud whistle.)
3. k ^w ta čxspu?ús k ^w čx ^w w̄x ^w aw̄čínṁ. (When you're in a good mood, you whistle.)
23. sk^wiłtṁ- siblings
sṅ?asimíws: sk ^w łk ^w iłtṁ
s?a?úms:
1. kłwík ^w mi?st uł kłi?iṁs kskłətpmína?s i? sk ^w iłtṁs. (They hide and wait and then jump on their brothers and sisters.)
2. tx ^w a?x ^w ?it isk ^w iłtṁ. (I have a lot of brothers and sisters,)
3. ?aṁtík ^w ask ^w iłtṁ. (Feed your siblings.)
24. tq^wṅtīm / tq^waṅt- swat, smack
sṅ?asimíws: tq ^w tq ^w aṅt
sk^włstiṅ: x ^w iwx / x ^w iwh̄t (affirmative singular); lut aksx ^w iwm̄ (neg. singular); x ^w iwwi / x ^w iwh̄ti (affirmative plural); lut ksx ^w iwm̄p / lut ksx ^w iwh̄tp (neg. plural)
skł?iýsts
1. kṅ tq ^w aṁ, k ^w tq ^w aṁ, tq ^w aṁ, k ^w u tq ^w aṁ, p tq ^w aṁ, tq ^w aṁəłx
2. kṅ čtq ^w aṁ, k ^w čtq ^w aṁ, čtq ^w aṁ, k ^w u čtq ^w aṁ, p čtq ^w aṁ, čtq ^w aṁəłx
3. kṅ stq ^w mix, k ^w stq ^w mix, stq ^w mix, k ^w u stq ^w mix, p stq ^w mix, stq ^w mixəłx
4. kṅ səčtq ^w mix, k ^w səčtq ^w mix, səčtq ^w mix, k ^w u səčtq ^w mix, p səčtq ^w mix, səčtq ^w mixəłx
5. kṅ kstq ^w míxa?x, k ^w stq ^w míxa?x, kstq ^w míxa?x, k ^w u kstq ^w míxa?x, p stq ^w míxa?x, kstq ^w míxa?xəłx
6. kṅ ksəčtq ^w míxa?x, k ^w səčtq ^w míxa?x, ksəčtq ^w míxa?x, k ^w u ksəčtq ^w míxa?x, p səčtq ^w míxa?x, ksəčtq ^w míxa?xəłx
7. tq ^w ṅtiṅ, tq ^w ṅtix ^w , tq ^w ṅtis, tq ^w ṅtīm, tq ^w ṅtip, tq ^w ṅtisəłx
8. čtq ^w stiṅ, čtq ^w stix ^w , čtq ^w stis, čtq ^w stim, čtq ^w stip, čtq ^w stisəłx
9. istq ^w ám, astq ^w ám, stq ^w ṅtis, stq ^w ṅtīm, stq ^w ṅtip, stq ^w ṅtisəłx
10. isəčtq ^w ám, asəčtq ^w ám, səčtq ^w ṅtis, səčtq ^w ṅtīm, səčtq ^w ṅtip, səčtq ^w ṅtisəłx
11. ikstq ^w ám, akstq ^w ám, kstq ^w ṅtis, kstq ^w ṅtīm, kstq ^w ṅtip, kstq ^w ṅtisəłx
12. iksəčtq ^w ám, aksəčtq ^w ám, ksəčtq ^w ṅtis, ksəčtq ^w ṅtīm, ksəčtq ^w ṅtip, ksəčtq ^w ṅtisəłx
13. istq ^w ám, astq ^w ám, stq ^w aṁs, stq ^w aṁtət, stq ^w aṁp, stq ^w aṁsəłx
14. isəčtq ^w ám, asəčtq ^w ám, səčtq ^w aṁs, səčtq ^w aṁtət, səčtq ^w aṁp, səčtq ^w aṁsəłx
15. ikstq ^w ám, akstq ^w ám, kstq ^w aṁs, kstq ^w aṁtət, kstq ^w aṁp, kstq ^w aṁsəłx
16. iksəčtq ^w ám, aksəčtq ^w ám, ksəčtq ^w aṁs, ksəčtq ^w aṁtət, ksəčtq ^w aṁp, ksəčtq ^w aṁsəłx
17. isčtáq ^w , asčtáq ^w , sčtaq ^w s, sčtaq ^w tət, sčtaq ^w ṁp, sčtaq ^w səłx
18. iksčtáq ^w , aksčtáq ^w , ksčtaq ^w s, ksčtaq ^w tət, ksčtaq ^w ṁp, ksčtaq ^w səłx
s?a?úms:
1. i? tuṁtṁ swᶑa? ta čkičxsts i? stiq ^w kł sq ^w sq ^w asi?as, tq ^w ṅtis i? stiq ^w i? t kilxs. (When a mother cougar brings meat to her cubs, she swats the meat with her paws.)
2. lut aksəčtəq ^w tq ^w apqṁṁ asq ^w sq ^w asi?a. (Don't hit your kids on their heads.)
3. k ^w u? təṁtəṁtᶑaṁsts uł k ^w u? tq ^w u?súsəs. (She shouted at me and slapped me in the face.)

5. i? kʷilstn̄

sʔuṃs

kʷl̄n̄čut	strengthen oneself
čw̄n̄čut	gain spiritual power
n̄ʔaw̄čín	upriver
s̄xaʔx̄áʔ	sacredness
n̄čx̄w̄ilt̄n̄	teaching/tradition
p̄íllaʔx̄w̄	flat place
x̄w̄kʷúlaʔx̄w̄n̄t	clean a place
s̄is̄lx̄w̄aʔ	bigger
n̄t̄əx̄w̄t̄əx̄w̄úlaʔx̄w̄n̄t	make holes in ground
čn̄qmīn̄	stacked in
čn̄p̄ətkʷúlaʔx̄w̄	connect to ground
ʔačʔačmn̄wix̄w̄st	tie to each other
x̄w̄ip̄n̄t	spread inside
ʔaʔáñt	pile
k̄t̄w̄rañt	build fire on
k̄w̄il̄k̄n̄t	roll something
n̄ʔut̄x̄w̄st	put inside
ʔilm̄n̄	sprinkling tool
ʔil̄n̄t	sprinkle
k̄liq̄naʔn̄t	pour / drizzle something with water
n̄ʔaʔn̄t̄im̄ / n̄ʔaʔáñt / n̄ʔaʔáñ	pile inside
k̄mañt	put (more than one)
ql̄wit̄n̄t	step on

sm̄ȳmaý

<p>i? sqilx̄w̄ čkʷul̄stsəlx̄ i? kʷilstn̄ t̄ə kskʷl̄n̄čuts, x̄w̄kʷn̄čut, čw̄n̄čut. kʷu čkʷilstn̄m̄ mi kʷu čx̄stwīlx̄ kʷu t̄ə čq̄ilt̄ mi kʷu čkʷəčkʷəčtwīlx̄. kʷu čkʷañčút kʷu t̄ə čkʷilstn̄m̄, x̄w̄ʔit̄ i? sqilx̄w̄ čn̄kʷnim̄ l̄ kʷilstn̄. kʷu čkʷilstn̄m̄ mi sič kʷu pīxm̄ k̄n̄ kʷu t̄ə čtəx̄w̄čn̄čut k̄n̄ i? st̄im̄ x̄əčx̄ačt̄ k̄w̄ul̄n̄t̄. i? syilx̄ lut̄ čʔúluʔs̄ uʔ kʷilstn̄m̄əlx̄. i? sq̄l̄q̄lt̄mix̄w̄ n̄ʔaw̄čín t̄l̄ sm̄aṃʔim̄ i? kʷilstn̄s̄. ix̄iʔ uʔ i? s̄xaʔx̄áʔs lut̄ ksm̄ʔikstr̄is̄ i? sq̄l̄q̄lt̄mix̄w̄. ix̄iʔ i? n̄čx̄w̄ilt̄n̄ t̄l̄ q̄sápiʔ.</p> <p>x̄ast̄ k̄m̄t̄əniw̄ts̄ i? čəčw̄ixaʔ mi kʷ k̄w̄ul̄m̄ t̄ ak̄tkʷilstn̄. n̄k̄w̄aʔk̄w̄ínx̄ p̄íllaʔx̄w̄ l̄ yʔačín, x̄w̄kʷúlaʔx̄w̄n̄t yir̄ laʔk̄ín i? kʷilstn̄. sič k̄it̄n̄t̄x̄w̄ i? čk̄it̄ps̄. st̄əkt̄əčx̄w̄it̄p̄ uʔ siʔʔit̄əml̄x̄ i? mis̄x̄ást. t̄im̄t̄ i? k̄t̄čk̄it̄ps̄, nix̄w̄ t̄ə s̄is̄lx̄w̄aʔ t̄ kʷilstn̄. n̄t̄əx̄w̄t̄əx̄w̄úlaʔx̄w̄n̄t laʔk̄ín mi n̄l̄k̄w̄l̄k̄w̄p̄úlaʔx̄w̄n̄t̄x̄w̄ i? s̄x̄əx̄ciʔ. n̄t̄əx̄w̄úlaʔx̄w̄n̄t̄ laʔk̄ín i? x̄l̄ut̄ mi čn̄qmīn̄. p̄hañt̄ i? čk̄it̄p̄ uʔ čn̄p̄ətkʷúlaʔx̄w̄ i? n̄k̄m̄k̄am̄q̄n̄. ʔačʔačmn̄wix̄w̄st laʔk̄ín kaʔ čʔaȳmiw̄s̄ i? s̄x̄əx̄ciʔ. t̄ə čk̄l̄ sk̄w̄l̄ptañ i? k̄t̄n̄k̄mip̄.</p> <p>ix̄iʔ mi sič k̄tp̄inaʔn̄t̄x̄w̄ i? kʷilstn̄. q̄sápiʔ t̄ tukʷt̄án̄ kaʔ čk̄tp̄inaʔstsəlx̄ t̄ k̄iʔl̄il̄x̄w̄ uʔ t̄ukʷw̄laʔx̄w̄. ʔapn̄áʔ t̄ səčs̄ic̄m̄ kaʔ k̄tp̄inaʔstsəlx̄ i? kʷilstn̄. il̄iʔ w̄ysk̄tp̄inaʔn̄t̄x̄w̄ añkʷilstn̄, kʷ x̄w̄uý kʷ tix̄w̄m̄ t̄ q̄w̄il̄čn̄ n̄x̄w̄ip̄n̄t̄x̄w̄ i? s̄x̄il̄ips̄ i? kʷilstn̄. x̄sq̄yax̄w̄ i? q̄w̄il̄čn̄ uʔ čx̄w̄kʷst̄is̄ i? kʷilstn̄. ix̄iʔ sič t̄ x̄l̄ut̄ aks̄kʷúlm̄n̄m̄. lut̄ i? x̄l̄ut̄ t̄l̄ čəčw̄ixaʔ. t̄l̄ x̄w̄x̄w̄úlaʔx̄w̄ mi kʷ tix̄w̄m̄. čx̄it̄ t̄ sn̄k̄lip̄ i? čas̄yq̄ns̄ i? ksp̄íps̄l̄aʔts̄. ʔaʔáñt i? sl̄ip̄ naʔt̄ x̄l̄ut̄ uʔ k̄t̄w̄rañt čix̄əx̄t̄. t̄ə k̄w̄aʔk̄w̄ʔáʔ i? x̄l̄ut̄, k̄w̄ul̄m̄n̄t̄x̄w̄ i? s̄x̄əx̄ciʔ i? k̄w̄il̄k̄n̄t̄x̄w̄ n̄ʔut̄x̄w̄st k̄l̄ kʷilstn̄.</p> <p>k̄w̄ul̄m̄n̄t̄x̄w̄ tk̄ik̄xm̄ik̄st̄n̄ t̄ ak̄f̄ilm̄n̄, n̄t̄q̄it̄kʷn̄t̄x̄w̄ l̄ siw̄tk̄w̄ uʔ ʔil̄n̄t̄x̄w̄ i? tk̄w̄l̄k̄w̄ilsx̄n̄. t̄ə m̄isk̄l̄iq̄naʔn̄t̄x̄w̄ i? x̄l̄ut̄, mis̄čix̄čəx̄t̄ ak̄tkʷilstn̄. il̄iʔ kʷ n̄ʔam̄út</p>	<p>strengthen oneself; gain spiritual power</p> <p>upriver</p> <p>sacredness;</p> <p>teaching/tradition</p> <p>flat place</p> <p>clean a place</p> <p>bigger; make holes in ground; stacked in</p> <p>connect to ground; tie to each other</p> <p>spread inside</p> <p>pile; build fire on</p> <p>roll s/t; put inside</p> <p>sprinkler; sprinkle</p> <p>cover</p>
--	--

<p>ʔaɣxáxaʔ, kʷ čʔáčqaʔ tɪ kʷílstn̩ uʔ kʷ n̩təpmitkʷ kí čəčwíxaʔ. ilíʔ n̩sah̩ntíxʷ iʔ t kʷílkʷílsx̩n̩ uʔ kʷ n̩təpmitkʷ. mus aks̩h̩ʔúʔxʷ í kʷílstn̩, mus aks̩h̩təpmitkʷ kí čəčwíxaʔ. kʷ tə wýskʷílstn̩, kma̩nt iʔ x̩ʔut iʔ kʷúlm̩ntxʷ. t̩x̩ʷaɣq̩nt̩ í t̩k̩mtkni̩xʷ laʔkín lut iʔ sqilxʷ ksqlwítíʔs k̩m ksm̩ʔikstr̩s.</p>	<p>pile inside put more than one step on</p>
---	--

s̩hsúxʷnaʔ sw̩t̩ti̩n̩

1. x̩l̩ stím̩ aʔ čkʷúlst̩n̩ iʔ kʷílstn̩ t sqilxʷ ?
2. stím̩ aʔ čkists iʔ sqilxʷ tə čkʷílstn̩ ?
3. səxʔkinx uʔ lut tə čʔúluʔs iʔ syilx tə čkʷílstn̩ ?
4. káʔkín kiʔ x̩ast mi kʷ kʷúlm̩ t aktkʷílstn̩ ?
5. stím̩ iʔ misx̩ást aʔ čplal̩ kí čk̩t̩ps iʔ kʷílstn̩ ?
6. k̩w̩inx iʔ čk̩t̩ps iʔ kʷílstn̩ ?
7. stím̩ aks̩təx̩ʷtəx̩ʷúlaʔxʷm̩ kʷ tə čkʷúlm̩ t aktkʷílstn̩ ?
8. káʔkín aks̩sačsačmnwíxʷst̩n̩ iʔ čk̩t̩ps iʔ kʷílstn̩ ?
9. tə čkáʔkín iʔ k̩t̩n̩k̩mip iʔ kʷílstn̩ ?
10. ɣsápiʔ, t stím̩ ktpínaʔstsəlx̩ iʔ kʷílstn̩ ?
11. sapnáʔ, t stím̩ ktpínaʔstsəlx̩ iʔ kʷílstn̩ ?
12. stím̩ aks̩h̩x̩p̩m̩ í kʷílstn̩ ?
13. tɪ káʔkín akstíxʷm̩ iʔ x̩ʔut kí kʷílstn̩ ?
14. čk̩n̩ iʔ ks̩p̩ps̩ʔaʔts iʔ x̩ʔx̩ʔut kí kʷílstn̩ ?
15. stím̩ aks̩saʔám̩ mi kʷ kʷílstn̩ ?
16. stím̩ aks̩čkíst̩n̩ tə kʷaʔkʷʔáʔ iʔ x̩ʔut ?
17. stím̩ aks̩kʷúlm̩n̩ t akt̩lm̩ í kʷílstn̩ ?
18. stím̩ aks̩čkíst̩n̩ mi misčíx̩čəx̩t aktkʷílstn̩ ?
19. stím̩ aʔ čkistxʷ kʷ tə čʔačqaʔ tɪ kʷílstn̩ ?
20. k̩w̩inx aks̩h̩ʔúʔxʷ í kʷílstn̩ ? k̩w̩inx aks̩h̩təpmitkʷ ?
21. əxʔkist̩n̩ iʔ x̩ʔx̩ʔut kʷ tə wýskʷílstn̩ ?

a̩n̩čáw̩t sw̩t̩ti̩n̩

1. haʔ čkʷúlstxʷ iʔ kʷílstn̩ t̩ aks̩kʷíln̩čút, kʷ x̩w̩kʷn̩čut, kʷ čw̩n̩čut ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
2. haʔ niʔáɣp̩ ʔax̩t kʷ čx̩stwílx̩ kʷ tə čq̩ilt ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
3. stím̩ iʔ x̩əčx̩ačt kʷúlm̩ntxʷ t snəqs̩pi̩ntk̩ ? maɣx̩ít
4. haʔ kʷ n̩ʔaw̩čín̩m̩ t sčaʔáqʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maɣx̩ít.
5. haʔ čʔaw̩tipstxʷ iʔ n̩čx̩w̩ílt̩n̩ tɪ ɣsápiʔ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maɣx̩ít.
6. stím̩ a̩nmisx̩ást n̩čx̩w̩ílt̩n̩ iʔ tɪ a̩n̩ʔəx̩əx̩ʔáʔp̩ k̩m̩ a̩n̩x̩aaʔčín̩ ? maɣx̩ít.
7. haʔ kʷ x̩w̩kʷúlaʔxʷm̩ t sqipč ? haʔ kʷ n̩təx̩ʷtəx̩ʷúlaʔxʷm̩ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
8. k̩w̩inx a̩n̩čk̩t̩p ? maɣx̩ít.
9. haʔ stím̩ n̩pətkʷúlaʔx̩w̩ntxʷ t nəqs̩pi̩ntk̩ ? maɣx̩ít.
10. haʔ sačsačmnwíxʷstxʷ stím̩ t sčaʔáqʷ ? stím̩ ? maɣx̩ít.
11. stím̩ iʔ ktpínaʔntxʷ t skləʔaʔ ? maɣx̩ít.
12. stím̩ iʔ n̩x̩w̩ip̩ntxʷ iʔ s̩x̩ílp̩s a̩n̩čítxʷ ? maɣx̩ít.
13. haʔ tə čk̩l̩ sk̩ʔ̩p̩ta̩n̩ iʔ k̩t̩n̩k̩mips a̩n̩čítxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maɣx̩ít.
14. t sčaʔáqʷ, haʔ sah̩ntíxʷ iʔ slip̩ uʔ k̩w̩rn̩tixʷ čix̩čəx̩t ? maɣx̩ít.
15. haʔ kʷílk̩ntxʷ stím̩ t spiʔsčíft̩ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
16. stím̩ iʔ n̩ʔutxʷstxʷ kí a̩n̩čixʷt̩ t spiʔsčíft̩ ? maɣx̩ít.
17. haʔ kʷ k̩t̩lm̩n̩ í a̩n̩čs̩áw̩l̩xt̩n̩ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
18. haʔ p̩ n̩təpmitkʷ kí čəčwíxaʔ naʔl̩ asl̩l̩láx̩t t sčaʔáqʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
19. stím̩ iʔ km̩ntixʷ í a̩n̩q̩m̩ínt̩n̩ t spiʔsčíft̩ ? maɣx̩ít.
20. swit iʔ qlwit̩ntxʷ t nəqs̩pi̩ntk̩ ? swit iʔ qlwit̩nts ? maɣx̩ít.

skł?iysrń t xilm s?a?úms

A. čńqmiń aksčkwú: wýstikw a? čńqmiń.

ń?uťxw-ńpəpilx / ń?uťxwst / ń?uťxw-ńpəpilx- to enter / put inside

	inčá	anwí	čniłts	mnimłtat	mnimłtəmp	mnimłtsəlx
intransitive past/present						
intransitive cust / actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive fut/incep.						
intransitive fut. imperf						
intransitive aff. comm.	---		---			---
intransitive neg. comm.	---		---			---
transitive past/present						
transitive cust/ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive fut. imperf						
transitive affirm. com.	---		---			---
transitive neg comm.	---		---			---
present durative						
imperfect durative						
future durative						
fut imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. **swítihñ** aksčk'wúl: ktətmčinx t mil'wčn nšəlxčih. nmyčimnht **asčqáy** kl nwyápixčñ.

1. ha? kñ ksñ?útx^wa?x řapná? ? (lut, nínwi?š)

nwyápixčñ:

2. ha? řm k^w n?útx^w ? (kiw)

nwyápixčñ:

3. ha? p səčñpəpilxə ? (i? lúti?)

nwyápixčñ:

4. səx?kinx uť Piyarís lut t n?útx^wsts ixí? ? (ča?ča?xúť)

nwyápixčñ:

5. stiñ asčñ?útx^w ? (pus)

nwyápixčñ:

6. swit a? čñ?útx^wsts i? k^wiřt ? (Tapít na?ť Makarít)

nwyápixčñ:

Č. **Past/Present 36 čñqmiñ** aksčk'wúl: Complete the box with correct verb/object forms.

n?útx^wst- to put inside

	iñčá	anwí	čniłts	mniñłtət	mniñłtəmp	mniñłtsəłx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniñłtət	xxx			xxx		
mniñłtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mniñłtsəłx						

ε. **swítihñ** aksčk'wúl: ktətmčinx t mil'wčn nšəlxčih. nmyčimnht i? swítihñ na?ť asčqáy kl nwyápixčñ.

1. səx?kinx uť lut t n?útx^wtəms Míwína? ? (ñřit)

nwyápixčñ:

2. swit i? k^wu? n?útx^wsts ? (Malí)

nwyápixčñ:

3. ha? n?útx^wstrñs asñtx^wús ? (lut)

nwyápixčñ:

4. ha? iñčá k^wu? n?útx^wstx^w ? (kiw)

n'w'ya'p'ix'c'h:

5. swit i? k'w'u? n'g'u'x'w's'tr'm i'n'c'a na? S'q'w'ta'l'q's ? (s'l'x'la'x'tr'm)

n'w'ya'p'ix'c'h:

6. ha? n'g'u'x'w't'a'm'h ? (lut)

n'w'ya'p'ix'c'h:

H. Past/Present 36 c'hq'mi'n aks'c'k'w'ul': Complete the box with correct verb/object forms.

n'g'u'x'w't- to put inside for

	i'n'c'a	an'w'i	c'ni'l'ts	mni'm'tat	mni'm'ta'mp	mni'm'ts'a'l'x
i'n'c'a	xxx			xxx		
an'w'i		xxx			xxx	
c'ni'l'ts						
mni'm'tat	xxx			xxx		
mni'm'ta'mp		xxx			xxx	
c'ni'l'ts'a'l'x mni'm'ts'a'l'x						

I. sw'ti'ti'h aks'c'k'w'ul': kt'a'm'c'inx t mil'k'w'c'h n's'a'l'c'ih. n'm'y'cin'm'h i? sw'ti'ti'h na? as'c'q'a'y' k'l' n'w'ya'p'ix'c'h.

1. s'a'x'g'inx u? Su?g'm'a'l'q's lut t' n'g'u'x'w't'r'm's astr'm'ti'm ? (t'y't'y'mu?)

n'w'ya'p'ix'c'h:

2. swit i? k'w'u? n'g'u'x'w't'r'm i? q'y'q'y'mi'n'tat i'n'c'a na? Q'w'ng'w'i'n'h ? (x'a'xi'w'x'w't'r'h)

n'w'ya'p'ix'c'h:

3. ha? as'n't'a'x'w't'x'w'us n'g'u'x'w't'r'm's'a'l'x a'n'g'a'c'k'ni'k's't'h ? (ki)

n'w'ya'p'ix'c'h:

4. ha? i'n'c'a k'w'u? n'g'u'x'w't'x'w' ist'a't'r'm'ti'm ? (i? l'uti?)

n'w'ya'p'ix'c'h:

5. swit i? k'w'u? n'g'u'x'w't's is'c'q'w'ift ? (as'k'w'uy')

n'w'ya'p'ix'c'h:

6. ha? n'g'u'x'w't'a'm'h i? s'c'h'g'is'r'mp ? (lut)

n'w'ya'p'ix'c'h:

c'k'w'ul'm's't'r'h i? s'a'g'u'm's

1. k'w'ih'c'ut- strengthen oneself

sñʔasímiwís: kʷílkʷílnčut
skʷíłstih: kʷílnčutx (affirmative singular); lut akskʷílnčút (neg. singular); kʷílnčútwi (affirmative plural); lut kskʷílnčutmp (neg. plural)
skíʔiýsts 1. kñ kʷílnčut, kʷ kʷílnčut, kʷílnčut, kʷu kʷílnčut, p kʷílnčut, kʷílnčutəlx 2. kñ čkʷílnčut, kʷ čkʷílnčut, čkʷílnčut, kʷu čkʷílnčut, p čkʷílnčut, čkʷílnčutəlx 3. kñ skʷílnčutx, kʷ skʷílnčutx, skʷílnčutx, kʷu skʷílnčutx, p skʷílnčutx, skʷílnčutxəlx 4. kñ səčkʷílnčutx, kʷ səčkʷílnčutx, səčkʷílnčutx, kʷu səčkʷílnčutx, p səčkʷílnčutx, səčkʷílnčutxəlx 5. kñ kskʷílnčútaʔx, kʷ skʷílnčútaʔx, kskʷílnčútaʔx, kʷu kskʷílnčútaʔx, p skʷílnčútaʔx, kskʷílnčútaʔxəlx 6. kñ ksəčkʷílnčútaʔx, kʷ səčkʷílnčútaʔx, ksəčkʷílnčútaʔx, kʷu ksəčkʷílnčútaʔx, p səčkʷílnčútaʔx, ksəčkʷílnčútaʔxəlx 7. iskʷílnčút, askʷílnčút, skʷílnčuts, skʷílnčutət, skʷílnčutmp, skʷílnčutsəlx 8. isəčkʷílnčút, asəčkʷílnčút, səčkʷílnčuts, səčkʷílnčutət, səčkʷílnčutmp, səčkʷílnčutsəlx 9. ikskʷílnčút, akskʷílnčút, kskʷílnčuts, kskʷílnčutət, kskʷílnčutmp, kskʷílnčutsəlx 10. iksəčkʷílnčút, aksəčkʷílnčút, ksəčkʷílnčuts, ksəčkʷílnčutət, ksəčkʷílnčutmp, ksəčkʷílnčutsəlx 11. isčkʷílnčút, asčkʷílnčút, sčkʷílnčuts, sčkʷílnčutət, sčkʷílnčutmp, sčkʷílnčutsəlx 12. iksčkʷílnčút, aksčkʷílnčút, ksčkʷílnčuts, ksčkʷílnčutət, ksčkʷílnčutmp, ksčkʷílnčutsəlx
sʔaʔúms: 1. iʔ sqilxʷ čkʷulstsəlx iʔ kʷíłstñ tə kskʷulnčuts , xʷkʷnčut, čwñčut. (People make a sweathouse so they can strengthn, purify and pray for themselves.)
2.
3.
4. kʷ tə čkʷakʷulst kʷ csisýtwiłx. (When you practice you get better.)
5. ʔʔat iʔ stih čkʷakʷulst , iʔ tmixʷ tə čpišm, iʔ sqilxʷ tə čñxiʔmíʔst ká čʔičkñ. (Everything practices, the animals their hunting skills, the people to excel in games.)
2. čwñčut- gain spiritual power
sñʔasímiwís: čwčwñčut
skʷíłstih: čwñčutx (affirmative singular); lut aksčwñčút (neg. singular); čwñčútwi (affirmative plural); lut ksčwñčutmp (neg. plural)
skíʔiýsts 1. kñ čwñčut, kʷ čwñčut, čwñčut, kʷu čwñčut, p čwñčut, čwñčutəlx 2. kñ ččwñčut, kʷ ččwñčut, ččwñčut, kʷu ččwñčut, p ččwñčut, ččwñčutəlx 3. kñ sčwñčutx, kʷ sčwñčutx, sčwñčutx, kʷu sčwñčutx, p sčwñčutx, sčwñčutxəlx 4. kñ səččwñčutx, kʷ səččwñčutx, səččwñčutx, kʷu səččwñčutx, p səččwñčutx, səččwñčutxəlx 5. kñ ksčwñčútaʔx, kʷ sčwñčútaʔx, ksčwñčútaʔx, kʷu ksčwñčútaʔx, p sčwñčútaʔx, ksčwñčútaʔxəlx 6. kñ ksəččwñčútaʔx, kʷ səččwñčútaʔx, ksəččwñčútaʔx, kʷu ksəččwñčútaʔx, p səččwñčútaʔx, ksəččwñčútaʔxəlx 7. isčwñčút, asčwñčút, sčwñčuts, sčwñčutət, sčwñčutmp, sčwñčutsəlx 8. isəččwñčút, asəččwñčút, səččwñčuts, səččwñčutət, səččwñčutmp, səččwñčutsəlx 9. iksčwñčút, aksčwñčút, kksčwñčuts, kksčwñčutət, kksčwñčutmp, kksčwñčutsəlx 10. iksəččwñčút, aksəččwñčút, ksəččwñčuts, ksəččwñčutət, ksəččwñčutmp, ksəččwñčutsəlx 11. isččwñčút, asččwñčút, sččwñčuts, sččwñčutət, sččwñčutmp, sččwñčutsəlx 12. iksččwñčút, aksččwñčút, ksččwñčuts, ksččwñčutət, ksččwñčutmp, ksččwñčutsəlx
sʔaʔúms: 1. iʔ sqilxʷ čkʷulstsəlx iʔ kʷíłstñ tə kskʷulnčuts, xʷkʷnčut, čwñčut . (People make a sweathouse so they can strengthn, purify and pray for themselves.)
2. iʔ təʔtʔik čxʷuý kí wist, uł kʷñxasqt itíʔ ksknaqsts, čwñčut čmaý kičñtñ t kłknxčutñs. (The young adults go to the mountains for days alone maybe find a helper.)

3. ti? ʔəkʷəkʷɥast wəy xʷu? kɪ ʔəčwíxaʔ, ilí? kɥawhčút, ntkʷkʷhčut, sčwñčutx . (In the morning he goes to the creek, prays to the water, lays down in the water, gains power.)
3. hʔawčín- upstream
sñʔaslmíw: hʔawʔawčín
skʷlstiíh: hʔawčínx (affirmative singular); lut aksñʔawčínm (neg. singular); hʔawčínwi (affirmative plural); lut ksñʔawčínmp (neg. plural)
skíʔiýsts
1. kñ hʔawčínm, kʷ hʔawčínm, hʔawčínm, kʷu hʔawčínm, p hʔawčínm, hʔawčínmǎlx
2. kñ čñʔawčínm, kʷ čñʔawčínm, čñʔawčínm, kʷu čñʔawčínm, p čñʔawčínm, čñʔawčínmǎlx
3. kñ sñʔawčínx, kʷ sñʔawčínx, sñʔawčínx, kʷu sñʔawčínx, p sñʔawčínx, sñʔawčínxǎlx
4. kñ səčñʔawčínx, kʷ səčñʔawčínx, səčñʔawčínx, kʷu səčñʔawčínx, p səčñʔawčínx, səčñʔawčínxǎlx
5. kñ ksñʔawčínaʔx, kʷ sñʔawčínaʔx, ksñʔawčínaʔx, kʷu ksñʔawčínaʔx, p sñʔawčínaʔx, ksñʔawčínaʔxǎlx
6. kñ ksəčñʔawčínaʔx, kʷ səčñʔawčínaʔx, ksəčñʔawčínaʔx, kʷu ksəčñʔawčínaʔx, p səčñʔawčínaʔx, ksəčñʔawčínaʔxǎlx
7. isñʔawčínm, asñʔawčínm, sñʔawčínms, sñʔawčínmtət, sñʔawčínmp, sñʔawčínmsǎlx
8. isəčñʔawčínm, asəčñʔawčínm, səčñʔawčínms, səčñʔawčínmtət, səčñʔawčínmp, səčñʔawčínmsǎlx
9. iksñʔawčínm, aksñʔawčínm, ksñʔawčínms, ksñʔawčínmtət, ksñʔawčínmp, ksñʔawčínmsǎlx
10. iksəčñʔawčínm, aksəčñʔawčínm, ksəčñʔawčínms, ksəčñʔawčínmtət, ksəčñʔawčínmp, ksəčñʔawčínmsǎlx
11. isčñʔawčín, asčñʔawčín, sčñʔawčín, sčñʔawčínmtət, sčñʔawčínmp, sčñʔawčínmsǎlx
12. iksčñʔawčín, aksčñʔawčín, ksčñʔawčín, ksčñʔawčínmtət, ksčñʔawčínmp, ksčñʔawčínmsǎlx
sʔaʔúms:
1. i? sqíqítmixʷ hʔawčín tɪ smamʔírm i? kʷilstís. (A men's sweat is upstream from a women's sweat.)
2. añxmiñk aksñyákʷ ? hʔawčínx mi kʷiikičntxʷ i? ñyákʷtáñ. (You want to go across? Go upstream until you reach the crossing.)
3. i? ñtýtyix ʔa čkɥumnmǎlx čñʔawčínmǎlx . (When the salmon spawn, they go upstream.)
4. ʔaʔʔáʔ- sacred / important / spiritually powerful
sñʔaslmíw: ??
skʷlstiíh: ʔaʔʔaʔx / ʔaʔʔaʔhčíkʷ (affirmative singular); lut aksʔaʔʔáʔ / lut aksʔaʔʔaʔám (neg. singular); ʔaʔʔaʔwi (affirmative plural); lut ksʔaʔʔaʔám / lut ksʔaʔʔaʔhčíp (neg. plural)
skíʔiýsts
1. kñ ʔaʔʔáʔ, kʷ ʔaʔʔáʔ, ʔaʔʔáʔ, kʷu ʔaʔʔáʔ, p ʔaʔʔáʔ, ʔaʔʔáʔǎlx
2. kñ ʔaʔʔaʔám, kʷ ʔaʔʔaʔám, ʔaʔʔaʔám, kʷu ʔaʔʔaʔám, ʔaʔʔaʔámǎlx
3. kñ čʔaʔʔaʔám, kʷ čʔaʔʔaʔám, čʔaʔʔaʔám, kʷu čʔaʔʔaʔám, čʔaʔʔaʔámǎlx
4. kñ sʔaʔʔaʔmíx, kʷ sʔaʔʔaʔmíx, sʔaʔʔaʔmíx, kʷu sʔaʔʔaʔmíx, p sʔaʔʔaʔmíx, sʔaʔʔaʔmíxǎlx
5. kñ səčʔaʔʔaʔmíx, kʷ səčʔaʔʔaʔmíx, səčʔaʔʔaʔmíx, kʷu səčʔaʔʔaʔmíx, p səčʔaʔʔaʔmíx, səčʔaʔʔaʔmíxǎlx
6. kñ ksʔaʔʔaʔmíxaʔx, kʷ sʔaʔʔaʔmíxaʔx, ksʔaʔʔaʔmíxaʔx, kʷu ksʔaʔʔaʔmíxaʔx, p sʔaʔʔaʔmíxaʔx, ksʔaʔʔaʔmíxaʔxǎlx
7. kñ ksəčʔaʔʔaʔmíxaʔx, kʷ səčʔaʔʔaʔmíxaʔx, səčʔaʔʔaʔmíxaʔx, kʷu ksəčʔaʔʔaʔmíxaʔx, p səčʔaʔʔaʔmíxaʔx, ksəčʔaʔʔaʔmíxaʔxǎlx
8. ʔaʔʔaʔhčí, ʔaʔʔaʔhčíxʷ, ʔaʔʔaʔhčí, ʔaʔʔaʔhčím, ʔaʔʔaʔhčíp, ʔaʔʔaʔhčísǎlx
9. čʔaʔʔaʔstí, ʔaʔʔaʔstíxʷ, ʔaʔʔaʔstí, ʔaʔʔaʔstím, ʔaʔʔaʔstíp, ʔaʔʔaʔstísǎlx
10. isʔaʔʔaʔám, asʔaʔʔaʔám, sʔaʔʔaʔhčí, sʔaʔʔaʔhčím, sʔaʔʔaʔhčíp, sʔaʔʔaʔhčísǎlx
11. isəčʔaʔʔaʔám, asəčʔaʔʔaʔám, səčʔaʔʔaʔhčí, səčʔaʔʔaʔhčím, səčʔaʔʔaʔhčíp, səčʔaʔʔaʔhčísǎlx
12. iksʔaʔʔaʔám, aksʔaʔʔaʔám, ksʔaʔʔaʔhčí, ksʔaʔʔaʔhčím, ksʔaʔʔaʔhčíp, ksʔaʔʔaʔhčísǎlx
13. iksəčʔaʔʔaʔám, aksəčʔaʔʔaʔám, ksəčʔaʔʔaʔhčí, ksəčʔaʔʔaʔhčím, ksəčʔaʔʔaʔhčíp, ksəčʔaʔʔaʔhčísǎlx
14. isʔaʔʔáʔ, asʔaʔʔáʔ, sʔaʔʔáʔs, sʔaʔʔáʔtət, sʔaʔʔáʔmp, sʔaʔʔáʔsǎlx
15. isʔaʔʔaʔám, asʔaʔʔaʔám, sʔaʔʔaʔám, sʔaʔʔaʔámmtət, sʔaʔʔaʔámmp, sʔaʔʔaʔámmsǎlx

16. isəčxaʔxaʔám, asəčxaʔxaʔám, səčxaʔxaʔáms, səčxaʔxaʔámət, səčxaʔxaʔámp, səčxaʔxaʔámsəlx
17. iksxaʔxaʔám, aksxaʔxaʔám, ksxaʔxaʔáms, ksxaʔxaʔámət, ksxaʔxaʔámp, ksxaʔxaʔámsəlx
18. iksəčxaʔxaʔám, aksəčxaʔxaʔám, ksəčxaʔxaʔáms, ksəčxaʔxaʔámət, ksəčxaʔxaʔámp, ksəčxaʔxaʔámsəlx
19. isčxaʔxáʔ, asčxaʔxáʔ, sčxaʔxáʔs, sčxaʔxáʔət, sčxaʔxáʔmp, sčxaʔxáʔsəlx
20. iksčxaʔxáʔ, aksčxaʔxáʔ, ksčxaʔxáʔs, ksčxaʔxáʔət, ksčxaʔxáʔmp, ksčxaʔxáʔsəlx
sʔaʔúms:
1. ixíʔ uf íʔ sxaʔxáʔs lut ksmʔikstms íʔ sqíqítmixʷ. (That way, the sacredness of the women will not affect the men.)
2. taʔlíʔ čxaʔxaʔtwílx íʔ aʔ čtəʔxʷúmaʔx. (The ones that reach puberty become sacred.)
3. čxaʔxaʔstím íʔ kʷíhčutn. (We hold the Creator sacred.)
5. hčxʷíltń - teaching/tradition
snʔasímíw: hčəxʷčxʷíltń / čəxʷčxʷam
sʔaʔúms:
1. ixíʔ íʔ hčxʷíltń tɪ ʔsápiʔ. (That is our teaching from long ago.)
2. ixíʔ íʔ ksčkʷúls íʔ ʔəxəʔxap, íʔ sčxʷíltń . (That's what the elder's job is, to teach what's right and what's wrong.)
3. íʔ sqilxʷ ʔa čksəsmílt, ixíʔ hčxʷíltń . (When people make mistakes, that's a teaching.)
6. píllaʔxʷ - flat place
snʔasímíw: pɪpíllaʔxʷ
sʔaʔúms:
1. h́kʷakʷínx píllaʔxʷ í ʔsačín, xʷkʷúlaʔxʷntxʷ ʔir laʔkín íʔ kʷílstń. (Choose a flat place on the shore, and clean the circle where the sweat will be.)
2. í x̄súllaʔxʷ í píllaʔxʷ mi kʷ kʷultxʷm. (Where the land is nice and flat is where you build your house.)
3. íʔ stqʷsaʔxnx íʔ tńxʷúlaʔxʷs píllaʔxʷ . (The Blackfoot country is flat.)
7. xʷkʷúlaʔxʷnt - clean a place
snʔasímíw: xʷəkʷxʷkʷúlaʔxʷnt
skʷístitń: xʷkʷúlaʔxʷəxʷ / xʷkʷúlaʔxʷnt (affirmative singular); lut aksxʷkʷúlaʔxʷm (neg. singular); xʷkʷúlaʔxʷwi (affirmative plural); lut ksxʷkʷúlaʔxʷmp / lut ksxʷkʷúlaʔxʷntp (neg. plural)
skʷíʔysts
1. kń xʷkʷúlaʔxʷm, kʷ xʷkʷúlaʔxʷm, xʷkʷúlaʔxʷm, kʷu xʷkʷúlaʔxʷm, p xʷkʷúlaʔxʷm, xʷkʷúlaʔxʷməlx
2. kń čxʷkʷúlaʔxʷm, kʷ čxʷkʷúlaʔxʷm, čxʷkʷúlaʔxʷm, kʷu čxʷkʷúlaʔxʷm, p čxʷkʷúlaʔxʷm, čxʷkʷúlaʔxʷməlx
3. kń sxʷkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷ sxʷkʷúlaʔxʷəxʷ, sxʷkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷu sxʷkʷúlaʔxʷəxʷ, p sxʷkʷúlaʔxʷəxʷ, sxʷkʷúlaʔxʷəxʷəlx
4. kń səčxʷkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷ səčxʷkʷúlaʔxʷəxʷ, səčxʷkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷu səčxʷkʷúlaʔxʷəxʷ, p səčxʷkʷúlaʔxʷəxʷ, səčxʷkʷúlaʔxʷəxʷəlx
5. kń ksxʷkʷúlaʔxʷaʔx, kʷ sxʷkʷúlaʔxʷaʔx, ksxʷkʷúlaʔxʷaʔx, kʷu ksxʷkʷúlaʔxʷaʔx, p sxʷkʷúlaʔxʷaʔx, ksxʷkʷúlaʔxʷaʔxəlx
6. kń ksəčxʷkʷúlaʔxʷaʔx, kʷ səčxʷkʷúlaʔxʷaʔx, ksəčxʷkʷúlaʔxʷaʔx, kʷu ksəčxʷkʷúlaʔxʷaʔx, p səčxʷkʷúlaʔxʷaʔx, ksəčxʷkʷúlaʔxʷaʔxəlx
7. xʷkʷúlaʔxʷm, xʷkʷúlaʔxʷntxʷ, xʷkʷúlaʔxʷs, xʷkʷúlaʔxʷntm, xʷkʷúlaʔxʷntp, xʷkʷúlaʔxʷsəlx
8. čxʷkʷúlaʔxʷstń, čxʷkʷúlaʔxʷstxʷ, čxʷkʷúlaʔxʷsts, čxʷkʷúlaʔxʷstm, čxʷkʷúlaʔxʷstp, čxʷkʷúlaʔxʷstsəlx
9. isxʷkʷúlaʔxʷm, asxʷkʷúlaʔxʷm, sxʷkʷúlaʔxʷs, sxʷkʷúlaʔxʷntm, sxʷkʷúlaʔxʷntp, sxʷkʷúlaʔxʷsəlx
10. isəčxʷkʷúlaʔxʷm, asəčxʷkʷúlaʔxʷm, səčxʷkʷúlaʔxʷs, səčxʷkʷúlaʔxʷntm, səčxʷkʷúlaʔxʷntp, səčxʷkʷúlaʔxʷsəlx
11. iksxʷkʷúlaʔxʷm, aksxʷkʷúlaʔxʷm, ksxʷkʷúlaʔxʷiʔs, ksxʷkʷúlaʔxʷntm, ksxʷkʷúlaʔxʷntp, ksxʷkʷúlaʔxʷiʔsəlx

12. iksəčx ^w k ^w úlaʔx ^w m, aksəčx ^w k ^w úlaʔx ^w m, ksəčx ^w k ^w úlaʔx ^w iʔs, ksəčx ^w k ^w úlaʔx ^w ntm, ksəčx ^w k ^w úlaʔx ^w ntp, ksəčx ^w k ^w úlaʔx ^w iʔsəlx
13. isx ^w k ^w úlaʔx ^w m, asx ^w k ^w úlaʔx ^w m, sx ^w k ^w úlaʔx ^w ms, sx ^w k ^w úlaʔx ^w mtət, sx ^w k ^w úlaʔx ^w mp, sx ^w k ^w úlaʔx ^w msəlx
14. isəčx ^w k ^w úlaʔx ^w m, asəčx ^w k ^w úlaʔx ^w m, səčx ^w k ^w úlaʔx ^w ms, səčx ^w k ^w úlaʔx ^w mtət, səčx ^w k ^w úlaʔx ^w mp, səčx ^w k ^w úlaʔx ^w msəlx
15. iksx ^w k ^w úlaʔx ^w m, aksx ^w k ^w úlaʔx ^w m, ksx ^w k ^w úlaʔx ^w ms, ksx ^w k ^w úlaʔx ^w mtət, ksx ^w k ^w úlaʔx ^w mp, ksx ^w k ^w úlaʔx ^w msəlx
16. iksəčx ^w k ^w úlaʔx ^w m, aksəčx ^w k ^w úlaʔx ^w m, ksəčx ^w k ^w úlaʔx ^w ms, ksəčx ^w k ^w úlaʔx ^w mtət, ksəčx ^w k ^w úlaʔx ^w mp, ksəčx ^w k ^w úlaʔx ^w msəlx
17. isčx ^w k ^w úlaʔx ^w , asčx ^w k ^w úlaʔx ^w , sčx ^w k ^w úlaʔx ^w s, sčx ^w k ^w úlaʔx ^w tət, sčx ^w k ^w úlaʔx ^w mp, sčx ^w k ^w úlaʔx ^w səlx
18. iksčx ^w k ^w úlaʔx ^w , aksčx ^w k ^w úlaʔx ^w , ksčx ^w k ^w úlaʔx ^w s, ksčx ^w k ^w úlaʔx ^w tət, ksčx ^w k ^w úlaʔx ^w mp, ksčx ^w k ^w úlaʔx ^w səlx
sʔaʔúms:
1. n ^w k ^w a ^w k ^w i ^w n ^w p ^w íllaʔx ^w í ʔɣač ^w i ^w n, x ^w k ^w úlaʔx ^w ntx ^w ʔir laʔki ^w n íʔ k ^w ílstn. (Choose a flat place on the shore, and clean the circle where the sweat will be.)
2. ʔɣat spi ^w ntk íʔ sn ^w tr ^w ni ^w ʔt ^w n čx ^w ək ^w x ^w ək ^w úlaʔx ^w . (All the cemeteries get cleaned once a year.)
3. čx ^w k ^w úlaʔx ^w stx ^w a ^w ntk ^w mtk ^w ní ^w x ^w . (You clean your yard.)
8. síslx^waʔ- big size
s^wʔasli^wms:
sʔaʔúms:
1. tim ^w t íʔ k ^w čk ^w i ^w ʔps, nix ^w tə síslx ^w aʔ t k ^w ílstn. (There will be eight ribs, and more for a bigger sweat.)
2. na ^w k ^w m səsli ^w ú ^w ʔlaʔx ^w a ^w ntətr ^w x ^w úlaʔx ^w . (Your piece of land is a little bigger than I thought.)
3. k ^w n n ^w tíls k ^w ək ^w ú ^w maʔ, na ^w k ^w m síslx ^w aʔ. (I thought it was smaller, but it's a bit bigger.)
9. n^wtəx^wúlaʔx^wnt- make holes in the ground
s^wʔasli^wms: n ^w təx ^w təx ^w úlaʔx ^w nt
sk^wístit^wn: n ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w / n ^w təx ^w úlaʔx ^w nt (affirmative singular); lut aksn ^w təx ^w úlaʔx ^w m (neg. singular); n ^w təx ^w úlaʔx ^w wi (affirmative plural); lut ksn ^w təx ^w úlaʔx ^w mp / lut ksn ^w təx ^w úlaʔx ^w ntp (neg. plural)
sk^wt^wi^wsts
1. k ^w n n ^w təx ^w úlaʔx ^w m, k ^w n ^w təx ^w úlaʔx ^w m, n ^w təx ^w úlaʔx ^w m, k ^w u n ^w təx ^w úlaʔx ^w m, p n ^w təx ^w úlaʔx ^w m, n ^w təx ^w úlaʔx ^w məlx
2. k ^w n čn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, k ^w čn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, čn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, k ^w u čn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, p čn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, čn ^w təx ^w úlaʔx ^w məlx
3. k ^w n sn ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w , k ^w sn ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w , sn ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w , k ^w u sn ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w , p sn ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w , sn ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w əlx
4. k ^w n səčn ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w , k ^w səčn ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w , səčn ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w , k ^w u səčn ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w , p səčn ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w , səčn ^w təx ^w úlaʔx ^w əx ^w əlx
5. k ^w n ksn ^w təx ^w úlaʔx ^w aʔx, k ^w sn ^w təx ^w úlaʔx ^w aʔx, ksn ^w təx ^w úlaʔx ^w aʔx, k ^w u ksn ^w təx ^w úlaʔx ^w aʔx, p sn ^w təx ^w úlaʔx ^w aʔx, ksn ^w təx ^w úlaʔx ^w aʔxəlx
6. k ^w n ksəčn ^w təx ^w úlaʔx ^w aʔx, k ^w səčn ^w təx ^w úlaʔx ^w aʔx, ksəčn ^w təx ^w úlaʔx ^w aʔx, k ^w u ksəčn ^w təx ^w úlaʔx ^w aʔx, p səčn ^w təx ^w úlaʔx ^w aʔx, ksəčn ^w təx ^w úlaʔx ^w aʔxəlx
7. n ^w təx ^w úlaʔx ^w n, n ^w təx ^w úlaʔx ^w ntx ^w , n ^w təx ^w úlaʔx ^w s, n ^w təx ^w úlaʔx ^w ntm, n ^w təx ^w úlaʔx ^w ntp, n ^w təx ^w úlaʔx ^w səlx
8. čn ^w təx ^w úlaʔx ^w stn, čn ^w təx ^w úlaʔx ^w stx ^w , čn ^w təx ^w úlaʔx ^w sts, čn ^w təx ^w úlaʔx ^w stm, čn ^w təx ^w úlaʔx ^w stp, čn ^w təx ^w úlaʔx ^w stsəlx
9. isn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, asn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, sn ^w təx ^w úlaʔx ^w s, sn ^w təx ^w úlaʔx ^w ntm, sn ^w təx ^w úlaʔx ^w ntp, sn ^w təx ^w úlaʔx ^w səlx
10. isəčn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, asəčn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, səčn ^w təx ^w úlaʔx ^w s, səčn ^w təx ^w úlaʔx ^w ntm, səčn ^w təx ^w úlaʔx ^w ntp, səčn ^w təx ^w úlaʔx ^w səlx
11. iksn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, aksn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, ksn ^w təx ^w úlaʔx ^w iʔs, ksn ^w təx ^w úlaʔx ^w ntm, ksn ^w təx ^w úlaʔx ^w ntp, ksn ^w təx ^w úlaʔx ^w iʔsəlx
12. iksəčn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, aksəčn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, ksəčn ^w təx ^w úlaʔx ^w iʔs, ksəčn ^w təx ^w úlaʔx ^w ntm, ksəčn ^w təx ^w úlaʔx ^w ntp, ksəčn ^w təx ^w úlaʔx ^w iʔsəlx
13. isn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, asn ^w təx ^w úlaʔx ^w m, sn ^w təx ^w úlaʔx ^w ms, sn ^w təx ^w úlaʔx ^w mtət, sn ^w təx ^w úlaʔx ^w mp, sn ^w təx ^w úlaʔx ^w msəlx

14. isəčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄, asəčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄, səčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄s, səčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄tət, səčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄p, səčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄səlx̄
15. iksn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄, aksn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄, ksn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄s, ksn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄tət, ksn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄p, ksn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄səlx̄
16. iksəčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄, aksəčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄, ksəčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄s, ksəčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄tət, ksəčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄p, ksəčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄səlx̄
17. isčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄, asčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄, sčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄s, sčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄tət, sčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄p, sčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄səlx̄
18. iksčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄, aksčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄, ksčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄s, ksčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄tət, ksčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄p, ksčn̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄səlx̄
sʔaʔúms:
1. n̄təx̄w̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄ntx̄w̄ laʔkín mi n̄łk̄w̄łk̄w̄púlaʔx̄w̄ntx̄w̄ iʔ s̄xəčxiʔ. (Dig holes around the circle where the ends of the sticks will be stuck in the ground.)
2. k̄w̄ ʔa k̄sk̄w̄án̄tqm̄ t patáq n̄təx̄w̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄nt̄ čx̄ʔit mi sič n̄tk̄w̄úlaʔx̄w̄ntx̄w̄. (If you're going to plant potatoes, make the holes first before you plant them.)
3. ʔa čtmniʔm̄ iʔ sqilx̄w̄, čn̄təx̄w̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄m̄ laʔkín mi čtiq̄. (People dig a hole where they're going to bury their dead.)
10. čn̄qmiñ- stacked in
s̄n̄ʔasimíw̄s: n̄qmiñ
sk̄w̄łstih̄: n̄qminx̄ / n̄qmiñt̄ (affirmative singular); lut aksn̄qmin̄ (neg. singular); n̄qmiñwi (affirmative plural); lut ksn̄qmin̄p / lut ksn̄qmiñtp (neg. plural)
sk̄t̄iʔȳsts
1. k̄n̄ n̄qmin̄, k̄w̄ n̄qmin̄, n̄qmin̄, k̄w̄u n̄qmin̄, p n̄qmin̄, n̄qmin̄əlx̄
2. k̄n̄ čn̄qmin̄, k̄w̄ čn̄qmin̄, čn̄qmin̄, k̄w̄u čn̄qmin̄, p čn̄qmin̄, čn̄qmin̄əlx̄
3. k̄n̄ s̄n̄qminx̄, k̄w̄ s̄n̄qminx̄, s̄n̄qminx̄, k̄w̄u s̄n̄qminx̄, p s̄n̄qminx̄, s̄n̄qminx̄əlx̄
4. k̄n̄ səčn̄qminx̄, k̄w̄ səčn̄qminx̄, səčn̄qminx̄, k̄w̄u səčn̄qminx̄, p səčn̄qminx̄, səčn̄qminx̄əlx̄
5. k̄n̄ ksn̄qmínaʔx̄, k̄w̄ s̄n̄qmínaʔx̄, ksn̄qmínaʔx̄, k̄w̄u ksn̄qmínaʔx̄, p s̄n̄qmínaʔx̄, ksn̄qmínaʔx̄əlx̄
6. k̄n̄ ksəčn̄qmínaʔx̄, k̄w̄ səčn̄qmínaʔx̄, ksəčn̄qmínaʔx̄, k̄w̄u ksəčn̄qmínaʔx̄, p səčn̄qmínaʔx̄, ksəčn̄qmínaʔx̄əlx̄
7. n̄qmiñ, n̄qmiñtx̄w̄, n̄qmis, n̄qmiñt̄, n̄qmiñtp, n̄qmisəlx̄
8. čn̄qmist̄, čn̄qmistx̄w̄, čn̄qmist̄s, čn̄qmist̄t̄, čn̄qmist̄p, čn̄qmist̄səlx̄
9. is̄n̄qmin̄, as̄n̄qmin̄, s̄n̄qmis, s̄n̄qmiñt̄, s̄n̄qmiñtp, s̄n̄qmisəlx̄
10. isəčn̄qmin̄, asəčn̄qmin̄, səčn̄qmis, səčn̄qmiñt̄, səčn̄qmiñtp, səčn̄qmisəlx̄
11. iksn̄qmin̄, aksn̄qmin̄, ksn̄qmíiʔs, ksn̄qmiñt̄, ksn̄qmiñtp, ksn̄qmíiʔsəlx̄
12. iksəčn̄qmin̄, aksəčn̄qmin̄, ksəčn̄qmíiʔs, ksəčn̄qmiñt̄, ksəčn̄qmiñtp, ksəčn̄qmíiʔsəlx̄
13. is̄n̄qmin̄, as̄n̄qmin̄, s̄n̄qmin̄s, s̄n̄qmin̄tət, s̄n̄qmin̄p, s̄n̄qmin̄səlx̄
14. isəčn̄qmin̄, asəčn̄qmin̄, səčn̄qmin̄s, səčn̄qmin̄tət, səčn̄qmin̄p, səčn̄qmin̄səlx̄
15. iksn̄qmin̄, aksn̄qmin̄, ksn̄qmin̄s, ksn̄qmin̄tət, ksn̄qmin̄p, ksn̄qmin̄səlx̄
16. iksəčn̄qmin̄, aksəčn̄qmin̄, ksəčn̄qmin̄s, ksəčn̄qmin̄tət, ksəčn̄qmin̄p, ksəčn̄qmin̄səlx̄
17. isčn̄qmiñ, asčn̄qmiñ, sčn̄qmiñs, sčn̄qmiñtət, sčn̄qmin̄p, sčn̄qmiñsəlx̄
18. iksčn̄qmiñ, aksčn̄qmiñ, ksčn̄qmiñs, ksčn̄qmiñtət, ksčn̄qmin̄p, ksčn̄qmiñsəlx̄
sʔaʔúms:
1. n̄təx̄w̄úlaʔx̄w̄nt̄ laʔkín iʔ x̄łut mi čn̄qmiñ. (Dig a hole for the rocks next to where the door will be.)
2. iʔ ı́ łáqnaʔ mi n̄qmiñtx̄w̄ iʔ patáq. (Put the potatoes in the bag.)
3. x̄w̄ʔit iʔ sčq̄aȳsəlx̄, ix̄iʔ n̄qm̄qm̄isəlx̄ ı́ n̄w̄tn̄w̄tn̄miñ uł k̄łx̄w̄ı́cx̄m̄səlx̄. (They wrote a lot of letters, they put them in envelopes and sent them away.)
11. čn̄pətk̄w̄úlaʔx̄w̄- attached/nailed to the ground
s̄n̄ʔasimíw̄s: čn̄pətk̄w̄úlaʔx̄w̄

<p>skʷl̥stih̥n: ḥpətkʷúlaʔxʷəxʷ / ḥpətkʷúlaʔxʷh̥t (affirmative singular); lut aksḥpətkʷúlaʔxʷm̥ (neg. singular); ḥpətkʷúlaʔxʷwi / ḥpətkʷúlaʔxʷh̥ti (affirmative plural); lut ksḥpətkʷúlaʔxʷmp̥ / lut ksḥpətkʷúlaʔxʷh̥tp̥ (neg. plural)</p>
<p>skf̥ʔi̥y̥sts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kḥ ḥpətkʷúlaʔxʷm̥, kʷ ḥpətkʷúlaʔxʷm̥, ḥpətkʷúlaʔxʷm̥, kʷu ḥpətkʷúlaʔxʷm̥, p ḥpətkʷúlaʔxʷm̥, ḥpətkʷúlaʔxʷm̥əlx̥ 2. kḥ čḥpətkʷúlaʔxʷm̥, kʷ ḥpətkʷúlaʔxʷm̥, ḥpətkʷúlaʔxʷm̥, kʷu ḥpətkʷúlaʔxʷm̥, p ḥpətkʷúlaʔxʷm̥, ḥpətkʷúlaʔxʷm̥əlx̥ 3. kḥ sḥpətkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷ sḥpətkʷúlaʔxʷəxʷ, sḥpətkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷu sḥpətkʷúlaʔxʷəxʷ, p sḥpətkʷúlaʔxʷəxʷ, sḥpətkʷúlaʔxʷəxʷəlx̥ 4. kḥ səčḥpətkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷ səčḥpətkʷúlaʔxʷəxʷ, səčḥpətkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷu səčḥpətkʷúlaʔxʷəxʷ, p səčḥpətkʷúlaʔxʷəxʷ, səčḥpətkʷúlaʔxʷəxʷəlx̥ 5. kḥ ksḥpətkʷúlaʔxʷaʔx, kʷ sḥpətkʷúlaʔxʷaʔx, ksḥpətkʷúlaʔxʷaʔx, kʷu ksḥpətkʷúlaʔxʷaʔx, p sḥpətkʷúlaʔxʷaʔx, ksḥpətkʷúlaʔxʷaʔxəlx̥ 6. kḥ, ksəčḥpətkʷúlaʔxʷaʔx, kʷ səčḥpətkʷúlaʔxʷaʔx, ksəčḥpətkʷúlaʔxʷaʔx, kʷu ksəčḥpətkʷúlaʔxʷaʔx, p səčḥpətkʷúlaʔxʷaʔx, ksəčḥpətkʷúlaʔxʷaʔxəlx̥ 7. ḥpətkʷúlaʔxʷh̥, ḥpətkʷúlaʔxʷh̥txʷ, ḥpətkʷúlaʔxʷs, ḥpətkʷúlaʔxʷh̥tm̥, ḥpətkʷúlaʔxʷh̥tp̥, ḥpətkʷúlaʔxʷsəlx̥ 8. čḥpətkʷúlaʔxʷsth̥, čḥpətkʷúlaʔxʷstxʷ, čḥpətkʷúlaʔxʷsts, čḥpətkʷúlaʔxʷsth̥m̥, čḥpətkʷúlaʔxʷstp̥, čḥpətkʷúlaʔxʷstəlx̥ 9. isḥpətkʷúlaʔxʷm̥, asḥpətkʷúlaʔxʷm̥, sḥpətkʷúlaʔxʷs, sḥpətkʷúlaʔxʷh̥tm̥, sḥpətkʷúlaʔxʷh̥tp̥, sḥpətkʷúlaʔxʷsəlx̥ 10. isəčḥpətkʷúlaʔxʷm̥, asəčḥpətkʷúlaʔxʷm̥, səčḥpətkʷúlaʔxʷs, səčḥpətkʷúlaʔxʷh̥tm̥, səčḥpətkʷúlaʔxʷh̥tp̥, səčḥpətkʷúlaʔxʷsəlx̥ 11. iksḥpətkʷúlaʔxʷm̥, aksḥpətkʷúlaʔxʷm̥, ksḥpətkʷúlaʔxʷiʔs, ksḥpətkʷúlaʔxʷh̥tm̥, ksḥpətkʷúlaʔxʷh̥tp̥, ksḥpətkʷúlaʔxʷiʔsəlx̥ 12. iksəčḥpətkʷúlaʔxʷm̥, aksəčḥpətkʷúlaʔxʷm̥, ksəčḥpətkʷúlaʔxʷiʔs, ksəčḥpətkʷúlaʔxʷh̥tm̥, ksəčḥpətkʷúlaʔxʷh̥tp̥, ksəčḥpətkʷúlaʔxʷiʔsəlx̥ 13. isḥpətkʷúlaʔxʷm̥, asḥpətkʷúlaʔxʷm̥, sḥpətkʷúlaʔxʷms, sḥpətkʷúlaʔxʷmtət, sḥpətkʷúlaʔxʷmp̥, sḥpətkʷúlaʔxʷmsəlx̥ 14. isəčḥpətkʷúlaʔxʷm̥, asəčḥpətkʷúlaʔxʷm̥, səčḥpətkʷúlaʔxʷms, səčḥpətkʷúlaʔxʷmtət, səčḥpətkʷúlaʔxʷmp̥, səčḥpətkʷúlaʔxʷmsəlx̥ 15. iksḥpətkʷúlaʔxʷm̥, aksḥpətkʷúlaʔxʷm̥, ksḥpətkʷúlaʔxʷms, ksḥpətkʷúlaʔxʷmtət, ksḥpətkʷúlaʔxʷmp̥, ksḥpətkʷúlaʔxʷmsəlx̥ 16. iksəčḥpətkʷúlaʔxʷm̥, aksəčḥpətkʷúlaʔxʷm̥, ksəčḥpətkʷúlaʔxʷms, ksəčḥpətkʷúlaʔxʷmtət, ksəčḥpətkʷúlaʔxʷmp̥, ksəčḥpətkʷúlaʔxʷmsəlx̥ 17. isčḥpətkʷúlaʔxʷ, asčḥpətkʷúlaʔxʷ, sčḥpətkʷúlaʔxʷs, sčḥpətkʷúlaʔxʷtət, sčḥpətkʷúlaʔxʷmp̥, sčḥpətkʷúlaʔxʷsəlx̥ 18. iksčḥpətkʷúlaʔxʷ, aksčḥpətkʷúlaʔxʷ, ksčḥpətkʷúlaʔxʷs, ksčḥpətkʷúlaʔxʷtət, ksčḥpətkʷúlaʔxʷmp̥, ksčḥpətkʷúlaʔxʷsəlx̥
<p>sʔaʔúms:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pḥaḥt̥ iʔ čk̥iʔp̥ uʔ čḥpətkʷúlaʔxʷ iʔ ḥk̥m̥kaḥq̥n̥. (Bend the ribs so both ends are in the ground.) 2. kʷ t̥ə k̥f̥aʔaʔám̥, tiʔ aksḥpətkʷúlaʔxʷ. (When you put up a fence place your posts in a straight line.) 3. t̥ə w̥ýsčəx̥h̥ntixʷ asxʷuʔiʔxʷ, ḥpətkʷúlaʔxʷh̥t̥ t̥ s̥x̥əč̥iʔ uʔ x̥lakək. (When you put your teepee up, anchor it with sticks to the ground all around.)
<p>12. ʔačmnwíxʷst- tie to each other</p>
<p>sḥʔasimíw̥s: ʔačʔačmnwíxʷst</p>
<p>skʷl̥stih̥n: ʔačmnwíxʷəxʷ / ʔačmnwíxʷskʷ (affirmative singular); lut aksʔačmnwíxʷm̥ (neg. singular); ʔačmnwíxʷwi / ʔačmnwíxʷstkʷi (affirmative plural); lut ksʔačmnwíxʷmp̥ / lut ksʔačmnwíxʷstp̥ (neg. plural)</p>

skf?iyst:

1. kñ ƒačmnwíx^wm, k^w ƒačmnwíx^wm, ƒačmnwíx^wm, k^wu ƒačmnwíx^wm, p ƒačmnwíx^wm, ƒačmnwíx^wmǎlx
2. kñ čƒačmnwíx^wm, k^w čƒačmnwíx^wm, čƒačmnwíx^wm, k^wu čƒačmnwíx^wm, p čƒačmnwíx^wm, čƒačmnwíx^wmǎlx
3. kñ sƒačmnwíx^wəx^w, k^w sƒačmnwíx^wəx^w, sƒačmnwíx^wəx^w, k^wu sƒačmnwíx^wəx^w, p sƒačmnwíx^wəx^w, sƒačmnwíx^wəx^wǎlx
4. kñ səčƒačmnwíx^wəx^w, k^w səčƒačmnwíx^wəx^w, səčƒačmnwíx^wəx^w, k^wu səčƒačmnwíx^wəx^w, p səčƒačmnwíx^wəx^w, səčƒačmnwíx^wəx^wǎlx
5. kñ ksƒačmnwíx^waʔx, k^w sƒačmnwíx^waʔx, ksƒačmnwíx^waʔx, k^wu ksƒačmnwíx^waʔx, p sƒačmnwíx^waʔx, ksƒačmnwíx^waʔxǎlx
6. kñ ksəčƒačmnwíx^waʔx, k^w səčƒačmnwíx^waʔx, ksəčƒačmnwíx^waʔx, k^wu ksəčƒačmnwíx^waʔx, p səčƒačmnwíx^waʔx, ksəčƒačmnwíx^waʔxǎlx
7. ƒačmnwíx^wstñ, ƒačmnwíx^wstx^w, ƒačmnwíx^wsts, ƒačmnwíx^wstñ, ƒačmnwíx^wstp, ƒačmnwíx^wstsǎlx
8. čačmnwíx^wstñ, čačmnwíx^wstx^w, čačmnwíx^wsts, čačmnwíx^wstñ, čačmnwíx^wstp, čačmnwíx^wstsǎlx
9. isƒačmnwíx^wstñ, asƒačmnwíx^wstñ, sƒačmnwíx^wsts, sƒačmnwíx^wstñ, sƒačmnwíx^wstp, sƒačmnwíx^wstsǎlx
10. isəčƒačmnwíx^wstñ, asəčƒačmnwíx^wstñ, səčƒačmnwíx^wsts, səčƒačmnwíx^wstñ, səčƒačmnwíx^wstp, səčƒačmnwíx^wstsǎlx
11. iksƒačmnwíx^wm, aksƒačmnwíx^wm, ksƒačmnwíx^wsts, ksƒačmnwíx^wstñ, ksƒačmnwíx^wstp, ksƒačmnwíx^wstsǎlx
12. iksəčƒačmnwíx^wm, aksəčƒačmnwíx^wm, ksəčƒačmnwíx^wsts, ksəčƒačmnwíx^wstñ, ksəčƒačmnwíx^wstp, ksəčƒačmnwíx^wstsǎlx
13. isƒačmnwíx^wm, asƒačmnwíx^wm, sƒačmnwíx^wm, sƒačmnwíx^wmǎlx, sƒačmnwíx^wmǎlx, sƒačmnwíx^wmǎlx
14. isəčƒačmnwíx^wm, asəčƒačmnwíx^wm, səčƒačmnwíx^wm, səčƒačmnwíx^wmǎlx, səčƒačmnwíx^wmǎlx, səčƒačmnwíx^wmǎlx
15. iksƒačmnwíx^wm, aksƒačmnwíx^wm, ksƒačmnwíx^wm, ksƒačmnwíx^wmǎlx, ksƒačmnwíx^wmǎlx, ksƒačmnwíx^wmǎlx
16. iksəčƒačmnwíx^wm, aksəčƒačmnwíx^wm, ksəčƒačmnwíx^wm, ksəčƒačmnwíx^wmǎlx, ksəčƒačmnwíx^wmǎlx, ksəčƒačmnwíx^wmǎlx
17. isčƒačmnwíx^w, asčƒačmnwíx^w, sčƒačmnwíx^ws, sčƒačmnwíx^wtǎlx, sčƒačmnwíx^wmǎlx, sčƒačmnwíx^wsǎlx
18. iksčƒačmnwíx^w, aksčƒačmnwíx^w, ksčƒačmnwíx^ws, ksčƒačmnwíx^wtǎlx, ksčƒačmnwíx^wmǎlx, ksčƒačmnwíx^wsǎlx

sʔaʔúms:

1. **ƒačƒačmnwíx^wst** laʔkíñ kaʔ čʔaymíws iʔ sǎxǎčiʔ. (Where the ribs cross over each other, tie them together.)
2. ʔa čq^wʔtsqáǎaʔñ ul x^w?it iʔ nq^wʔtsqáǎaʔs, **ƒačƒačmnwíx^wsts** ʔ syupsts iʔ nq^wʔtsqáǎaʔs. ixíʔ ul k^wíhplaʔs ul ʔawtíwís. (When packing with horses, if there is a lot of pack horses, he ties their tails to the one following and leads the first one and the rest follow.)
3. čtrqitcaʔ astmǎílt. **ƒačƒačmnwíx^wst** iʔ sʔawʔíwtxñs mi lut kstríqnuñts. (Your cow kicks. Tie her hind legs together then she can't kick you.)

13. ñx^wipñt- cover something**sñʔasímíws:** ñx^wəpx^wipñt

sk^wístitñ: ñx^wipx / ñx^wipñt (affirmative singular); lut aksñx^wipñ (neg. singular); ñx^wipwi / ñx^wipñti (affirmative plural); lut ksñx^wipñp / lut ksñx^wipñtp (neg. plural)

skf?iyst:

1. kñ ñx^wipñ, k^w ñx^wipñ, ñx^wipñ, k^wu ñx^wipñ, p ñx^wipñ, ñx^wipñǎlx
2. kñ čñx^wipñ, k^w čñx^wipñ, čñx^wipñ, k^wu čñx^wipñ, p čñx^wipñ, čñx^wipñǎlx
3. kñ sñx^wipx, k^w sñx^wipx, sñx^wipx, k^wu sñx^wipx, p sñx^wipx, sñx^wipxǎlx
4. kñ səčñx^wipx, k^w səčñx^wipx, səčñx^wipx, k^wu səčñx^wipx, p səčñx^wipx, səčñx^wipxǎlx
5. kñ ksñx^wipaʔx, k^w sñx^wipaʔx, ksñx^wipaʔx, k^wu ksñx^wipaʔx, p sñx^wipaʔx, ksñx^wipaʔxǎlx
6. kñ ksəčñx^wipaʔx, k^w səčñx^wipaʔx, ksəčñx^wipaʔx, k^wu ksəčñx^wipaʔx, p səčñx^wipaʔx, ksəčñx^wipaʔxǎlx
7. ñx^wipñ, ñx^wipñtx^w, ñx^wips, ñx^wipñtm, ñx^wipñtp, ñx^wipsǎlx
8. čñx^wipstñ, čñx^wipstx^w, čñx^wipsts, čñx^wipstñ, čñx^wipstp, čñx^wipstsǎlx
9. isñx^wipñ, asñx^wipñ, sñx^wips, sñx^wipñtm, sñx^wipñtp, sñx^wipsǎlx

10. isəčnɣw'ipm, asəčnɣw'ipm, səčnɣw'ips, səčnɣw'ipntm, səčnɣw'ipntp, səčnɣw'ipsəlx
11. iksnɣw'ipm, aksnɣw'ipm, ksnɣw'ipiʔs, ksnɣw'ipntm, ksnɣw'ipntp, ksnɣw'ipiʔsəlx
12. iksəčnɣw'ipm, aksəčnɣw'ipm, ksəčnɣw'ipiʔs, ksəčnɣw'ipntm, ksəčnɣw'ipntp, ksəčnɣw'ipiʔsəlx
13. isnɣw'ipm, asnɣw'ipm, snɣw'ipms, snɣw'ipmtət, snɣw'ipmp, snɣw'ipmsəlx
14. isəčnɣw'ipm, asəčnɣw'ipm, səčnɣw'ipms, səčnɣw'ipmtət, səčnɣw'ipmp, səčnɣw'ipmsəlx
15. iksnɣw'ipm, aksnɣw'ipm, ksnɣw'ipms, ksnɣw'ipmtət, ksnɣw'ipmp, ksnɣw'ipmsəlx
16. iksəčnɣw'ipm, aksəčnɣw'ipm, ksəčnɣw'ipms, ksəčnɣw'ipmtət, ksəčnɣw'ipmp, ksəčnɣw'ipmsəlx
17. isčnɣw'ip, asčnɣw'ip, sčnɣw'ips, sčnɣw'iptət, sčnɣw'ipmp, sčnɣw'ipsəlx
18. iksčnɣw'ip, aksčnɣw'ip, ksčnɣw'ips, ksčnɣw'iptət, ksčnɣw'ipmp, ksčnɣw'ipsəlx
sʔaʔúms:
1. ilif wiʔsktpinaʔntɣw' aɳkw'ilstn, kʷ xʷuʷ kʷ tixw'm t qʷilčn ɳxw'ipntɣw' iʔ sxlilps iʔ kw'ilstn. (Once your sweat is covered, you go and gather fir branches for the floor of the sweat.)
2. ɳxw'ipnt t qymin iʔ ɳxnɳnəniwt mi sič ɳqmiɳtɣw' iʔ apls. (Line the box with paper then put the apples in.)
3. ɳxw'ipnkn aɳxliɳk t ɳxliɳktn qymin, ixif mi xʷsačəč. (Cover your wall with wall paper and it will look nice.)
14. ʕatáɳt- to pile
sɳʔasimíw: ʕatʕatáɳt
skʷlstitn: ʕatmix / ʕatɳtikʷ (affirmative singular); lut aksʕatám (neg. singular); ʕatmíwi / ʕatɳtikʷi (affirmative plural); lut ksʕatámp / lut ksʕatɳtip (neg. plural)
skfʔiʔysts:
1. kɳ ʕatám, kʷ ʕatám, ʕatám, kʷu ʕatám, p ʕatám, ʕatáməlx
2. kɳ čʕatám, kʷ čʕatám, čʕatám, kʷu čʕatám, p čʕatám, čʕatáməlx
3. kɳ sʕatmix, kʷ sʕatmix, sʕatmix, kʷu sʕatmix, p sʕatmix, sʕatmixəlx
4. kɳ səčʕatmix, kʷ səčʕatmix, səčʕatmix, kʷu səčʕatmix, p səčʕatmix, səčʕatmixəlx
5. kɳ ksʕatmíxaʔx, kʷ sʕatmíxaʔx, ksʕatmíxaʔx, kʷu ksʕatmíxaʔx, p sʕatmíxaʔx, ksʕatmíxaʔxəlx
6. kɳ ksəčʕatmíxaʔx, kʷ səčʕatmíxaʔx, ksəčʕatmíxaʔx, kʷu ksəčʕatmíxaʔx, p səčʕatmíxaʔx, ksəčʕatmíxaʔxəlx
7. ʕatɳtin, ʕatɳtixʷ, ʕatɳtis, ʕatɳtím, ʕatɳtip, ʕatɳtisəlx
8. čʕatstín, čʕatstixʷ, čʕatstís, čʕatstím, čʕatstíp, čʕatstísəlx
9. isʕatám, asʕatám, sʕatɳtis, sʕatɳtím, sʕatɳtip, sʕatɳtisəlx
10. isəčʕatám, asəčʕatám, səčʕatɳtis, səčʕatɳtím, səčʕatɳtip, səčʕatɳtisəlx
11. isəčʕatám, asəčʕatám, ksʕatɳtis, ksʕatɳtím, ksʕatɳtip, ksʕatɳtisəlx
12. iksəčʕatám, aksəčʕatám, ksəčʕatɳtis, ksəčʕatɳtím, ksəčʕatɳtip, ksəčʕatɳtisəlx
13. isʕatám, asʕatám, sʕatáms, sʕatámtət, sʕatámp, sʕatámsəlx
14. isəčʕatám, asəčʕatám, səčʕatáms, səčʕatámtət, səčʕatámp, səčʕatámsəlx
15. iksʕatám, aksʕatám, ksʕatáms, ksʕatámtət, ksʕatámp, ksʕatámsəlx
16. iksəčʕatám, aksəčʕatám, ksəčʕatáms, ksəčʕatámtət, ksəčʕatámp, ksəčʕatámsəlx
17. isčʕát, asčʕát, sčʕats, sčʕattət, sčʕatmp, sčʕatsəlx
18. iksčʕát, aksčʕát, ksčʕats, ksčʕattət, ksčʕatmp, ksčʕatsəlx
sʔaʔúms:
1. ʕatáɳt iʔ slip naʔt xlut ul ktwraɳt čixčəxt. (Put the wood and rocks together and make a hot fire.)
2. tə kʷaʔkʷaʔaf iʔ xlxlut, ixif mi ɳʕatɳtixʷ kl aɳkw'ilstn. (When the rocks get red hot, then you pile the rocks into your sweat.)
3. ʔuluʔsɳt iʔ xlut tl asɳkʷáɳtqtn ul ʕatɳtixʷ kaʔkiɳ. (Gather the rocks from your garden and pile them somewhere.)
15. ktwraɳt- build a fire on something
sɳʔasimíw: ktwraɳt
skʷlstitn: ktwrmix / ktwrtikʷ (affirmative singular); lut aksktwram (neg. singular); ktwrmíwi / ktwrtikʷi (affirmative plural); lut ksktwramp / lut ksktwrtip (neg. plural)

<p>sktʔiʔsts:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kñ ktwram, kʷ ktwram, ktwram, kʷu ktwram, p ktwram, ktwraməlx 2. kñ čktwram, kʷ čktwram, čktwram, kʷu čktwram, p čktwram, čktwraməlx 3. kñ sktwrmix, kʷ sktwrmix, sktwrmix, kʷu sktwrmix, p sktwrmix, sktwrmixəlx 4. kñ səčktwrmix, kʷ səčktwrmix, səčktwrmix, kʷu səčktwrmix, p səčktwrmix, səčktwrmixəlx 5. kñ ksktwrmixaʔx, kʷ sktwrmixaʔx, ksktwrmixaʔx, kʷu ksktwrmixaʔx, p sktwrmixaʔx, ksktwrmixaʔxəlx 6. kñ ksəčktwrmixaʔx, kʷ səčktwrmixaʔx, ksəčktwrmixaʔx, kʷu ksəčktwrmixaʔx, p səčktwrmixaʔx, ksəčktwrmixaʔxəlx 7. ktwrntiñ, ktwrntixʷ, ktwrntis, ktwrntim, ktwrntip, ktwrntisəlx 8. čktwrstiñ, čktwrstixʷ, čktwrstis, čktwrstim, čktwrstip, čktwrstisəlx 9. isktwram, asktwram, sktwrntis, sktwrntim, sktwrntip, sktwrntisəlx 10. isəčktwram, asəčktwram, səčktwrntis, səčktwrntim, səčktwrntip, səčktwrntisəlx 11. iksktwram, aksktwram, ksktwrntis, ksktwrntim, ksktwrntip, ksktwrntisəlx 12. iksəčktwram, aksəčktwram, ksəčktwrntis, ksəčktwrntim, ksəčktwrntip, ksəčktwrntisəlx 13. isktwram, asktwram, sktwrams, sktwramtət, sktwramp, sktwramsəlx 14. isəčktwram, asəčktwram, səčktwrams, səčktwramtət, səčktwramp, səčktwramsəlx 15. iksktwram, asktwram, sktwrams, sktwramtət, sktwramp, sktwramsəlx 16. iksəčktwram, aksəčktwram, ksəčktwrams, ksəčktwramtət, ksəčktwramp, ksəčktwramsəlx 17. isčktwár, asčktwár, sčktwárs, sčktwarətət, sčktwarəmp, sčktwársəlx 18. iksčktwár, aksčktwár, ksčktwárs, ksčktwarətət, ksčktwarəmp, ksčktwársəlx
<p>sʔaʔúms:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ʕaʔáñt iʔ slip naʔt xʕut ut ktwrañt čixčəxt. (Put the wood and rocks together and make a hot fire.) 2. tʕʷýxʷayqñt iʔ asčñxlip ut ktwrvrañt. (Pile up your brush cuttings and set them on fire.) 3. tiʔ xʕpúlaʔxʷ ut ktwrañt, kʷu kskʷístaʔx. (It's breaking daylight, fire it up, we're going to have a sweat.)
<p>16. kʷílkñt- roll something</p>
<p>sñʔaslmíwʷs: kʷalílkñt</p>
<p>skʷístitiñ: kʷílkx / kʷílkñt (affirmative singular); lut akskʷílkñ (neg. singular); kʷílkwi / kʷílkñti (affirmative plural); lut kskʷílkñp / lut kskʷílkñtp (neg. plural)</p>
<p>sktʔiʔsts:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kñ kʷílkñ, kʷ kʷílkñ, kʷílkñ, kʷu kʷílkñ, p kʷílkñ, kʷílkñəlx 2. kñ čkʷílkñ, kʷ čkʷílkñ, čkʷílkñ, kʷu čkʷílkñ, p čkʷílkñ, čkʷílkñəlx 3. kñ skʷílkx, kʷ skʷílkx, skʷílkx, kʷu skʷílkx, p skʷílkx, skʷílkxəlx 4. kñ səčkʷílkx, kʷ səčkʷílkx, səčkʷílkx, kʷu səčkʷílkx, p səčkʷílkx, səčkʷílkxəlx 5. kñ kskʷílkaʔx, kʷ skʷílkaʔx, kskʷílkaʔx, kʷu kskʷílkaʔx, p skʷílkaʔx, kskʷílkaʔxəlx 6. kñ ksəčkʷílkaʔx, kʷ səčkʷílkaʔx, ksəčkʷílkaʔx, kʷu ksəčkʷílkaʔx, p səčkʷílkaʔx, ksəčkʷílkaʔxəlx 7. kʷílkñ, kʷílkñtxʷ, kʷílkñs, kʷílkñtm, kʷílkñtp, kʷílkñsəlx 8. čkʷílkstñ, čkʷílkstxʷ, čkʷílksts, čkʷílkstm, čkʷílkstp, čkʷílkstsəlx 9. iskʷílkñ, askʷílkñ, skʷílkñs, skʷílkñtm, skʷílkñtp, skʷílkñsəlx 10. isəčkʷílkñ, asəčkʷílkñ, səčkʷílkñs, səčkʷílkñtm, səčkʷílkñtp, səčkʷílkñsəlx 11. ikskʷílkñ, akskʷílkñ, kskʷílkñs, kskʷílkñtm, kskʷílkñtp, kskʷílkñsəlx 12. iksəčkʷílkñ, aksəčkʷílkñ, ksəčkʷílkñs, ksəčkʷílkñtm, ksəčkʷílkñtp, ksəčkʷílkñsəlx 13. iskʷílkñ, askʷílkñ, skʷílkñms, skʷílkñmtət, skʷílkñmp, skʷílkñmsəlx 14. isəčkʷílkñ, asəčkʷílkñ, səčkʷílkñms, səčkʷílkñmtət, səčkʷílkñmp, səčkʷílkñmsəlx 15. ikskʷílkñ, akskʷílkñ, kskʷílkñms, kskʷílkñmtət, kskʷílkñmp, kskʷílkñmsəlx 16. iksəčkʷílkñ, aksəčkʷílkñ, ksəčkʷílkñms, ksəčkʷílkñmtət, ksəčkʷílkñmp, ksəčkʷílkñmsəlx 17. isčkʷílk, asčkʷílk, sčkʷílkñs, sčkʷílkñtət, sčkʷílkñmp, sčkʷílkñsəlx 18. iksčkʷílk, aksčkʷílk, ksčkʷílkñs, ksčkʷílkñtət, ksčkʷílkñmp, ksčkʷílkñsəlx
<p>sʔaʔúms:</p>

1. Ƨə kʷaʔkʷʔáʔ iʔ xʷlʷt, kʷuʷlʷmʷntxʷ iʔ sʰəxʰciʔ kʷiʷlʷkʷntxʷ nʔuʷtxʷst kʷlʷiʷlstn̄. (When the rocks are red hot, use a stick to carry or roll them into the sweat.)
2. kʷn̄ixl̄m̄n̄ čkʷal̄il̄k̄ iʔ xʷlʷxʷlʷt, mat itíʔ iʔ yil̄ikʷixk̄n̄ čaxl̄wís. (I hear rocks rolling down, there must be mountain sheep roaming.)
3. Ƨə Ƨʰap̄ntíxʷ iʔ sʷlaʔčín̄m̄ kʷl̄ kʷtʷíwaʔst, itl̄iʔ čkʷiʷlʷkʷntxʷ. (If you shoot a deer up on the sidehill, roll it down from there.)
17. nʔuʷtxʷst- put something inside
s̄nʔasimíw̄s: n̄pəp̄il̄xst
skʷl̄stít̄n̄: nʔuʷtxʷəxʷ / nʔuʷtxʷst (affirmative singular); lut aks̄nʔúʷtxʷm̄ (neg. singular); n̄pəp̄il̄xwi / nʔuʷtxʷnti (affirmative plural); lut ks̄n̄pəp̄il̄xmp̄ / lut ks̄nʔuʷtxʷstp (neg. plural)
skʷl̄iʔȳsts
1. k̄n̄ nʔuʷtxʷ, kʷ nʔuʷtxʷ, nʔuʷtxʷ, kʷu n̄pəp̄il̄x, p n̄pəp̄il̄x, n̄pəp̄il̄xəlx
2. k̄n̄ čnʔuʷtxʷ, kʷ čnʔuʷtxʷ, čnʔuʷtxʷ, kʷu čn̄pəp̄il̄x, p čn̄pəp̄il̄x, čn̄pəp̄il̄xəlx
3. k̄n̄ s̄nʔuʷtxʷəxʷ, kʷ s̄nʔuʷtxʷəxʷ, s̄nʔuʷtxʷəxʷ, kʷu s̄n̄pəp̄il̄xəx, p s̄n̄pəp̄il̄xəx, s̄n̄pəp̄il̄xəxəlx
4. k̄n̄ səčnʔuʷtxʷəxʷ, kʷ səčnʔuʷtxʷəxʷ, səčnʔuʷtxʷəxʷ, kʷu səčn̄pəp̄il̄xəx, p səčn̄pəp̄il̄xəx, səčn̄pəp̄il̄xəxəlx
5. k̄n̄ ks̄nʔúʷtxʷaʔx, kʷ s̄nʔúʷtxʷaʔx, ks̄nʔúʷtxʷaʔx, kʷu ks̄n̄pəp̄il̄xaʔx, p s̄n̄pəp̄il̄xaʔx, ks̄n̄pəp̄il̄xaʔxəlx
6. k̄n̄ ksəčnʔúʷtxʷaʔx, kʷ səčnʔúʷtxʷaʔx, ksəčnʔúʷtxʷaʔx, kʷu ksəčn̄pəp̄il̄xaʔx, p səčn̄pəp̄il̄xaʔx, ksəčn̄pəp̄il̄xaʔxəlx
7. nʔuʷtxʷstn̄, nʔuʷtxʷstxʷ, nʔuʷtxʷsts, nʔuʷtxʷstr̄n̄, nʔuʷtxʷstp, nʔuʷtxʷstsəlx
8. čnʔuʷtxʷstn̄, čnʔuʷtxʷstxʷ, čnʔuʷtxʷsts, čnʔuʷtxʷstr̄n̄, čnʔuʷtxʷstp, čnʔuʷtxʷstsəlx
9. is̄nʔúʷtxʷm̄, as̄nʔúʷtxʷm̄, s̄nʔuʷtxʷsts, s̄nʔuʷtxʷstr̄n̄, s̄nʔuʷtxʷstp, s̄nʔuʷtxʷstsəlx
10. isəčnʔúʷtxʷm̄, asəčnʔúʷtxʷm̄, səčnʔuʷtxʷsts, səčnʔuʷtxʷstr̄n̄, səčnʔuʷtxʷstp, səčnʔuʷtxʷstsəlx
11. iks̄nʔúʷtxʷm̄, aks̄nʔúʷtxʷm̄, ks̄nʔuʷtxʷsts, ks̄nʔuʷtxʷstr̄n̄, ks̄nʔuʷtxʷstp, ks̄nʔuʷtxʷstsəlx
12. iksəčnʔúʷtxʷm̄, aksəčnʔúʷtxʷm̄, ksəčnʔuʷtxʷsts, ksəčnʔuʷtxʷstr̄n̄, ksəčnʔuʷtxʷstp, ksəčnʔuʷtxʷstsəlx
13. is̄nʔúʷtxʷm̄, as̄nʔúʷtxʷm̄, s̄nʔuʷtxʷm̄s, s̄nʔuʷtxʷm̄tət, s̄nʔuʷtxʷmp̄, s̄nʔuʷtxʷm̄səlx
14. isəčnʔúʷtxʷm̄, asəčnʔúʷtxʷm̄, səčnʔuʷtxʷm̄s, səčnʔuʷtxʷm̄tət, səčnʔuʷtxʷmp̄, səčnʔuʷtxʷm̄səlx
15. iks̄nʔúʷtxʷm̄, aks̄nʔúʷtxʷm̄, ks̄nʔuʷtxʷm̄s, ks̄nʔuʷtxʷm̄tət, ks̄nʔuʷtxʷmp̄, ks̄nʔuʷtxʷm̄səlx
16. iksəčnʔúʷtxʷm̄, aksəčnʔúʷtxʷm̄, ksəčnʔuʷtxʷm̄s, ksəčnʔuʷtxʷm̄tət, ksəčnʔuʷtxʷmp̄, ksəčnʔuʷtxʷm̄səlx
17. isčnʔúʷtxʷ, asčnʔúʷtxʷ, sčnʔuʷtxʷs, sčnʔuʷtxʷtət, sčnʔuʷtxʷmp̄, sčnʔuʷtxʷsəlx
18. iksčnʔúʷtxʷ, aksčnʔúʷtxʷ, ksčnʔuʷtxʷs, ksčnʔuʷtxʷtət, ksčnʔuʷtxʷmp̄, ksčnʔuʷtxʷsəlx
sʔaʔúw̄s:
1. Ƨə kʷaʔkʷʔáʔ iʔ xʷlʷt, kʷuʷlʷmʷntxʷ iʔ sʰəxʰciʔ kʷiʷlʷkʷntxʷ nʔuʷtxʷst kʷlʷiʷlstn̄. (When the rocks are red hot, use a stick to carry or roll them into the sweat.)
2. n̄pəp̄il̄xst ɣʃat iʔ xʷlʷxʷlʷt. (Put all the rocks inside.)
3. iʔ knaqs̄ nʔuʷtxʷ, sič iʔ kʷiʷl̄t̄ n̄pəp̄il̄x. (One goes in, then the rest go in.)
18. film̄n̄- sprinkler
s̄nʔasimíw̄s: Ƨəfilm̄n̄
sʔaʔúw̄s:
1. kʷuʷlʷmʷntxʷ tk̄l̄k̄l̄xm̄ikst̄n̄ t̄ akt̄ilm̄n̄ , n̄t̄qitkʷn̄txʷ í siw̄tkʷ uʔ Ƨil̄n̄txʷ iʔ tkʷl̄kʷiʷlsx̄n̄. (Use a branch to flick water onto the hot rocks and make steam.)
2. iʔ t̄l̄ qʷiʷl̄čn̄ kʷ kʷn̄im̄ t̄ akt̄ilm̄n̄ . (Take a branch from the fir boughs for a sprinkler.)
3. nixʷ aʔk̄il̄x aks̄kʷúʷl̄mn̄m̄ t̄ film̄n̄ . (You can use your hand as a sprinkler.)
19. Ƨil̄n̄t- sprinkle
s̄nʔasimíw̄s: ƧəƧil̄n̄t̄
skʷl̄stít̄n̄: Ƨil̄x / Ƨil̄n̄t̄ (affirmative singular); lut aks̄Ƨil̄m̄ (neg. singular); Ƨil̄wi / nʔuʷtxʷnti (affirmative plural); lut ks̄Ƨil̄mp̄ / lut ks̄il̄n̄tp̄ (neg. plural)

skʔiʔysts

1. kʰ film, kʷ film, film, kʷu film, p film, filmælx
2. kʰ čilm, kʷ čilm, čilm, kʷu čilm, p čilm, čilmælx
3. kʰ stilx, kʷ stilx, stilx, kʷu stilx, p stilx, stilxælx
4. kʰ səčtilx, kʷ səčtilx, səčtilx, kʷu səčtilx, p səčtilx, səčtilxælx
5. kʰ ksʔilaʔx, kʷ sʔilaʔx, ksʔilaʔx, kʷu ksʔilaʔx, p sʔilaʔx, ksʔilaʔxælx
6. kʰ ksəčʔilaʔx, kʷ səčʔilaʔx, ksəčʔilaʔx, kʷu ksəčʔilaʔx, p səčʔilaʔx, ksəčʔilaʔxælx
7. filn, filntxʷ, fiłs, filntm, filntp, fiłsælx
8. čilstn, čilstxʷ, čilsts, čilstm, čilstp, čilstsælx
9. istilm, asʔilm, siłs, stilntm, stilntp, siłsælx
10. isəčʔilm, asəčʔilm, səčʔiłs, səčʔilntm, səčʔilntp, səčʔiłsælx
11. iksʔilm, aksʔilm, ksʔiłiʔs, ksʔilntm, ksʔilntp, ksʔiłiʔsælx
12. iksəčʔilm, aksəčʔilm, ksəčʔiłiʔs, ksəčʔilntm, ksəčʔilntp, ksəčʔiłiʔsælx
13. isʔilm, asʔilm, siłms, stilmət, stilmp, stilmælx
14. isəčʔilm, asəčʔilm, səčʔiłms, səčʔilmət, səčʔilmp, səčʔiłmsælx
15. iksʔilm, aksʔilm, ksʔiłms, ksʔilmət, ksʔilmp, ksʔiłmsælx
16. iksəčʔilm, aksəčʔilm, ksəčʔiłms, ksəčʔilmət, ksəčʔilmp, ksəčʔiłmsælx
17. isčʔił, asčʔił, sčʔiłs, sčʔiłtət, sčʔiłmp, sčʔiłsælx
18. iksčʔił, aksčʔił, ksčʔiłs, ksčʔiłtət, ksčʔiłmp, ksčʔiłsælx

sʔaʔums:

1. kʷułmntxʷ tkłkxmikstn t akʔilmn, ntqitkʷntxʷ | siwtkʷ uł **filntxʷ** iʔ tkʷłkʷiłsxn. (Use a branch to flick water onto the hot rocks and make steam.)
2. qsapitʔa čtičstsælx iʔ stətmntimsælx, **čəłiłstisælx** uł pũlkʷsælx ixitʔ hmhamtwiłx. (Long ago when they ironed their clothes, they sprinkled water on them and rolled them up so they became damp.)
3. čkʷiñt iʔ filmn mi klʔaʔntixʷ mi **filntxʷ** iʔ tkmtnkniłxʷ. miyát qʷułqʷt. (Get the sprinkler and sprinkle the ground. It's too dusty.)

20. klíqʷnaʔnt- pour / drizzle something with water**sʔaʔasimíw:** ??

skʷłstih: klíqʷnaʔx / klíqʷnaʔnt (affirmative singular); lut aksklíqʷnaʔm (neg. singular); klíqʷnaʔwi / klíqʷnaʔnti (affirmative plural); lut ksklíqʷnaʔmp / lut ksklíqʷnaʔntp (neg. plural)

skʔiʔysts

1. kʰ klíqʷnaʔm, kʷ klíqʷnaʔm, klíqʷnaʔm, kʷu klíqʷnaʔm, p klíqʷnaʔm, klíqʷnaʔmælx
2. kʰ čklíqʷnaʔm, kʷ čklíqʷnaʔm, čklíqʷnaʔm, kʷu čklíqʷnaʔm, p čklíqʷnaʔm, čklíqʷnaʔmælx
3. kʰ sklíqʷnaʔx, kʷ sklíqʷnaʔx, sklíqʷnaʔx, kʷu sklíqʷnaʔx, p sklíqʷnaʔx, sklíqʷnaʔxælx
4. kʰ səčklíqʷnaʔx, kʷ səčklíqʷnaʔx, səčklíqʷnaʔx, kʷu səčklíqʷnaʔx, p səčklíqʷnaʔx, səčklíqʷnaʔxælx
5. kʰ ksklíqʷnaʔaʔx, kʷ sklíqʷnaʔaʔx, ksklíqʷnaʔaʔx, kʷu ksklíqʷnaʔaʔx, p sklíqʷnaʔaʔx, ksklíqʷnaʔaʔxælx
6. kʰ ksəčklíqʷnaʔaʔx, kʷ səčklíqʷnaʔaʔx, ksəčklíqʷnaʔaʔx, kʷu ksəčklíqʷnaʔaʔx, p səčklíqʷnaʔaʔx, ksəčklíqʷnaʔaʔxælx
7. klíqʷnaʔn, klíqʷnaʔntxʷ, klíqʷnaʔs, klíqʷnaʔntm, klíqʷnaʔntp, klíqʷnaʔsælx
8. čklíqʷnaʔstn, čklíqʷnaʔstxʷ, čklíqʷnaʔsts, čklíqʷnaʔstm, čklíqʷnaʔstp, čklíqʷnaʔstsælx
9. isklíqʷnaʔm, asklíqʷnaʔm, sklíqʷnaʔs, sklíqʷnaʔntm, sklíqʷnaʔntp, sklíqʷnaʔsælx
10. isəčklíqʷnaʔm, asəčklíqʷnaʔm, səčklíqʷnaʔs, səčklíqʷnaʔntm, səčklíqʷnaʔntp, səčklíqʷnaʔsælx
11. iksklíqʷnaʔm, aksklíqʷnaʔm, ksklíqʷnaʔiʔs, ksklíqʷnaʔntm, ksklíqʷnaʔntp, ksklíqʷnaʔiʔsælx
12. iksəčklíqʷnaʔm, aksəčklíqʷnaʔm, ksəčklíqʷnaʔiʔs, ksəčklíqʷnaʔntm, ksəčklíqʷnaʔntp, ksəčklíqʷnaʔiʔsælx
13. isklíqʷnaʔm, asklíqʷnaʔm, sklíqʷnaʔms, sklíqʷnaʔmtət, sklíqʷnaʔmp, sklíqʷnaʔmsælx
14. isəčklíqʷnaʔm, asəčklíqʷnaʔm, səčklíqʷnaʔms, səčklíqʷnaʔmtət, səčklíqʷnaʔmp, səčklíqʷnaʔmsælx
15. iksklíqʷnaʔm, aksklíqʷnaʔm, ksklíqʷnaʔms, ksklíqʷnaʔmtət, ksklíqʷnaʔmp, ksklíqʷnaʔmsælx
16. iksəčklíqʷnaʔm, aksəčklíqʷnaʔm, ksəčklíqʷnaʔms, ksəčklíqʷnaʔmtət, ksəčklíqʷnaʔmp, ksəčklíqʷnaʔmsælx

17. isčklíq̣ʷnaʔ, asčklíq̣ʷnaʔ, sčklíq̣ʷnaʔs, sčklíq̣ʷnaʔtət, sčklíq̣ʷnaʔr̥p, sčklíq̣ʷnaʔsə́lx 18. iksčklíq̣ʷnaʔ, aksčklíq̣ʷnaʔ, ksčklíq̣ʷnaʔs, ksčklíq̣ʷnaʔtət, ksčklíq̣ʷnaʔr̥p, ksčklíq̣ʷnaʔsə́lx
sʔaʔúms:
1. ʔə misklíq̣ʷnaʔr̥tɬxʷ iʔ xʷlut, misčíxčəxt akʔkʷílstn̄. (The more water you put on the rocks, the hotter your sweat will be.)
2. ńčix iʔ siwʔkʷ akʔklíq̣ʷnaʔt̥n̄ , ixíʔ mi lut xʷus saʔsaʔáx iʔ xʷxʷlut. (Use warm water to pour on the rocks so it doesn't cool the rocks too soon.)
3. kliq̣ʷnaʔnt̥ asq̣ʷlám̄ mi lut ksčwáws. (Baste your roast so it doesn't dry out.)
21. ńčafáńtím̄ / ńčafáńt̥ - pile something inside
sńʔasímíw̄s:
sʔaʔúms:
1. ilíʔ ńčafáńtixʷ iʔ t kʷl̥kʷílsx̄n̄ uʔ kʷ ʔńʔuʔxʷ. (Then, go back into the sweat with more hot rocks.)
2. kʷinx iʔ tkʷl̥kʷílsx̄n̄ iksńčafám̄ . (How many of these hot rocks am I going to put in this time?)
3. ʔ aʔ čiwat aksńčafám̄ uʔ ɣsat kmax naqs čńčkʷus ʔ aʔ čwar. (The last time you're going to put rocks in, all but one rock is left in the fire.)
22. kmańt̥ - put (more than 1)
sńʔasímíw̄s: km̄kmańt̥
skʷístit̥n̄: kr̄m̄mix / kr̄m̄ńtikʷ (affirmative singular); lut akskmám̄ (neg. singular); kr̄m̄míwi / km̄ńtíkʷi (affirmative plural); lut kskmańp̄ / lut kskm̄ńtip (neg. plural)
skʔiʔiyst̥s
1. kń kmań, kʷ kmań, kmań, kʷu kmań, p kmań, kmańə́lx 2. kń čkmań, kʷ čkmań, čkmań, kʷu čkmań, p čkmań, čkmańə́lx 3. kń sk̄m̄mix, kʷ sk̄m̄mix, sk̄m̄mix, kʷu sk̄m̄mix, p sk̄m̄mix, sk̄m̄mixə́lx 4. kń səčkr̄m̄mix, kʷ səčkr̄m̄mix, səčkr̄m̄mix, kʷu səčkr̄m̄mix, p səčkr̄m̄mix, səčkr̄m̄mixə́lx 5. kń kskm̄míxaʔx, kʷ skm̄míxaʔx, kskm̄míxaʔx, kʷu kskm̄míxaʔx, p skm̄míxaʔx, kskm̄míxaʔxə́lx 6. kń ksəčkr̄m̄míxaʔx, kʷ səčkr̄m̄míxaʔx, ksəčkr̄m̄míxaʔx, kʷu ksəčkr̄m̄míxaʔx, p səčkr̄m̄míxaʔx, ksəčkr̄m̄míxaʔxə́lx 7. km̄ńtiń, km̄ńtixʷ, km̄ńtis, km̄ńtím̄, km̄ńtip, km̄ńtisə́lx 8. čkm̄stiń, čkm̄stixʷ, čkm̄stis, čkm̄stím̄, čkm̄stip, čkm̄stisə́lx 9. iskmám̄, askmám̄, skmańs, skmańtət, skmańp̄, skmańsə́lx 10. isəčkmám̄, asəčkmám̄, səčkmańs, səčkmańtət, səčkmańp̄, səčkmańsə́lx 11. ikskmám̄, akskmám̄, kskmańs, kskmańtət, kskmańp̄, kskmańsə́lx 12. iksəčkmám̄, aksəčkmám̄, ksəčkmańs, ksəčkmańtət, ksəčkmańp̄, ksəčkmańsə́lx 13. iskmám̄, askmám̄, skmańs, skmańtət, skmańp̄, skmańsə́lx 14. isəčkmám̄, asəčkmám̄, səčkmańs, səčkmańtət, səčkmańp̄, səčkmańsə́lx 15. ikskmám̄, akskmám̄, kskmańs, kskmańtət, kskmańp̄, kskmańsə́lx 16. iksəčkmám̄, aksəčkmám̄, ksəčkmańs, ksəčkmańtət, ksəčkmańp̄, ksəčkmańsə́lx 17. isčkam̄, asčkam̄, sčkańs, sčkańtət, sčkańp̄, sčkańsə́lx 18. iksčkam̄, aksčkam̄, ksčkańs, ksčkańtət, ksčkańp̄, ksčkańsə́lx
sʔaʔúms:
1. kʷ ʔə wýskʷílstn̄m̄, kmańt̥ iʔ xʷlut iʔ kʷul̥m̄ńtɬxʷ. (When you are done sweating, take care of the rocks that you used.)
2. kʷ ʔə wýskʷílstn̄m̄, čkmańt̥ iʔ qʷil̥čń iʔ t̥l̥ kʷílstn̄. (When you're done having a sweat, take the boughs out of the sweat house.)
3.
4. čkʷińt̥ iʔ ʔəkap t̥l̥ kʷílstn̄. (Take the pail from the sweat.)

23. qlwitḥt - step on something
sḥʔaslmíw̃s: qlqlwitḥt
skʷl̥stih̥: kr̥m̥ix / kr̥m̥tikʷ (affirmative singular); lut akskmár̥m̥ (neg. singular); kr̥m̥m̥iwi / km̥h̥tikʷi (affirmative plural); lut kskmaḥp / lut kskm̥h̥tip (neg. plural)
skl̥ʔiḥsts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kḥ qlwitḥ, kʷ qlwitḥ, qlwitḥ, kʷu qlwitḥ, p qlwitḥ, qlwitḥǎx 2. kḥ čqlwitḥ, kʷ čqlwitḥ, čqlwitḥ, kʷu čqlwitḥ, p čqlwitḥ, čqlwitḥǎx 3. kḥ sqlwitx, kʷ sqlwitx, sqlwitx, kʷu sqlwitx, p sqlwitx, sqlwitxǎx 4. kḥ səčqlwitx, kʷ səčqlwitx, səčqlwitx, kʷu səčqlwitx, p səčqlwitx, səčqlwitxǎx 5. kḥ ksqlwítxaʔx, kʷ ksqlwítxaʔx, ksqlwítxaʔx, kʷu ksqlwítxaʔx, p ksqlwítxaʔx, ksqlwítxaʔxǎx 6. kḥ ksəčqlwítxaʔx, kʷ ksəčqlwítxaʔx, ksəčqlwítxaʔx, kʷu ksəčqlwítxaʔx, p ksəčqlwítxaʔx, ksəčqlwítxaʔxǎx 7. qlwitḥ, qlwitḥtxʷ, qlwits, qlwitḥtr̥, qlwitḥtp, qlwitsǎx 8. čqlwitstḥ, čqlwitstxʷ, čqlwitsts, čqlwitstr̥, čqlwitstp, čqlwitstsǎx 9. isqlwítḥ, asqlwítḥ, sqlwits, sqlwitḥtr̥, sqlwitḥtp, sqlwitsǎx 10. isəčqlwitḥ, asəčqlwítḥ, səčqlwits, səčqlwitḥtr̥, səčqlwitḥtp, səčqlwitsǎx 11. iksqlwitḥ, aksqlwitḥ, ksqlwítḥʔs, ksqlwitḥtr̥, ksqlwitḥtp, ksqlwítḥʔsǎx 12. iksəčqlwítḥ, aksəčqlwítḥ, ksəčqlwítḥʔs, ksəčqlwitḥtr̥, ksəčqlwitḥtp, ksəčqlwítḥʔsǎx 13. isqlwítḥ, asqlwítḥ, sqlwitḥs, sqlwitḥtət, sqlwitḥp, sqlwitḥsǎx 14. isəčqlwítḥ, asəčqlwítḥ, səčqlwitḥs, səčqlwitḥtət, səčqlwitḥp, səčqlwitḥsǎx 15. iksqlwítḥ, aksqlwítḥ, ksqlwitḥs, ksqlwitḥtət, ksqlwitḥp, ksqlwitḥsǎx 16. iksəčqlwítḥ, aksəčqlwítḥ, ksəčqlwitḥs, ksəčqlwitḥtət, ksəčqlwitḥp, ksəčqlwitḥsǎx 17. isčqlwít, asčqlwít, sčqlwits, sčqlwitət, sčqlwitḥp, sčqlwitsǎx 18. iksčqlwít, aksčqlwít, ksčqlwits, ksčqlwitət, ksčqlwitḥp, ksčqlwitsǎx
sʔaʔúms:
1. tḥʷayqḥt̥ l̥ tk̥m̥tkniḥʷ laʔkiḥ lut iʔ sqilxʷ ksqlwítḥʔs kr̥m̥ ksm̥ʔikstr̥m̥s. (Pile them by the sweat, and do not let people step on them or bother them.)
2. ləkʷlkʷiḥxst iʔ xḭxḭlut mi lut aksqlwítḥtr̥ . (Take the rocks out so you don't step on them.)
3. miyáʔ kʷ kl̥ipəpčḥ. čḥ qlwitḥtxʷ asplím̥čḥ. (Your lip is hanging. You might step on it.)

6. i? sǰwǰfca?

sʔuǰms

sǰwiltǰm	to dry food
klixǰpǰnt	to hang things

smǰmaǰ

<p>naʔnǰkǰntǰw ǰlǰkǰlik i? sǰiqǰw. mǰrwiʔǰntǰw kǰwǰǰkǰwǰinaʔt t ǰart. mǰrwiʔǰntǰw t taǰt. tqǰmniwǰsǰntǰw i? ǰaǰǰwǰmǰin. ixǰiʔ uʔ wǰy ǰǰkǰtwar tiʔ kǰim ǰixǰw. lut aʔ kǰtiǰ i? aʔ ǰkǰwǰulǰmǰstrǰ i? ǰ sǰwiltǰm. ilǰiʔ ǰǰkǰmǰstixǰw uʔ kǰwǰaʔkǰwǰǰǰǰ, ǰǰyaq. ixǰiʔ mi siǰ kǰtǰukǰǰntǰixǰw uʔ klixǰpǰntǰw. taʔǰliʔ ǰǰwǰaw mi siǰ kǰwǰumǰntǰw.</p>	<p>drying hang things</p>
--	-------------------------------

sǰsǰxǰnaʔ sǰwǰtiǰn

1. ǰkiǰ aksnaʔnǰkǰm i? sǰiqǰw ?
2. t stǰm aksmǰrwiʔǰm i? sǰiqǰw ?
3. kǰaʔkǰin ǰkǰstqǰmniwǰsrǰm i? sǰiqǰw tǰ wǰysmǰrwiʔǰm ?
4. ǰkiǰ i? slip ǰǰ sǰwiltǰm ?
5. xʔkinǰm mi ǰmistǰx ǰǰyaq i? sǰiqǰw ?
6. ǰkiǰ i? sǰwǰfcaʔ mi siǰ kǰwǰumǰntǰw ?

aǰǰǰawt sǰwǰtiǰn

1. haʔ nǰkǰntǰw i? sǰiqǰw t spiʔsǰǰft ? sǰxʔkinx ? sǰxʔkinx uʔ lut ?
2. kǰw tǰ ǰǰǰapǰm t ǰkapǰ, haʔ ǰmǰrwiʔǰstǰw ? t stǰm ? maǰxǰit.
3. haʔ ǰǰaǰrtǰmǰstǰw asǰǰft ? sǰxʔkinx ? sǰxʔkinx uʔ lut ?
4. haʔ ǰǰkǰwǰinaʔstǰw asǰǰft t taǰt ? sǰxʔkinx ? sǰxʔkinx uʔ lut ?
5. haʔ kǰw ǰǰwiltǰm ? stǰm aʔ ǰǰwiltǰmǰstǰw ? maǰxǰit.
6. stǰm i? ǰǰyǰntǰixǰw t sǰkǰwǰǰǰǰaǰ ? maǰxǰit.
7. stǰm i? klixǰpǰntǰw t sǰǰaʔǰqǰw ? maǰxǰit.
8. stǰm i? kǰwǰumǰntǰp naʔt a sǰnǰǰsilxǰw t nǰǰspiǰntǰk ? maǰxǰit.

skł?iysrń t xilm s?a?úms

A. čńqmiń aksčk'wúl: wýstik'w a? čńqmiń.

k'wulm / k'wulmńt / k'wulm- to use

	inčá	anwí	čniŕts	mnimńtət	mnimńləmp	mnimńtsəlx
intransitive past/present						
intransitive cust. / actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/incep						
intransitive imp. fut.						
intransitive aff. comm.	---		---			---
intransitive neg. comm.	---		---			---
transitive past/pres.						
transitive cust./ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
trans. imperf. fut.						
transitive affirm. com.	---		---			---
transitive neg. com.	---		---			---
present durative						
imperfect durative						
future durative						
future imp. durative						
past perfect						
future perfect						

Č. **swítitíh** aksčkwúí: ktətmčinx t milkwčn nsəlxčín. nmýčimnt asčqáy kí nwyápixčh.

1. ha? kw u kskwúíax t klkixtət inčá na? Sulí ? ? (kiw)

nwyápixčh:

2. ha? łm kw kwúim t čxwiwltí ? (i? lúti?)

nwyápixčh:

3. ha? p səčkwúix t łkwpčínth ? (lut)

nwyápixčh:

4. səx?kinx ut łsalqs lut t kwúimns ixí? ? (łwupt)

nwyápixčh:

5. ha? ixí? aksčkwúí t akstixwm t qwilčn ? (kiw)

nwyápixčh:

6. swit a? čkwúimsts sílxwa? t píča? ? (sta?ta?kmix)

nwyápixčh:

Č. **Customary/ actual 36 čnqmih** aksčkwúí: Complete the box with correct verb/object forms.

čkwúimst- to use

	inčá	anwí	čnilt	mnimłtət	mnimłtəmp	mnimłtsəlx
inčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čnilt						
mnimłtət	xxx			xxx		
mnimłtəmp		xxx			xxx	
čniltəlx mnimłtsəlx						

ε. **swítitíh** aksčkwúí: ktətmčinx t milkwčn nsəlxčín. nmýčimnt i? swítitíh na? asčqáy kí nwyápixčh.

1. səx?kinx ut lut ta čkwúimstxw asumix ? (a?łwt)

nwyápixčh:

2. swit i? kwu? čkwúimstn inčá na? Qwspalqs ? (Nłsíta?tkw)

nwyápixčh:

3. ha? čkwúimłtəms i? səxwma?máya?m ? (kiw)

nwyápixčh:

4. ha? kʷu? čkʷulmsts Tarás ? (i? lúti?)

nʷyápixčn:

5. ha? čmistíp səx?kinx ut čkʷulmštəmt ? (ýlýmixʷmštət)

nʷyápixčn:

6. ha? čkʷulmštəmn ? (lut)

nʷyápixčn:

H. Future 36 čnqmiñ aksčkʷúl: Complete the box with correct verb/object forms.

kskʷulmñt- to use

	iñčá	anwí	čniłts	mniñłtət	mniñłtəmp	mniñłtsəłx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniñłtət	xxx			xxx		
mniñłtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mniñłtsəłx						

I. swłtiñ aksčkʷúl: ktəłmčinx t miłkʷčn ñsəłxčn. ñmýčnmt i? swłtiñ na?ł asčqáy kł nʷyápixčn.

1. uč ča?kʷ kʷ ikskʷulmnñ ? (kiw)

nʷyápixčn:

2. uč ča?kʷ p ikskʷulmnñ ? (lut)

nʷyápixčn:

3. uč ča?kʷ kskʷulmštəmt ? (kiw)

nʷyápixčn:

4. swit i? kskʷulmñts ? (Saláwa?t)

nʷyápixčn:

5. ha? iñčá kʷu? kskʷulmñtp ? (lúti?)

nʷyápixčn:

6. swit i? kskʷulmñtəms ? (Sřamťiča?)

nʷyápixčn:

čk^wulmstn i? sʔaʔums

1. sʔwiltnm - drying
snʔasimw: sʔwiltnm
sk^wlstitn: ʔwiltnx / ʔwiltnt (affirmative singular); lut aksʔwiltnm (neg. singular); ʔwiltnwi / ʔwiltnti (affirmative plural); lut ksʔwiltnmp / lut ksʔwiltntp (neg. plural)
sklʔiyst
<ol style="list-style-type: none"> 1. kn ʔwiltnm, k^w ʔwiltnm, ʔwiltnm, k^wu ʔwiltnm, p ʔwiltnm, ʔwiltnməlx 2. kn čʔwiltnm, k^w čʔwiltnm, čʔwiltnm, k^wu čʔwiltnm, p čʔwiltnm, čʔwiltnməlx 3. kn sʔwiltnx, k^w sʔwiltnx, sʔwiltnx, k^wu sʔwiltnx, p sʔwiltnx, sʔwiltnxəlx 4. kn səčʔwiltnx, k^w səčʔwiltnx, səčʔwiltnx, k^wu səčʔwiltnx, p səčʔwiltnx, səčʔwiltnxəlx 5. kn ksʔwiltnaʔx, k^w sʔwiltnaʔx, ksʔwiltnaʔx, k^wu ksʔwiltnaʔx, p sʔwiltnaʔx, ksʔwiltnaʔxəlx 6. kn ksəčʔwiltnaʔx, k^w səčʔwiltnaʔx, ksəčʔwiltnaʔx, k^wu ksəčʔwiltnaʔx, p səčʔwiltnaʔx, ksəčʔwiltnaʔxəlx 7. ʔwilt, ʔwiltnt^w, ʔwilt, ʔwiltnt, ʔwiltntp, ʔwiltntəlx 8. čʔwiltstn, čʔwiltst^w, čʔwiltst, čʔwiltstn, čʔwiltstp, čʔwiltstntəlx 9. isʔwiltnm, asʔwiltnm, sʔwilt, sʔwiltnt, sʔwiltntp, sʔwiltntəlx 10. isəčʔwiltnm, asəčʔwiltnm, səčʔwilt, səčʔwiltnt, səčʔwiltntp, səčʔwiltntəlx 11. iksʔwiltnm, aksʔwiltnm, ksʔwiltiʔs, ksʔwiltnt, ksʔwiltntp, ksʔwiltiʔssəlx 12. iksəčʔwiltnm, aksəčʔwiltnm, ksəčʔwiltiʔs, ksəčʔwiltnt, ksəčʔwiltntp, ksəčʔwiltiʔssəlx 13. isʔwiltnm, asʔwiltnm, sʔwiltnt, sʔwiltntət, sʔwiltntp, sʔwiltntntəlx 14. isəčʔwiltnm, asəčʔwiltnm, səčʔwiltnt, səčʔwiltntət, səčʔwiltntp, səčʔwiltntntəlx 15. iksʔwiltnm, aksʔwiltnm, ksʔwiltnt, ksʔwiltntət, ksʔwiltntp, ksʔwiltntntəlx 16. iksəčʔwiltnm, aksəčʔwiltnm, ksəčʔwiltnt, ksəčʔwiltntət, ksəčʔwiltntp, ksəčʔwiltntntəlx 17. isčʔwiltnt, asčʔwiltnt, sčʔwiltnt, sčʔwiltntət, sčʔwiltntp, sčʔwiltntntəlx 18. iksčʔwiltnt, aksčʔwiltnt, ksčʔwiltnt, ksčʔwiltntət, ksčʔwiltntp, ksčʔwiltntntəlx
sʔaʔums:
1. lut aʔ klitit i? aʔ čk ^w ulmst i? l sʔwiltnm . (Do not have any pitch in what you use for drying.)
2. ʔsapi? i? stəktəksč ^w itp kiltəlx ut ktəqmniwsəsəlx l snʔwiltnt ut ilit? kaʔ čklit ^w pstəlx i? sliq ^w . (Long ago they cut redwillow boughs and put them on the drying rack and that's where they hung the meat.)
3. ʔʔat i? stin aksčʔwiltnm : spʔqatq, sʔaʔwip, sk ^w ahtq, sliq ^w , qaqx ^w lx. (You can dry everything: fruit, roots, vegetables, meat, fish.)
2. klit^wpnt - hang things
singular: kləx ^w paht (hang one thing)
sʔaʔums:
1. ixit? mi sič klək ^w htix ^w ut klit^wpntx^w . (Then you string them and hang them up.)
2. kləx^wpntik^w ahtkapu. (Hang up your coat.)
3. klit^wpnt ashtq ^w itk ^w . (Hang up your laundry.)

7. i? səx^wtxətsqáxa?m̄ u? səx^wk^wañtqm̄- yfat i? sčk^wul̄

s?u^ms

sñčlúla?x ^w	orchard
ñ?am ^t áqs	sit on road / roadside
kč ^x ikstñt	spray branches
ñpísu?sm̄	irrigate
člčal̄	broccoli
sq ^w ʕayáala?x ^w	greens
k ^w řk ^w riča?	squash / pumkin
twm̄stnuñt	manage to sell
ñlqiws ^m	pull weeds
čtəqstīm / tqa ^m	to stack
časñtīm	gather
ñ ^l a?ñ ^l a?il̄tīm	look for eggs
sa?stmsqáxa?m̄	water animals
sñp̄q ^w itk ^w	sauce
ñəx ^w sqáxa?m̄	butcher animals
st̄m̄itʕálča?	beef
ñlipt̄ñ	wood shed
čqmap	calm
čknikkst / knikkst	prune / trim branches

smýmaȳ

<p>kltm̄x^wúla?x Pila?sis. kstm̄ʕalt u? sílx^wa? i? sñk^wañtqtñs u? nix^w kskəkʕáka?. čk^wañtqm̄ t swpúla?x^w kí st̄m̄ʕalts u? nix^w ksñčlúla?x^w t ap̄l̄s u? t təx^wta^x^w ksc̄lčal̄. Í sča?áq^w u? Í ska?áy Pila?sis čt̄wm̄st t sp̄yqatq u? nix^w t sk^wañtq, ñ?am^táqs Í xwi^t u? tw̄mist. yfat pñkiñ čl̄lap i? sqilx^w u? km̄il̄tmsəlx Pila?sis. Pila?sis čq^wiq^wil̄sts i? tčəč?upsts, Tarás, k̄tpa?ññt̄s kskm̄útmi?ʕ Pila?sis, ksknxtifna?x Í sčk^wuls:</p> <p>P- ha? k^w ñtil̄s ča?k^w čkaw^sk^wúlm̄ k̄ inčá.</p> <p>T- lut ta čm̄istíñ. čmaȳ k^wu? ču^tt stīm a? čkistx^w u? pu^lñm̄ i? nəqspiñtk.</p> <p>P- hahúy, k^w isčúnñm̄ i? sčk^wultət Í ñk^wañtqtñ. qipčm̄ x^w?it i? sčk^wultət. ñqñtīm i? ñk^wañtqtñ u? ñx^wk^wñtīm i? sñkəkʕáka?ñt̄ñ.</p> <p>T- əčkistx^w i? skəkʕáka? i? m̄niks ?</p> <p>P- čpək^wm̄istm̄ i? skəkʕáka? m̄nik kí sñk^wañtqtñ. u? nix^w qipčm̄, kč^xikstñt̄m̄ i? sp̄yqatq sc̄lčal̄. u? nix^w k^wu čkñam̄ t pəpʕaspəs. sp̄il̄m̄tñ u? k^wu k^wañtqm̄ u? k^wu ñpísu?sm̄ t kswpúla?x^wtət.</p> <p>T- stīm a? čk^wañtqstx^w Í asñk^wañtqtñ.</p> <p>P- x^w?it a? čk^wañtqst̄m̄: s̄l̄uk^wm̄, lipwʕá, patáq, liplí, člčal̄, sq^wʕayáala?x^w, k^wřk^wriča?, shayk^w u? piñs. miktú?ñt̄ p̄ypp̄yaq i? tqímtqm̄ na? t təx^wta^x^w. čq^wliw^sm̄ u? čt̄wm̄istm̄st̄m̄, kñ ñ?am^táqs Í xwi^t. čx^wstīm, čñpustm̄ kñ čsul̄st̄m̄ stīm lut i? twm̄stnuñ. yfat s̄l̄x̄ʕalt k^wu čñlqiws^m u? k^wu čñpísu?sm̄.</p> <p>T- ha? ta?li? sčk^wul̄ i? st̄m̄ʕalt.</p> <p>P- ki, k^wu č?am̄ñsqáxa?m̄ put plal̄ i? sq^wʕayáala?x^w Í sqipč. nix^w čkñxitst̄m̄ i? tuñt̄m̄ ta čk^wlil̄t̄m̄. u? ta čpəps̄ñat̄wílx, čnəkñikst̄m̄ i? sčt̄čut̄m̄, ixí? u? x^wus ñx̄ap u? cmisq^wu?úč u? lut nix^w ksn̄ksil̄sts. u? nix^w t swpúla?x^w čñpísu?st̄m̄ u? čtəqstīm. k^wu x^wřčla?x^wm̄ u? k^wu kʕačikñm̄ mat kí ka?ñis k^wu ks^wřčla?x^wm̄s,</p>	<p>orchard sit on road</p> <p>spray branches</p> <p>irrigate</p> <p>broccoli; greens squash</p> <p>manage to sell; pull weeds</p>
--	---

<p>naqs t̥ə p̥uɫ̥m̥ iʔ sp̥iɫ̥m̥t̥n̥ uʔ nix̥ ʃ̥w̥iʃ̥laʔx̥m̥ í ksíyaʔt̥n̥. Í aʔ čiw̥t̥ k̥w̥ t̥ʃ̥w̥iʃ̥laʔx̥m̥ í k̥t̥əʃ̥t̥əʃ̥w̥tḁn̥. čas̥n̥t̥im̥ iʔ sw̥p̥uɫaʔx̥m̥ uʔ t̥q̥n̥t̥im̥ í n̥t̥w̥st̥sq̥áʃ̥aʔt̥n̥. ixíʔ aʔ čit̥sts iʔ st̥m̥ʃ̥alt̥ t̥ə ʔist̥k̥m̥.</p> <p>T- haʔ tiʔ ixíʔ ?</p> <p>P- lut. ɣʃat s̥t̥əkw̥ək̥w̥ʃast k̥w̥u č̥n̥ɫ̥aʔɫ̥aʔílt̥m̥ t̥ ʔaʔúsaʔ, k̥w̥u č̥ʔam̥n̥sq̥áʃ̥aʔm̥, saʔst̥m̥sq̥áʃ̥aʔm̥ iʔ sk̥ək̥ʃ̥ákaʔ. ixíʔ, k̥aʔít̥ət̥ sk̥aʔáɣ̥m̥s̥, p̥ýp̥ýaq iʔ sk̥w̥ḁn̥t̥q̥. ʔúluʔs̥n̥t̥m̥, k̥w̥u n̥ʔḁm̥t̥áqs č̥t̥w̥m̥istr̥m̥st̥m̥. x̥w̥ʔit̥ nix̥ č̥k̥w̥um̥st̥m̥ iʔ sk̥w̥ḁn̥t̥q̥ əč̥sul̥st̥m̥ iʔ k̥w̥iɫ̥t̥.</p> <p>T- nix̥kná ! x̥w̥ʔit̥ t̥ s̥č̥k̥w̥ul̥, t̥ə p̥uɫ̥m̥ iʔ s̥čaʔáq̥w̥ haʔ k̥w̥ č̥mit̥m̥ʔ</p> <p>P- lut. k̥aʔáɣ̥m̥, k̥w̥u ɔ̥w̥liw̥m̥ t̥ ap̥ɫ̥. č̥ki̥n̥ iʔ k̥st̥w̥m̥istaʔx̥ uʔ nix̥ st̥im̥ it̥líʔ č̥k̥w̥ul̥st̥m̥. k̥w̥u k̥w̥ul̥m̥ t̥ st̥ix̥it̥k̥s̥ iʔ ap̥ɫ̥ uʔ t̥ s̥n̥p̥q̥w̥it̥k̥w̥. t̥ə w̥ýst̥im̥ iʔ ap̥ɫ̥, k̥w̥u ɫ̥əx̥w̥sq̥áʃ̥aʔm̥ t̥ sk̥ək̥ʃ̥ákaʔ naʔʔ st̥m̥ʃ̥alt̥. əč̥sul̥st̥m̥ iʔ s̥t̥m̥ít̥ʃ̥át̥caʔ uʔ nix̥ iʔ sk̥ək̥ʃ̥ákaʔ. uʔ nix̥ lútiʔ ks̥ʔist̥k̥m̥s̥ x̥w̥k̥w̥n̥t̥im̥ iʔ s̥n̥k̥w̥ḁn̥t̥q̥t̥n̥ uʔ ʃ̥áʃ̥laʔx̥w̥n̥t̥m̥ iʔ pač̥k̥t̥ uʔ p̥əʃ̥w̥m̥st̥im̥ iʔ st̥m̥ʃ̥alt̥ m̥nik̥ í s̥n̥k̥w̥ḁn̥t̥q̥t̥n̥. iʔ lútiʔ k̥sm̥q̥w̥aq̥w̥s̥ iʔ s̥n̥t̥w̥st̥sq̥áʃ̥aʔt̥n̥, iʔ n̥k̥w̥um̥íšč̥úťn̥, č̥k̥w̥í̥k̥w̥ul̥st̥m̥. uʔ nix̥ k̥w̥u č̥ks̥l̥əp̥li̥p̥m̥ t̥x̥w̥ayq̥n̥t̥m̥ í n̥li̥p̥t̥n̥.</p> <p>T- ixíʔ uʔ w̥ayʔ ?</p> <p>P- t̥x̥w̥ ʃ̥at̥ č̥q̥m̥ap t̥ə č̥ʔist̥k̥m̥. tiʔ k̥max k̥w̥u č̥ʔam̥n̥sq̥áʃ̥aʔm̥ uʔ k̥w̥u saʔst̥m̥sq̥áʃ̥aʔm̥. uʔ sič̥ it̥líʔ ʔist̥k̥m̥ k̥w̥u č̥k̥ni̥k̥k̥st̥m̥ t̥ ap̥ɫ̥ uʔ iʔ t̥əʃ̥w̥t̥əʃ̥w̥.</p> <p>T- nač̥w̥m̥ taʔlíʔ x̥w̥ʔit̥ s̥č̥k̥w̥ul̥ í as̥n̥il̥íʔt̥n̥.</p> <p>P- ki, x̥w̥ʔit̥ t̥ s̥č̥k̥w̥ul̥. nač̥m̥t̥ ʃ̥ast̥ t̥ s̥č̥k̥w̥ul̥ uʔ lut̥ k̥n̥ t̥ə k̥í̥ɫ̥m̥ix̥w̥m̥ k̥w̥uʔ ks̥əč̥č̥ú̥n̥maʔsts̥ uʔ ks̥í̥lax̥w̥.</p> <p>T- ixíʔ ʃ̥ast, nač̥m̥t̥ anw̥í k̥w̥ ik̥t̥ɫ̥m̥ix̥w̥m̥ uʔ taʔlíʔ k̥w̥ č̥k̥w̥ul̥m̥ ! lut̥ t̥ə č̥mist̥ín̥ t̥ iks̥k̥w̥ul̥m̥ č̥x̥it̥ it̥íʔ.</p> <p>P- k̥w̥aʔ k̥t̥paʔʃ̥n̥t̥ix̥w̥ mi̥ t̥t̥q̥w̥l̥q̥w̥ilt̥m̥n̥t̥m̥</p> <p>T- hahúy, nínwiʔs̥ k̥t̥paʔʃ̥n̥t̥ín̥.</p>	<p>stack/put up</p> <p>gather</p> <p>look for eggs</p> <p>water animals</p> <p>sauce; butcher</p> <p>beef</p> <p>woodshed</p> <p>calm</p> <p>prune</p>
--	--

s̥n̥s̥úx̥w̥naʔ sw̥t̥til̥n̥

1. st̥im̥ iʔ st̥m̥íšč̥uts̥ Pilaʔs̥ísʔ ?
2. k̥í st̥im̥ č̥k̥w̥ḁn̥t̥q̥m̥ t̥ sw̥p̥uɫaʔx̥m̥ Pilaʔs̥ísʔ ?
3. st̥im̥ aʔ č̥č̥l̥č̥al̥ í Pilaʔs̥ísʔ iʔ s̥n̥č̥l̥úlaʔx̥w̥s̥ ?
4. k̥aʔk̥ín̥ kaʔ č̥t̥w̥m̥ist̥ t̥ sp̥ýq̥at̥q̥ uʔ t̥ sk̥w̥ḁn̥t̥q̥ Pilaʔs̥ísʔ ?
5. swit̥ aʔ č̥q̥w̥l̥q̥w̥il̥st̥m̥ t̥ Pilaʔs̥ísʔ ?
6. st̥im̥ aʔ č̥k̥t̥paʔx̥ʔst̥ís̥ Tarásʔ ?
7. əx̥ʔk̥istr̥m̥ iʔ sk̥ək̥ʃ̥ákaʔ m̥nik̥s̥ t̥ Pilaʔs̥ísʔ ?
8. t̥ə q̥ip̥č̥m̥, əx̥ʔk̥istr̥m̥ iʔ sp̥ýq̥at̥q̥ s̥č̥l̥č̥al̥ t̥ Pilaʔs̥ísʔ ?
9. t̥ə sp̥iɫ̥m̥t̥n̥, st̥im̥ aʔ č̥k̥ists̥ Pilaʔs̥ísʔ ?
10. st̥im̥ aʔ č̥k̥w̥ḁn̥t̥q̥sts̥ Pilaʔs̥ísʔ í s̥n̥k̥w̥ḁn̥t̥q̥t̥n̥s̥ ?
11. p̥n̥ki̥n̥ p̥ýp̥ýaq iʔ t̥q̥im̥t̥q̥m̥s̥ ?
12. əx̥ʔk̥istr̥m̥ t̥ Pilaʔs̥ísʔ iʔ lut̥ iʔ t̥w̥m̥st̥nu̥n̥t̥m̥ t̥q̥im̥t̥q̥m̥ naʔʔ t̥əʃ̥w̥t̥əʃ̥w̥ ?
13. st̥im̥ aʔ č̥k̥ists̥ Pilaʔs̥ísʔ ɣʃat̥ s̥ɫ̥ɫ̥ʃ̥alt̥ ?
14. əx̥ʔk̥istr̥m̥ iʔ s̥č̥l̥č̥u̥t̥m̥ t̥ə č̥p̥əps̥ɫ̥aʔt̥w̥í̥ɫ̥ ?
15. s̥əx̥ki̥n̥ uʔ č̥n̥ək̥n̥ik̥st̥m̥ iʔ s̥č̥l̥č̥u̥t̥m̥ ?
16. st̥im̥ aʔ č̥n̥p̥ísuʔst̥m̥ uʔ č̥t̥əq̥st̥im̥ ?
17. k̥w̥inx̥ iʔ ks̥ʃ̥w̥iʃ̥laʔx̥w̥m̥s̥ í n̥əqs̥pi̥n̥tk̥ Pilaʔs̥ísʔ ?
18. p̥n̥ki̥n̥ kaʔ č̥ʃ̥w̥iʃ̥laʔx̥w̥m̥ Pilaʔs̥ísʔ ?
19. p̥n̥ki̥n̥ aʔ č̥iw̥t̥ iʔ ks̥ʃ̥w̥iʃ̥laʔx̥w̥m̥s̥ Pilaʔs̥ísʔ ?

20. ka?kín ka? čtəqstím i? swpúla?x^ws t Pila?sis ?
21. pńkiń a? čistm i? swpúla?x^w t stmałt ?
22. stím a? čłā?łā?stis Pila?sis y?at stək^wək^wast ?
23. pńkiń čpýpýaq i? sk^wańtq ?
24. stím a? čq^wliwstrń tē ka?áym ?
25. stím a? čk^wulstrń t apls t Pila?sis ?
26. stím a? čkists Pila?sis tē wýstím i? apls ?
27. əx?kistrń i? stmlt?áfca ?
28. tē ka?áym, əx?kistrń i? pačkt ?
29. tē ka?áym, əx?kistrń i? stm?alıt mnik ?
30. i? lúti? ksmq^waq^ws, stím a? čkists Pila?sis ?
31. ka?kín ka? čt^wayqstrń i? slips t Pila?sis ?
32. tē ?istkrń, əx?kistrń i? stmałt na? skək?áka ?
33. tē ?istkrń, əx?kistrń i? aplsálq^w t Pila?sis ?
34. swit i? ksýlmix^wmńs Tarás ?
35. səx?kinx uł Tarás lut ča?k^w x̄minks kskmútmi?s Pila?sis ?

ańčáwt swtitiń

1. ha? k^w ktrńx^wúla?x ? ha? k^w ksíx^wa? sńk^wańtqtń ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
2. ha? k^w kśńčlúla?x^w ? ha? ańx^wmíńk k^w kśńčlúla?x^w ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
3. ha? swit í asnəqsíl^w čń?amıtáqs í xwił uł čt^wwmist ? swit ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
4. ha? swit ktpa?xńtís kskmutmıtəms anwí na? asnəqsíl^w, ksknxtífna?x í sčk^wulńp ? maýxít.
5. swit i? čultrńs i? sčwik^wčńs t spi?scít ? stím i? sčulfts ? maýxít.
6. t sqipč, ha? łqńtip i? hńk^wańtqtnńp anwí na? asnəqsíl^w ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
7. k^w tē čkčawíwkst, ha? k^w čkčxikst ? maýxít.
8. tē čča?áq^wm, ha? k^w čńpísu?sm ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
9. stím ańx^wwxwus t sk^wańtq tı słuk^wm, lipw?á, patáq, liplí, člčal, sq^w?ayála?x^w, k^w?k^wríca?, shayk^w na? pińs ? səx?kinx ?
10. stím asčt^wmstnún t hńk^wspińtk ? maýxít.
11. tē čča?áq^wm, ha? p čńlqiwsm na? asnəqsíl^w ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
12. ha? pńkiń kńxitińtx^w i? tumtrń tē čk^wilítrń ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
13. stím i? sčtaqmńp na? asnəqsíl^w t sča?áq^w ? maýxít.
14. t sča?aq^w, ha? časńtix^w i? swpúla?x^w uł tqńtix^w í hńwstsqáxa?tn ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
15. ka?kín ki? k^w čńłā?łā?iltrń ? i? í hńkək?áka?tn ? i? kíl sńt^wwmistń ? maýxít.
16. y?at sxlǎ?alt, ha? k^w č?amńsqáxa?m, k^w čsa?strńsqáxa?m ańhtk^wíls ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
17. stím a? čk^wumstx^w ?axlásqt ? maýxít.
18. ha? ni?áyp k^w čmiń tē sktə?a? ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
19. ha? čxstmistx^w i? ?apłśńpóq^witk^w ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
20. t nəqspińtk, ha? k^w łəx^wsqáxa?m t skək?áka? krń t k^wiłt t tmix^w ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
21. ha? čistx^w i? stmlt?áfca ? stím ańmisxást t sčnaník t stmlt?áfca ? maýxít.
22. t ska?áym, ha? k^w čáxla?x^wm ? ha? čáxla?x^wńtx^w i? pačkt ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
23. na? asnəqsíl^w, ha? p čksləplipń, t^wayqńtp í hńliptńp ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
24. ha? ni?áyp čqmap i? kíl ańčitx^w ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ? maýxít.
25. tē ?istkrń, ha? k^w čkńikəkstrń t ?apłsálq^w krń t tēx^wtəx^witp ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
26. ha? ta?lí? x^w?it sčk^wul í asńilí?tn ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
27. ha? k^w ktlmix^wm kšəččúnma?strńs uł ksklax^w ? maýxít.
28. stím i? ktpa?xńtix^w t sńk^wək^w?ač ? maýxít.
29. ha? ta?lí? k^w čk^wulń y?at sxlǎ?alt ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
30. stím i? tq^wlq^wiltmńtx^w t spi?scít ? maýxít.

sklʔiysrḥ t ʔilm sʔaʔúms

A. čnqmiḥ aksčkwúl: wýstikw aʔ čnqmiḥ.

kččikstrḥ / kččikstrḥt / kččikstrḥ- to spray branches / hands

	inčá	anwí	čniłts	mniłmtət	mniłmłmp	mniłmtsəlɁ
intransitive past/pres.	kḥ kččikstrḥ	kʷ kččikstrḥ	kččikstrḥ	kʷu kččikstrḥ	p kččikstrḥ	kččikstrməlɁ
intransitive cust. / act.	kḥ čkččikstrḥ	kʷ čkččikstrḥ	čkččikstrḥ	kʷu čkččikstrḥ	p čkččikstrḥ	čkččikstrməlɁ
intransitive progress.	kḥ skččikstrɁ	kʷ skččikstrɁ	skččikstrɁ	kʷu skččikstrɁ	p skččikstrɁ	skččikstrɁəlɁ
intransitive imperfect	kḥ sáčččikstrɁ	kʷ sáčččikstrɁ	sáčččikstrɁ	kʷu sáčččikstrɁ	p sáčččikstrɁ	sáččččikstrɁ- əlɁ
intransitive fut./incept	kḥ kskččikstaʔx	kʷ skččikstaʔx	kskččikstaʔx	kʷu kskččikstaʔx	p skččikstaʔx	kskččikstaʔx- əlɁ
intransitive imp. fut.	kḥ ksáčččikstaʔx	kʷ sáčččikstaʔx	ksáčččikstaʔx	kʷu ksáčččikstaʔx	p sáčččikstaʔx	ksáččččikstaʔx- əlɁ
intrans. aff. commands	---	kččikstrɁ	---	kʷu skččikstrɁ	kččikstrwi	---
intrans. neg. com.	---	lut akskččikst	---	lut kskččikstrḥtət	lut kskččikstrḥp	---
transitive past/pres.	kččikstrḥ	kččikstrḥtʷ	kččikstrs	kččikstrḥtḥ	kččikstrḥtp	kččikstrsəlɁ
transitive actual / hab	čkččikstrḥtḥ	čkččikstrsʷ	čkččikstrsts	čkččikstrḥtḥ	čkččikstrstp	čkččikstrstsəlɁ
trans. progressive	iskččikstrḥ	askččikstrḥ	skččikstrs	skččikstrḥtḥ	skččikstrḥtp	skččikstrsəlɁ
trans. imperfect	isáčččikstrḥ	asáčččikstrḥ	sáčččikstrs	sáčččikstrḥtḥ	sáčččikstrḥtp	sáččččikstrsəlɁ
transitive future	ikskččikstrḥ	akskččikstrḥ	kskččikstrs	kskččikstrḥtḥ	kskččikstrḥtp	kskččikstrsəlɁ
transitive imp. future	iksáčččikstrḥ	aksáčččikstrḥ	ksáčččikstrs	ksáčččikstrḥtḥ	ksáčččikstrḥtp	ksáččččikstrsəlɁ
transitive aff.. com.	---	kččikstrḥt	---	skččikstrḥtḥ	kččikstrḥtp/ kččikstrḥti	---
transitive neg. comm.	---	lut akskččikstrḥ	---	lut kskččikstrḥtḥ	lut kskččikstrḥtp	---
past-pres durative	iskččikstrḥ	askččikstrḥ	skččikstrḥs	skččikstrḥtət	skččikstrḥp	skččikstrḥsəlɁ
imperf. dur.	isáčččikstrḥ	asáčččikstrḥ	sáčččikstrḥs	sáčččikstrḥtət	sáčččikstrḥp	sáččččikstrḥsəlɁ
future durative	ikskččikstrḥ	akskččikstrḥ	kskččikstrḥs	kskččikstrḥtət	kskččikstrḥp	kskččikstrḥsəlɁ
fut. imp. durative	iksáčččikstrḥ	aksáčččikstrḥ	ksáčččikstrḥs	ksáčččikstrḥtət	ksáčččikstrḥp	ksáččččikstrḥs- əlɁ
past perfect	isčččikstr	asčččikstr	sčččikstrs	sčččikstrtət	sčččikstrḥp	sčččikstrsəlɁ
future perfect	iksčččikstr	aksčččikstr	ksčččikstrs	ksčččikstrtət	ksčččikstrḥp	ksččččikstrsəlɁ

Č. **swítitíh** aksčkwú: ktətmčinx t milkwčn nsəlxčín. nmýčimnít **asčqáy** kí nwyápixčn.

1. swit i? kskčxíksta?x t ?áplásáiq? (Staqwáíqs na?ł nčapsíwsts)

nwyápixčn:

2. ha? łm p kčxíkstrm t sǫpxwít? (kiw)

nwyápixčn:

3. ha? kw səčkčxíkstx t si?fəmlx? (lut)

nwyápixčn:

4. ha? ničáyp čkčxíkstrmstsəlx i? čkwəkwít? (kiwa)

nwyápixčn:

5. uč ča?kw kw ikskčxíkstrm? (lut)

nwyápixčn:

6. ha? fčála?fəmlx asčkčxíkst? (ki)

nwyápixčn:

Č. **Customary/ actual 36 čnqmih** aksčkwú: Complete the box with correct verb/object forms

čkčxíkstst- to spray arms/hands/branches

	ińčá	anwí	čniłts	mniłmtət	mniłmǫmp	mniłmtsəlx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniłmtət	xxx			xxx		
mniłmǫmp		xxx			xxx	
čniłtsəlx mniłmtsəlx						

ε. **swítitíh** aksčkwú: ktətmčinx t milkwčn nsəlxčín. nmýčimnít i? swítitíh na?ł asčqáy kí nwyápixčn.

1. səx?kinx ul lut ińčá kwu? řa čkčxíkststx? (týtymuř)

nwyápixčn:

2. swit i? kwu? čkčxíkststrm ińčá na?p N?iysíta?tk? (twtwit)

nwyápixčn:

3. ha? čkčĭkŭstŭrŭns i? sŭx^włŭwŭrŭn ? (kiw)

nŭwŭyŭpŭixčŭn:

4. ha? k^wu? čkčĭkŭstŭtp iŭčŭ na?ł Sipŭca? ? (kiwa)

nŭwŭyŭpŭixčŭn:

5. ha? čmistŭx^w sŭx?kinx uł čkčĭkŭstŭtrŭt ? (xslčawt)

nŭwŭyŭpŭixčŭn:

6. ha? čkčĭkŭstŭtmŭn ? (lut)

nŭwŭyŭpŭixčŭn:

H. Past/present -ŭt 36 čŭŭmiŭn aksčŭk^wŭł: Complete the box with correct verb/object forms

kčĭkŭstŭt - to spray somebodies hands/arms/branches

	iŭčŭ	anwŭ	čniŭts	mniŭtŭt	mniŭtŭmp	mniŭtŭsŭłx
iŭčŭ	xxx			xxx		
anwŭ		xxx			xxx	
čniŭts						
mniŭtŭt	xxx			xxx		
mniŭtŭmp		xxx			xxx	
čniŭtsŭłx mniŭtŭsŭłx						

I. swłtiŭn aksčŭk^wŭł: ktŭrŭnčŭnx t miłk^wčŭn ŭsŭłxčŭn. ŭmŭyčŭnmŭt i? swłtiŭn na?ł asčŭgŭy kł nŭwŭyŭpŭixčŭn.

1. sŭx?kinx uł k^wu? kčĭkŭstŭt^w iŭklŭkŭłx ? (ta?ta?ŭp)

nŭwŭyŭpŭixčŭn:

2. ha? čmistŭp sŭx?kinx uł kčĭkŭstŭtrŭt i? sčłcalŭmp ? (lut)

nŭwŭyŭpŭixčŭn:

3. sŭx?kinx uł Papŭla?qrŭ lut k^wu? łŭ kčĭkŭstŭtrŭt i? ?apŭsŭłq^wtŭt ? (čsptŭtk^w)

nŭwŭyŭpŭixčŭn:

4. ha? k^wu? kčĭkŭstŭtp i? klŭkŭmikŭstŭns i? łŭx^włŭx^wmiłptŭt ? (kiw)

nŭwŭyŭpŭixčŭn:

5. swit i? kčĭkŭstŭrŭns i? đ^wx^wqiŭkŭstŭnrŭp ? (Matlŭ)

nŭwŭyŭpŭixčŭn:

6. ha? kčĭkŭstŭtsŭn asčŭawŭfawŭkŭst ? (lut)

nŭwŭyŭpŭixčŭn:

čk^wulmstn i? s?a?úms

1. snčlúla?x^w - orchard
sn?asimíw: snčlúla?x ^w
s?a?úms:
1. čk ^w anlqrm t swpúla?x ^w kl stmfalts ut nix ^w ksnčlúla?x^w t apls ut t tæx ^w tax ^w kscícal. (She grows hay for the cows, and she also has apple and cherry trees.)
2. x ^w u?úsm i? snčlúla?x^ws , čmčmaqs, tk ^w rk ^w ri?s, pluńs, tæx ^w tax ^w . (He has a variety of trees planted, pears, apricots, prunes, cherries.)
3. i? krips nix ^w snčlúla?x^w . (Grapes to are silvicultured.)
2. n?amtaqs- sit on road/trail
sn?asimíw: n?am?amtaqs / nk ^w lwtaqs
sk^wlstiń: n?amtaqsx (affirmative singular); lut aksn?amtaqs (neg. singular); nk ^w lwtaqswi (affirmative plural); lut ksnk ^w lwtaqsm (neg. plural)
skl?iysts
1. kn n?amtaqs, k ^w n?amtaqs, n?amtaqs, k ^w u nk ^w lwtaqs, p nk ^w lwtaqs, nk ^w lwtaqsæl
2. kn čn?amtaqs, k ^w čn?amtaqs, čn?amtaqs, k ^w u čnk ^w lwtaqs, p čnk ^w lwtaqs, čnk ^w lwtaqsæl
3. kn sn?amtaqsx, k ^w sn?amtaqsx, sn?amtaqsx, k ^w u snk ^w lwtaqsx, p snk ^w lwtaqsx, snk ^w lwtaqsxæl
4. kn sačn?amtaqsx, k ^w sačn?amtaqsx, sačn?amtaqsx, k ^w u sačnk ^w lwtaqsx, p sačnk ^w lwtaqsx, sačnk ^w lwtaqsxæl
5. kn ksn?amtaqsa?x, k ^w sn?amtaqsa?x, ksn?amtaqsa?x, k ^w u ksnk ^w lwtaqsa?x, p snk ^w lwtaqsa?x, ksnk ^w lwtaqsa?xæl
6. kn ksəčn?amtaqsa?x, k ^w sačn?amtaqsa?x, ksəčn?amtaqsa?x, k ^w u ksəčnk ^w lwtaqsa?x, p sačnk ^w lwtaqsa?x, ksəčnk ^w lwtaqsa?xæl
7. n?amtaqsn, n?amtaqsntx ^w , n?amtaqsəs, n?amtaqsntm, n?amtaqsntp, n?amtaqsəsæl
8. čn?amtaqstn, čn?amtaqstx ^w , čn?amtaqsts, čn?amtaqstm, čn?amtaqstp, čn?amtaqstsæl
9. isn?amtaqsm, asn?amtaqsm, sn?amtaqsəs, sn?amtaqsntm, sn?amtaqsntp, sn?amtaqsəsæl
10. isəčn?amtaqsm, asəčn?amtaqsm, sačn?amtaqsəs, sačn?amtaqsntm, sačn?amtaqsntp, sačn?amtaqsəsæl
11. iksn?amtaqsm, aksn?amtaqsm, ksn?amtaqsi?s, ksn?amtaqsntm, ksn?amtaqsntp, ksn?amtaqsi?sæl
12. iksəčn?amtaqsm, aksəčn?amtaqsm, ksəčn?amtaqsi?s, ksəčn?amtaqsntm, ksəčn?amtaqsntp, ksəčn?amtaqsi?sæl
13. isn?amtaqs, asn?amtaqs, n?amtaqsts, snk ^w lwtaqstət, snk ^w lwtaqsm, snk ^w lwtaqstsæl
14. isəčn?amtaqs, asəčn?amtaqs, sačn?amtaqsts, sačnk ^w lwtaqstət, sačnk ^w lwtaqsm, sačnk ^w lwtaqstsæl
15. iksn?amtaqs, akn?amtaqs, ksn?amtaqsts, snk ^w lwtaqstət, ksnk ^w lwtaqsm, ksnk ^w lwtaqstsæl
16. iksəčn?amtaqs, aksəčn?amtaqs, ksəčn?amtaqsts, sačnk ^w lwtaqstət, ksəčnk ^w lwtaqsm, ksəčnk ^w lwtaqstsæl
17. isčn?amtaqs, asčn?amtaqs, sčn?amtaqsts, sčnk ^w lwtaqstət, sčnk ^w lwtaqsm, sčnk ^w lwtaqstsæl
18. iksčn?amtaqs, aksčn?amtaqs, ksčn?amtaqsts, ksčnk ^w lwtaqstət, ksčnk ^w lwtaqsm, ksčnk ^w lwtaqstsæl
s?a?úms:
1. Í sča?áq ^w ut Í ska?áy Pila?sis čtwmist t spýqatq ut nix ^w t sk ^w anlq, n?amtaqs Í xwił ut tumist. (During the summer and fall, she sells fruit and vegetables the side of the road.)
2. Í tæpúla?x ^w tn ilí? klń?amtaqs . (At the border crossings they have a customs officer there.)
3. i? q ^w əq ^w ttíca? nk^wlwklwtaqs Í xwił. (The hobos are sitting on the road.)
3. kčxikstń- spray branches
sn?asimíw: kčəčxikstń
sk^wlstiń: kčxikstx / kčxikstń (affirmative singular); lut akskčxikst / lut akskčxikstm (neg. singular); kčəčxikstwi / kčxikstńti (affirmative plural); lut kskčxikstm / lut kskčxikstntp (neg. plural)
skl?iysts
1. kn kčxikst, k ^w kčxikst, kčxikst, k ^w u kčəčxikst, p kčəčxikst, kčəčxikstæl

2. kń kčĕxikstrń, k ^w kčĕxikstrń, kčĕxikstrń, k ^w u kčĕxčĕxikstrń, p kčĕxčĕxikstrń, kčĕxčĕxikstrńx
3. kń čkčĕxikstrń, k ^w čkčĕxikstrń, čkčĕxikstrń, k ^w u čkčĕxčĕxikstrń, p čkčĕxčĕxikstrń, čkčĕxčĕxikstrńx
4. kń skčĕxikstrx, k ^w skčĕxikstrx, skčĕxikstrx, k ^w u skčĕxčĕxikstrx, p skčĕxčĕxikstrx, skčĕxčĕxikstrx
5. kń sčĕkčĕxikstrx, k ^w sčĕkčĕxikstrx, sčĕkčĕxikstrx, k ^w u sčĕkčĕxčĕxikstrx, p sčĕkčĕxčĕxikstrx, sčĕkčĕxčĕxikstrx
6. kń kskčĕxikstrax, k ^w skčĕxikstrax, kskčĕxikstrax, k ^w u kskčĕxčĕxikstrax, p kskčĕxčĕxikstrax, kskčĕxčĕxikstrax
7. kń ksčĕkčĕxikstrax, k ^w sčĕkčĕxikstrax, ksčĕkčĕxikstrax, k ^w u ksčĕkčĕxčĕxikstrax, p ksčĕkčĕxčĕxikstrax, ksčĕkčĕxčĕxikstrax
8. kčĕxikstrń, kčĕxikstrńx, kčĕxikstrs, kčĕxikstrńtń, kčĕxikstrńtp, kčĕxikstrs
9. čkčĕxikstrń, čkčĕxikstrńx, čkčĕxikstrs, čkčĕxikstrńtń, čkčĕxikstrńtp, čkčĕxikstrs
10. iskčĕxikstrń, askčĕxikstrń, skčĕxikstrs, skčĕxikstrńtń, skčĕxikstrńtp, skčĕxikstrs
11. isčĕkčĕxikstrń, asčĕkčĕxikstrń, sčĕkčĕxikstrs, sčĕkčĕxikstrńtń, sčĕkčĕxikstrńtp, sčĕkčĕxikstrs
12. ikskčĕxikstrń, akskčĕxikstrń, kskčĕxikstrs, kskčĕxikstrńtń, kskčĕxikstrńtp, kskčĕxikstrs
13. iksčĕkčĕxikstrń, aksčĕkčĕxikstrń, ksčĕkčĕxikstrs, ksčĕkčĕxikstrńtń, ksčĕkčĕxikstrńtp, ksčĕkčĕxikstrs
14. iskčĕxikstrń, askčĕxikstrń, skčĕxikstrs, skčĕxikstrńtń, skčĕxikstrńtp, skčĕxikstrs
15. isčĕkčĕxikstrń, asčĕkčĕxikstrń, sčĕkčĕxikstrs, sčĕkčĕxikstrńtń, sčĕkčĕxikstrńtp, sčĕkčĕxikstrs
16. ikskčĕxikstrń, akskčĕxikstrń, kskčĕxikstrs, kskčĕxikstrńtń, kskčĕxikstrńtp, kskčĕxikstrs
17. iksčĕkčĕxikstrń, aksčĕkčĕxikstrń, ksčĕkčĕxikstrs, ksčĕkčĕxikstrńtń, ksčĕkčĕxikstrńtp, ksčĕkčĕxikstrs
18. isčĕkčĕxikstr, asčĕkčĕxikstr, sčĕkčĕxikstrs, sčĕkčĕxikstrtń, sčĕkčĕxikstrtp, sčĕkčĕxikstrs
19. iksčĕkčĕxikstr, aksčĕkčĕxikstr, ksčĕkčĕxikstrs, ksčĕkčĕxikstrtń, ksčĕkčĕxikstrtp, ksčĕkčĕxikstrs
sʔaʔúms:
1. ut nix ^w qipčń, kčĕxikstrńtń iʔ spýqatq sčĕlčál. (Also in the spring, we spray the fruit trees.)
2. čkčĕxčĕxikstrń aʔ kšńčlúlaʔx ^w mi ʔax ^w t iʔ mšamláʔ. (She sprays her orchard so the worms will die.)
3. iʔ stmšalt čńčĕxikiʔsts áliʔ čtaʔx ^w imšamláʔ ʔ sńkmikiʔs. (They spray the cattle's backs because they get worms on their backs.)
4. ńpísuʔsm̄ - irrigate
sńʔaslmíw̄s:
sk^wístitń: ńpísuʔsx / ńpísuʔsńt (affirmative singular); lut aksńpísuʔsm̄ (neg. singular); ńpísuʔswi / ńpísuʔsńti (affirmative plural); lut kšńpísuʔsm̄p / lut kšńpísuʔsńtp (neg. plural)
skłʔiʔyst
1. kń ńpísuʔsm̄, k ^w ńpísuʔsm̄, ńpísuʔsm̄, k ^w u ńpísuʔsm̄, p ńpísuʔsm̄, ńpísuʔsm̄x
2. kń čńpísuʔsm̄, k ^w čńpísuʔsm̄, čńpísuʔsm̄, k ^w u čńpísuʔsm̄, p čńpísuʔsm̄, čńpísuʔsm̄x
3. kń sńpísuʔsx, k ^w sńpísuʔsx, sńpísuʔsx, k ^w u sńpísuʔsx, p sńpísuʔsx, sńpísuʔsx
4. kń sčĕńpísuʔsx, k ^w sčĕńpísuʔsx, sčĕńpísuʔsx, k ^w u sčĕńpísuʔsx, p sčĕńpísuʔsx, sčĕńpísuʔsx
5. kń kšńpísuʔsaʔx, k ^w sńpísuʔsaʔx, kšńpísuʔsaʔx, k ^w u kšńpísuʔsaʔx, p sńpísuʔsaʔx, kšńpísuʔsaʔx
6. kń ksčĕńpísuʔsaʔx, k ^w sčĕńpísuʔsaʔx, ksčĕńpísuʔsaʔx, k ^w u ksčĕńpísuʔsaʔx, p sčĕńpísuʔsaʔx, ksčĕńpísuʔsaʔx
7. ńpísuʔsń, ńpísuʔsńx, ńpísuʔsəs, ńpísuʔsńtń, ńpísuʔsńtp, ńpísuʔsəs
8. čńpísuʔsń, čńpísuʔsńx, čńpísuʔssts, čńpísuʔsńtń, čńpísuʔsńtp, čńpísuʔssts
9. isńpísuʔsm̄, asńpísuʔsm̄, sńpísuʔsəs, sńpísuʔsńtń, sńpísuʔsńtp, sńpísuʔsəs
10. isčĕńpísuʔsm̄, asčĕńpísuʔsm̄, sčĕńpísuʔsəs, sčĕńpísuʔsńtń, sčĕńpísuʔsńtp, sčĕńpísuʔsəs
11. iksńpísuʔsm̄, aksńpísuʔsm̄, kšńpísuʔsiʔs, kšńpísuʔsńtń, kšńpísuʔsńtp, kšńpísuʔsiʔs
12. iksčĕńpísuʔsm̄, aksčĕńpísuʔsm̄, ksčĕńpísuʔsiʔs, ksčĕńpísuʔsńtń, ksčĕńpísuʔsńtp, ksčĕńpísuʔsiʔs
13. isńpísuʔsm̄, asńpísuʔsm̄, sńpísuʔsm̄s, sńpísuʔsm̄tń, sńpísuʔsm̄tp, sńpísuʔsm̄s
14. isčĕńpísuʔsm̄, asčĕńpísuʔsm̄, sčĕńpísuʔsm̄s, sčĕńpísuʔsm̄tń, sčĕńpísuʔsm̄tp, sčĕńpísuʔsm̄s
15. iksńpísuʔsm̄, aksńpísuʔsm̄, kšńpísuʔsm̄s, kšńpísuʔsm̄tń, kšńpísuʔsm̄tp, kšńpísuʔsm̄s
16. iksčĕńpísuʔsm̄, ksčĕńpísuʔsm̄s, ksčĕńpísuʔsm̄tń, ksčĕńpísuʔsm̄tp, ksčĕńpísuʔsm̄s
17. isčĕńpísuʔs, asčĕńpísuʔs, sčĕńpísuʔsts, sčĕńpísuʔstń, sčĕńpísuʔsm̄p, sčĕńpísuʔsts
18. iksčĕńpísuʔs, aksčĕńpísuʔs, ksčĕńpísuʔsts, ksčĕńpísuʔstń, ksčĕńpísuʔsm̄p, ksčĕńpísuʔsts

sʔaʔúms:
1. kʷiʔaʔtʰ uʔ kʷu kʷaʰtʰqʰ uʔ kʷu ʰpʷisuʔsʰ t kʷsʰpúlaʔxʷtət. (In May we plant the garden and we start watering our hay.)
2. iʔ sćaʔákʷ í čitxʷ níčáyp čʰpʷisuʔs mi lut ksʰwʰwáws. (The house flowers have to be watered so they don't dry out.)
3. ǵsapíʔ ʔa čʰpʷisuʔsʰ, čʰpʷislaʔxʷstsəlx, ʔapnáʔ kʷíčʔaʰmʰ. (Long ago they flood irrigated. Now they have sprinklers.)
5. čícal- broccoli
snánaqsts: čal
sʔaʔúms:
1. xʷʔit aʔ čkʷaʰtʰqstʰm: sʰlukʷmʰ, lipwʔá, patáq, liplí, čícal, sqʷʔaʔyálaʔxʷ, sqálixʷqʰ, shaykʷ uʔ pins. (We plant lots of vegetables like carrots, peas, potatoes, corn, broccoli, spinach, squash, onions and beans.)
2. iʔ skʷaʰtʰq čxít t scícal iʔ sʔačəcs iʔ sʔums prákaliʔ. (The plant called broccoli look like trees.)
3. ʰast ʔ aksʰpusʰ iʔ čícal kʰm ʰiʔ ilíʔ čxíw uʔ ʔiʰtʰxʷ. (It's good to eat broccoli boiled or eat it raw.)
6. qʷʔaʔyálaʔxʷ- greens
snʔasímíw: qʷyqʷʔaʔyálaʔxʷ
sʔaʔúms:
1. xʷʔit aʔ čkʷaʰtʰqstʰm: sʰlukʷmʰ, lipwʔá, patáq, liplí, čícal, sqʷʔaʔyálaʔxʷ, sqálixʷqʰ, shaykʷ uʔ pins. (We plant lots of vegetables like carrots, peas, potatoes, corn, broccoli, greens, squash, onions and beans.)
2. qipčm uʔ čqʷʔaʔyálaʔxʷ. (In the spring, the grass gets green.)
3. čxstʰmists iʔ tmixʷ ʔa čqʷʔaʔyálaʔxʷ, čʔaʰlúlaʔxʷmʰ. (The animals like it when the grass gets green, they browse.)
7. kʷʔkʷʔričaʔ- squash / pumpkin
snʔasímíw: kʷʔkʷʔkʷʔričaʔ
sʔaʔúms:
1. xʷʔit aʔ čkʷaʰtʰqstʰm: sʰlukʷmʰ, lipwʔá, patáq, liplí, čícal, sqʷʔaʔyálaʔxʷ, kʷʔkʷʔričaʔ, shaykʷ uʔ piʰs. (We plant lots of vegetables like carrots, peas, potatoes, corn, broccoli, spinach, squash, onions and beans.)
2. ʰsʔiʰ iʔ kʷʔkʷʔričaʔ ʔa čʰpus, ʔa čqʷal. (Squash is good eating boiled or roasted.)
3. pʷisʰaʔt uʔ čəčámaʔt kʷʔkʷʔričaʔ čqʰmʷiʰ čtəptap í snʔkʷaʰtʰtʰ. (Big ones and little ones laying like lumps in the garden.)
8. tʷmʰstnuʰt- able to sell
snʔasímíw: tʷmʰstnuʰt
skʷʰstíʰ: tʷmʰstnuʰx / tʷmʰstnuʰt (affirmative singular); lut akstʷmʰstnúnm (neg. singular); tʷmʰstnúwi / ʰpʷisuʔsʰti (affirmative plural); lut ksʰpʷisuʔsʰp / lut ksʰpʷisuʔsʰtp (neg. plural)
skʷʰyʰsts
1. kʰ tʷmʰstnúnm, kʷ tʷmʰstnúnm, tʷmʰstnúnm, kʷu tʷmʰstnúnm, p tʷmʰstnúnm, tʷmʰstnúnməlx
2. kʰ čtʷmʰstnúnm, kʷ čtʷmʰstnúnm, čtʷmʰstnúnm, kʷu čtʷmʰstnúnm, p čtʷmʰstnúnm, čtʷmʰstnúnməlx
3. kʰ stʷmʰstnúnx, kʷ stʷmʰstnúnx, stʷmʰstnúnx, kʷu stʷmʰstnúnx, p stʷmʰstnúnx, stʷmʰstnúnxəlx
4. kʰ səčtʷmʰstnúnx, kʷ səčtʷmʰstnúnx, səčtʷmʰstnúnx, kʷu səčtʷmʰstnúnx, p səčtʷmʰstnúnx, səčtʷmʰstnúnxəlx
5. kʰ kstʷmʰstnúnaʔx, kʷ stʷmʰstnúnaʔx, kstʷmʰstnúnaʔx, kʷu kstʷmʰstnúnaʔx, p stʷmʰstnúnaʔx, kstʷmʰstnúnaʔxəlx
6. kʰ ksəčtʷmʰstnúnaʔx, kʷ ksəčtʷmʰstnúnaʔx, ksəčtʷmʰstnúnaʔx, kʷu ksəčtʷmʰstnúnaʔx, p ksəčtʷmʰstnúnaʔx, ksəčtʷmʰstnúnaʔxəlx
7. tʷmʰstnú, tʷmʰstnútxʷ, tʷmʰstnus, tʷmʰstnútm, tʷmʰstnútp, tʷmʰstnusəlx
8. čtʷmʰstnútm, čtʷmʰstnútxʷ, čtʷmʰstnústs, čtʷmʰstnútm, čtʷmʰstnústp, čtʷmʰstnústsəlx

9. istw̄mstnún̄m, astw̄mstnún̄m, stw̄mstnus, stw̄mstnuh̄tr̄, stw̄mstnuh̄tp, stw̄mstnusə̄lx
10. isə̄čtw̄mstnún̄m, asə̄čtw̄mstnún̄m, sə̄čtw̄mstnus, sə̄čtw̄mstnuh̄tr̄, sə̄čtw̄mstnuh̄tp, sə̄čtw̄mstnusə̄lx
11. ikstw̄mstnún̄m, akstw̄mstnún̄m, kstw̄mstnúiʔs, kstw̄mstnuh̄tr̄, kstw̄mstnuh̄tp, kstw̄mstnúiʔsə̄lx
12. iksə̄čtw̄mstnún̄m, aksə̄čtw̄mstnún̄m, ksə̄čtw̄mstnúiʔs, ksə̄čtw̄mstnuh̄tr̄, ksə̄čtw̄mstnuh̄tp, ksə̄čtw̄mstnúiʔsə̄lx
13. istw̄mstnún̄m, astw̄mstnún̄m, stw̄mstnun̄ms, stw̄mstnun̄mtət, stw̄mstnun̄mp, stw̄mstnun̄msə̄lx
14. isə̄čtw̄mstnún̄m, asə̄čtw̄mstnún̄m, sə̄čtw̄mstnun̄ms, sə̄čtw̄mstnun̄mtət, sə̄čtw̄mstnun̄mp, sə̄čtw̄mstnun̄msə̄lx
15. ikstw̄mstnún̄m, akstw̄mstnún̄m, kstw̄mstnun̄ms, kstw̄mstnun̄mtət, kstw̄mstnun̄mp, kstw̄mstnun̄msə̄lx
16. iksə̄čtw̄mstnún̄m, aksə̄čtw̄mstnún̄m, ksə̄čtw̄mstnun̄ms, ksə̄čtw̄mstnun̄mtət, ksə̄čtw̄mstnun̄mp, ksə̄čtw̄mstnun̄msə̄lx
17. isčtw̄mstnuh̄, asčtw̄mstnuh̄, sčtw̄mstnuhs, sčtw̄mstnuh̄tət, sčtw̄mstnun̄mp, sčtw̄mstnuhsə̄lx
18. iksčtw̄mstnuh̄, aksčtw̄mstnuh̄, ksčtw̄mstnuhs, ksčtw̄mstnuh̄tət, ksčtw̄mstnun̄mp, ksčtw̄mstnuhsə̄lx
sʔaʔúms:
1. čx̄w̄stir̄m, čh̄pustir̄m kr̄m čsul̄stir̄m stir̄m lut iʔ tw̄mstnuh̄ . (We dry, can or freeze any fruit that I'm not able to sell.)
2. x̄w̄uys̄k̄w̄ k̄l̄ sil̄x̄w̄aʔ taw̄h̄ il̄iʔ mi tw̄mstnuh̄tx̄w̄ ask̄w̄áh̄ŋq. (Take your vegetables to the city and you will manage to sell your vegetables.)
3. haʔ tw̄mstnuh̄tp iʔ sə̄ps̄iʔiʔr̄mp ? (Did you guys manage to sell your hides ?)
9. čh̄lqiws̄m - pull weeds
s̄h̄ʔas̄l̄m̄iws̄: čh̄ləqlqiws̄
sk̄w̄l̄stir̄m: h̄lqiws̄ / h̄lqiws̄h̄t (affirmative singular); lut aks̄h̄lqiws̄m (neg. singular); h̄ləqlqiws̄wi / h̄ləqlqiws̄h̄ti (affirmative plural); lut ksh̄ləqlqiws̄r̄mp / lut ksh̄ləqlqiws̄h̄tp (neg. plural)
sk̄f̄ʔiys̄ts
1. k̄h̄ h̄lqiws̄m, k̄w̄ h̄lqiws̄m, h̄lqiws̄m, k̄w̄u h̄lqiws̄m, p̄ h̄lqiws̄m, h̄lqiws̄ə̄lx
2. k̄h̄ čh̄lqiws̄m, k̄w̄ čh̄lqiws̄m, čh̄lqiws̄m, k̄w̄u h̄lqiws̄m, p̄ h̄lqiws̄m, h̄lqiws̄ə̄lx
3. k̄h̄ sh̄lqiws̄x, k̄w̄ sh̄lqiws̄x, sh̄lqiws̄x, k̄w̄u sh̄lqiws̄x, p̄ sh̄lqiws̄x, sh̄lqiws̄xə̄lx
4. k̄h̄ sə̄čh̄lqiws̄x, k̄w̄ sə̄čh̄lqiws̄x, sə̄čh̄lqiws̄x, k̄w̄u sə̄čh̄lqiws̄x, p̄ sə̄čh̄lqiws̄x, sə̄čh̄lqiws̄xə̄lx
5. k̄h̄ ksh̄lqiws̄aʔx, k̄w̄ sh̄lqiws̄aʔx, ksh̄lqiws̄aʔx, k̄w̄u ksh̄lqiws̄aʔx, p̄ sh̄lqiws̄aʔx, ksh̄lqiws̄aʔxə̄lx
6. k̄h̄ ksə̄čh̄lqiws̄aʔx, k̄w̄ sə̄čh̄lqiws̄aʔx, ksə̄čh̄lqiws̄aʔx, k̄w̄u ksə̄čh̄lqiws̄aʔx, p̄ sə̄čh̄lqiws̄aʔx, ksə̄čh̄lqiws̄aʔxə̄lx
7. h̄lqiws̄h̄, h̄lqiws̄h̄tx̄w̄, h̄lqiws̄əs, h̄lqiws̄h̄tr̄, h̄lqiws̄h̄tp, h̄lqiws̄əsə̄lx
8. čh̄lqiws̄st̄h̄, čh̄lqiws̄st̄x̄w̄, čh̄lqiws̄sts, čh̄lqiws̄st̄tr̄, čh̄lqiws̄st̄tp, čh̄lqiws̄st̄sə̄lx
9. ish̄lqiws̄m, ash̄lqiws̄m, sh̄lqiws̄əs, sh̄lqiws̄h̄tr̄, sh̄lqiws̄h̄tp, sh̄lqiws̄əsə̄lx
10. isə̄čh̄lqiws̄m, asə̄čh̄lqiws̄m, sə̄čh̄lqiws̄əs, sə̄čh̄lqiws̄h̄tr̄, sə̄čh̄lqiws̄h̄tp, sə̄čh̄lqiws̄əsə̄lx
11. iks̄h̄lqiws̄m, aks̄h̄lqiws̄m, ksh̄lqiws̄iʔs, ksh̄lqiws̄h̄tr̄, ksh̄lqiws̄h̄tp, ksh̄lqiws̄iʔsə̄lx
12. iksə̄čh̄lqiws̄m, aksə̄čh̄lqiws̄m, ksə̄čh̄lqiws̄iʔs, ksə̄čh̄lqiws̄h̄tr̄, ksə̄čh̄lqiws̄h̄tp, ksə̄čh̄lqiws̄iʔsə̄lx
13. ish̄lqiws̄m, ash̄lqiws̄m, sh̄lqiws̄ms, sh̄lqiws̄mtət, sh̄lqiws̄r̄mp, sh̄lqiws̄msə̄lx
14. isə̄čh̄lqiws̄m, asə̄čh̄lqiws̄m, sə̄čh̄lqiws̄ms, sə̄čh̄lqiws̄mtət, sə̄čh̄lqiws̄r̄mp, sə̄čh̄lqiws̄msə̄lx
15. iks̄h̄lqiws̄m, aks̄h̄lqiws̄m, ksh̄lqiws̄ms, ksh̄lqiws̄mtət, ksh̄lqiws̄r̄mp, ksh̄lqiws̄msə̄lx
16. iksə̄čh̄lqiws̄m, aksə̄čh̄lqiws̄m, ksə̄čh̄lqiws̄ms, ksə̄čh̄lqiws̄mtət, ksə̄čh̄lqiws̄r̄mp, ksə̄čh̄lqiws̄msə̄lx
17. isčh̄lqiws̄, asčh̄lqiws̄, sčh̄lqiws̄ts, sčh̄lqiws̄tət, sčh̄lqiws̄r̄mp, sčh̄lqiws̄tsə̄lx
18. iksčh̄lqiws̄, aksčh̄lqiws̄, ksčh̄lqiws̄ts, ksčh̄lqiws̄tət, ksčh̄lqiws̄r̄mp, ksčh̄lqiws̄tsə̄lx
sʔaʔúms:
1. ys̄ʔat s̄x̄l̄x̄ʔalt k̄w̄u čh̄lqiws̄m ut̄ k̄w̄u čh̄p̄isuʔsm. (Everyday we have to pull weeds and water the plants.)
2. ys̄ʔat iʔ s̄h̄k̄w̄áh̄ŋqt̄h̄ ksčh̄lqiws̄aʔx , lut̄ tiʔ nəq̄s̄alq̄w̄. (All the rows have to be weeded, not just one row.)
3. lut̄ nič̄ʔayp̄ k̄w̄ čh̄lqiws̄m ut̄ k̄l̄s̄ə̄x̄h̄nts̄ iʔ sh̄pl̄iws̄. (You have to weed all the time, and if you don't the weeds will pass you.)

10. t̥əqst̥im̥ / t̥əq̥nt̥im̥- to stack/put up
s̥h̥ʔas̥im̥i̥w̥s: t̥əq̥t̥əq̥nt̥im̥
sk̥w̥l̥st̥im̥: t̥qm̥ix / t̥q̥nt̥ik̥w̥ (affirmative singular); lut̥ ak̥st̥q̥ám̥ (neg. singular); t̥qm̥i̥wi / t̥q̥nt̥ik̥w̥i (affirmative plural); lut̥ k̥st̥q̥ám̥p / lut̥ k̥st̥q̥nt̥ip (neg. plural)
sk̥l̥ʔi̥y̥sts
<ol style="list-style-type: none"> 1. k̥n̥ t̥q̥ám̥, k̥w̥ t̥q̥ám̥, t̥q̥ám̥, k̥w̥u t̥q̥ám̥, p̥ t̥q̥ám̥, t̥q̥ám̥ə́l̥x 2. k̥n̥ č̥t̥q̥ám̥, k̥w̥ č̥t̥q̥ám̥, č̥t̥q̥ám̥, k̥w̥u č̥t̥q̥ám̥, p̥ č̥t̥q̥ám̥, č̥t̥q̥ám̥ə́l̥x 3. k̥n̥ st̥qm̥ix, k̥w̥ st̥qm̥ix, st̥qm̥ix, k̥w̥u st̥qm̥ix, p̥ st̥qm̥ix, st̥qm̥ixə́l̥x 4. k̥n̥ s̥əč̥t̥qm̥ix, k̥w̥ s̥əč̥t̥qm̥ix, s̥əč̥t̥qm̥ix, k̥w̥u s̥əč̥t̥qm̥ix, p̥ s̥əč̥t̥qm̥ix, s̥əč̥t̥qm̥ixə́l̥x 5. k̥n̥ k̥st̥qm̥ixḁʔx, k̥w̥ st̥qm̥ixḁʔx, k̥st̥qm̥ixḁʔx, k̥w̥u k̥st̥qm̥ixḁʔx, p̥ st̥qm̥ixḁʔx, k̥st̥qm̥ixḁʔxə́l̥x 6. k̥n̥ k̥s̥əč̥t̥qm̥ixḁʔx, k̥w̥ s̥əč̥t̥qm̥ixḁʔx, k̥s̥əč̥t̥qm̥ixḁʔx, k̥w̥u k̥s̥əč̥t̥qm̥ixḁʔx, k̥s̥əč̥t̥qm̥ixḁʔxə́l̥x 7. t̥q̥nt̥im̥, t̥q̥nt̥ix̥w̥, t̥q̥nt̥is, t̥q̥nt̥im̥, t̥q̥nt̥ip, t̥q̥nt̥isə́l̥x 8. č̥t̥q̥st̥im̥, č̥t̥q̥st̥ix̥w̥, č̥t̥q̥st̥is, č̥t̥q̥st̥im̥, č̥t̥q̥st̥ip, č̥t̥q̥st̥isə́l̥x 9. ist̥q̥ám̥, ast̥q̥ám̥, st̥q̥nt̥is, st̥q̥nt̥im̥, st̥q̥nt̥ip, st̥q̥nt̥isə́l̥x 10. is̥əč̥t̥q̥ám̥, as̥əč̥t̥q̥ám̥, s̥əč̥t̥q̥nt̥is, s̥əč̥t̥q̥nt̥im̥, s̥əč̥t̥q̥nt̥ip, s̥əč̥t̥q̥nt̥isə́l̥x 11. ik̥st̥q̥ám̥, ak̥st̥q̥ám̥, k̥st̥q̥nt̥is, k̥st̥q̥nt̥im̥, k̥st̥q̥nt̥ip, k̥st̥q̥nt̥isə́l̥x 12. iks̥əč̥t̥q̥ám̥, aks̥əč̥t̥q̥ám̥, ks̥əč̥t̥q̥nt̥is, ks̥əč̥t̥q̥nt̥im̥, ks̥əč̥t̥q̥nt̥ip, ks̥əč̥t̥q̥nt̥isə́l̥x 13. ist̥q̥ám̥, ast̥q̥ám̥, st̥q̥ám̥s, st̥q̥ám̥t̥ət, st̥q̥ám̥p, st̥q̥ám̥sə́l̥x 14. is̥əč̥t̥q̥ám̥, as̥əč̥t̥q̥ám̥, s̥əč̥t̥q̥ám̥s, s̥əč̥t̥q̥ám̥t̥ət, s̥əč̥t̥q̥ám̥p, s̥əč̥t̥q̥ám̥sə́l̥x 15. ik̥st̥q̥ám̥, ak̥st̥q̥ám̥, k̥st̥q̥ám̥s, k̥st̥q̥ám̥t̥ət, k̥st̥q̥ám̥p, k̥st̥q̥ám̥sə́l̥x 16. iks̥əč̥t̥q̥ám̥, aks̥əč̥t̥q̥ám̥, ks̥əč̥t̥q̥ám̥s, ks̥əč̥t̥q̥ám̥t̥ət, ks̥əč̥t̥q̥ám̥p, ks̥əč̥t̥q̥ám̥sə́l̥x 17. is̥č̥t̥áq, as̥č̥t̥áq, s̥č̥taq̥s, s̥č̥taq̥t̥ət, s̥č̥taq̥m̥p, s̥č̥taq̥ə́l̥x 18. iks̥č̥t̥áq aks̥č̥t̥áq, ks̥č̥taq̥s, ks̥č̥taq̥t̥ət, ks̥č̥taq̥m̥p, ks̥č̥taq̥ə́l̥x
s̥ʔḁʔú̥m̥s:
1. ul̥ n̥ix̥w̥ t̥ sw̥p̥ú̥lḁʔx̥w̥ č̥h̥p̥isu̥ʔst̥r̥m̥ ul̥ č̥t̥əq̥st̥im̥. (We also water and put up the hay.)
2. p̥h̥ki̥n̥ mi̥ k̥w̥ t̥q̥ám̥ t̥ sw̥p̥ú̥lḁʔx̥w̥ ? (When are you going to stack some hay?)
3. k̥w̥ tiw̥m̥ t̥ sw̥p̥ú̥lḁʔx̥w̥, lḁʔki̥n̥ mi̥ t̥q̥nt̥ix̥w̥ ? (You bought some hay, where're you going to stack it ?)
11. č̥as̥nt̥im̥ / č̥as̥ánt̥- to gather / to pick up
s̥h̥ʔas̥im̥i̥w̥s:
sk̥w̥l̥st̥im̥: č̥asm̥ix / č̥as̥nt̥ik̥w̥ (affirmative singular); lut̥ ak̥s̥č̥as̥ám̥ (neg. singular); č̥asm̥i̥wi / č̥as̥nt̥ik̥w̥i (affirmative plural); lut̥ k̥s̥č̥as̥ám̥p / lut̥ k̥s̥č̥as̥ánt̥ip (neg. plural)
sk̥l̥ʔi̥y̥sts
<ol style="list-style-type: none"> 1. k̥n̥ č̥as̥ám̥, k̥w̥ č̥as̥ám̥, č̥as̥ám̥, k̥w̥u č̥as̥ám̥, p̥ č̥as̥ám̥, č̥as̥ám̥ə́l̥x 2. k̥n̥ č̥č̥as̥ám̥, k̥w̥ č̥č̥as̥ám̥, č̥č̥as̥ám̥, k̥w̥u č̥č̥as̥ám̥, č̥č̥as̥ám̥ə́l̥x 3. k̥n̥ s̥č̥asm̥ix, k̥w̥ s̥č̥asm̥ix, s̥č̥asm̥ix, k̥w̥u s̥č̥asm̥ix, p̥ s̥č̥asm̥ix, s̥č̥asm̥ixə́l̥x 4. k̥n̥ s̥əč̥č̥asm̥ix, k̥w̥ s̥əč̥č̥asm̥ix, s̥əč̥č̥asm̥ix, k̥w̥u s̥əč̥č̥asm̥ix, p̥ s̥əč̥č̥asm̥ix, s̥əč̥č̥asm̥ixə́l̥x 5. k̥n̥ k̥s̥č̥asm̥ixḁʔx, k̥w̥ s̥č̥asm̥ixḁʔx, k̥s̥č̥asm̥ixḁʔx, k̥w̥u k̥s̥č̥asm̥ixḁʔx, p̥ s̥č̥asm̥ixḁʔx, k̥s̥č̥asm̥ixḁʔxə́l̥x 6. k̥n̥ k̥s̥əč̥č̥asm̥ixḁʔx, k̥w̥ s̥əč̥č̥asm̥ixḁʔx, k̥s̥əč̥č̥asm̥ixḁʔx, k̥w̥u k̥s̥əč̥č̥asm̥ixḁʔx, p̥ s̥əč̥č̥asm̥ixḁʔx, k̥s̥əč̥č̥asm̥ixḁʔxə́l̥x 7. č̥as̥nt̥im̥, č̥as̥nt̥ix̥w̥, č̥as̥nt̥is, č̥as̥nt̥im̥, č̥as̥nt̥ip, č̥as̥nt̥isə́l̥x 8. č̥č̥ast̥im̥, č̥č̥ast̥ix̥w̥, č̥č̥ast̥is, č̥č̥ast̥im̥, č̥č̥ast̥ip, č̥č̥ast̥isə́l̥x 9. is̥č̥as̥ám̥, as̥č̥as̥ám̥, s̥č̥as̥ánt̥is, s̥č̥as̥ánt̥im̥, s̥č̥as̥ánt̥ip, s̥č̥as̥ánt̥isə́l̥x 10. is̥əč̥č̥as̥ám̥, as̥əč̥č̥as̥ám̥, s̥əč̥č̥as̥ánt̥is, s̥əč̥č̥as̥ánt̥im̥, s̥əč̥č̥as̥ánt̥ip, s̥əč̥č̥as̥ánt̥isə́l̥x 11. iks̥č̥as̥ám̥, aks̥č̥as̥ám̥, k̥s̥č̥as̥ánt̥is, k̥s̥č̥as̥ánt̥im̥, k̥s̥č̥as̥ánt̥ip, k̥s̥č̥as̥ánt̥isə́l̥x 12. iks̥əč̥č̥as̥ám̥, aks̥əč̥č̥as̥ám̥, ks̥əč̥č̥as̥ánt̥is, ks̥əč̥č̥as̥ánt̥im̥, ks̥əč̥č̥as̥ánt̥ip, ks̥əč̥č̥as̥ánt̥isə́l̥x 13. is̥č̥as̥ám̥, as̥č̥as̥ám̥, s̥č̥as̥ám̥s, s̥č̥as̥ám̥t̥ət, s̥č̥as̥ám̥p, s̥č̥as̥ám̥sə́l̥x 14. is̥əč̥č̥as̥ám̥, as̥əč̥č̥as̥ám̥, s̥əč̥č̥as̥ám̥s, s̥əč̥č̥as̥ám̥t̥ət, s̥əč̥č̥as̥ám̥p, s̥əč̥č̥as̥ám̥sə́l̥x 15. iks̥č̥as̥ám̥, aks̥č̥as̥ám̥, k̥s̥č̥as̥ám̥s, k̥s̥č̥as̥ám̥t̥ət, k̥s̥č̥as̥ám̥p, k̥s̥č̥as̥ám̥sə́l̥x 16. iks̥əč̥č̥as̥ám̥, aks̥əč̥č̥as̥ám̥, ks̥əč̥č̥as̥ám̥s, ks̥əč̥č̥as̥ám̥t̥ət, ks̥əč̥č̥as̥ám̥p, ks̥əč̥č̥as̥ám̥sə́l̥x

17. isččás, asččás, sččasts, sččastət, sččasmp, sččastsəlx
18. iksččás, aksččás, ksččasts, ksččastət, ksččasmp, ksččastsəlx
sʔaʔúms:
1. časntim̄ iʔ swpúlaʔx ^w uf təqñtim̄ l̄ nt̄wstsqáxaʔtn̄. (We pick up and stack it in the barn.)
2.
3.
12. n̄laʔlaʔíltm̄- look for eggs
sñʔasimíws:
sk^wístiñ: n̄laʔlaʔíltx / n̄laʔlaʔíltñt̄ (affirmative singular); lut aksn̄laʔlaʔíltm̄ (neg. singular); n̄laʔlaʔíltwi / n̄laʔlaʔíltñti (affirmative plural); lut ksn̄laʔlaʔíltmp̄ / lut ksn̄laʔlaʔíltñtp̄ (neg. plural)
skíʔiýsts
1. kn̄ n̄laʔlaʔíltm̄, k ^w n̄laʔlaʔíltm̄, n̄laʔlaʔíltm̄, k ^w u n̄laʔlaʔíltm̄, p n̄laʔlaʔíltm̄, n̄laʔlaʔíltm̄əlx
2. kn̄ čn̄laʔlaʔíltm̄, k ^w čn̄laʔlaʔíltm̄, čn̄laʔlaʔíltm̄, k ^w u čn̄laʔlaʔíltm̄, p čn̄laʔlaʔíltm̄, čn̄laʔlaʔíltm̄əlx
3. kn̄ sn̄laʔlaʔíltx, k ^w sn̄laʔlaʔíltx, sn̄laʔlaʔíltx, k ^w u sn̄laʔlaʔíltx, p sn̄laʔlaʔíltx, sn̄laʔlaʔíltxəlx
4. kn̄ səčn̄laʔlaʔíltx, k ^w səčn̄laʔlaʔíltx, səčn̄laʔlaʔíltx, k ^w u səčn̄laʔlaʔíltx, p səčn̄laʔlaʔíltx, səčn̄laʔlaʔíltxəlx
5. kn̄ ksn̄laʔlaʔíltax, k ^w sn̄laʔlaʔíltax, ksn̄laʔlaʔíltax, k ^w u ksn̄laʔlaʔíltax, p sn̄laʔlaʔíltax, ksn̄laʔlaʔíltaxəlx
6. kn̄ ksəčn̄laʔlaʔíltax, k ^w səčn̄laʔlaʔíltax, ksəčn̄laʔlaʔíltax, k ^w u ksəčn̄laʔlaʔíltax, p səčn̄laʔlaʔíltax, ksəčn̄laʔlaʔíltaxəlx
7. n̄laʔlaʔíltñ, n̄laʔlaʔíltñt̄ ^w , n̄laʔlaʔíltñs, n̄laʔlaʔíltñt̄m̄, n̄laʔlaʔíltñtp̄, n̄laʔlaʔíltñsəlx
8. čn̄laʔlaʔíltñst̄, čn̄laʔlaʔíltñst̄ ^w , čn̄laʔlaʔíltñsts, čn̄laʔlaʔíltñstm̄, čn̄laʔlaʔíltñstp̄, čn̄laʔlaʔíltñstsəlx
9. isñlaʔlaʔíltm̄, asñlaʔlaʔíltm̄, sn̄laʔlaʔíltñs, sn̄laʔlaʔíltñtm̄, sn̄laʔlaʔíltñtp̄, sn̄laʔlaʔíltñsəlx
10. isəčn̄laʔlaʔíltm̄, asəčn̄laʔlaʔíltm̄, səčn̄laʔlaʔíltñs, səčn̄laʔlaʔíltñtm̄, səčn̄laʔlaʔíltñtp̄, səčn̄laʔlaʔíltñsəlx
11. iksn̄laʔlaʔíltm̄, aksn̄laʔlaʔíltm̄, ksn̄laʔlaʔíltñs, ksn̄laʔlaʔíltñtm̄, ksn̄laʔlaʔíltñtp̄, ksn̄laʔlaʔíltñsəlx
12. iksəčn̄laʔlaʔíltm̄, aksəčn̄laʔlaʔíltm̄, ksəčn̄laʔlaʔíltñs, ksəčn̄laʔlaʔíltñtm̄, ksəčn̄laʔlaʔíltñtp̄, ksəčn̄laʔlaʔíltñsəlx
13. isñlaʔlaʔíltm̄, asñlaʔlaʔíltm̄, sn̄laʔlaʔíltm̄s, sn̄laʔlaʔíltm̄tət, sn̄laʔlaʔíltm̄p, sn̄laʔlaʔíltm̄səlx
14. isəčn̄laʔlaʔíltm̄, asəčn̄laʔlaʔíltm̄, səčn̄laʔlaʔíltm̄s, səčn̄laʔlaʔíltm̄tət, səčn̄laʔlaʔíltm̄p, səčn̄laʔlaʔíltm̄səlx
15. iksn̄laʔlaʔíltm̄, aksn̄laʔlaʔíltm̄, ksn̄laʔlaʔíltm̄s, ksn̄laʔlaʔíltm̄tət, ksn̄laʔlaʔíltm̄p, ksn̄laʔlaʔíltm̄səlx
16. iksəčn̄laʔlaʔíltm̄, aksəčn̄laʔlaʔíltm̄, ksəčn̄laʔlaʔíltm̄s, ksəčn̄laʔlaʔíltm̄tət, ksəčn̄laʔlaʔíltm̄p, ksəčn̄laʔlaʔíltm̄səlx
17. isčñlaʔlaʔílt, asčñlaʔlaʔílt, sčñlaʔlaʔíltñs, sčñlaʔlaʔíltñtət, sčñlaʔlaʔíltñmp, sčñlaʔlaʔíltñsəlx
18. iksčñlaʔlaʔílt, aksčñlaʔlaʔílt, ksčñlaʔlaʔíltñs, ksčñlaʔlaʔíltñtət, ksčñlaʔlaʔíltñmp, ksčñlaʔlaʔíltñsəlx
sʔaʔúms:
1. yʔat stək ^w ək ^w ast k ^w u čñlaʔlaʔíltm̄ t ʔaʔúsaʔ, k ^w u čʔamñsqáxaʔm̄, saʔstm̄sqáxaʔm̄ iʔ skəkʔákaʔ. (We look for eggs every morning, and we feed and water the chickens.)
2. iʔ skəkʔákaʔ čwik ^w íltm̄, k ^w n̄laʔlaʔíltm̄ mi k ^w n̄kačxíltm̄. (The chickens hide their eggs, so you have to look to find their eggs.)
3. snkílp̄ n̄laʔlaʔíltm̄ uf n̄kačxíltm̄ t x ^w ʔatx ^w ət iʔ ʔaʔúsaʔs. (Coyote looked and found duck eggs.)
13. saʔstm̄sqáxaʔm̄- to water animals
sñʔasimíws: saʔsaʔstm̄sqáxaʔm̄
sk^wístiñ: n̄laʔlaʔíltx / n̄laʔlaʔíltñt̄ (affirmative singular); lut aksn̄laʔlaʔíltm̄ (neg. singular); n̄laʔlaʔíltwi / n̄laʔlaʔíltñti (affirmative plural); lut ksn̄laʔlaʔíltmp̄ / lut ksn̄laʔlaʔíltñtp̄ (neg. plural)
skíʔiýsts
1. kn̄ saʔstm̄sqáxaʔm̄, k ^w saʔstm̄sqáxaʔm̄, saʔstm̄sqáxaʔm̄, k ^w u saʔstm̄sqáxaʔm̄, p saʔstm̄sqáxaʔm̄, saʔstm̄sqáxaʔm̄əlx

2. kń čsaʔstrmsqáxaʔm, kʷ čsaʔstrmsqáxaʔm, čsaʔstrmsqáxaʔm, kʷu čsaʔstrmsqáxaʔm, p čsaʔstrmsqáxaʔm, čsaʔstrmsqáxaʔməlx
3. kń səsaʔstrmsqáxaʔx, kʷ səsaʔstrmsqáxaʔx, səsaʔstrmsqáxaʔx, kʷu səsaʔstrmsqáxaʔx, p səsaʔstrmsqáxaʔx, səsaʔstrmsqáxaʔxəlx
4. kń səčsaʔstrmsqáxaʔx, kʷ səčsaʔstrmsqáxaʔx, səčsaʔstrmsqáxaʔx, kʷu səčsaʔstrmsqáxaʔx, p səčsaʔstrmsqáxaʔx, səčsaʔstrmsqáxaʔxəlx
5. kń ksaʔstrmsqáxaʔaʔx, kʷ saʔstrmsqáxaʔaʔx, ksaʔstrmsqáxaʔaʔx, kʷu ksaʔstrmsqáxaʔaʔx, p saʔstrmsqáxaʔaʔx, ksaʔstrmsqáxaʔaʔxəlx
6. kń ksəčsaʔstrmsqáxaʔaʔx, kʷ səčsaʔstrmsqáxaʔaʔx, ksəčsaʔstrmsqáxaʔaʔx, kʷu ksəčsaʔstrmsqáxaʔaʔx, p səčsaʔstrmsqáxaʔaʔx, ksəčsaʔstrmsqáxaʔaʔxəlx
7. saʔstrmsqáxaʔh, saʔstrmsqáxaʔhntʷ, saʔstrmsqáxaʔs, saʔstrmsqáxaʔhntm, saʔstrmsqáxaʔhntp, saʔstrmsqáxaʔsəlx
8. čsaʔstrmsqáxaʔstñ, čsaʔstrmsqáxaʔstxʷ, čsaʔstrmsqáxaʔsts, čsaʔstrmsqáxaʔstrñ, čsaʔstrmsqáxaʔstp, čsaʔstrmsqáxaʔstsəlx
9. isaʔstrmsqáxaʔm, asaʔstrmsqáxaʔm, səsaʔstrmsqáxaʔs, səsaʔstrmsqáxaʔhntm, səsaʔstrmsqáxaʔhntp, səsaʔstrmsqáxaʔsəlx
10. isəčsaʔstrmsqáxaʔm, asəčsaʔstrmsqáxaʔm, səčsaʔstrmsqáxaʔs, səčsaʔstrmsqáxaʔhntm, səčsaʔstrmsqáxaʔhntp, səčsaʔstrmsqáxaʔsəlx
11. iksaʔstrmsqáxaʔm, aksaʔstrmsqáxaʔm, ksaʔstrmsqáxaʔiʔs, ksaʔstrmsqáxaʔhntm, ksaʔstrmsqáxaʔhntp, ksaʔstrmsqáxaʔiʔsəlx
12. iksəčsaʔstrmsqáxaʔm, aksəčsaʔstrmsqáxaʔm, ksəčsaʔstrmsqáxaʔiʔs, ksəčsaʔstrmsqáxaʔhntm, ksəčsaʔstrmsqáxaʔhntp, ksəčsaʔstrmsqáxaʔiʔsəlx
13. isaʔstrmsqáxaʔm, asaʔstrmsqáxaʔm, saʔstrmsqáxaʔms, saʔstrmsqáxaʔmtət, saʔstrmsqáxaʔmp, saʔstrmsqáxaʔməlx
14. isəčsaʔstrmsqáxaʔm, asəčsaʔstrmsqáxaʔm, səčsaʔstrmsqáxaʔms, səčsaʔstrmsqáxaʔmtət, səčsaʔstrmsqáxaʔmp, səčsaʔstrmsqáxaʔməlx
15. iksaʔstrmsqáxaʔm, aksaʔstrmsqáxaʔm, ksaʔstrmsqáxaʔms, ksaʔstrmsqáxaʔmtət, ksaʔstrmsqáxaʔmp, ksaʔstrmsqáxaʔməlx
16. iksəčsaʔstrmsqáxaʔm, aksəčsaʔstrmsqáxaʔm, ksəčsaʔstrmsqáxaʔms, ksəčsaʔstrmsqáxaʔmtət, ksəčsaʔstrmsqáxaʔmp, ksəčsaʔstrmsqáxaʔməlx
17. isčsaʔstrmsqáxaʔ, asčsaʔstrmsqáxaʔ, sčsaʔstrmsqáxaʔs, sčsaʔstrmsqáxaʔtət, sčsaʔstrmsqáxaʔmp, sčsaʔstrmsqáxaʔsəlx
18. iksčsaʔstrmsqáxaʔ, aksčsaʔstrmsqáxaʔ, ksčsaʔstrmsqáxaʔs, ksčsaʔstrmsqáxaʔtət, ksčsaʔstrmsqáxaʔmp, ksčsaʔstrmsqáxaʔsəlx

sʔaʔúms:

1. ʔat stəkʷəkʷast kʷu čnʎaʔʎaʔíltm t ʔaʔúsaʔ, kʷu čʔamnsqáxaʔm, **saʔstrmsqáxaʔm** iʔ skəkʷákaʔ. (We gather eggs every morning, and we feed and water the chickens.)
2. ʔa čnʎult iʔ **nsaʔstrmsqáxaʔtñ**, xln̄tixʷ iʔ sxʷuynt t xlm̄n̄ mi saʔsíwst iʔ stmʎalt. (When the water trough freezes, chop the ice with an axe so the cows can get a drink.)
3. lut kʷ **saʔstrmsqáxaʔm** uʔ taʔlíʔ čn̄ʎm̄ʎaʔm̄m̄čn̄. (If you don't water your animals, they get very thirsty.)

14. sn̄p̄qʷitkʷ- sauce

sn̄ʔaslm̄íw̄s: sn̄p̄əqʷp̄qʷitkʷ

skʷístiñ: n̄p̄qʷitkʷx / n̄p̄qʷitkʷñt (affirmative singular); lut aksn̄p̄qʷitkʷm̄ (neg. singular); n̄p̄qʷitkʷwi / n̄p̄qʷitkʷñti (affirmative plural); lut ksn̄p̄qʷitkʷmp / lut ksn̄p̄qʷitkʷñtp (neg. plural)

skʷiʔiʔsts

1. kń n̄p̄qʷitkʷm̄, kʷ n̄p̄qʷitkʷm̄, n̄p̄qʷitkʷm̄, kʷu n̄p̄qʷitkʷm̄, p n̄p̄qʷitkʷm̄, n̄p̄qʷitkʷm̄əlx
2. kń čn̄p̄qʷitkʷm̄, kʷ čn̄p̄qʷitkʷm̄, čn̄p̄qʷitkʷm̄, kʷu čn̄p̄qʷitkʷm̄, p čn̄p̄qʷitkʷm̄, čn̄p̄qʷitkʷm̄əlx
3. kń sn̄p̄qʷitkʷx, kʷ sn̄p̄qʷitkʷx, sn̄p̄qʷitkʷx, kʷu sn̄p̄qʷitkʷx, p sn̄p̄qʷitkʷx, sn̄p̄qʷitkʷxəlx
4. kń səčn̄p̄qʷitkʷx, kʷ səčn̄p̄qʷitkʷx, səčn̄p̄qʷitkʷx, kʷu səčn̄p̄qʷitkʷx, p səčn̄p̄qʷitkʷx, səčn̄p̄qʷitkʷxəlx

16. iksəčłəxːsqáħa?m̄, aksəčłəxːsqáħa?m̄, ksəčłəxːsqáħa?m̄s, ksəčłəxːsqáħa?m̄tət, ksəčłəxːsqáħa?m̄p, ksəčłəxːsqáħa?m̄səlx
17. isčłəxːsqáħa?, asčłəxːsqáħa?, sčłəxːsqáħa?s, sčłəxːsqáħa?tət, sčłəxːsqáħa?m̄p, sčłəxːsqáħa?səlx
18. iksčłəxːsqáħa?, aksčłəxːsqáħa?, ksčłəxːsqáħa?s, ksčłəxːsqáħa?tət, ksčłəxːsqáħa?m̄p, ksčłəxːsqáħa?səlx
s?a?úms:
1. ɬə wýstím̄ i? apls, kːu ɬəxːsqáħa?m̄ t skəkʃáka? na?ɬ stmʃalt. (After the apples are taken care of, we butcher chickens and cows.)
2. íklí? ka? kɬn̄ɬəxːsqáħa?m̄t̄h̄, čłəxːstisəlx i? stmʃalt, lmatá, kːukːús. (There's a slaughterhouse there, they kill cattle, sheep and pigs.)
3. ka?áym̄ ki? kːu čłəxːsqáħa?m̄ t stmʃalt. (In the fall is when we butcher our beef.)
16. st̄m̄ltʃátca?- beef
s̄h̄?aslmíws:
s?a?úms:
1. čsulst̄m̄ i? st̄m̄ltʃátca? uɬ nixːw i? skəkʃáka?. (We freeze the cow meat and the chickens.)
2. k̄n̄ n̄tils lut ǰast miyál aksəčtxːw?áqs t st̄m̄ltʃátca?. (I think it's not good to eat too much beef.)
3. ǰast i? st̄m̄ltʃátca? ɬə čħaw. (Beef is good when dried.)
17. n̄lip̄t̄n̄- woodshed
s̄h̄?aslmíws: n̄lip̄t̄n̄
s?a?úms:
1. uɬ nixːw kːu čksləp̄lip̄m̄ tǰayq̄n̄t̄m̄ í n̄lip̄t̄n̄. (We also go and get firewood and stack it in the woodshed.)
2. i? lutí? ks?istk̄ms uɬ q̄wəčq̄wícstxːw i? n̄lip̄t̄n̄. (Before winter sets in, fill the woodsheds up.)
3. qipč̄m̄ uɬ čn̄čsap̄ in̄lip̄t̄n̄. (Spring time comes, and my woodshed is empty.)
18. knikkst̄m̄- prune trees
s̄h̄?aslmíws: knəkknikkst̄m̄
skːw̄l̄st̄im̄: knikkstx / knikkst̄n̄t̄ (affirmative singular); lut aksknikkst̄m̄ (neg. singular); knikkstwi / knikkst̄n̄ti (affirmative plural); lut ksknikkst̄m̄p / lut ksknikkst̄n̄tp (neg. plural)
sk̄ɬ?iýsts
1. k̄n̄ knikkst̄m̄, kːw̄ knikkst̄m̄, knikkst̄m̄, kːu knikkst̄m̄, p knikkst̄m̄, knikkst̄m̄əlx
2. k̄n̄ čknikkst̄m̄, kːw̄ čknikkst̄m̄, čknikkst̄m̄, kːu čknikkst̄m̄, p čknikkst̄m̄, čknikkst̄m̄əlx
3. k̄n̄ sknikkstx, kːw̄ sknikkstx, sknikkstx, kːu sknikkstx, p sknikkstx, sknikkstxəlx
4. k̄n̄ səčknikkstx, kːw̄ səčknikkstx, səčknikkstx, kːu səčknikkstx, p səčknikkstx, səčknikkstxəlx
5. k̄n̄ ksknökksta?x, kːw̄ sknökksta?x, ksknökksta?x, kːu ksknökksta?x, p sknökksta?x, ksknökksta?xəlx
6. k̄n̄ ksəčknökksta?x, kːw̄ səčknökksta?x, ksəčknökksta?x, kːu ksəčknökksta?x, p səčknökksta?x, ksəčknökksta?xəlx
7. knikkst̄n̄, knikkst̄n̄t̄xːw̄, knikksts, knikkst̄n̄t̄m̄, knikkst̄n̄tp, knikkstsəlx
8. čknikkst̄n̄, čknikkst̄n̄t̄xːw̄, čknikksts, čknikkst̄n̄, čknikkst̄n̄tp, čknikkstsəlx
9. isknikkst̄m̄, asknökkst̄m̄, sknikkst̄m̄, sknikkst̄n̄t̄m̄, sknikkst̄n̄tp, sknikkst̄m̄səlx
10. isəčknökkst̄m̄, asəčknökkst̄m̄, səčknökksts, səčknökkst̄n̄t̄m̄, səčknökkst̄n̄tp, səčknökkstsəlx
11. iksknökkst̄m̄, aksknökkst̄m̄, ksknökksti?s, ksknökkst̄n̄t̄m̄, ksknökkst̄n̄tp, ksknökksti?səlx
12. iksəčknökkst̄m̄, aksəčknökkst̄m̄, ksəčknökksti?s, ksəčknökkst̄n̄t̄m̄, ksəčknökkst̄n̄tp, ksəčknökksti?səlx
13. isknökkst̄m̄, asknökkst̄m̄, sknikkst̄m̄s, sknikkst̄m̄tət, sknikkst̄m̄p, sknikkst̄m̄səlx
14. isəčknökkst̄m̄, asəčknökkst̄m̄, səčknökkst̄m̄s, səčknökkst̄m̄tət, səčknökkst̄m̄p, səčknökkst̄m̄səlx
15. iksknökkst̄m̄, aksknökkst̄m̄, ksknökkst̄m̄s, ksknökkst̄m̄tət, ksknökkst̄m̄p, ksknökkst̄m̄səlx
16. iksəčknökkst̄m̄, aksəčknökkst̄m̄, ksəčknökkst̄m̄s, ksəčknökkst̄m̄tət, ksəčknökkst̄m̄p, ksəčknökkst̄m̄səlx
17. isčknökkst, asčknökkst, sčknökksts, sčknökkstət, sčknökkst̄m̄p, sčknökkstsəlx
18. iksčknökkst, aksčknökkst, ksčknökksts, ksčknökkstət, ksčknökkst̄m̄p, kssčknökkstsəlx
s?a?úms:
1. uɬ sič itlí? ?istk̄m̄ kːu? čknikkst̄m̄ t ap̄ls uɬ i? ɬəǰw̄ɬəǰw̄. (And, towards the end of winter we prune the apple

and cherry trees.)
2. ʔistkṛṛ kaʔ čknikstṛṛ aʔ kshčlúlaʔxʷ. (Wintertime is when the orchardists prune their trees.)
3. lut kniksts iʔ shčlúlaʔxʷs uʔ miyáʔ txʷʔikst iʔ sčáʔ uʔ sčíʔ uʔ kčəčṛṛus lut kstkʷaʔkʷaʔtústs iʔ spýqatq. (If she doesn't prune her trees, too many branches create shade and makes small fruit and they don't color up.)

8. i? spíchn

s?uums

ńkńńčĩntń	poison
piwkwst	blisters on hand
stǽǽa?	sap
syiyń	weave/twine
tfał	straightened
slńntĩm / slańt	roll/twist
slap	rolled/twisted

smýmaý

<p>Í hńhmúla?xw ka? čplal i? spíchn. kł mus kń čilkst sčũ?xán i? kstikwłqws. ǽ čxw?it i? siwłkw, čmisčút čkwulmsts i? spíchn. ńkńńčĩntń, kw qilt u? xńńumsts aspu?ús. i? kwłłt i? sýsyus t ǽa?ǽa?kwłlx čmisčút čkwulmsts i? spíchn t mriństń.</p> <p>qwiń i? pačkts i? spíchn, ti? nrńir i? tqiltks u? piq skwpiča? s i? kłixwútrńs. kwłkwł i? sǽǽčĩ? s u? kw piwkwst tł stǽǽa? s i? sǽǽčĩ? s. lut ǽa čĩst s i? spíchn i? tmixw, čqiltstrń tǽ ?ĩtsǽlx. ča?áqwm ka? ča?ákwm i? spíchn, pǽqpiq kń hńhań i? sča?ákws. i? plpalwíčya? ǽasts čtumsts i? stxikws i? sča?ákws i? spíchn.</p> <p>qsápi? i? syilx čkwulmsts i? spíchn kstrars kł stakimń, kł syiyń t qwǽq?ipa?, kł mulmń u? kł xi?míx ití? t stĩm. i? kwłłt i? syilx púti? čmisčút l skwulm t stĩm tł spíchn.</p> <p>káaym ka? čtixwstsǽlx, ?asíl skačĩws ksǽwńtisǽlx l skwǽkwłal. ixí? u? qsápi? ksǽčkwum s. tǽ tixwńtxw i? spíchn i? lúti? ksfasǽts i? pačkts u? ti? kwri? ixí? mł i? spíchn lut ta?lĩ? ks?puńs. tǽ tixwńtxw tǽ wýsfasǽt i? pačkts ixí? u? čkwa?kwa?át i? sǽǽčĩ? s.</p> <p>t akskwulm t stǽr, nsqĩwsńt i? nǽqsalqw t astumkst kń t niķmń. ixí? u? ksńńtixw xwłst i? sǽǽčĩ?, ksrańt tł nqazmíws u? kł nķamqńs. tǽ wýksńńtixw ixí? kwĩńt u? yičńtixw kń pańńt t xłut kń niķmń. ixí? u? lkwǽkwłlx i? kĩ?lĩlxw u? tfał i? spíchn. tǽ tfał ixí? u? slńntixw i? l ańkĩlx kń l ańka?qińxń. ixí? u? slap, slńntixw u? wǽsxńwłlx ta?lĩ? čxact t spíchn. t akskwulm t silxw? yult t spíchn, kwĩńt ka?łalqw kń msalqw u? qčńtixw.</p>	<p>poison</p> <p>blisters; sap</p> <p>weave/twine</p> <p>straightened</p> <p>roll/twist;</p> <p>rolled/twisted</p>
--	--

sńsúxwna? swłtitiń

1. ká?kĩń ka? čplal i? spíchn ?
2. čkĩń i? kstikwłqws i? spíchn ?
3. x?kinń mi kw ?iń t spíchn ?
4. swit čmisčút čkwulmsts i? spíchn t mriństń ?
5. čkĩń i? pačkts i? spíchn ?
6. čkĩń i? sǽǽčĩ? s i? spíchn ?
7. ǽx?kistrńs tǽ tqńtixw i? stǽǽas i? sǽǽčĩ? s i? spíchn ?
8. ǽx?kinx u? lut ǽa čĩst s i? spíchn t tmixw ?
9. pńkĩń ka? čča?ákwm i? spíchn ?
10. čkĩń i? sča?ákws i? spíchn ?
11. stĩm i? ǽasts čtumsts i? stxikws i? sča?ákws i? spíchn ?
12. xł stĩm čkwulmsts i? spíchn i? syilx ?
13. pńkĩń ka? čtixwstrń i? spíchn ?
14. kwxasqł aksǽwám i? spíchn l skwǽkwłal ?
15. čkĩń i? spíchn tǽ čtixwstrń i? lúti? ksfasǽts i? pačkts ?
16. čkĩń i? spíchn tǽ čtixwstrń tǽ wi?sfasǽt i? pačkts ?
17. t stĩm aksńsǽqĩwsń i? nǽqsalqw t spíchn ?

18. čkiń aksksrářń i? spíčń ?
19. əxʔkistń i? spíčń ƒə wýsksrńtixʷ ?
20. stirń akskʷúlmnrń ƒ akspářń i? spíčń ?
21. čkiń akskʷúlmń t sílxʷa? yult t spíčń ?

ańčáwt swítirń

1. ha? kí mus krń číłkst sčurxáń astíkʷíqʷ ? čkiń astíkʷíqʷ ? maýxít.
2. ha? pńkiń qmńtixʷ i? nńńńčirńtń ? səxʔkinx ? səxʔkinx uƒ lut ?
3. ha? asřmńkáwś řńńumstś aspu?ús ? səxʔkinx ? səxʔkinx uƒ lut ?
4. ha? kʷ čmisčút čkʷulmstxʷ a? čplá ƒ mriństń ? maýxít.
5. ha? kʷ piwkt t nəqspińtk ? səxʔkinx ? səxʔkinx uƒ lut ?
6. ha? čitstxʷ i? sfəʔaʔs a? čplá ? səxʔkinx ? səxʔkinx uƒ lut ?
7. kʷ ƒə skʷəkʷimít, ha? čturństxʷ i? stxitkʷs i? sčaʔakʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uƒ lut ?
8. ha? ańřást i? stəkimń ? ha? qʷaý kʷ ƒə čřəkimń ? səxʔkinx ? səxʔkinx uƒ lut ?
9. ha? ańřást i? syiyń ? ha? qʷaý kʷ ƒə čyiyń ? səxʔkinx ? səxʔkinx uƒ lut ?
10. ha? swit ƒ asnəqsílxʷ čmisčút ƒ skʷulmń t stirń ƒ spíčń ? maýxít.
11. ha? ań řast ƒ aksřəqílř ƒ skʷəkʷíal ? səxʔkinx ? səxʔkinx uƒ lut ?
12. stirń i? sčtixʷmř na? asnəqsílxʷ t skáʔáý ? maýxít.
13. ƒə čkaʔáýń i? kí asńilířtń, ha?kín t řiyářnxʷ ƒə čwýsřasřát i? pačkt ? maýxít.
14. t nəqspińtk, stirń asčńsqíwś ? stirń aksčńsqíwś ƒə nəqspińtk ? maýxít.
15. ha? ƒaƒ askřpaʔřáń ? ha? ƒaƒ i? skřpaʔřáńś asřmńkáwa? ? səxʔkinx ? səxʔkinx uƒ lut ?
16. ha? qčńtixʷ stirń t skřəʔa? ? səxʔkinx ? səxʔkinx uƒ lut ?

skł?iysrń t řilń s?a?úńs

A. čńqmiń aksčkwúl: wýstik^w a? čńqmiń.

řilń / řilńst / řilń- sick / to make sick

	ińčá	anwí	čniřts	mnimřtət	mnimřtəmp	mnimřtsəłx
intransitive past/present						
intransitive actual/habitual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive fut./ incep.						
intrans. imperf. future						
intransitive aff. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
transitive past/present						
transitive customary/ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperf. future						
transitive aff. commands	---		---			---
transitive neg. commands	---		---			---
pres. durative / pres. perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperf. durative						
past perfect						
future perfect						

Č. **swítitíñ** aksčkwúí: ktətmčinx t milkwčn nsəlxčín. nmýčimnít **asčqáy** kí nwyápixčn.

1. ha? k^w qílt ? (lut)

nwyápixčn:

2. ha? p nstils ksqíltax i? ?u?xwtíla?t ? (kiw)

nwyápixčn:

3. ha? p səčqalqíltx ? (lut)

nwyápixčn:

4. ha? qíltstx^w i? ?u?xwtílt ? (kíwa)

nwyápixčn:

5. ha? ańxmíñk k^w iksqíltstrñ ? (lut)

nwyápixčn:

6. swit a? čqíltsts i? sqilx^w ? (anwí na?ł Tamní)

nwyápixčn:

Č. **Customary/ actual 36 čñqmiñ** aksčkwúí: Complete the box with correct verb/object forms

čqíltst- to make sick

	iñčá	anwí	čniłts	mniłmtət	mniłmłəmp	mniłmłtsəłx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniłmtət	xxx			xxx		
mniłmłəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mniłmłtsəłx						

ε. **swítitíñ** aksčkwúí: ktətmčinx t milkwčn nsəlxčín. nmýčimnít i? swítitíñ na?ł asčqáy kí nwyápixčn.

1. stim a? čqíltstrñs ? (k^włk^włtps)

nwyápixčn:

2. ha? i? q^włx^wa? čqíltłəms ? (lut)

nwyápixčn:

3. ha? k^w nstils čqíltstrñt ? (kiw)

nwyápixčn:

4. stím i? kʷu? čqiltstř inčá na? Piyarís ? (kəkčilxk)

nwýápixč:

5. ha? p nstils čqiltəmt ? (kíwa)

nwýápixč:

6. səx?kinx ut kʷu? čqiltstsəlx ? (qal?iltəlx)

nwýápixč:

H. Future 36 čňqmiň aksčkʷúl: Complete the box with correct verb/object forms

ksqiltst- to make sick

	iňčá	anwí	čniits	mnimťtət	mnimťəmp	mnimťtsəlx
iňčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniits						
mnimťtət	xxx			xxx		
mnimťəmp		xxx			xxx	
čniitsəlx mnimťtsəlx						

I. swťtiň aksčkʷúl: ktətmčinx t milkʷčň nsəlxčin. nmyčimňt i? swťtiň na? asčqáy kl nwýápixč.

1. stím a? čqiltstřns ? (kʷtkʷitps)

nwýápixč:

2. ha? i? qʷtixʷa? čqiltəms ? (lut)

nwýápixč:

3. ha? kʷ nstils čqiltstřmt ? (kiw)

nwýápixč:

4. stím i? kʷu? čqiltstř inčá na? Piyarís ? (kəkčilxk)

nwýápixč:

5. ha? p nstils čqiltəmt ? (kíwa)

nwýápixč:

6. səx?kinx ut kʷu? čqiltstsəlx ? (qal?iltəlx)

nwýápixč:

čk^wulmstn i? s?a?úms

1. nkhnčintn- poison
sn?asimíws: nkhnčintn
s?a?úms:
1. nkhnčintn , k ^w qilt u? xnhumsts aspu?ús. (If you eat any part of the hemp plant it is poison, it can make you sick and can hurt your heart.)
2. ?aslúsm i? p?lqin, i? nəqsusm nkhnčintn. (There are two kinds of mushrooms (morals(one kind is poisness)
3. lut aksnkhnčinn asxilwi?, mat puti? čk ^w ulm. (Don't poison your husband, he might still be useable.)
2. piwkst- blister
sn?asimíws: pwpiwt
s?a?úms:
1. k ^w lk ^w il i? sxəxci?s u? k ^w piwkst t? sləfas í sxəxci?s. (The stems are red, and the sap from the stems can blister your skin.)
2. k ^w tə čwkwkst u? k ^w piwkst . (When you burn your hand it will blister.)
3. lut tə put aŋqa?xán u? pwpiwt askmmiptx. (If your shoes don't fit properly your heels could blister.)
3. sləfa? - sap
sn?asimíws:
s?a?úms:
1. k ^w lk ^w il i? sxəxci?s u? k ^w piwkst t? sləfa?s í sxəxci?s. (The stems are red, and the sap from the stems can blister your skin.)
2. qipčm čtix ^w stsəlx i? sləfa? t? sa?átq ^w tp, člaq ^w ntisəlx i? kí?lilx ^w u? čpaxs i? sləfa? u? ?ihs. (In the spring, they gather the sap from pine, they pry the bark off and scrape and eat the sap.)
3. mistítymt t akskrám i? kí?lilx ^w tə čtyap i? sləfa? . (It's easier to peel the bark when the sap is running.)
4. syim- weave / twine
sn?asimíws:
sk^wlstih: yix / yihnt (affirmative singular); lut aksyim (neg. singular); yíwi / yíhnti (affirmative plural); lut ksyim / lut ksyihntp (neg. plural)
skl?iyst:
1. k ^w yim, k ^w yim, yim, k ^w u yim, p yim, yiməlx
2. k ^w čyim, k ^w čyim, čyim, k ^w u čyim, p čyim, čyiməlx
3. k ^w syix, k ^w syix, syix, k ^w u syix, p syix, syixəlx
4. k ^w səčyim, k ^w səčyim, səčyim, k ^w u səčyim, p səčyim, səčyiməlx
5. k ^w ksyiya?x, k ^w syiya?x, ksyiya?x, k ^w u ksyiya?x, p syiya?x, ksyiya?xəlx
6. k ^w ksəčyim?x, k ^w səčyim?x, ksəčyim?x, k ^w u ksəčyim?x, p səčyim?x, ksəčyim?xəlx
7. yih, yihnt ^w , yis, yihntm, yihntp, yisəlx
8. čyistn, čyistx ^w , čyists, čyistm, čyistp, čyistsəlx
9. isyim, asyim, syis, syihntm, syihntp, syisəlx
10. isəčyim, asəčyim, səčyis, səčyihntm, səčyihntp, səčyisəlx
11. iksyim, aksyim, ksyiyi?s, ksyihntm, ksyihntp, ksyiyi?səlx
12. iksəčyim, aksəčyim, ksəčyiyi?s, ksəčyihntm, ksəčyihntp, ksəčyiyi?səlx
13. isyim, asyim, syims, syihntət, syimmp, syimsəlx
14. isəčyim, asəčyim, səčyims, səčyihntət, səčyimmp, səčyimsəlx
15. iksyim, aksyim, ksyims, ksyihntət, ksyimmp, ksyimsəlx
16. iksəčyim, aksəčyim, ksəčyims, ksəčyihntət, ksəčyimmp, ksəčyimsəlx
17. isčyiy, asčyiy, sčyis, sčyiytət, sčyimmp, sčyisəlx

18. iksčyíy, aksčyíy, ksčyíys, ksčyíytət, ksčyíym̐p, ksčyíysəlx
sʔaʔúms:
1. ǫsápiʔ iʔ syilx čkʷulm̐sts iʔ spičn̐ kstřars kíl stəkim̐m̐, kíl syim̐ t qʷəqʷipaʔ, kíl mulm̐n̐ uʔ kíl xiʔm̐ix itíʔ t stim̐. (A long time ago, Syilx people used Indian hemp to make thread for sewing, twine bags, fishing nets, and many other things.)
2. istrntímaʔ yim̐ uʔ kʷulm̐ t təfaxʷ čxiʔ t təfaxʷs iʔ pətpətúinaʔxʷ. (My grandma spun the hemp and made a dress like the old ladies used to wear.)
3. čyiyistxʷ iʔ střar uʔ kʷulm̐ t akłqʷəqʷipaʔ. (Twine the string to make yourself a bag.)
5. ttaʔ- straightened / smooth
sñʔasłm̐iws:
sʔaʔúms:
1. ixíʔ uʔ lkʷəkʷilx iʔ kíʔlilxʷ uʔ ttat iʔ spičn̐. (This will smooth out the fibers and remove any bark that is sticking to them.)
2. miyát xʷsʔap kiʔ səkʷsakʷəkʷútət kíkřn̐ ksn̐włals kiʔ sič ttat . (He was going too fast and he swerved around and finally got straightend out.)
3. haʔ čmistixʷ astttáʔt ? (Do you know your rights?)
6. slntim̐ / slant- roll / twist to make string
sñʔasłm̐iws: slslntim̐ / slslant
skʷłstih̐: slmix / slntikʷ (affirmative singular); lut aksłam̐ (neg. singular); slm̐wi / slntikʷi (affirmative plural); lut kssłam̐p / lut kslntip (neg. plural)
skłʔiysts
1. kñ slam̐, kʷ slam̐, slam̐, kʷu slam̐, p slam̐, slam̐əlx
2. kñ čslam̐, kʷ čslam̐, čslam̐, kʷu čslam̐, p čslam̐, čslam̐əlx
3. kñ səsłmix, kʷ səsłmix, səsłmix, kʷu səsłmix, p səsłmix, səsłmixəlx
4. kñ səčslmix, kʷ səčslmix, səčslmix, kʷu səčslmix, p səčslmix, səčslmixəlx
5. kñ kslm̐ixaʔx, kʷ slm̐ixaʔx, kslm̐ixaʔx, kʷu kslm̐ixaʔx, p slm̐ixaʔx, kslm̐ixaʔxəlx
6. kñ ksəčslm̐ixaʔx, kʷ səčslm̐ixaʔx, ksəčslm̐ixaʔx, kʷu ksəčslm̐ixaʔx, p səčslm̐ixaʔx, ksəčslm̐ixaʔxəlx
7. slntih̐, slntixʷ, slntis, slntim̐, slntip, slntisəlx
8. čslstih̐, čslstixʷ, čslstis, čslstim̐, čslstip, čslstisəlx
9. isłam̐, asłam̐, səsłntis, səsłntim̐, səsłntip, səsłntisəlx
10. isəčslam̐, asəčslam̐, səčslntis, səčslntim̐, səčslntip, səčslntisəlx
11. iksłam̐, aksłam̐, kslntis, kslntim̐, kslntip, kslntisəlx
12. iksəčslam̐, aksəčslam̐, ksəčłntis, ksəčłntim̐, ksəčłntip, ksəčłntisəlx
13. isłam̐, asłam̐, slam̐s, slam̐tət, slam̐p, slam̐səlx
14. isəčslam̐, asəčslam̐, səčslam̐s, səčslam̐tət, səčslam̐p, səčslam̐səlx
15. iksłam̐, aksłam̐, kslam̐s, kslam̐tət, kslam̐p, kslam̐səlx
16. iksəčslam̐, aksəčslam̐, ksəčlam̐s, ksəčlam̐tət, ksəčlam̐p, ksəčlam̐səlx
17. isčsál, asčsál, sčsals, sčsáltət, sčsalm̐p, sčsalsəlx
18. iksčsál, aksčsál, ksčsals, ksčsáltət, ksčsalm̐p, ksčsalsəlx
sʔaʔúms:
1. tə ttaʔ ixíʔ uʔ slntixʷ iʔ l̐ aňkíl x křn̐ l̐ aňkaʔqínxñ. ixíʔ uʔ slap slntixʷ uʔ wəsxnwilx taʔlíf čxačt t spičn̐. (After they are smoothed out, you can roll them on your thigh with your hand.)
2. kʷ skʷúlaʔx t spičn̐ slntixʷ iʔ spičn̐ tiʔ taʔkín iʔ ksyults aňxm̐íňk. (You make a rope as thick as you want using hemp.)
3. iʔ lmatá iʔ spur̐mts slstisəlx uʔ čkʷulm̐ t ksqəqatłqsts. (They spin the sheep's wool and make sweaters.)

7. slap- rolled / twisted
sḥʔasimíws: sɫslap
sʔaʔúms:
1. ixíʔ uʔ slap , síntix ^w uʔ wəsxnʷilx taʔíʔ čxačt t spíčn. (This twists it together, making long and very strong cord.)
2.
3.

9. i? s'ncaci'xla?x^w

s?u^ms

čip	a pinch
ńmśal	luke warm
ńcx ^w iwsńt	pour in the middle
ťńtiń / ťańt / ťań	knead
miłłq ^w	ball / sphere
płətań	spread / establish thickness

smýmaý

<p>-mus yirk^wqín t lparín. -?asíl tuńńń ńpáwla?x^w -čip t čart. -?asíl yirk^wqín ńmśal siwtk^w. -sq^wučt.</p> <p>1. nutńtík^w i? ńkəkśap i? lparín. 2. mǎrwi?ńt t ńpáwla?x^w na?ł čart. 3. i? ńqá?ǵ?íwsts ńcx^wiwsńt t siwtk^w. 4. kəkálí? ń?axlíkstmńtx^w i? siwtk^w. 5. ťańtix^w ti? put miłłq^w uť či?stx^w. 6. ixí mi k^w ťań čxít t púk^wla? i? ksíślx^wa?s. 7. pəčpíčńtx^w uť płətań ti? put i? kspləts. 8. ńcińńtx^w i? ńcińčəxt t sq^wučt.</p>	<p>a pinch luke warm</p> <p>pour in the middle</p> <p>knead; ball</p> <p>spread</p>
--	---

sńsúx^wna? swłtińń

1. k^winx i? lparín aksnutnám ń kəkśap ?
2. k^winx i? ńpáwla?x^w aksmǎrwi?ń ń lparín ?
3. k^winx i? čart aksmǎrwi?ń ń lparín ?
4. stiń a? čx?it aksmǎrwi?ń ń lparín ?
5. ka?kín aksčx^wám i? siwtk^w ?
6. čkiń aksń?axlíkstrń i? siwtk^w ?
7. čkiń akstlám akłkalát ?
8. səx?kinx uť pəčpíčńtx^w i? lkalát ?
9. ka?kín aksńcińń i? lkalát ?

ańčáwt swłtińń

1. k^w ła čitń, ha? níśáýp čpək^wína?stx^w i? čip t čart ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
2. k^w ła čkćśaxńa?ńčút, ha? čk^wulmstx^w i? ńcińčəxt, ńmśal kńń ńčalt t siwtk^w ? maýxít.
3. stiń i? nutńtix^w i? ńkəkśap t spi?śčít ? maýxít.
4. stiń i? mǎrwi?ńtx^w t skəkłax^w ? maýxít.
5. ha? ńcx^wiwsńtx^w stiń t siwtk^w t skłə?a? ? stiń ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
6. ha? ťańtix^w stiń t spi?śčít ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
7. swit i? čuńts, "či?sk^w" śapná? t sxlǵśalt ? swit i? čuńtx^w, "či?sk^w" ?
8. stiń i? tlńtx^w t spi?śčít ? səx?kinx uť tlńtx^w ? maýxít.
9. ha? swit píčltńs asplíps t ńk^wək^w?ač ? ha? píčtx^w swit i? splíps ?
10. t skłə?a?, ha? ńcińńtx^w stiń i? ńcińčəxt t sq^wučt ? stiń i? ńcińńtx^w ? maýxít.

skfʔiysm̄ t xilm̄ sʔaʔúms

A. čnqmiñ aksčkʷúl: wýstikʷ aʔ čnqmiñ.

qlwitm̄ / qlwitnt̄ / qlwitm̄- step / step on

	iñčá	anwí	čniŋts	mnim̄tət	mnim̄təmp	mnim̄tsəlx
intransitive past/present						
intransitive cust. / actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive imperf. fut.						
intransitive future/incep.						
intransitive aff. comm.	---		---			---
intransitive neg. comm.	---		---			---
transitive past/present						
transitive cust. / actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperf. future						
transitive affirm. com.	---		---			---
transitive neg. comm.	---		---			---
present durative						
imperfect durative						
future durative						
future imperf. durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swítitn̄ aksčk̄wúl: ktətm̄cix t mil̄k̄wčn̄ n̄səl̄xčn̄. n̄myčnm̄nt **asčqáy** kí n̄wýápixčn̄.

1. ha? k̄w n̄ł̄xčn̄m̄ k̄w tə qlwitn̄ ? (kiw)

n̄wýápixčn̄:

2. ha? k̄wu ksqlwíta?x ilí? in̄čá na?ł Papílyaqn̄ ? (lut)

n̄wýápixčn̄:

3. ha? k̄n̄ səčqlwitx t x̄ast ? (kiwa)

n̄wýápixčn̄:

4. ha? qlwitn̄tp i? tupl̄ ? (lut)

n̄wýápixčn̄:

5. ha? x̄mink̄səl̄x ksqlwitn̄tm̄ i? x̄əxm̄sał in̄čá na?ł Čač ? (kiw)

n̄wýápixčn̄:

6. səxkinx ul̄ čqlwitstx̄w i? stm̄t̄sa m̄álya ? (n̄ka?siłs)

n̄wýápixčn̄:

Č. Past/Present 36 čn̄qmiñ aksčk̄wúl: n̄q̄yñtik̄w a? čk̄txas s?ur̄ns í čn̄qmiñ.

čqlwitst- step on something

	in̄čá	anwí	čniłts	mniñłtət	mniñłəmp	mniñłtsəl̄x
in̄čá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniñłtət	xxx			xxx		
mniñłəmp		xxx			xxx	
čniłtsəl̄x mniñłtsəl̄x						

ε. swítitn̄ aksčk̄wúl: ktətm̄cix t mil̄k̄wčn̄ n̄səl̄xčn̄. n̄myčnm̄nt i? swítitn̄ na?ł asčqáy kí n̄wýápixčn̄.

1. stin̄ a? čqlwitstx̄w ? (tka?kípa?)

n̄wýápixčn̄:

2. ha? čqlwitstmsəl̄x i? tət?ík ? (kiw)

n̄wýápixčn̄:

3. ha? čqlwitłəmt̄ ? (lut)

n̄wýápixčn̄:

4. stiřń i? k^wu? čqlwitstrń ińćá na?ł Q^wýmatk^w ? (sx^wúx^wya?)

n^wyápixčń:

5. ha? čqlwitstpəlx ? (kíwa)

n^wyápixčń:

6. ha? čmistíx^w səxkinx ul čqlwitstmnń ? (lut)

n^wyápixčń:

H. Future 36 čńqmiń aksčk^wúl: ńqýńtik^w a? čkíxas s?uřńs í čńqmiń.

ksqlwitńt- step on something

	ińćá	anwí	čńiřts	mnińřtət	mnińřtəřp	mnińřtsəlx
ińćá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čńiřts						
mnińřtət	xxx			xxx		
mnińřtəřp		xxx			xxx	
čńiřtsəlx mnińřtsəlx						

I. swřtiřń aksčk^wúl: kłəřńčinx t mil^kčń ńsəlxčiń. ńmýčimńt i? swřtiřń na?ł asčqáy kł n^wyápixčń.

1. ha? ksqlwitřts i? sl^xw?alq^w ? (kiw)

n^wyápixčń:

2. ha? aksqlwířməlx i? čəčma?sqíl^w ? (lut)

n^wyápixčń:

3. swřwit ksqlwitřmńsəlx ? (i? řisłə?řt čřańčń smařń?ířń)

n^wyápixčń:

4. swit ksqlwitřtrń ińćá na?ł Q^wýmatk^w ? (ińćá)

n^wyápixčń:

5. ha? ańřmíńk ksqlwitřtst ? (lut)

n^wyápixčń:

6. ha? i? k^wiłt k^wu? ksqlwíři?řəlx ? kíwa)

n^wyápixčń:

čk^wulmstn i? s?a?úms

1. čip- pinch
sn?asimíw: čápčip
sk^wlstitn: čipx / čipnt (affirmative singular); lut aksčipm (neg. singular); čipwi / čipnti (affirmative plural); lut ksčipmp / lut ksčipntp (neg. plural)
skl?iýsts
1. kn čipm, k ^w čipm, čipm, k ^w u čipm, p čipm, čipmǎlx
2. kn čipm, k ^w čipm, čipm, k ^w u čipm, p čipm, čipmǎlx
3. kn sčipx, k ^w sčipx, sčipx, k ^w u sčipx, p sčipx, sčipxǎlx
4. kn sáččipx, k ^w sáččipx, sáččipx, k ^w u sáččipx, p sáččipx, sáččipxǎlx
5. kn ksčipa?x, k ^w sčipa?x, ksčipa?x, k ^w u ksčipa?x, p sčipa?x, ksčipa?xǎlx
6. kn ksáččipa?x, k ^w sáččipa?x, ksáččipa?x, k ^w u ksáččipa?x, p sáččipa?x, ksáččipa?xǎlx
7. čipn, čipntx ^w , čips, čipntm, čipntp, čipsǎlx
8. ččipstn, čipstx ^w , čipsts, čipstm, čipstp, čipstsǎlx
9. isčipm, ascčipm, sčips, sčipntm, sčipntp, sčipsǎlx
10. isáččipm, asáččipm, sáččips, sáččipntm, sáččipntp, sáččipsǎlx
11. iksčipm, aksčipm, ksčipi?s, ksčipntm, ksčipntp, ksčipi?sǎlx
12. iksáččipm, aksáččipm, ksáččipi?s, ksáččipntm, ksáččipntp, ksáččipi?sǎlx
13. isčipm, ascčipm, sčipms, sčipmtæt, sčipmp, sčipmsǎlx
14. isáččipm, asáččipm, sáččipms, sáččipmtæt, sáččipmp, sáččipmsǎlx
15. iksčipm, aksčipm, ksčipms, ksčipmtæt, ksčipmp, ksčipmsǎlx
16. iksáččipm, aksáččipm, ksáččipms, ksáččipmtæt, ksáččipmp, ksáččipmsǎlx
17. isččip, asččip, sččips, sččiptæt, sččipmp, sččipsǎlx
18. iksččip, aksččip, ksččips, ksččiptæt, ksččipmp, ksččipsǎlx
s?a?úms:
1. čip t čart. (A pinch of salt.)
2. nčippsnt. (Pinch him on the butt.)
3. lut k ^w u? akspičtm ispsáqs. (Don't pinch my nose.)
2. nmfal- luke warm
sn?asimíw:
s?a?úms:
1. ?asíl yirk ^w qín nmfal siwtk ^w . (Two cups of luke warm water.)
2. nmfal i? siwtk ^w mi k ^w n?amtitk ^w mi lut aksnčwkwúps. (Sit in lukewarm water so you don't burn your butt.)
3. miyáf nmfal inlkapí. (My coffee is luke warm.)
3. nčx^wiwsnt- pour in the middle
sn?asimíw: nčx ^w čx ^w iwsnt
sk^wlstitn: nčx ^w iwsx / nčx ^w iwsnt (affirmative singular); lut aksnčx ^w iwsn (neg. singular); nčx ^w iwswi / nčx ^w iwsnti (affirmative plural); lut ksnčx ^w iwsmp / lut ksnčx ^w iwsntp (neg. plural)
skl?iýsts
1. kn nčx ^w iwsn, k ^w nčx ^w iwsn, nčx ^w iwsn, k ^w u nčx ^w iwsn, p nčx ^w iwsn, nčx ^w iwsnǎlx
2. kn čnčx ^w iwsn, k ^w čnčx ^w iwsn, čnčx ^w iwsn, k ^w u čnčx ^w iwsn, p čnčx ^w iwsn, čnčx ^w iwsnǎlx
3. kn snčx ^w iwsx, k ^w snčx ^w iwsx, snčx ^w iwsx, k ^w u snčx ^w iwsx, p snčx ^w iwsx, snčx ^w iwsxǎlx
4. kn sáčnčx ^w iwsx, k ^w sáčnčx ^w iwsx, sáčnčx ^w iwsx, k ^w u sáčnčx ^w iwsx, p sáčnčx ^w iwsx, sáčnčx ^w iwsxǎlx
5. kn ksnčx ^w iwsa?x, k ^w snčx ^w iwsa?x, ksnčx ^w iwsa?x, k ^w u ksnčx ^w iwsa?x, p snčx ^w iwsa?x, ksnčx ^w iwsa?xǎlx
6. kn ksáčnčx ^w iwsa?x, k ^w sáčnčx ^w iwsa?x, ksáčnčx ^w iwsa?x, k ^w u ksáčnčx ^w iwsa?x, p sáčnčx ^w iwsa?x, ksáčnčx ^w iwsa?xǎlx
7. nčx ^w iwsn, nčx ^w iwsntx ^w , nčx ^w iwsəs, nčx ^w iwsntm, nčx ^w iwsntp, nčx ^w iwsəsǎlx

8. čńćx ^w iwstń, čńćx ^w iwstx ^w , čńćx ^w iwsts, čńćx ^w iwstń, čńćx ^w iwstp, čńćx ^w iwstsəłx
9. isńćx ^w iwsń, asńćx ^w iwsń, sńćx ^w iwsəs, sńćx ^w iwsńtń, sńćx ^w iwsńtp, sńćx ^w iwsəsəłx
10. isəčńćx ^w iwsń, asəčńćx ^w iwsń, səčńćx ^w iwsəs, səčńćx ^w iwsńtń, səčńćx ^w iwsńtp, səčńćx ^w iwsəsəłx
11. iksńćx ^w iwsń, aksńćx ^w iwsń, ksńćx ^w iwsĩs, ksńćx ^w iwsńtń, ksńćx ^w iwsńtp, ksńćx ^w iwsĩsəłx
12. iksəčńćx ^w iwsń, aksəčńćx ^w iwsń, ksəčńćx ^w iwsĩs, ksəčńćx ^w iwsńtń, ksəčńćx ^w iwsńtp, ksəčńćx ^w iwsĩsəłx
13. isńćx ^w iwsń, asńćx ^w iwsń, sńćx ^w iwsńs, sńćx ^w iwsńtət, sńćx ^w iwsńp, sńćx ^w iwsńsəłx
14. isəčńćx ^w iwsń, asəčńćx ^w iwsń, səčńćx ^w iwsńs, səčńćx ^w iwsńtət, səčńćx ^w iwsńp, səčńćx ^w iwsńsəłx
15. iksńćx ^w iwsń, aksńćx ^w iwsń, ksńćx ^w iwsńs, ksńćx ^w iwsńtət, ksńćx ^w iwsńp, ksńćx ^w iwsńsəłx
16. iksəčńćx ^w iwsń, aksəčńćx ^w iwsń, ksəčńćx ^w iwsńs, ksəčńćx ^w iwsńtət, ksəčńćx ^w iwsńp, ksəčńćx ^w iwsńsəłx
17. isčńćx ^w iws, asčńćx ^w iws, sčńćx ^w iwsts, sčńćx ^w iwsət, sčńćx ^w iwsńp, sčńćx ^w iwstsəłx
18. iksčńćx ^w iws, aksčńćx ^w iws, ksčńćx ^w iwsts, ksčńćx ^w iwsət, ksčńćx ^w iwsńp, ksčńćx ^w iwstsəłx
s?a?úms:
1. i? Íńqatq?íwsts ńćx^wiwsńt^w t siwłk ^w . (Pour the water in the middle.)
2. ńćx^wiwsńt t siwłk ^w i? sk ^w ańtq. (Pour water in the middle of the plants.)
3. lut y?at aksńćx^wiwsń , t ^w iws akskímkst. (Don't put all of it in the middle, save half of it.)
4. tńńtńm / tńńt- knead
sń?asłmíws: tńńtńm / tńńt
sk^włstńń: tńmix / tńńtik ^w (affirmative singular); lut akstət / lut akstńm (neg. singular); tńmíwi / tńńtik ^w i (affirmative plural); lut kstńmp / lut kstńńtip (neg. plural)
skł?iýsts
1. kń tńm, k ^w tńm, tńm, k ^w u tńm, p tńm, tńməłx
2. kń čtńm, k ^w čtńm, čtńm, k ^w u čtńm, p čtńm,
3. kń stńmix, k ^w stńmix, stńmix, k ^w u stńmix, p stńmix, stńmixəłx
4. kń səčtńmix, k ^w səčtńmix, səčtńmix, k ^w u səčtńmix, p səčtńmix, səčtńmixəłx
5. kń kstńmíxa?x, k ^w stńmíxa?x, kstńmíxa?x, k ^w u kstńmíxa?x, p stńmíxa?x, kstńmíxa?xəłx
6. kń ksəčtńmíxa?x, k ^w səčtńmíxa?x, ksəčtńmíxa?x, k ^w u ksəčtńmíxa?x, p səčtńmíxa?x, ksəčtńmíxa?xəłx
7. tńńtń, tńńtix ^w , tńńtis, tńńtńm, tńńtip, tńńtisəłx
8. čtństń, čtństix ^w , čtństis, čtństńm, čtństip, čtństisəłx
9. istńm, astńm, stńńtis, stńńtńm, stńńtip, stńńtisəłx
10. isəčtńm, asəčtńm, səčtńńtis, səčtńńtńm, səčtńńtip, səčtńńtisəłx
11. iksńtńm, aksńtńm, kstńńtis, kstńńtńm, kstńńtip, kstńńtisəłx
12. iksəčtńm, aksəčtńm, ksəčtńńtis, ksəčtńńtńm, ksəčtńńtip, ksəčtńńtisəłx
13. istńm, astńm, stńmńs, stńmńtət, stńmńp, stńmńsəłx
14. isəčtńm, asəčtńm, səčtńmńs, səčtńmńtət, səčtńmńp, səčtńmńsəłx
15. iksńtńm, aksńtńm, kstńmńs, kstńmńtət, kstńmńp, kstńmńsəłx
16. iksəčtńm, aksəčtńm, ksəčtńmńs, ksəčtńmńtət, ksəčtńmńp, ksəčtńmńsəłx
17. isčtət, asčtət, sčtət, sčtətət, sčtətńp, sčtətəłx
18. iksčtət, aksčtət, ksčtət, ksčtətət, ksčtətńp, ksčtətəłx
s?a?úms:
1. tńńtix^w tń? put millq ^w uł či?stx ^w . (Knead a little until it rolls into a ball, then quit.)
2. ?aslúsm akstət ixí? tńńtix^w , kł?imńtx ^w , piwt mi nix ^w tńńtix^w . (Make two kinds of dough, knead them, wait until they rise, then knead them again.)
3. ha? ańxmíńk kń kstńmíxa?x ? (Do you want me to knead some dough?)
5. millq^w- ball
sń?asłmíws:
s?a?úms:
1. tńńtix ^w tń? put millq^w uł či?stx ^w . (Knead a little until it rolls into a ball, then quit.)
2. i? strar tńńńtix ^w put millq^w t ^w x čkń i? ksłx ^w a?s. (Roll the string until it's a ball, however big it gets.)

10. i? spqʷlič

sʔuṃs

čq̄mnust / q̄mnuṃt	able to swallow
słxʷaʔáw̄sq̄n̄	big mouth
sx̄ʷəx̄ʷłik̄n̄	fins on back
čkw̄pus	hair on face
čw̄pčič̄n̄	whiskers
ṅp̄saqst̄n̄	nostril
misqʷíṅ	dark green
q̄yilxʷ	marks on hide/skin
słax̄	mucus
mílqʷmiʔst	form a ball
ṅt̄ítaʔpt	shallow
x̄łtúlaʔxʷ	gravel
sukʷtlwís	float around

smýmay

<p>taʔlí xəčxəçt i? spqʷlič kí syilx sqilxʷ. taʔlí? x̄sʔit̄n̄ ut aksʷṅnún̄n̄ iwáʔ í sʔistk í sxʷuyṅt kłx̄ʷikn̄. ut taʔlí? kʷəčkʷəçt i? sumíxs i? spqʷlič. q̄sápiʔ, i? sṅčayčkstx naʔt sx̄ʷyʔiʔpx čłlitstsəlx i? spqʷlič ta čnixʷám. lut qʷay i? spqʷlič í sṅx̄ʷṅtkʷitkʷ ixí? í sṅčayčkstx naʔt sx̄ʷyʔiʔpx tr̄nxʷúlaʔxʷs. t̄l̄ səçtəqtqips i? saʔtítkʷ ixí? ut ṅčʔix i? siwłkʷ ut lut t̄ x̄ast kí spqʷlič t̄ə ksilíʔs.</p> <p>i? spqʷlič kí nixʷtítkʷ ki? x̄astsəlx laʔkín i? siwłkʷ ki? ṅčəft. ṅkʷəkʷʔač kaʔ čpiṅn̄ i? spqʷlič. čłłimiʔst ilí...ʔ put ití? txʷiln̄ i? qaqxʷłx ut kʷṅn̄us ut q̄m̄tis. i? spqʷlič čʔəfətn̄usts i? p̄isł̄aʔt t qaqxʷłx. čx̄it t čniṅts i? ksíl̄xʷaʔs ut čq̄mnusts.</p> <p>wisx̄n̄ ut kəkáyaʔt i? spqʷlič, słxʷaʔáw̄sq̄n̄ ut yir i? syupsts. ʔasíl i? sx̄ʷəx̄ʷłik̄n̄. i? ṅxaʔčič̄n̄ tətáqəʔt ut i? sʔiwt̄ miswísxn̄, t̄l̄ sṅk̄mik̄ns ut kí syupsts. čkw̄pus t təwłəwt̄ čw̄pčič̄n̄ i? spqʷlič čx̄it t čm̄tus. ilí? čt̄x̄iw̄t̄ x̄ʷȳx̄ʷaȳt t̄l̄ ṅp̄saqst̄ns ut naqs itlí? t̄l̄ kłk̄m̄ipaʔsts čt̄x̄iw̄t̄. i? sṅk̄mik̄ns misqʷíṅ čq̄yilxʷ t q̄ȳȳqʷəȳ ut nixʷ i? k̄m̄təniw̄ts. k̄lixʷútr̄ns t̄i? kʷriʔ k̄m̄ p̄um̄. i? spqʷlič čkilxʷícaʔ t słax̄, t̄i? t̄ix ut nirnərt t̄ə tq̄n̄tixʷ.</p> <p>i? spqʷlič í ṅkʷəkʷʔač kaʔ čʔáx̄ʷiȳn̄m̄ í sʔistk̄n̄. taʔlí? ṅčəft i? siwłkʷ mi sič k̄w̄łkʷułł i? ʔaʔúsaʔs. ṅm̄sał ut lut ks̄kʷułłs i? ʔaʔúsaʔs. t̄ə čp̄um̄nx, i? spqʷlič ʔúluʔsčúť mat kí ʔup̄n̄kst k̄m̄ ʔup̄n̄kst ut ʔasíl mílqʷmiʔst í ṅt̄ítaʔpt siwłkʷ í s̄q̄ap̄únaʔxʷ k̄m̄ í x̄łtúlaʔxʷ. k̄əkaʔlí? ṅk̄wilxs í ȳsačič̄n̄ čʔaʔúsaʔm̄ i? tk̄ətmilxʷ ut i? sq̄łtmixʷ čk̄təq̄łixinaʔs.</p> <p>naqs x̄iȳátnxʷ ut k̄w̄łkʷułł i? ʔaʔúsaʔ. t̄ə k̄w̄łkʷułł, ʔuṃsəlx t k̄čs̄áčm̄sas. i? k̄čs̄áčm̄sas čk̄s̄ač i? ṅʔaʔúsaʔt̄ns itlí? čič̄n̄ kí kaʔf̄is sk̄sačíw̄s. naṅm̄t̄ t̄i? naqs s̄łłx̄s̄alt ut waȳ ití? i? st̄im̄ ks̄ʔiʔiʔs. i? k̄čs̄áčm̄sas ití? čsukʷtlwís put x̄əf̄ ł̄x̄ap mi sič ití? čk̄ram̄. t̄ə k̄ram̄ i? spqʷlič, k̄t̄əʔam̄ í ȳsačič̄n̄ čwíkʷmiʔst í x̄łx̄łut, í sṅp̄łlitkʷ k̄m̄ xiʔm̄ix̄ í st̄im̄. t̄ə ł̄x̄ap i? spqʷlič, ixí? ut ʔim̄x̄ kí mis̄n̄qʷást t siwłkʷ, mis̄h̄čəft.</p>	<p>able to swallow big mouth; fins on back hair on face whiskers; nostril dark green; marks on hide; mucus</p> <p>form a ball; shallow; gravel</p> <p>float around</p>
---	--

sṅsúxʷnaʔ swłt̄it̄n̄

1. kí swit xəčxəçt i? spqʷlič ?
2. swit aʔ čłlitstsəlx i? spqʷlič ?
3. səxʔkinx ut lut t qʷay i? spqʷlič í sṅx̄ʷṅtkʷitkʷ ixí? í sṅčayčkstx naʔt sx̄ʷyʔiʔpx tr̄nxʷúlaʔxʷs ?
4. čkiṅ i? siwłkʷ ki? x̄astsəlx i? spqʷlič ?

5. pñkiñ ka? čpiǰrn i? spqʷlič ?
6. stirm i? nkʷulmñs i? spqʷlič ƚa čpiǰrn ?
7. čkiñ i? sƚačəčs i? spqʷlič ?
8. kʷinx i? sǰwəǰwlikñs i? spqʷlič ?
9. čkiñ i? sǰwəǰwlikñs i? spqʷlič ?
10. čkiñ i? swpčičñs i? spqʷlič ?
11. čaknılxʷ i? spqʷlič ?
12. səxʰkinx uƚ nirnərt i? spqʷlič ?
13. pñkiñ ka? čʰǰǰwiyñrn i? spqʷlič ?
14. əxʰkistm i? ʰaʰúsaʰs i? spqʷlič ƚa čñmƚaı i? siwƚkʷ ?
15. stirm a? čkists i? spqʷlič ƚa čpumnx ?
16. ƚə wýspumnx, kʷñxasqƚ uƚ kʷı́kʷulı́ i? ʰikʷñs i? spqʷlič ?
17. stirm a? čurnsəıx ƚə kʷı́kʷulı́ i? čəčámaʰt spqʷlič ?
18. stirm i? sʰiñs i? kčƚáčmƚas kı́ kaʰfıs skƚačiwıs ?
19. ƚə kram i? spqʷlič, káʰkín ka? čwíkʷmiʰst ?
20. ƚə ǰǰap i? spqʷlič, kaʰkiñ ka? čʰimx ?

añčáwt swƚtiñ

1. ha? kʷ čƚəƚarn ı sʰistk, ı sxʷuyñt kʷ kƚǰwıknrn ? səxʰkinx ? səxʰkinx uƚ lut ?
2. swit niƚáyp čǰlitstxʷ ? swit niƚáyp čǰlitstrñs ? maýxıt.
3. ha? qʷaý kʷ ƚa čxʷuý kı́ sñǰwñtkʷitkʷ ? ha? kʷ čkram ı sñǰwñtkʷitkʷ ? səxʰkinx ? səxʰkinx uƚ lut ?
4. ha? añǰást i? ñčʰix i? siwƚkʷ kʷ ƚa čkram ? səxʰkinx ? səxʰkinx uƚ lut ?
5. kʷ ƚa ñqʷʰitkʷrn, ha? čkʷulmstxʷ i? ñčaƚt, ñmƚaı km ñčixčəǰt t siwƚkʷ ? səxʰkinx ? maýxıt.
6. ha? ı sñkʷəkwʰač ki? kʷ čpiǰrn ? stirm a? čkistxʷ ı sñkʷəkwʰač ? ha? kmax kʷ čitx ? maýxıt.
7. stirm i? txʷilñtxʷ t spiʰsčıft ? swit i? txʷilñts ? maýxıt.
8. ha? čqmnustxʷ i? sílxʷa? i? stirm ? səxʰkinx ? səxʰkinx uƚ lut ?
9. stirm qmnuñtxʷ t ñkʷəkwʰač ? maýxıt.
10. ha? kʷ slxʷaʰáwsqñ ? swit i? mislxʷaʰáwsqñ i? kı́ anəqsılxʷ ? maýxıt.
11. ha? kʷ čkwpus ? swit i? misčkwpus i? kı́ anəqsılxʷ ? maýxıt.
12. ha? ñslxʷʰus aññpsáqstñ ? səxʰkinx ? səxʰkinx uƚ lut ?
13. t sčaʰáqʷ, ha? tqñtixʷ stirm ksƚaǰ ? stirm ? maýxıt.
14. ha? kʷ kʷulm t a? čmılqʷ t skƚəʰa? ? t stirm uƚ kʷulñtxʷ ? maýxıt.
15. ha? xƚtúlaʰxʷ ı skƚəʰárms añčıtʷ ? səxʰkinx ? səxʰkinx uƚ lut ?
16. ha? p wikʷmiʰst naʰ ı asıǰláǰt t spiʰsčıft ? səxʰkinx ? səxʰkinx uƚ lut ?
17. kʷ ƚə ǰǰap, ha? kʷ ʰimx tı añǰəǰǰap i? čitxʷsəıx ? kʷ kʷnxspiñtk uƚ kʷ ʰimx ? maýxıt.

skł?iysrń t řilń s?a?úńs

A. čńqmiń aksčkwú: wýstik^w a? čńqmiń.

řlitń / řlitńt / řlitń- call for/summon

	ińčá	anwí	čniłts	mnimłtət	mnimłəmp	mnimłtsəłx
intransitive past/present						
intransitive cust./ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/incep.						
intransitive imperf. fut.						
intransitive aff. comm.	---		---			---
intransitive neg. comm.	---		---			---
transitive past/present						
transitive cust./ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperf. fut.						
transitive affirm. com.	---		---			---
transitive neg. com.	---		---			---
present durative						
imperfect durative						
future durative						
future imperf. dur.						
past perfect						
future perfect						

Č. **swítih̄n** aksčkwúl: ktətm̄cixx t milkw̄čn̄ n̄səlxčih̄n. n̄m̄yčimn̄t **asčqáý** kí n̄w̄yápixčn̄.

1. ha? axá? i? sč̄litm̄p ? (kiw̄)

n̄w̄yápixčn̄:

2. stiṁ i? x̄litn̄tp anwí na?ł X̄s̄x̄salqs ? (səx̄kn̄x̄čutḥ)

n̄w̄yápixčn̄:

3. ha? ničáýp č̄litstx̄w̄ ixí? ? (lut/ta čla?kíh̄n)

n̄w̄yápixčn̄:

4. ha? Tamní səč̄litx t kskn̄x̄čutḥs ? (kíwa)

n̄w̄yápixčn̄:

5. ha? p s̄líta?x t ksciṁm̄p ? (lut)

n̄w̄yápixčn̄:

6. stiṁ aks̄litr̄n̄ ? (spq̄wič)

n̄w̄yápixčn̄:

Č. **Actual/Habitual 36 čn̄qmiṁ** aksčkwúl: Complete the box with correct verb/object forms

č̄litst- call for

	iṁčá	anwí	čniṁts	mniṁtət	mniṁtəmp	mniṁtsəlx
iṁčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniṁts						
mniṁtət	xxx			xxx		
mniṁtəmp		xxx			xxx	
čniṁtsəlx mniṁtsəlx						

ε. **swítih̄n** aksčkwúl: ktətm̄cixx t milkw̄čn̄ n̄səlxčih̄n. n̄m̄yčimn̄t i? swítih̄n na?ł asčqáý kí n̄w̄yápixčn̄.

1. ha? č̄litstr̄ns Sw̄gatqḥ ? (lut)

n̄w̄yápixčn̄:

2. swit i? k̄w̄u? č̄litsts ? (xəxiw̄xw̄trḥ)

n̄w̄yápixčn̄:

3. səx̄kixx uł k̄w̄u? č̄litstr̄n̄ Q̄w̄ýq̄w̄Gaylqs ? (p̄yq̄iltḥ)

n̄w̄yápixčn̄:

4. swit a? čǰlitǰǰms ? (sǰx^wta^wmíst)

n^wyápixčǰ:

5. sǰx[?]kinx u[?] čǰlitstr[?]sǰlx? (sǰm[?]sǰy[?]m[?]t)

n^wyápixčǰ:

6. ha? čmist[?]p sǰx[?]kinx u[?] čǰlitǰǰm[?] ? (ki^w)

n^wyápixčǰ:

H. Actual/Habitual 36 čǰqmi[?] aksč[?]k^wú[?]: w[?]y[?]stik^w a? čǰqmi[?].

č[?]k^wǰnust- to catch

	i[?]čǰ	an^wí	č[?]n[?]its	m[?]n[?]i[?]m[?]tǰt	m[?]n[?]i[?]m[?]tǰmp	m[?]n[?]i[?]m[?]t[?]sǰlx
i[?]čǰ	xxx			xxx		
an^wí		xxx			xxx	
č[?]n[?]its						
m[?]n[?]i[?]m[?]tǰt	xxx			xxx		
m[?]n[?]i[?]m[?]tǰmp		xxx			xxx	
č[?]n[?]itsǰlx						

I. sw[?]t[?]i[?]ǰ aksč[?]k^wú[?]: k[?]lǰt[?]m[?]č[?]inx t mil[?]k^wč[?]ǰ n[?]sǰlxč[?]ǰ. n[?]m[?]y[?]č[?]in[?]m[?]t i? sw[?]t[?]i[?]ǰ na? asč[?]q[?]ǰy k[?]l n^wyápixčǰ.

1. st[?]i[?]m[?] a? č[?]k^wǰnustx^w ? (tǰptǰp[?]q[?]ǰ)

n^wyápixčǰ:

2. ha? č[?]k^wǰnust[?]m[?]s i? sč[?]wan[?]ǰy[?]t[?]m[?] ? (ki^w)

n^wyápixčǰ:

3. ha? č[?]k^wǰn[?]nu[?]tǰm[?]t ? (lut)

n^wyápixčǰ:

4. st[?]i[?]m[?] i? k^wu? č[?]k^wǰnust[?]r[?]m[?] i[?]čǰ na? Sn[?]ina[?]q[?]ǰ ? (sp[?]ap[?]sǰǰa?)

n^wyápixčǰ:

5. ha? č[?]k^wǰnustx^wǰlx ? (ki^wa)

6. ha? ni[?]sǰǰp č[?]k^wǰn[?]nu[?]tǰm[?] ? (lut)

n^wyápixčǰ:

čk^wulmstn i? s?a?ums

1. qmnuht / qmnust- manage to swallow
sn?asimiws: qmnmnuht
sk^wlstitn: cipx / cipht (affirmative singular); lut akscipm (neg. singular); cipwi / ciphti (affirmative plural); lut kscipmp / lut ksciphtp (neg. plural)
skl?iysts
1. kn qmnunm, k ^w qmnunm, qmnunm, k ^w u qmnunm, p qmnunm, qmnunmælx
2. kn cqmnuhm, k ^w cqmnuhm, cqmnunm, k ^w u cqmnuhm, p cqmnuhm, cqmnunmælx
3. kn sqmnunx, k ^w sqmnunx, sqmnunx, k ^w u sqmnunx, p sqmnunx, sqmnunxælx
4. kn sačqmnuhx, k ^w sačqmnuhx, sačqmnuhx, k ^w u sačqmnuhx, p sačqmnuhx, sačqmnuhxælx
5. kn ksqmnuháx, k ^w sqmnúháx, ksqmnuháx, k ^w u ksqmnuháx, p sqmnúháx, ksqmnuháxælx
6. kn ksəčqmnuháx, k ^w sačqmnuháx, ksəčqmnuháx, k ^w u ksəčqmnuháx, p sačqmnuháx, ksəčqmnuháxælx
7. qmnuh, qmnuhtx ^w , qmnus, qmnuhtm, qmnuhtp, qmnusælx
8. cqmnustn, cqmnustx ^w , cqmnusts, cqmnustm, cqmnustp, cqmnustsælx
9. isqmnuhm, asqmnuhm, sqmnus, sqmnunm, sqmnuntp, sqmnusælx
10. isəčqmnuhm, asəčqmnuhm, sačqmnuh, sačqmnuhtm, sačqmnuhtp, sačqmnuhælx
11. iksqmnuhm, aksqmnuhm, ksqmnuhi?s, ksqmnuhtm, ksqmnuhtp, ksqmnuhi?sælx
12. iksəčqmnuhm, aksəčqmnuhm, ksəčqmnuhi?s, ksəčqmnuhtm, ksəčqmnuhtp, ksəčqmnuhi?sælx
13. isqmnuhm, asqmnuhm, sqmnunms, sqmnunmtæt, sqmnunmp, sqmnunmsælx
14. isəčqmnuhm, asəčqmnuhm, sačqmnuhm, sačqmnuhtæt, sačqmnuhmp, svqmnuhmmsælx
15. iksqmnuhm, aksqmnuhm, ksqmnuhm, ksqmnuhtæt, ksqmnuhmp, ksqmnuhmmsælx
16. iksəčqmnuhm, aksəčqmnuhm, ksəčqmnuhm, ksəčqmnuhtæt, ksəčqmnuhmp, ksəčqmnuhmmsælx
17. isčqmnuh, asčqmnuh, sčqmnuhs, sčqmnuhtæt, sčqmnuhmp, sčqmnuhsælx
18. iksčqmnuh, aksčqmnuh, ksčqmnuhs, ksčqmnuhtæt, ksčqmnuhmp, ksčqmnuhsælx
s?a?ums:
1. čxil t čnihts i? ksíl ^w a?as ut čqmnuhst. (They can swallow ones as big as they are.)
2. x ^w usčn ti? qmqmam ki? qa?ipsa? ut lla. (He ate so fast he choked and died.)
3. lut aksnalmiknm čm qmhtsis. (Don't walk behind his back he might swallow you,)
2. slx^wa?áwsqh- big mouth
sn?asimiws: psla?áwsqh
s?a?ums:
1. wisxh ut kəkáya?t i? spq ^w lič, slx ^w a?áwsqh ut yir i? syupsts. (Ling cod are long and skinny. They have a large mouth and a rounded tail.)
2. i? knaq ^s čslx ^w a?áwsqh miyál k ^w ta čwik ^w čn. (If one gossips too much he will have a big mouth.)
3. lut aksčačarm asplimč čm k ^w slx ^w a?ápu?sqnwilx. (Don't stretch your lips, your mouth might get big.)
3. sx^wlikn- fin on back
sn?asimiws: sx ^w əx ^w likn
s?a?ums:
1. ?asíl i? sx ^w əx ^w likn. (The ling cod has two fins on its back.)
2. čktnəknikstx ^w i? sx ^w likns t aksk ^w urmčn t nttyix. (Cut the fins off when you put the salmon away.)
3.
4. čkwpus- hairs on the face
sn?asimiws: čkwppus
s?a?ums:
1. čkwpus t təwławt čwpcin i? spq ^w lič čxil t čmtus. (Like the sturgeon, the ling cod has barbels on its face that

look like whiskers.)
2. lut ʔaḡ ^w sm̄ iʔ knaqs uʔ čkw̄pus . (If one doesn't shave, he will have whiskers.)
3. k ^w čkw̄pus , taʔlíʔ čikčəkt iʔ sw̄pčín̄ í ask ^w ʕús. (You have a hairy face, your whiskers are very scratchy on your face.)
5. čw̄pčín̄ - whiskered
s̄hʔasimíw̄s: čw̄pwupčín̄
sʔaʔúms:
1. čkw̄pus t ʔəw̄ʔaw̄t čw̄pčín̄ iʔ spq ^w lič čx̄it t čm̄tus. (Like the sturgeon, the ling cod has barbels on its face that look like whiskers.)
2. iʔ sqilx ^w lut ʔa čw̄pčín̄ . (Indians don't have whiskers.)
3. iʔ s̄x̄ ^w ʕiʔ čwupčín̄ čt̄x̄ ^w iwt t̄l k̄l̄km̄ipaʔsts. (Goats have whiskers, they hang down its chin.)
6. n̄psaqst̄n̄ - nostrils
s̄hʔasimíw̄s: n̄ps̄psaqst̄n̄
sʔaʔúms:
1. ilíʔ čt̄x̄ ^w iwt x̄ ^w ʕx̄ ^w aʔt t̄l n̄psaqst̄n̄s uʔ naqs itlíʔ t̄l k̄l̄km̄ipaʔsts čt̄x̄ ^w iwt. (It has a barbel at each nostril above its mouth and one barbel that hangs off of its chin.)
2. k ^w kʔup̄k̄st uʔ naqs t̄l añps̄aqst̄n̄ . (You have no. elevens from your nose.)
3. ʔip̄nt̄ añps̄ps̄aqst̄n̄ . (Wipe your nose.)
7. misq^wín̄ - dark green
s̄hʔasimíw̄s:
sʔaʔúms:
1. iʔ s̄h̄km̄ik̄ns misq^wín̄ čq̄yilx ^w t q̄ ^w ʕq̄ ^w ʕaʔ uʔ nix ^w iʔ k̄m̄təniw̄ts. (Ling cod are dark green with dark markings on their back and sides.)
2. íklíʔ mat k̄siw̄tk ^w misq^wín̄ iʔ sk̄ ^w añtq. (Over there must have water, the plants are greener.)
3. in̄x̄ást ixíʔ iʔ misq^wín̄ . (I like that one that's dark green.)
8. q̄yilx^w - marked skin/hide
s̄hʔasimíw̄s: q̄yq̄yilx ^w
sʔaʔúms:
1. iʔ s̄h̄km̄ik̄ns misq ^w ín̄ čq̄yilx^w t q̄ ^w ʕq̄ ^w ʕaʔ uʔ nix ^w iʔ k̄m̄təniw̄ts. (Ling cod are dark green with dark markings on their back and sides.)
2. x ^w ʔit iʔ s̄h̄kl̄čaʔsqáx̄aʔ čq̄yq̄yilx^w aláʔ. (There are a lot of horses that're pinto here.)
3.
4. taʔt kiʔ x̄silx^w añlkapú. (Your coat has a nice print.)
9. staḡ - mucus
s̄hʔasimíw̄s: stəḡtaḡ
sʔaʔúms:
1. iʔ spq ^w lič čkilx ^w íčaʔ t staḡ , ʔiʔ ʔix uʔ nirnərt ʔə tq̄h̄tix ^w . (The ling cod is covered by mucus, so it feels smooth and slippery when you touch it.)
2. niʕáʔp k ^w n̄ʕaḡnt̄, mat n̄q̄ ^w íct t staḡ aspíw̄pw̄. (Your coughing a lot, your lungs must be full of mucus.)
3. k̄ik̄m̄ mi k ^w k̄ ^w l̄l̄it, waȳ čʔáčqaʔ iʔ staḡ . (You'll be birthing soon since the mucus came out.)
10. mílq^wmiʔst - become a ball
s̄hʔasimíw̄s: mímilq ^w

<p>sk^wl̥stih̥n: míl̥q^wmiʔstx (affirmative singular); lut aksmíl̥q^wmiʔst (neg. singular); míl̥q^wmiʔstwi (affirmative plural); lut ksmíl̥q^wmiʔstmp (neg. plural)</p>
<p>skl̥ʔiʔst̥s</p> <ol style="list-style-type: none"> k̥n míl̥q^wmiʔst, k^w míl̥q^wmiʔst, míl̥q^wmiʔst, k^wu míl̥q^wmiʔst, p míl̥q^wmiʔst, míl̥q^wmiʔstəlx k̥n čmíl̥q^wmiʔst, k^w čmíl̥q^wmiʔst, čmíl̥q^wmiʔst, k^wu čmíl̥q^wmiʔst, p čmíl̥q^wmiʔst, čmíl̥q^wmiʔstəlx k̥n smíl̥q^wmiʔstx, k^w smíl̥q^wmiʔstx, smíl̥q^wmiʔstx, k^wu smíl̥q^wmiʔstx, p smíl̥q^wmiʔstx, smíl̥q^wmiʔstxəlx k̥n səčmíl̥q^wmiʔstx, k^w səčmíl̥q^wmiʔstx, səčmíl̥q^wmiʔstx, k^wu səčmíl̥q^wmiʔstx, p səčmíl̥q^wmiʔstx, səčmíl̥q^wmiʔstxəlx k̥n ksmíl̥q^wmiʔstaʔx, k^w smíl̥q^wmiʔstaʔx, ksmíl̥q^wmiʔstaʔx, k^wu ksmíl̥q^wmiʔstaʔx, p smíl̥q^wmiʔstaʔx, ksmíl̥q^wmiʔstaʔxəlx k̥n ksəčmíl̥q^wmiʔstaʔx, k^w səčmíl̥q^wmiʔstaʔx, ksəčmíl̥q^wmiʔstaʔx, k^wu ksəčmíl̥q^wmiʔstaʔx, p səčmíl̥q^wmiʔstaʔx, ksəčmíl̥q^wmiʔstaʔxəlx ismíl̥q^wmiʔst, asmíl̥q^wmiʔst, smíl̥q^wmiʔsts, smíl̥q^wmiʔstət, smíl̥q^wmiʔstmp, smíl̥q^wmiʔstsəlx isəčmíl̥q^wmiʔst, asəčmíl̥q^wmiʔst, səčmíl̥q^wmiʔsts, səčmíl̥q^wmiʔstət, səčmíl̥q^wmiʔstmp, səčmíl̥q^wmiʔstsəlx iksmíl̥q^wmiʔst, aksmíl̥q^wmiʔst, ksmíl̥q^wmiʔsts, ksmíl̥q^wmiʔstət, ksmíl̥q^wmiʔstmp, ksmíl̥q^wmiʔstsəlx iksəčmíl̥q^wmiʔst, aksəčmíl̥q^wmiʔst, ksəčmíl̥q^wmiʔsts, ksəčmíl̥q^wmiʔstət, ksəčmíl̥q^wmiʔstmp, ksəčmíl̥q^wmiʔstsəlx isčmíl̥q^wmiʔst, asčmíl̥q^wmiʔst, sčmíl̥q^wmiʔsts, sčmíl̥q^wmiʔstət, sčmíl̥q^wmiʔstmp, sčmíl̥q^wmiʔstsəlx iksčmíl̥q^wmiʔst, aksčmíl̥q^wmiʔst, ksčmíl̥q^wmiʔsts, ksčmíl̥q^wmiʔstət, ksčmíl̥q^wmiʔstmp, ksčmíl̥q^wmiʔstsəlx
<p>sʔaʔúms:</p> <ol style="list-style-type: none"> ʔa čpumnx, iʔ spq^wlič ʔúluʔsčút mat kí ʔupn̥kst k̥n ʔupn̥kst uʔ ʔasí míl̥q^wmiʔst í n̥titaʔpt siw̥tk^w í sqápuṇaʔx^w k̥n í x̥ltúlaʔx^w. (When they spawn, ten or twelve ling cod form a squirming ball in shallow water over sand or gravel.) ixíʔ t sn̥kicaʔsqáxaʔ kl̥míl̥q^w. (That horse has balls.) ʔa čʔitx čmíl̥q^wmiʔst. (When she sleeps, she rolls into a ball.)
<p>11. n̥titaʔpt- shallow</p>
<p>s̥n̥ʔaslmíw̥s:</p>
<p>sʔaʔúms:</p> <ol style="list-style-type: none"> ʔa čpumnx, iʔ spq^wlič ʔúluʔsčút mat kí ʔupn̥kst k̥n ʔupn̥kst uʔ ʔasí míl̥q^wmiʔst í n̥titaʔpt siw̥tk^w í sqápuṇaʔx^w k̥n í x̥ltúlaʔx^w. (When they spawn, ten or twelve ling cod form a squirming ball in shallow water over sand or gravel.) íklíʔ k^w n̥ʔawčín̥n̥ íklíʔ n̥titaʔpt ilíʔ mi k^w niʔák^w. (Go up stream its shallow over there you can cross there.) lut ilíʔ aks̥n̥təx̥ʔpm̥tk^w, miyáʔ n̥titaʔpt ilíʔ. (Don't dive there, the water is too shallow there.)
<p>12. x̥ltúlaʔx^w- gravel</p>
<p>s̥n̥ʔaslmíw̥s: x̥lx̥ltúlaʔx^w</p>
<p>sʔaʔúms:</p> <ol style="list-style-type: none"> ʔa čpumnx, iʔ spq^wlič ʔúluʔsčút mat kí ʔupn̥kst k̥n ʔupn̥kst uʔ ʔasí míl̥q^wmiʔst í n̥titaʔpt siw̥tk^w í sqápuṇaʔx^w k̥n í x̥ltúlaʔx^w. (When they spawn, ten or twelve ling cod form a squirming ball in shallow water over sand or gravel.) iñtr̥x^wúlaʔx^w x̥ltúlaʔx^w. (My land is rocky.) ilíʔ x̥súllaʔx^w lut t̥ x̥ltúlaʔx^w. (It's good ground, its not rocky.)
<p>13. suk^wtlwís- to float around</p>
<p>s̥n̥ʔaslmíw̥s: sak^wʔuk^wtlwís</p>
<p>sk^wl̥stih̥n: suk^wtlwísx (affirmative singular); lut aksuk^wtlwís (neg. singular); suk^wtlwíswi (affirmative plural); lut ksuk^wtlwísm̥p (neg. plural)</p>

skʔiʔst

1. kʰ sukʷtlwís, kʷ sukʷtlwís, sukʷtlwís, kʷu sukʷtlwís, p sukʷtlwís, sukʷtlwísə́łx
2. kʰ čsukʷtlwís, kʷ čsukʷtlwís, čsukʷtlwís, kʷu čsukʷtlwís, p čsukʷtlwís, čsukʷtlwísə́łx
3. kʰ səsukʷtlwísx, kʷ səsukʷtlwísx, səsukʷtlwísx, kʷu səsukʷtlwísx, p səsukʷtlwísx, səsukʷtlwísxə́łx
4. kʰ səčsukʷtlwísx, kʷ səčsukʷtlwísx, səčsukʷtlwísx, kʷu səčsukʷtlwísx, p səčsukʷtlwísx, səčsukʷtlwísxə́łx
5. kʰ ksukʷtlwísaʔx, kʷ sukʷtlwísaʔx, ksukʷtlwísaʔx, kʷu ksukʷtlwísaʔx, p sukʷtlwísaʔx, ksukʷtlwísaʔxə́łx
6. kʰ ksəčsukʷtlwísaʔx, kʷ səčsukʷtlwísaʔx, ksəčsukʷtlwísaʔx, kʷu ksəčsukʷtlwísaʔx, p səčsukʷtlwísaʔx, ksəčsukʷtlwísaʔxə́łx
7. isukʷtlwís, asukʷtlwís, sukʷtlwísts, sukʷtlwístət, sukʷtlwístm̥p, sukʷtlwístsə́łx
8. isəčsukʷtlwís, asəčsukʷtlwís, səčsukʷtlwísts, səčsukʷtlwístət, səčsukʷtlwístm̥p, səčsukʷtlwístsə́łx
9. isukʷtlwís, aksukʷtlwís, ksukʷtlwísts, ksukʷtlwístət, ksukʷtlwístm̥p, ksukʷtlwístsə́łx
10. iksəčsukʷtlwís, aksəčsukʷtlwís, ksəčsukʷtlwísts, ksəčsukʷtlwístət, ksəčsukʷtlwístm̥p, ksəčsukʷtlwístsə́łx
11. isčsukʷtlwís, asčsukʷtlwís, sčsukʷtlwísts, sčsukʷtlwístət, sčsukʷtlwístm̥p, sčsukʷtlwístsə́łx
12. iksčsukʷtlwís, aksčsukʷtlwís, ksčsukʷtlwísts, ksčsukʷtlwístət, ksčsukʷtlwístm̥p, ksčsukʷtlwístsə́łx

sʔaʔúms:

1. iʔ kčʔáčmʔas itíʔ **čsukʷtlwís** put xəʔ ʔxəp mi sič itíʔ čkram̥. (The larva drift in the water until they grow big enough to start swimming.)
2. kʰ n̥təʔpmítʰkʷ uʔ kʰ čəčqíh̥kmiʔst uʔ kʰ **sukʷtlwís**. (I jumped in the water and got on my back and floated around.)
3. iʔ pəqíqih̥ ká n̥wi·st **čsukʷtlwís**. (The bald eagle is way up floating around.)

11. i? miml̓t

sʔuṁs

sḥl̓xícaʔ	fish scales
ʔsám̓laʔxʷm̓	bottom feed / dredge
ʔm̓ntʔam̓ / ʔm̓ntʔaṁt	feed on / suck up
ʔaʔʔaʔḥčút	look for
pkʷisxḥ	gravel
ʔmaqs	pointed nose

smýmáʔ

<p>i? ʔ ʔəkʷtíkʷt naʔʔ saʔtítkʷ kaʔ k̓miml̓t. k̓l̓ naqs s̓cuʔxáḥ i? k̓sp̓ísʔaʔts i? miml̓t. i? miml̓t č̓x̓it t xʷəxʷmínaʔ i? s̓ʔač̓əcs, naḥm̓t miskʷəkʷiʔmáyaʔqḥ uʔ i? sḥl̓xícaʔs misp̓ísʔaʔt. tiʔ p̓əkp̓ík i? miml̓t uʔ p̓ʔap̓ʔa, i? k̓wíʔt k̓p̓uṁ ʔ sḥk̓mikḥs. i? k̓tixʷúts piq.</p> <p>i? misílxʷaʔ t miml̓t i? s̓təʔt̓piḥs i? k̓naqs č̓ilk̓st i? snʔsasts. i? miml̓t taʔiʔ č̓q̓sápiʔ k̓sč̓xʷl̓xʷalts mat k̓l̓ ʔas̓l̓ʔúp̓ḥk̓st spiḥtk. i? miml̓t ʔa č̓itḥ č̓ʔsám̓laʔxʷm̓, ʔm̓ntʔas i? ʔaʔúsaʔs i? ʔakʷʔakʷtílx, i? ʔikʷḥ uʔ xiʔm̓ix itíʔ č̓əč̓ámaʔt. i? k̓wíʔt i? miml̓t č̓ʔiḥx ʔʔat spiḥtk č̓ʔaʔʔaʔḥčút i? s̓ʔiḥ, ʔə k̓sč̓p̓um̓nx k̓m̓ laʔk̓iḥ mi ʔistk̓m̓. i? miml̓t kaʔáym̓ k̓m̓ sič̓ ʔistk̓ kaʔ č̓ʔáxʷiyḥ. i? ʔ aʔ č̓pkʷisxḥ kaʔ č̓ʔaʔúsaʔm̓ ʔ ʔʔač̓iḥs i? saʔtítkʷ naʔʔ ʔəkʷtíkʷt.</p> <p>ʔa č̓ʔp̓um̓nx i? miml̓t, ʔaluʔsč̓út ʔ s̓x̓íx̓ʔalt, k̓laxʷ ixiʔ č̓p̓um̓ḥxm̓. lut ʔa č̓kʷuṁt t k̓sḥʔaʔúsaʔtḥs i? miml̓t. xʷʔi...t i? naqs ʔa č̓ʔaʔúsaʔm̓. ixiʔ č̓ḥʔalt ʔ snixʷtítkʷs i? t̓ikʷt k̓m̓ č̓ḥt̓p̓itkʷ. i? miml̓t i? ʔaʔúsaʔs q̓ip̓č̓m̓ kaʔ č̓kʷílkʷuṁl̓. i? č̓əč̓ámaʔt miml̓t ʔaluʔsč̓út uʔ tiʔ č̓úlluʔs. i? miml̓t ʔ ʔʔač̓iḥ kaʔ iʔiʔ, put ʔaʔ ʔix̓x̓əpt mi sič̓ xʷuʔ k̓l̓ ḥqʷast i? siw̓ítkʷ. ʔa kaʔʔiʔsp̓iḥtk k̓m̓ məspiḥtk i? miml̓t ʔaʔúsaʔm̓ ixiʔ uʔ s̓p̓uṁnx̓s.</p> <p>i? k̓wíʔt i? miml̓t ʔ saʔtítkʷ kiʔ č̓mut ʔm̓ʔmaqs ixiʔ mi č̓kač̓x̓ciḥ k̓tixʷútr̓s i? x̓l̓x̓lut.</p>	<p>scales</p> <p>bottom feed; feed on</p> <p>look for</p> <p>gravel</p> <p>pointed noses</p>
--	--

sḥsúxʷnaʔ s̓w̓t̓t̓il̓ḥ

1. stiḥ i? sḥl̓iʔtḥs i? miml̓t ?
2. č̓kiḥ i? k̓swisxḥs i? miml̓t ?
3. č̓kiḥ t̓ixʷl̓m̓ i? miml̓t kiʔ t̓l̓ xʷəxʷmínaʔ ?
4. č̓ak̓n̓ílxʷ i? miml̓t ?
5. k̓w̓inx i? snʔsasts i? misílxʷaʔ t miml̓t i? s̓təʔt̓piḥs i? k̓naqs ?
6. č̓kiḥ i? sqʷmiw̓ts i? sč̓xʷl̓xʷalts i? miml̓t ?
7. stiḥ i? s̓ciḥs i? miml̓t ?
8. p̓ḥkiḥ kaʔ č̓ʔáxʷiyḥ i? miml̓t ?
9. kaʔk̓iḥ kaʔ č̓ʔaʔúsaʔm̓ i? miml̓t ?
10. ʔə w̓ʔsʔaʔúsaʔm̓ i? miml̓t, x̓ʔkinḥ i? ʔikʷḥs ?
11. p̓ḥkiḥ kaʔ č̓kʷílkʷuṁl̓ i? miml̓t i? ʔikʷḥs ?
12. stiḥ aʔ č̓k̓ists i? č̓əč̓ámaʔt i? miml̓t ʔa k̓w̓ílkʷuṁl̓ ?
13. stiḥ aʔ č̓k̓ists i? miml̓t ʔa ʔix̓x̓əpt ?
14. k̓w̓nxspiḥtk i? miml̓t mi ʔaʔúsaʔm̓, mi s̓p̓uṁnx̓s ?
15. č̓kiḥ i? s̓p̓saq̓sts i? miml̓t k̓l̓ saʔtítkʷ kaʔ č̓mut ?

ańčáwıt swłtiń

1. ha? xʷɨt t t kʷtikʷt i? kł kta?áms ańčítxʷ ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
2. ha? kʷ miskʷəkwimáya?qń ki? tł kʷiłt i? sqilxʷ ? maýxít.
3. ha? ta?líp? čq́sápi? ksčxʷlxʷalts asnəqsílʷ ? ha? čmistíxʷ kʷnxspińtkəlx ańtaatúpa? ta čłaxʷt ? maýxít.
4. ha? swit ł asnəqsílʷ č?imx ɣsat spińtk čła?łazám t stim ? maýxít.
5. ha? kʷ čłazá?łazámčút t s?itń t skłə?az ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ? maýxít.
6. ha? xʷɨsxn t a? čpkʷisxn ł skłazáms ańčítxʷ ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ? maýxít.
7. ha? ɣsat skłə?az p č?alu?sčút na?ł asłxláxt ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ? maýxít.
8. kʷ ta čkram, ha? kʷ čńsált kń kʷ čsuʷt ? ha? kʷ čnixʷtítkʷń ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
9. ha? ł sqipč kʷ kʷułł ? tə lut, pńkiń ki? kʷ kʷułł ? maýxít.
10. ka?kín ki? p łixxəpt anwí na?ł askʷiłtrń ? maýxít.
11. ha? p čłńłmaq́s anwí na?ł asnəqsílʷ ? maýxít.
12. ka?kín ki? kʷ kačxčín t sčazáqʷ ? maýxít.

skłʔiysrń t xilń sʔaʔúńs

A. čńqmiń aksčkwúl: wýstikw aʔ čńqmiń.

čut / čuńt / čunń- to say or tell

	ińčá	anwí	čniits	mnim̄tət	mnim̄təmp	mnim̄tsəlx
intransitive past/present						
intransitive cust./ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/incep.						
intransitive imperf. fut.						
intransitive aff. comm.	---		---			---
intransitive neg. comm.	---		---			---
transitive past/present						
transitive cust./ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperf. fut.						
transitive affirm. com.	---		---			---
transitive neg. comm.	---		---			---
present durative						
imperfect durative						
future durative						
fut. imperf. durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swítihñ aksčkwúl: ktətmčinx t milkwčñ nsəlxčihñ. ñmýčimñt asčqáy kl nwyápixčñ.

1. ha? p čut, "nikxná" ? (kiw)

nwyápixčñ:

2. ha? k^w sčúta?, "wne" ? (lut)

nwyápixčñ:

3. swit səččutx "sna, sna, sna" ? (Q^wəq^wčwíya?)

nwyápixčñ:

4. ha? čuñtx^w i? ttaft ? (kiwa)

nwyápixčñ:

5. stiñ a? ččustp ? ("wík^wmi?stx")

nwyápixčñ:

6. uč k^w iksčúnñ swit i? sk^wsk^wistsəlx ? (lut)

nwyápixčñ:

Č. Actual/Habitual 36 čñqmiñ aksčkwúl: ñqýñtik^w a? čktxas sɔums l čñqmiñ.

əččust- tell

	iñčá	anwí	čniłts	mniñłtət	mniñłtəmp	mniñłtsəlx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniñłtət	xxx			xxx		
mniñłtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəlx mniñłtsəlx						

ε. swítihñ aksčkwúl: ktətmčinx t milkwčñ nsəlxčihñ. ñmýčimñt i? swítihñ na? asčqáy kl nwyápixčñ.

1. stiñ a? ččustrñsəlx ? (way)

nwyápixčñ:

2. ha? əččułəñt i? smýmaýtət ? (kiw)

nwyápixčñ:

3. swit i? k^wu? ččustrñ ixí? ? (Xšcñitk^w)

nwyápixčñ:

4. stírn a? ččustmń ? (smýmaý)

nwýápixčń:

5. ha? ččuťańsǎlx t stírn ? (kíwa)

nwýápixčń:

6. stírn i? kwu? ččusts Skńxwǎlqs ? (sčwíks)

nwýápixčń:

H. Future 36 čńqmiń aksčkwúł: nńýńtikw a? čkńxas s?urńs ł čńqmiń.

ksčult- tell someone something

	ińčá	anwí	čńilts	mńimńtǎt	mńimńtǎmp	mńimńtsǎlx
ińčá						
anwí						
čńilts						
mńimńtǎt						
mńimńtǎmp						
čńiltsǎlx mńimńtsǎlx						

I. swńtiń aksčkwúł: kłǎmčinx t mńlkwčń nńsǎlxčń. nńmýčimńt i? swńtiń na?ł asčqáy kł nwýápixčń.

1. ha? ańxmńńk ł iksčúłtrń Skwńkwńmałqs stírn asčút ? (kiw)

nwýápixčń:

2. sǎxkinx uł lut kwu? aksčúłtrń stírn i? sčtqwčńńsǎlx ? (ńksčńń)

nwýápixčń:

3. ha? čmństńxw sǎx?kinx uł lut ksčulttrń i? sčmipńńtǎt ? (lut)

nwýápixčń:

4. ha? Sfa?ǎlqs kwu? ksčults i? sčkńpa?xs ? (kíwa)

nwýápixčń:

5. ha? i? twńwit kwu? ksčulttrń i? sčkńpa?ǎlx ińčá na?ł Pila?ńsís ?

nwýápixčń:

6. ha? Tamńi? ksčultǎms i? tńtǎłts ?

nwýápixčń:

čkʷulmstn̄ iʔ sʔaʔúms

1. sn̄lxícaʔ- fish scales
sn̄ʔaslmíw̄s:
sʔaʔúms:
1. iʔ miml̄t čx̄it t xʷəxʷmínaʔ iʔ sʔáçəçs, naʔm̄t miskʷəkw̄iʔmáyaʔq̄n̄ uʔ iʔ sn̄lxícaʔs misp̄is̄laʔt. (Whitefish look like a trout, but they have a smaller head and larger scales.)
2. iʔ spqʷlíč čpaʔxstsəlx̄ iʔ sn̄lxícaʔs mi sič p̄iʔq̄ntím. (You have to scrape the scales off lingcod before cooking.)
3.
2. t̄sám̄laʔxʷm̄- to bottom feed / dredge / suck from ground
sn̄ʔaslmíw̄s: tm̄t̄sám̄laʔxʷm̄
skʷl̄st̄it̄n̄: t̄sám̄laʔxʷəxʷ / t̄sám̄laʔxʷnt̄ (affirmative singular); lut akst̄sám̄laʔxʷm̄ (neg. singular); t̄sám̄laʔxʷwi / t̄sám̄laʔxʷnt̄i (affirmative plural); lut kst̄sám̄laʔxʷmp̄ / lut kst̄sám̄laʔxʷnt̄p̄ (neg. plural)
sk̄t̄iʔȳsts
1. kn̄ t̄sám̄laʔxʷm̄, kʷ t̄sám̄laʔxʷm̄, t̄sám̄laʔxʷm̄, kʷu t̄sám̄laʔxʷm̄, p t̄sám̄laʔxʷm̄, t̄sám̄laʔxʷm̄əlx̄
2. kn̄ čt̄sám̄laʔxʷm̄, kʷ čt̄sám̄laʔxʷm̄, čt̄sám̄laʔxʷm̄, kʷu čt̄sám̄laʔxʷm̄, p čt̄sám̄laʔxʷm̄, čt̄sám̄laʔxʷm̄əlx̄
3. kn̄ st̄sám̄laʔxʷəxʷ, kʷ st̄sám̄laʔxʷəxʷ, st̄sám̄laʔxʷəxʷ, kʷu st̄sám̄laʔxʷəxʷ, p st̄sám̄laʔxʷəxʷ, st̄sám̄laʔxʷəxʷəlx̄
4. kn̄ səčt̄sám̄laʔxʷəxʷ, kʷ səčt̄sám̄laʔxʷəxʷ, səčt̄sám̄laʔxʷəxʷ, kʷu səčt̄sám̄laʔxʷəxʷ, p səčt̄sám̄laʔxʷəxʷ, səčt̄sám̄laʔxʷəxʷəlx̄
5. kn̄ kst̄sám̄laʔxʷaʔx, kʷ st̄sám̄laʔxʷaʔx, kst̄sám̄laʔxʷaʔx, kʷu kst̄sám̄laʔxʷaʔx, p st̄sám̄laʔxʷaʔx, kst̄sám̄laʔxʷaʔxəlx̄
6. kn̄ ksəčt̄sám̄laʔxʷaʔx, kʷ səčt̄sám̄laʔxʷaʔx, ksəčt̄sám̄laʔxʷaʔx, kʷu ksəčt̄sám̄laʔxʷaʔx, p səčt̄sám̄laʔxʷaʔx, ksəčt̄sám̄laʔxʷaʔxəlx̄
7. t̄sám̄laʔxʷn̄, t̄sám̄laʔxʷnt̄xʷ, t̄sám̄laʔxʷs, t̄sám̄laʔxʷnt̄m̄, t̄sám̄laʔxʷnt̄p̄, t̄sám̄laʔxʷsəlx̄
8. čt̄sám̄laʔxʷst̄n̄, čt̄sám̄laʔxʷst̄xʷ, čt̄sám̄laʔxʷsts, čt̄sám̄laʔxʷst̄m̄, čt̄sám̄laʔxʷstp̄, čt̄sám̄laʔxʷstsəlx̄
9. ist̄sám̄laʔxʷm̄, ast̄sám̄laʔxʷm̄, st̄sám̄laʔxʷs, st̄sám̄laʔxʷnt̄m̄, st̄sám̄laʔxʷnt̄p̄, st̄sám̄laʔxʷsəlx̄
10. isəčt̄sám̄laʔxʷm̄, asəčt̄sám̄laʔxʷm̄, səčt̄sám̄laʔxʷs, səčt̄sám̄laʔxʷnt̄m̄, səčt̄sám̄laʔxʷnt̄p̄, səčt̄sám̄laʔxʷsəlx̄
11. ikst̄sám̄laʔxʷm̄, akst̄sám̄laʔxʷm̄, kst̄sám̄laʔxʷiʔs, kst̄sám̄laʔxʷnt̄m̄, kst̄sám̄laʔxʷnt̄p̄, kst̄sám̄laʔxʷiʔsəlx̄
12. iksəčt̄sám̄laʔxʷm̄, aksəčt̄sám̄laʔxʷm̄, ksəčt̄sám̄laʔxʷiʔs, ksəčt̄sám̄laʔxʷnt̄m̄, ksəčt̄sám̄laʔxʷnt̄p̄, ksəčt̄sám̄laʔxʷiʔsəlx̄
13. ist̄sám̄laʔxʷm̄, ast̄sám̄laʔxʷm̄, st̄sám̄laʔxʷms, st̄sám̄laʔxʷmt̄ət, st̄sám̄laʔxʷmp̄, st̄sám̄laʔxʷmsəlx̄
14. isəčt̄sám̄laʔxʷm̄, asəčt̄sám̄laʔxʷm̄, səčt̄sám̄laʔxʷms, səčt̄sám̄laʔxʷmt̄ət, səčt̄sám̄laʔxʷmp̄, səčt̄sám̄laʔxʷmsəlx̄
15. ikst̄sám̄laʔxʷm̄, akst̄sám̄laʔxʷm̄, kst̄sám̄laʔxʷms, kst̄sám̄laʔxʷmt̄ət, kst̄sám̄laʔxʷmp̄, kst̄sám̄laʔxʷmsəlx̄
16. iksəčt̄sám̄laʔxʷm̄, aksəčt̄sám̄laʔxʷm̄, ksəčt̄sám̄laʔxʷms, ksəčt̄sám̄laʔxʷmt̄ət, ksəčt̄sám̄laʔxʷmp̄, ksəčt̄sám̄laʔxʷmsəlx̄
17. isčt̄sám̄laʔxʷ, asčt̄sám̄laʔxʷ, sčt̄sám̄laʔxʷs, sčt̄sám̄laʔxʷt̄ət, sčt̄sám̄laʔxʷmp̄, sčt̄sám̄laʔxʷsəlx̄
18. iksčt̄sám̄laʔxʷ, aksčt̄sám̄laʔxʷ, ksčt̄sám̄laʔxʷs, ksčt̄sám̄laʔxʷt̄ət, ksčt̄sám̄laʔxʷmp̄, ksčt̄sám̄laʔxʷsəlx̄
sʔaʔúms:
1. iʔ miml̄t̄ ta čit̄n̄ čt̄sám̄laʔxʷm̄ , tm̄nt̄s̄as iʔ ʔaʔúsaʔs iʔ ʔakʷʔakʷt̄ilx̄, iʔ ʔikʷn̄ uʔ xiʔm̄ix̄ it̄iʔ čəčámaʔt. (Whitefish eat things from the bottom of the lake or stream. They eat insect eggs, insect larva, fish eggs and other little things.)
2. nixʷ iʔ qixʷəlx̄ čt̄sám̄laʔxʷm̄ . (Sucker fish also bottom feed.)
3.
3. tm̄s̄am̄ / tm̄nt̄s̄am̄- to feed on / suck up
sn̄ʔaslmíw̄s: tm̄tm̄nt̄s̄am̄

<p>skʷl̥stih̥: t̥m̥m̥sax / t̥m̥nt̥sakʷ (affirmative singular); lut akst̥m̥sám̥ (neg. singular); t̥m̥m̥sáwi / t̥m̥nt̥sákʷi (affirmative plural); lut kst̥m̥sám̥p / lut kst̥sám̥laʔxʷh̥tp (neg. plural)</p>
<p>sk̥l̥ʔists</p> <ol style="list-style-type: none"> k̥h̥ t̥h̥sám̥, kʷ t̥m̥sám̥, t̥h̥sám̥, kʷu t̥m̥sám̥, p t̥m̥sám̥, t̥h̥sám̥ə́l̥x k̥h̥ č̥t̥m̥sám̥, kʷ č̥t̥m̥sám̥, č̥t̥m̥sám̥, kʷu č̥t̥m̥sám̥, p č̥t̥m̥sám̥, č̥t̥m̥sám̥ə́l̥x k̥h̥ st̥m̥sax, kʷ st̥m̥sax, st̥m̥sax, kʷu st̥m̥sax, p st̥m̥sax, st̥m̥saxə́l̥x k̥h̥ səč̥t̥m̥sax, kʷ səč̥t̥m̥sax, səč̥t̥m̥sax, kʷu səč̥t̥m̥sax, p səč̥t̥m̥sax, səč̥t̥m̥saxə́l̥x k̥h̥ kst̥m̥sáxaʔx, kʷ st̥m̥sáxaʔx, kst̥m̥sáxaʔx, kʷu kst̥m̥sáxaʔx, p st̥m̥sáxaʔx, kst̥m̥sáxaʔxə́l̥x k̥h̥ ksəč̥t̥m̥sáxaʔx, kʷ səč̥t̥m̥sáxaʔx, ksəč̥t̥m̥sáxaʔx, kʷu ksəč̥t̥m̥sáxaʔx, p səč̥t̥m̥sáxaʔx, ksəč̥t̥m̥sáxaʔxə́l̥x t̥m̥nt̥sah̥, t̥m̥nt̥saxʷ, t̥m̥nt̥sas, t̥m̥nt̥sám̥, t̥m̥nt̥sap, t̥m̥nt̥sasə́l̥x č̥t̥m̥st̥sám̥, č̥t̥m̥st̥saxʷ, č̥t̥m̥st̥sas, č̥t̥m̥st̥sám̥, č̥t̥m̥st̥sap, č̥t̥m̥st̥sasə́l̥x ist̥m̥sám̥, ast̥m̥sám̥, st̥m̥nt̥sas, st̥m̥nt̥sám̥, st̥m̥nt̥sap, st̥m̥nt̥sasə́l̥x isəč̥t̥m̥sám̥, asəč̥t̥m̥sám̥, səč̥t̥m̥nt̥sas, səč̥t̥m̥nt̥sám̥, səč̥t̥m̥nt̥sap, səč̥t̥m̥nt̥sasə́l̥x ikst̥m̥sám̥, akst̥m̥sám̥, kst̥m̥nt̥sas, kst̥m̥nt̥sám̥, kst̥m̥nt̥sap, kst̥m̥nt̥sasə́l̥x iksəč̥t̥m̥sám̥, aksəč̥t̥m̥sám̥, ksəč̥t̥m̥nt̥sas, ksəč̥t̥m̥nt̥sám̥, ksəč̥t̥m̥nt̥sap, ksəč̥t̥m̥nt̥sasə́l̥x ist̥m̥sám̥, ast̥m̥sám̥, st̥m̥sám̥s, st̥m̥sám̥tət, st̥m̥sám̥p, st̥m̥sám̥sə́l̥x isəč̥t̥m̥sám̥, asəč̥t̥m̥sám̥, səč̥t̥m̥sám̥s, səč̥t̥m̥sám̥tət, səč̥t̥m̥sám̥p, səč̥t̥m̥sám̥sə́l̥x ikst̥m̥sám̥, akst̥m̥sám̥, kst̥m̥sám̥s, kst̥m̥sám̥tət, kst̥m̥sám̥p, kst̥m̥sám̥sə́l̥x iksəč̥t̥m̥sám̥, aksəč̥t̥m̥sám̥, ksəč̥t̥m̥sám̥s, ksəč̥t̥m̥sám̥tət, ksəč̥t̥m̥sám̥p, ksəč̥t̥m̥sám̥sə́l̥x isč̥t̥sám̥, asč̥t̥sám̥, sč̥t̥sám̥s, sč̥t̥sám̥tət, sč̥t̥sám̥p, sč̥t̥sám̥sə́l̥x iksč̥t̥sám̥, aksč̥t̥sám̥, ksč̥t̥sám̥s, ksč̥t̥sám̥tət, ksč̥t̥sám̥p, ksč̥t̥sám̥sə́l̥x
<p>sʔaʔúms:</p> <ol style="list-style-type: none"> iʔ mim̥l̥t̥ ta č̥ih̥ č̥t̥sám̥laʔxʷm, t̥m̥nt̥sas iʔ ʔaʔúsaʔs iʔ ʔakʷʔakʷt̥il̥x, iʔ ʔikʷh̥ ut xiʔm̥ix̥ it̥iʔ č̥əč̥ámaʔt. (Whitefish eat things from the bottom of the lake or stream. They eat insect eggs, insect larva, fish eggs and other little things.) iʔ t splim̥č̥h̥s kaʔ t̥m̥st̥sas iʔ sʔluk̥sám̥laʔxʷ iʔ qixʷl̥x. (With its mouth, the sucker sucks up the mud.)
<p>3.</p>
<p>4. ʔaʔʔaʔh̥č̥ú- look for</p>
<p>s̥h̥ʔas̥l̥m̥iʷs:</p>
<p>skʷl̥stih̥: ʔaʔʔaʔh̥č̥útx (affirmative singular); lut aksʔaʔʔaʔh̥č̥útx (neg. singular); ʔaʔʔaʔh̥č̥útwi (affirmative plural); lut ksʔaʔʔaʔh̥č̥útm̥p (neg. plural)</p>
<p>sk̥l̥ʔiʷsts</p> <ol style="list-style-type: none"> k̥h̥ ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, kʷ ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, kʷu ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, p ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, ʔaʔʔaʔh̥č̥útxə́l̥x k̥h̥ č̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, kʷ č̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, č̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, kʷu č̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, p č̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, č̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útxə́l̥x k̥h̥ sʔaʔʔaʔh̥č̥útx, kʷ sʔaʔʔaʔh̥č̥útx, sʔaʔʔaʔh̥č̥útx, kʷu sʔaʔʔaʔh̥č̥útx, p sʔaʔʔaʔh̥č̥útx, sʔaʔʔaʔh̥č̥útxə́l̥x k̥h̥ səč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, kʷ səč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, səč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, kʷu səč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, p səč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, səč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útxə́l̥x k̥h̥ ksʔaʔʔaʔh̥č̥útaʔx, kʷ sʔaʔʔaʔh̥č̥útaʔx, ksʔaʔʔaʔh̥č̥útaʔx, kʷu ksʔaʔʔaʔh̥č̥útaʔx, p sʔaʔʔaʔh̥č̥útaʔx, ksʔaʔʔaʔh̥č̥útaʔxə́l̥x k̥h̥ ksəč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útaʔx, kʷ səč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útaʔx, ksəč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útaʔx, kʷu ksəč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útaʔx, p səč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útaʔx, ksəč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útaʔxə́l̥x isʔaʔʔaʔh̥č̥útx, asʔaʔʔaʔh̥č̥útx, sʔaʔʔaʔh̥č̥úts, sʔaʔʔaʔh̥č̥útxət, sʔaʔʔaʔh̥č̥útm̥p, sʔaʔʔaʔh̥č̥útsə́l̥x isəč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, asəč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, səč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥úts, səč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útxət, səč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útm̥p, səč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útsə́l̥x iksʔaʔʔaʔh̥č̥útx, aksʔaʔʔaʔh̥č̥útx, ksʔaʔʔaʔh̥č̥úts, ksʔaʔʔaʔh̥č̥útxət, ksʔaʔʔaʔh̥č̥útm̥p, ksʔaʔʔaʔh̥č̥útsə́l̥x iksəč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, aksəč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, ksəč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥úts, ksəč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útxət, ksəč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útm̥p, ksəč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útsə́l̥x isč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, asč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, sč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥úts, sč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útxət, sč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útm̥p, sč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útsə́l̥x iksč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, aksč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útx, ksč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥úts, ksč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útxət, ksč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útm̥p, ksč̥ʔaʔʔaʔh̥č̥útsə́l̥x

sʔaʔúms:
1. iʔ kʷiɬt iʔ mimlɪt čimx yʕat spiŋtk čʕaʔʕaʔŋčút iʔ sʔiŋ, ʔə ksčpumnx kŋ laʔkiŋ mi ʔistkŋ. (Some whitefish migrate each year to find food, to spawn or to spend the winter somewhere.)
2. kʷ ʔə nsaɪlqŋ kʷ čʕaʔʕaʔŋčút , kakičŋtxʷ asŋkaʔkʔíws mʔ kʷ ʔxstwiɬx. (When you lose your mind, you have to look for your soul, when you find it you'll come to.)
3. taʔliʔ pʔpaʔt iʔ ŋtýtyix kʷi kʷuɪɪ, suxʷəxʷ kɪ ŋsɪxʷʔitkʷ, ilíʔ ʕiʔxəpt ut ʔčʕaʔʕaʔŋčút ʔčplak kɪ sŋkʷuɪɪtŋs. (The salmon are very smart when they're born, they go to the ocean then they come back to their birth place.)
5. čpkʷisxŋ- gravel
sŋʔasɪmíws:
sʔaʔúms:
1. iʔ ɪ aʔ čpkʷisxŋ kaʔ čʔaʔúsaʔm ɪ yʕačínis iʔ saʔtítkʷ naʔʔ ʔəkʷtíkʷt. (They lay their eggs in gravel on the shore of rivers and lakes.)
2.
3.
6. ʕmaqs- pointed nose
sŋʔasɪmíws: ʕŋʕmaqs
sʔaʔúms:
1. iʔ kʷiɬt iʔ mimlɪt ɪ saʔtítkʷ kɪʔ čmut ʕŋʕmaqs ixíʔ mi čkačxčín kɪixʷútrŋs iʔ xɬxɬut. (Some whitefish that live in rivers have long, pointed noses so they can find food under rocks.)
2. iʔ naqs iʔ qaqxʷɪx kɪ ŋsɪxʷʔitkʷ čŋʕŋʕmaqs iʔ sʔumŋms ʔuʔmíŋ qáqxʷɪx. (There is one fish in the ocean that has a long pointy nose; he's called swordfish.)
3. aŋʔuʔmíŋ naʔʔ aŋqítmŋ čŋʕŋʕmaqs mi ʔast akskʷúlmŋm. (Your spear and your gaff have to be sharp pointed to work good.)

12. i? nix^wám

sʔuúms

nix ^w ám (ksnix ^w əx ^w míxaʔx)	winter dance (winter dancing)
ʔupnúkstísmásq̄t	fourteen days
č̄xiyátnx ^w m̄	menstruate
tax ^w sumíx	get power
čúh̄h̄maʔ	trained
č̄h̄xiʔmíʔst	join in
k̄tip̄h̄tr̄m̄	cut down tree
h̄ȳip̄w̄s	pole
kmił̄l̄q ^w h̄t	paint a pole
t̄k ^w ul̄h̄t	decorate
sč̄fasx̄h̄	rattle
k̄f̄ʔayq̄	medicine bag
h̄l̄q̄h̄t̄im̄ / h̄l̄q̄am̄	stick in
h̄k̄m̄h̄k̄it̄x ^w	ceiling
h̄k ^w əč̄k ^w č̄īh̄	strong voice
k̄f̄ʔakswíxm̄h̄t	stand by someone
h̄ʔaw̄č̄īh̄t	repeat
səx ^w txətām̄ k̄h̄k̄m̄ip	doorperson
t̄k ^w āh̄l̄q ^w m̄	grab pole
h̄l̄aʔk ^w álxq̄m̄h̄	medicine song
tx̄lk̄mīh̄t	go around something
p̄h̄p̄h̄q̄īh̄x̄h̄	legs bent
t̄r̄m̄h̄č̄ut	line up
səx ^w h̄maȳč̄īh̄	second (for a singer)
č̄x̄st̄w̄il̄x̄str̄m̄ / x̄st̄w̄il̄x̄h̄t	make better
x̄s̄əstiʔst	do well
č̄k̄č̄ač̄fač̄īk̄h̄	bundles
h̄č̄w̄č̄w̄ik̄st	imitate
w̄sh̄č̄ut	show off
ʔāxl̄m̄t̄útt	pass around
st̄maʔst̄īm̄	useful things

smýmay

<p>č̄xīl̄ atáʔ iʔ syilx̄ ʔa č̄nix^wám̄ t̄ q̄sápiʔ. p̄h̄īč̄iʔ iʔ sq̄l̄q̄l̄tmix^w naʔl̄ smam̄ʔīm̄ ksumíx. ʔa č̄laʔk̄īh̄ iʔ sq̄l̄tmix^w k̄m̄ tkətmilx^w q̄iʔsm̄səlx̄ iʔ sumíxs̄ uʔ č̄ūh̄tr̄m̄ ixiʔ ksnix^wám̄s. ʔa q̄iʔsm̄s̄ sč̄aʔáq^wm̄, ixiʔ k̄f̄ʔīm̄h̄m̄ ʔistk̄m̄ mi sič̄ nix^wám̄. ixiʔ t̄ sq̄l̄x^w č̄č̄úh̄maʔ t̄ sumíxs̄ ksnix^wəx^wmíxaʔx ixiʔ ksxaʔtúsaʔx̄ k̄l̄ snix^wám̄. iʔ xaʔtús̄ ksʔam̄t̄is̄ iʔ sq̄l̄x^w iʔ ksč̄ýʔapmíxaʔx̄ k̄l̄ snix^wám̄. iʔ xaʔtús̄ ksč̄útaʔx̄ k^wh̄xasq̄t̄ ksnix^wám̄s̄ uʔ laʔk̄īh̄. q̄sápiʔ iʔ snix^wám̄ tuk^wtá̄n̄ wəsxniit̄x^w kaʔ č̄nix^wám̄ k̄m̄ q̄w̄č̄iʔ. sʔistk̄ kaʔ č̄nix^wám̄, s̄q̄w̄sus̄ k̄m̄ syəx^wmus̄ iʔ sq̄l̄x^w waȳ il̄iʔ ʔas̄il̄ x̄iyátnx^w h̄p̄ul̄x̄th̄s̄ k̄m̄ nix^w. ʔa č̄nix^wám̄ k̄l̄ ʔupnúkstísmásq̄t mi sič̄ w̄ywaȳ. iʔ k̄w̄īł̄t̄ č̄lk̄stasq̄t̄ k̄m̄ ʔa q̄m̄k̄t̄ásq̄t̄</p>	<p>winter dancing</p> <p>fourteen days</p>
--	--

<p>ksnix^wám^s.</p> <p>i? slǎlaχts i? snəqsilx^ws i? xa?tuś a? čy?ap čnix^wám. i? k^wiłt i? snix^wám pıśla?t čm kł ěčəčikst a? čnix^wám, naχmł i? k^wiłt i? snix^wám misčəčáma?t. pńičı? i? smań?ıřm a? čxiyáfnx^wm lut ta čńixı?řm. nix^w i? t?ik a? čtax^wsumıx u? lúti? čúńńma? lut ta čńixı?mi?st l a? čnix^wám.</p> <p>i? lúti? kstřqam^s, i? xa?tuś čńk^wak^wıńm t tiř čqıřp ixi? mat sisplk křm tiřm sčú?xáń i? kstik^wıq^ws. křipńtřm t t?ik sqłtmix^w křxa?tuś. i? čqıřp čx^wuyst^s kł čitx^w la?kiń mi třqam. ta ř?utx^wsts kł čitx^w i? čqıřp ksarıča?ś i? kıřlilx^ws nař? tkłkřmikstńś k^wulm t křńyřp^wsts. ta čla?kiń čkmiłıq^ws t k^wił křm tk^wuls u? ta čla?kiń sřa?čıńm q^wx^wqıřksts sčřasxń čkřa?č l řkarmqńś. i? xa?tuś ta čla?kiń křačńtis i? stəqpi?stń křm ta? čkřřayq l řyřp^ws. i? řyřp^ws ńłqńtis l řqa?řřıwśmś i? sřlıřp u? řkarmqńś kł ńkřmńkitx^w.</p> <p>u? nix^w tı xa?tuś ilıř i? nix^w x^w?it t sčk^wul ta čnix^wám i? sqilx^w. i? səx^wńmýčıńm ixi? ńk^wəčk^wčıń ixi? křřakswıřmś a? čńk^wıřm u? ńřawčıs kł sqilx^w sčıřtx a? čńk^wıřm. i? səx^wtxətam l křńkřmıř ti? kmax a? čxřına?řmstřm t xa?tuś mi čřáčəčqa?</p> <p>kł sək^wtiwśmś i? řńřqmiń i? smań?ıřm kıř k^wıłıwt u? kł sək^wtiwś k^wıł i? sqłřłtmix^w. l a? čxřıt řa ksnix^wámś, x^wk^wńtisəlx i? řńřqmiń, řax^wsəlx t stəqpi?stń. ta čla?kiń nix^w tı knaqs a? čx^wk^wıřx^wm. křnixts i? xa?tuś řax^ws i? řńřqmiń. ta čřax^wməlx, ta čkł sčřikst ka? čx^wuyəlx.</p> <p>řa wýřřax^wsəlx i? řńřqmin, i? xa?tuś čxřıt řk^wıřm. i? xa?tuś tiřx u? tk^wanıq^wm l řyřp^ws l řqa?řıwś i? řńřqmiń. ixi? řńk^wıřmś ńła?k^wáıřqńm. ixi? i? xa?tuś třqam txłkmiś i? řyřp^ws, i? sčú?čú?xáńś čqřıwś u? pńpńqıřxń. i? xa?tuś křa?xts i? sqilx^w u? xiřxi?stıś wıktřsəlx i? sumıxś. i? sqilx^w čtwıstəlx řa čtiřx i? xa?tuś u? třqam řa čuńtməlx.</p> <p>a? čńk^wıřm čm čus i? sqilx^w mi třqaməlx čkiń i? xıřıks. řa čla?kiń a? čńk^wıřm čm čus i? sqilx^w tiř ilıř mi řəřpřmńčut u? itlıř la?kiń řlıts kł čńıłts mi třqaməlx. řa čla?kiń a? čńk^wıřm čúńma?ś mi txłkmińtřm i? sqłřłtmix kł skut u? i? smań?ıřm kł skut. křm čus i? sqłřłtmix^w třmńčut l sək^wtiwśts u? i? smań?ıřm třmńčutəlx kł sək^wtiwśts. tiř čıřt u? řıłřm i? sqilx^w ixi? křnixtsəlx k^wəčk^wəčtwıłx i? sumıxś.</p> <p>i? səx^wńk^wıřm čkřa?xts i? sqilx^w u? maýřtis əčkińm i? sumıxś. i? səx^wńmaýčıń řřawčıs t řłřčıń řřat stıřm kł sqilx^w. řa čla?kiń i? səx^wńk^wıřm čsiwśts i? sqilx^w stıřm i? řřapčıřıś. řa čqıłt i? sqilx^w, čsiwśts mi čřstwiłxstřm. u? nix^w i? sqilx^w čřlıłts i? ksřsəstiřsts řa čřıřm, křqaqx^wıřm, křm řa wčwičm.</p> <p>řa wýřńk^wıřm i? xa?tuś, ixi? u? řlıts i? sqilx^w mi řk^wıřmıřm mıłsəlx i? sumıxśəlx. i? k^wiłt i? səx^wńk^wıřm řk^wıřsəlx i? q^wıłřmsəlx, křa?řməlx u? třqam čřıřt xa?tuś. řa čla?kiń a? čńk^wıřm čx^wəčx^wıčx kł sqilx^w řa čńk^wıřm. i? tkəřmıłx^w la?kiń čx^wıčx řa čkřřačřačıkń t řřıčń řa řk^wıřm.</p> <p>la?kiń i? xa?tuś řlıts i? řpəřlál mi twıst u? řpıyılśəlx, řıčəčkń kł sqilx^w. i? řpəřlál ńčwčwıřksts i? k^wiłt i? tmix^w u? řčmńčutəlx t čsčasýqńś u? i? t řəřsıřıřs. ixi? tiřřıłməlx u? řřa?řıłś i? sqilx^w lut ksřřwśńčuts i? t sumıxśəlx.</p> <p>řa čńłřmłřřamńčń i? sqilx^w řa čnix^wám, řřawčısəlx i? swaráxń. řa nıłřmś ixi? i? xa?tuś, čmaý řaxłřmłřtłts t siwřk^w tı wıst i? sčńmuls. qśářıř, křkřxčutń i? xa?tuś, řamřıs i? sqilx^w u? x^wčx^wıčx t řřıčń l a? čxřıt řa řk^wıřm l snix^wámś. ixi? nix^w i? xa?tuś řx^wəčx^wıčx t řřıřń u? i? t stmařstıřm řa řk^wıř l a? čıwř i? q^wıłřmś řa wýway i? snix^wámś.</p> <p>mat kł řčəčıkst řřıńtk, ixi? u? x^wəčx^wıčx t nix^w řx^wıčəčx u? řamřamřıs i? sqilx^w řa wýway. řapnář i? sqilx^w púti? čnix^wám, naχmł čřix^włřm tı qśářıř řa čnix^wám. u? nix^w a? čřx^wıřx^włřm i? sqilx^w řřat čřix^włřm i? nak^wulmńś řa čnix^wám. naχmł řřat řaxst řa čnix^wám u? púti? čkřnixts i? sqilx^w mi k^wəčk^wəčtwıłx u? řaxst i? ksx^wıřx^wáłtsəlx.</p>	<p>menstruate; get power; trained; join in cut down tree</p> <p>pole; paint a pole; decorated; rattle; medicine bag; stick in; ceiling strong voice; stand by someone; repeat doorperson</p> <p>grab pole medicine song around; legs bent</p> <p>line up</p> <p>second (for a singer)</p> <p>make better do well</p> <p>bundles</p> <p>imitate show off</p> <p>pass around</p> <p>useful things</p>
---	---

sñsúx^wna? swítliñ

1. pñiči?, swit əksuníx ?
2. stiñ i? čuñtrñ ksnix^wárnís i? tkəlmilx^w krñ sqłtmix^w ?
3. stiñ a? čkists i? tkəlmilx^w krñ sqłtmix^w tə qi?srñs Í sča?áq^wrn ?
4. swit i? ksxa?túsa?x kí snix^wám ?
5. swit i? ks?amñtís i? sqilx^w ?
6. swit ksčúta?x k^wñxasqñt ksnix^wárnís uł la?kíñ ?
7. qśápi?, čkiñ i? snítrqmiñs i? syilx ?
8. stiñ i? xiyátnx^w ka? čnix^wám i? syilx ?
9. qśápi?, k^wñxasqñt ka? čnix^wám i? syilx ?
10. swíswit a? čýřap čnix^wám ?
11. swíswit lut ta čnix^wám ?
12. i? lúti kstrqamñs, stiñ a? čñk^wak^wínrn i? xa?tús ?
13. swit a? čkñipsts i? čqñp ?
14. ka?kíñ ka? čx^wuyəstrñ i? čqñp ?
15. əx?kistrñ i? čqñp ta n?utx^wstrñ kí snítrqmiñ ?
16. tə wýksəřica?ñtrñ, əx?kistrñ i? nýipwís ta čla?kíñ ?
17. ka?kíñ ka? čñłqstis i? nýipwís ?
18. stiñ a? čkists i? səx^wñmýčínrn ta čnix^wám i? syilx ?
19. stiñ a? čkists i? səx^wtxətam Í kñkñmip ta čnix^wám i? syilx ?
20. ka?kíñ ka? čk^wíll i? smarñ?írn na?ł sqłqłtmix^w Í snítrqmiñ ?
21. stiñ a? čkistsəłx Í a? čx?it tə ksnix^wárnís ?
22. ta čka?kíñ ka? čx^wuyəłx ta č?ax^wsəłx i? ntrqmiñ ?
23. swit a? čx?it n^wknim tə wýřa^wsəłx i? ntrqmiñ ?
24. Í stiñ a? čtk^wanłq^wrn i? xa?tús ta čñk^wnim ?
25. čkiñ čtrqamñ i? xa?tús ?
26. swit i? křa?xtrñ t xa?tús ?
27. stiñ a? čkists i? sqilx^w ta čtiłx i? xa?tús ?
28. stiñ a? ččustrñ i? sqilx^w t a? čñk^wnim ?
29. səx?kinx uł xilrn i? sqilx^w ti? činñt a? čñk^wnim ?
30. swit a? čkřa?xts i? sqilx^w uł maýttis əčkinrn i? sumíxs ?
31. stiñ a? čkists i? səx^wñmaýčín ?
32. ta čla?kíñ, stiñ a? čsiwstrñ i? sqilx^w t səx^wñk^wnim ?
32. stiñ a? čsiwsts, čłlitsts i? sqilx^w ?
33. stiñ i? xłits i? xa?tús tə wýřñk^wnim ?
34. stiñ a? čkistsəłx i? k^wíłt i? səx^wñk^wnim ?
35. stiñ a? čx^wicłtrñ i? sqilx^w ta čñk^wnim t tkəlmilx^w ?
36. stiñ a? čkists i? spəplal ta č?ičəčkñ kí sqilx^w ?
37. səx?kinx uł nčwčwikstrñ i? tmix^w t spəplal ?
38. stiñ a? čkists i? sqilx^w ta čñłmłřamñčñ ta čnix^wám ?
39. tł ka?kíñ ka? čñmulrn t siwłk^w i? xa?tús ?
40. qśápi?, pñkiñ ka? č?amñstírn i? sqilx^w uł čx^wčx^wicxtrñ t spíčñ ?
41. stiñ a? čkists i? xa?tús ta n^wkis Í a? čiwñt i? q^wilrn tə wýwaý i? snix^wárnís ?
42. pñkiñ kł?iýsəs i? snix^wám uł x^wəčx^wicx t nix^w sx^wicəč uł ?amñamñtís i? sqilx^w tə wýwaý ?
43. čkiñ čkñxitrn i? sqilx^w ta čnix^wám ?

aňčáwt swłtiň

1. swit i? čqi?smstx^w ? swit i? čqi?smstms ? maýxít.
2. ha? p čnix^wám na? asqilx^w t s?istk ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ? maýxít.
3. ha? k^w snix^wəx^wmíxa?x tə ?istk^m ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ? maýxít.
4. stirm a? čkf?imstx^w ? səx?kinx u? čkf?imstx^w ? maýxít.
5. swit aks?amnám tə sktə?a? ? swit ks?amntsís ? maýxít.
6. swit ničáyp a? čamstix^w ? swit a? čamstúms ? maýxít.
7. stirm a? čkistx^w tə sq^wsus krń syəx^wmus ? ha? čtix^wəx^wlrm asčk^wúl ki? tı k^wiłt i? xiyátinx^w ? maýxít.
8. k^w tə čxiyátinx^wm, ha? čtix^wəx^wlrm asčk^wúl ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ? maýxít.
9. stirm i? čúnma?hnt aňylmíx^wm t nəqspińtk ? maýxít.
10. Í stirm ki? k^w hxi?mí?st t sktə?a? ? maýxít.
11. stirm asčńk^wak^wín t spi?scíft ? səx?kinx u? nk^wak^wíntx^w ? maýxít.
12. stirm aksčktíp tə sča?aq^w ? səx?kinx u? aksktíp^m ? maýxít.
13. stirm asčń?út^w k aňčítx^w t skəklax^w ? maýxít.
14. stirm aksčkmíłiq^w tə nəqspińtk ? səx?kinx u? akskmíłiq^wm ? maýxít.
15. ha? k^w ksčfasxⁿ ? t stirm u? k^wuł asčfasxⁿ ? maýxít.
16. ha? k^w kłkf?ayq ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ? t stirm ? maýxít.
17. stirm ilí? í nk^mkiix^ws aňhpúlxtⁿ ? maýxít.
18. ha? k^w nk^wəčk^wčín ? swit i? misńk^wəčk^wčín tı astrmáli?s ? maýxít.
19. swit ničáyp čkf?akswíx^mstx^w ? swit ničáyp čkf?akswíx^mstms ? maýxít.
20. swit ničáyp čkf?akswíx^mstpəlx na? astrmáli?s ? swit ničáyp čkf?akswíx^mtəmsəlx ? maýxít.
21. p tə č?alúsčút, ha? kł nəqsək^wtiws i? smam?írm ki? k^wił i? kł nəqsək^wtiws ki? k^wił i? sqłłtmix^w ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ?
22. ha? p čx^wk^witx^wm ?axłsktə?á? na? anəqsíl^w ? ha? p č?axłp^m ? ha? p čńciwłp^m ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ?
23. stirm asčtk^wáhlq^w t nk^wək^w?ač ? səx?kinx u? tk^wáhlq^wntx^w ? maýxít.
24. ha? k^w čńk^wnirm k^w čńła?k^wálxqnr^m ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ?
25. ha? i? sqilx^w ničáyp čtwistəlx k^w tə čtix ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ?
26. ha? p trmńčut na? asłłáxt t sktə?a? ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ?
27. ha? ničáyp k^w čínt u? xilm i? sqilx^w ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ? maýxít.
28. swit i? čkfa?xtms ? swit i? čkfa?xtx^w ? maýxít.
29. swit i? čkfa?xtms anwí na? asnəqsíl^w ? swit i? čkfa?xtx^w ? maýxít.
30. swit i? xstwilxstms t nəqspińtk ? swit i? xstwilxstx^w ? maýxít.
31. Í stirm ničáyp k^w čxsəsti?st ? Í stirm ničáyp čxsəsti?st asxmńkáws ? maýxít.
32. stirm i? nk^wíntx^w t sńk^wək^w?ač ? səx?kinx u? nk^wíntx^w ? maýxít.
33. ha? i? spəplal í asnəqsíl^w čńpiyílsəlx, čičəčkń kł sqilx^w ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ?
34. k^w tə hłamčń, ha? čń?awčístx^w i? swafáxⁿ ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ?
35. stirm i? ?axłmútútx^w asłłáxt t sktə?a? ? stirm i? ?axłmútútməlx ? maýxít.
36. ha? čk^wumstx^w x^w?it t stma?stirm i? kł aňčítx^w ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ? maýxít.
37. ha? k^w hstils tı? xast u? řapná? čtix^wlrm tı qsapí? tə čnix^wám ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ?
38. ha? k^w hstils tı? xast u? řapná? čtix^wlrm tı qsapí? i? nak^wułmńs i? syilx ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ?
39. ha? čkńxít^w i? sqilx^w mi k^wəčk^wəčtwilx^w u? xast i? ksx^wl^waltsəlx ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ?
40. swit i? misčkńxítms ? swit i? misčkńxítx^w ? maýxít.

skł?iysrń t řilń s?a?úńs

A. čńqmiń aksčkwúł: wýstik^w a? čńqmiń.

siwń / siwńt / siwń- to ask

	inčá	anwí	čniťs	mnimťat	mnimťamp	mnimťsəix
intransitive past/present						
intransitive cust. / actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future						
intransitive affirm. comm.	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
transitive past/present						
transitive cust. / actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperf. future						
transitive affirm. commands	---		---			---
transitive negative comm.	---		---			---
present durative						
imperfect durative						
future durative						
future imperf. durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swítitíň aksčk'wúl: kłətmčinx t milk'wčň nšəlxčín. nmyčimnít **asčqáy** kl nwyápixčň.

1. uč k'w iksiwřm t stiřm ? (lut)

nwyápixčň:

2. ha? k'w səčsiwx t stiřm ? (kiw)

nwyápixčň:

3. stiřm i? siwřntx'w ? (ka?kínəlx)

nwyápixčň:

4. ha? k'w síwa?x řapná? ? (lut)

nwyápixčň:

5. stiřm a? čsiwřstň ? (k'wřxasqt)

nwyápixčň:

6. ha? p siwřm swit i? sk'wsk'wistsəlx ? (lut)

nwyápixčň:

Č. Actual/Habitual 36 čňqmiň aksčk'wúl: nqyřntik'w a? čkłxas řurms ł čňqmiň.

čsiwřst- to ask

	iňčá	anwí	čniřts	mniřřtət	mniřřtəřp	mniřřtsəlx
iňčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniřts						
mniřřtət	xxx			xxx		
mniřřtəřp		xxx			xxx	
čniřřtsəlx mniřřtsəlx						

ε. swítitíň aksčk'wúl: kłətmčinx t milk'wčň nšəlxčín. nmyčimnít i? swítitíň na? asčqáy kl nwyápixčň.

1. ha? čsiwřstpəlx ? (lut)

nwyápixčň:

2. swit a? čsiwřstrňs ? (Smímałqs)

nwyápixčň:

3. swit i? k'wu? čsiwřstrň i? sk'wsk'wistət iňčá na? Čňsłsəlíkň ? (řAtál na? Řníca?)

nwyápixčň:

4. stírn i? k^wu? čsiwstx^w? (í k^winx)

n^wyápixčn:

5. ha? čsiw^təmsəlx ká?kín p sx^wúya? ? (kiw)

n^wyápixčn:

6. ha? ti? žast čsiwst^t? (lut)

n^wyápixčn:

H. Future 36 čnqmiñ aksč^kwúl: nqyñtik^w a? čkíxas s?u^rms í čnqmiñ.

ksiwñt- to ask

	iñčá	anwí	čniits	mniñtət	mniñtəmp	mniñtsəlx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniits						
mniñtət	xxx			xxx		
mniñtəmp		xxx			xxx	
čniitsəlx mniñtsəlx						

I. swititñ aksč^kwúl: ktə^tmčinx t mil^kwčn n^səlxčn. n^myčn^mñt i? swititñ na?ł asčqáý kł n^wyápixčn.

1. swit i? ksiwñts? (ask^wúý)

n^wyápixčn:

2. žl stírn uł Prasát k^wu? ksiwñtrñ iñčá na?ł Tarás? (mipnúñt)

n^wyápixčn:

3. uč k^w iksiwñ řapná? ? (kiw)

n^wyápixčn:

4. ha? žast uł nínwi?š ksiwñtst? (lut)

n^wyápixčn:

5. ha? añxmíñk k^wu? aksíwñ stírn? (kíwa)

n^wyápixčn:

6. ha? p nstíls ksiw^təmsəlx i? xəxiw^wtrñ? (lut)

n^wyápixčn:

čk^wulmstn i? s?a?úms

1. nix^wám (ksnix^wəx^wmíxa?x) - to winter dance
sñ?aslmíws: nix ^w əx ^w am
sk^wlstitn: nix ^w míx (affirmative singular); lut aksnix ^w ám (neg. singular); nix ^w míwi i (affirmative plural); lut ksnix ^w ám (neg. plural)
skf?iysts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kñ nix^wám, k^w nix^wám, nix^wám, k^wu nix^wám, p nix^wám, nix^wáməlx 2. kñ čnix^wám, k^w čnix^wám, čnix^wám, k^wu čnix^wám, p čnix^wám, čnix^wáməlx 3. kñ snix^wmíx, k^w snix^wmíx, snix^wmíx, k^wu snix^wmíx, p snix^wmíx, snix^wmíxəlx 4. kñ səčnix^wmíx, k^w səčnix^wmíx, səčnix^wmíx, k^wu səčnix^wmíx, p səčnix^wmíx, səčnix^wmíxəlx 5. kñ ksnix^wmíxa?x, k^w snix^wmíxa?x, ksnix^wmíxa?x, k^wu ksnix^wmíxa?x, p snix^wmíxa?x, ksnix^wmíxa?xəlx 6. kñ ksəčnix^wmíxa?x, k^w səčnix^wmíxa?x, ksəčnix^wmíxa?x, k^wu ksəčnix^wmíxa?x, p səčnix^wmíxa?x, ksəčnix^wmíxa?xəlx 7. isnix^wám, asnix^wám, snix^wáms, snix^wámət, snix^wám, snix^wáməlx 8. isəčnix^wám, asəčnix^wám, səčnix^wáms, səčnix^wámət, səčnix^wám, səčnix^wáməlx 9. iksnix^wám, aksnix^wám, ksnix^wáms, ksnix^wámət, ksnix^wám, ksnix^wáməlx 10. iksəčnix^wám, aksəčnix^wám, ksəčnix^wáms, ksəčnix^wámət, ksəčnix^wám, ksəčnix^wáməlx 11. isčnix^w, asčnix^w, sčnix^ws, sčnix^wtət, sčnix^wm, sčnix^wsəlx 12. iksčnix^w, aksčnix^w, ksčnix^ws, ksčnix^wtət, ksčnix^wm, ksčnix^wsəlx
s?a?úms:
1. ixí? t sqilx ^w ččúnma? t sumíxs ksnix^wəx^wmíxa?x ixí? ksxa?túsa?x kíl snix ^w ám. (The person whose power told them to have a dance would be the headperson of the dance.)
2. ɬa čnix^wám i? sqilx ^w sčkɬaxtrms i? splaɬq mi q ^w aɣq ^w yt i? s?iɬn. (The people have winter dances to pray for all the plants to grow so the food will be plentiful for them to eat.)
3. ɬistkm ka? čnix^wám i? sqilx ^w . (In the winter is when they hold jump dances.)
4. k ^w skɬaɬčúta?x ki? k ^w x ^w uy kíl snix^wám . (You're going to pray for yourself is why you go to a winterdance.)
5. k ^w k ^w iłstn, k ^w x ^w ək ^w ñčut mi sič k ^w x ^w uy ka? čnix^wám . (Have a sweat, clean yourself, before you go to the winter dance.)
2. ɬupñkstłsmásqt - fourteen days
s?a?úms:
1. ɬa čnix ^w ám kíl ɬupñkstłsmásqt mi sič wýway. (The dancing could last for as long as fourteen days.)
2. ɬapná? čmaɣ masqt ut čwýway i? snix ^w ám. (Nowadays a winterdance might last four days.)
3.
4. way i? nəqsitx ^w ut itlíl? ɬimxəlx kíl nəqsitx ^w ilí? trqaməlx. (When one house is done they move to the next house and dance there.)
3. ɬiyátnx^wm - menstruate / moon time
sñ?aslmíws: ɬyɬiyápnx ^w m
sk^wlstitn: ɬiyátnx ^w əx ^w (affirmative singular); lut aksɬiyátnx ^w m (neg. singular); ɬiyátnx ^w wi i (affirmative plural); lut ksɬiyátnx ^w m (neg. plural)
skf?iysts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kñ ɬiyátnx^wm, k^w ɬiyátnx^wm, ɬiyátnx^wm, k^wu ɬiyátnx^wm, p ɬiyátnx^wm, ɬiyátnx^wməlx 2. kñ čɬiyátnx^wm, k^w čɬiyátnx^wm, čɬiyátnx^wm, k^wu čɬiyátnx^wm, p čɬiyátnx^wm, čɬiyátnx^wməlx 3. kñ sɬiyátnx^wəx^w, k^w sɬiyátnx^wəx^w, sɬiyátnx^wəx^w, k^wu sɬiyátnx^wəx^w, p sɬiyátnx^wəx^w, sɬiyátnx^wəx^wəlx 4. kñ səčɬiyátnx^wəx^w, k^w səčɬiyátnx^wəx^w, səčɬiyátnx^wəx^w, k^wu səčɬiyátnx^wəx^w, p səčɬiyátnx^wəx^w, səčɬiyátnx^wəx^wəlx

5. kñ ksšiyátnx ^w aʔx, k ^w sšiyátnx ^w aʔx, ksšiyátnx ^w aʔx, k ^w u ksšiyátnx ^w aʔx, p sšiyátnx ^w aʔx, ksšiyátnx ^w aʔxəlx
6. kñ ksəčšiyátnx ^w aʔx, k ^w səčšiyátnx ^w aʔx, ksəčšiyátnx ^w aʔx, k ^w u ksəčšiyátnx ^w aʔx, p səčšiyátnx ^w aʔx, ksəčšiyátnx ^w aʔxəlx
7. isšiyátnx ^w m, asšiyátnx ^w m, sšiyátnx ^w ms, sšiyátnx ^w mtət, sšiyátnx ^w m̄p, sšiyátnx ^w msəlx
8. isəčšiyátnx ^w m, asəčšiyátnx ^w m, səčšiyátnx ^w ms, səčšiyátnx ^w mtət, səčšiyátnx ^w m̄p, səčšiyátnx ^w msəlx
9. iksšiyátnx ^w m, aksšiyátnx ^w m, ksšiyátnx ^w ms, ksšiyátnx ^w mtət, ksšiyátnx ^w m̄p, ksšiyátnx ^w msəlx
10. iksəčšiyátnx ^w m, aksəčšiyátnx ^w m, ksəčšiyátnx ^w ms, ksəčšiyátnx ^w mtət, ksəčšiyátnx ^w m̄p, ksəčšiyátnx ^w msəlx
11. isčšiyátnx ^w , asčšiyátnx ^w , sčšiyátnx ^w s, sčšiyátnx ^w tət, sčšiyátnx ^w m̄p, sčšiyátnx ^w səlx
12. iksčšiyátnx ^w , aksčšiyátnx ^w , ksčšiyátnx ^w s, ksčšiyátnx ^w tət, ksčšiyátnx ^w m̄p, ksčšiyátnx ^w səlx
sʔaʔúms:
1. pñiíʔ, iʔ smaḥʔíḥ aʔ čšiyátnx^wm lut ʔa cnxiʔm̄. (In these old days, women who were on their moon time did not come to a dance.)
2. ʔapnáʔ ʔa čšiyátnx^wm iʔ smaḥʔíḥ lut ksnʔuʔx ^w s ʔaʔ čʔraqam̄, ʔiʔ tk̄m̄tkniʔx ^w mi mut. (Now when a woman is on her time, she has to sit outside.)
3. taʔlíʔ čšaʔxáʔ iʔ tək̄lmilx ^w ʔa čšiyátnx^wm uʔ čm̄ x̄núm̄sts iʔ sqilx ^w ʔa x̄níʔmiʔst. (A menstrating women is in a sacred mode, and if she joins in she could hurt someone.)
4. tax^wsumíx- get power
sk^wʔstih̄: tax ^w sumíxəx (affirmative singular); lut akstax ^w sumíx (neg. singular); tax ^w sumíxwi (affirmative plural); lut kstax ^w sumíx̄m̄p (neg. plural)
sk̄ʔiʔysts
1. kñ tax ^w sumíx, k ^w tax ^w sumíx, tax ^w sumíx, k ^w u tax ^w sumíx, p tax ^w sumíx, tax ^w sumíxəlx
2. kñ čtax ^w sumíx, k ^w čtax ^w sumíx, čtax ^w sumíx, k ^w u čtax ^w sumíx, p čtax ^w sumíx, čtax ^w sumíxəlx
3. kñ stax ^w sumíxəx, k ^w stax ^w sumíxəx, stax ^w sumíxəx, k ^w u stax ^w sumíxəx, p stax ^w sumíxəx, stax ^w sumíxəxəlx
4. kñ səčtax ^w sumíxəx, k ^w səčtax ^w sumíxəx, səčtax ^w sumíxəx, k ^w u səčtax ^w sumíxəx, p səčtax ^w sumíxəx, səčtax ^w sumíxəxəlx
5. kñ kstax ^w sumíxaʔx, k ^w stax ^w sumíxaʔx, kstax ^w sumíxaʔx, k ^w u kstax ^w sumíxaʔx, p stax ^w sumíxaʔx, kstax ^w sumíxaʔxəlx
6. kñ ksəčtax ^w sumíxaʔx, k ^w səčtax ^w sumíxaʔx, səčtax ^w sumíxaʔx, k ^w u səčtax ^w sumíxaʔx, p səčtax ^w sumíxaʔx, səčtax ^w sumíxaʔxəlx
7. istax ^w sumíx, astax ^w sumíx, stax ^w sumíxs, stax ^w sumíxtət, stax ^w sumíx̄m̄p, stax ^w sumíxsəlx
8. isəčtax ^w sumíx, asəčtax ^w sumíx, səčtax ^w sumíxs, səčtax ^w sumíxtət, səčtax ^w sumíx̄m̄p, səčtax ^w sumíxsəlx
9. ikstax ^w sumíx, akstax ^w sumíx, kstax ^w sumíxs, kstax ^w sumíxtət, kstax ^w sumíx̄m̄p, kstax ^w sumíxsəlx
10. iksəčtax ^w sumíx, aksəčtax ^w sumíx, ksəčtax ^w sumíxs, ksəčtax ^w sumíxtət, ksəčtax ^w sumíx̄m̄p, ksəčtax ^w sumíxsəlx
11. isčtax ^w sumíx, asčtax ^w sumíx, sčtax ^w sumíxs, sčtax ^w sumíxtət, sčtax ^w sumíx̄m̄p, sčtax ^w sumíxsəlx
12. iksčtax ^w sumíx, aksčtax ^w sumíx, ksčtax ^w sumíxs, ksčtax ^w sumíxtət, ksčtax ^w sumíx̄m̄p, ksčtax ^w sumíxsəlx
sʔaʔúms:
1. nix ^w iʔ ʔʔík aʔ čtax^wsumíx uʔ iʔ lútiʔ čúh̄n̄maʔ lut ʔa čh̄xiʔmiʔst ʔ aʔ čnix ^w ám̄. (Also, a young person who had power but was not yet trained how to use it did not come to a dance.)
2. ččw̄h̄čut iʔ knaq̄s mi čtaʔx^wsumíx . (One has to work on oneself to gain helper power.)
3. čšil̄m̄ kí wist k ^w h̄xasq̄t itíʔ ksč̄xlw̄ists, x ^w uʔȳ kí siw̄lk ^w uʔ kʔaḥ̄čút čmaʔȳ kičh̄tm̄ t k̄l̄k̄h̄xčut̄h̄s, tax^wsumíx . (He goes up the mountains and goes to the water and prays for himself then maybe he will get his helper, he'll get power.)
5. čúh̄n̄maʔ- trained
sn̄ʔasimíws:
sk^wʔstih̄: čúh̄maʔx / čúh̄maʔh̄t (affirmative singular); lut aksčúh̄maʔm̄ (neg. singular); čúh̄maʔwi / čúh̄maʔh̄ti (affirmative plural); lut ksčúh̄maʔm̄p / lut ksčúh̄maʔh̄tp (neg. plural)

<p>skí?iýsts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kń čúhna?m, k^w čúhna?m, čúhna?m, k^wu čúhna?m, p čúhna?m, čúhna?mǎlx 2. kń ččúhna?m, k^w ččúhna?m, ččúhna?m, k^wu ččúhna?m, p ččúhna?m, ččúhna?mǎlx 3. kń sčúhna?x, k^w sčúhna?x, sčúhna?x, k^wu sčúhna?x, p sčúhna?x, sčúhna?xǎlx 4. kń sǎččúhna?x, k^w sǎččúhna?x, sǎččúhna?x, k^wu sǎččúhna?x, p sǎččúhna?x, sǎččúhna?xǎlx 5. kń ksčúhna?a?x, k^w sčúhna?a?x, ksčúhna?a?x, k^wu ksčúhna?a?x, p sčúhna?a?x, ksčúhna?a?xǎlx 6. kń ksǎččúhna?a?x, k^w sǎččúhna?a?x, ksǎččúhna?a?x, k^wu ksǎččúhna?a?x, p sǎččúhna?a?x, ksǎččúhna?a?xǎlx 7. čúhna?ń, čúhna?ńtx^w, čúhna?s, čúhna?ńtrń, čúhna?ńtp, čúhna?sǎlx 8. ččúhna?stń, ččúhna?stx^w, ččúhna?sts, ččúhna?stń, ččúhna?stp, ččúhna?stsǎlx 9. isčúhna?m, asčúhna?m, sčúhna?s, sčúhna?ńtrń, sčúhna?ńtp, sčúhna?sǎlx 10. isǎččúhna?m, asǎččúhna?m, sǎččúhna?s, sǎččúhna?ńtrń, sǎččúhna?ńtp, sǎččúhna?sǎlx 11. iksčúhna?m, aksčúhna?m, ksčúhna?i?s, ksčúhna?ńtrń, ksčúhna?ńtp, ksčúhna?i?sǎlx 12. iksǎččúhna?m, aksǎččúhna?m, 13. isčúhna?m, asčúhna?m, sčúhna?ńs, sčúhna?ńtǎt, sčúhna?ńp, sčúhna?ńsǎlx 14. isǎččúhna?m, asǎččúhna?m, sǎččúhna?ńs, sǎččúhna?ńtǎt, sǎččúhna?ńp, sǎččúhna?ńsǎlx 15. iksčúhna?m, aksčúhna?m, ksčúhna?ńs, ksčúhna?ńtǎt, ksčúhna?ńp, ksčúhna?ńsǎlx 16. iksǎččúhna?m, aksǎččúhna?m, ksǎččúhna?ńs, ksǎččúhna?ńtǎt, ksǎččúhna?ńp, ksǎččúhna?ńsǎlx 17. isččúhna?, asččúhna?, sččúhna?s, sččúhna?tǎt, sččúhna?ńp, sččúhna?sǎlx 18. iksččúhna?, aksččúhna?, ksččúhna?s, ksččúhna?tǎt, ksččúhna?ńp, ksččúhna?sǎlx
<p>s?a?úms:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nix^w i? t?ńík a? čtax^wsumíx u? i? lúti? čúhńma? lut ta čńxi?mí?st l a? čnix^wám. (Also, a young person who had power but was not yet trained how to use it did not come to a dance.) 2. k^wińtrń t lǎxǎxap u? čúhna?ńtrń, i? klčawts. (An elder would take him and train him in what he is to do.) 3. čúhna?ńtrń i? siwłk^w i? mriństń i? sk^wańtq ɣsat i? stiń čúhna?ńtrń.
<p>6. ńxi?mi?st- join in</p>
<p>śń?asímiwś:</p>
<p>sk^włstihń: ńxi?mi?stx (affirmative singular); lut aksńxi?mi?st (neg. singular); ńxi?mi?stwi (affirmative plural); lut ksńxi?mi?stńp (neg. plural)</p>
<p>skí?iýsts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kń ńxi?mi?st, k^w ńxi?mi?st, ńxi?mi?st, k^wu ńxi?mi?st, p ńxi?mi?st, ńxi?mi?stǎlx 2. kń čńxi?mi?st, k^w čńxi?mi?st, čńxi?mi?st, k^wu čńxi?mi?st, p čńxi?mi?st, čńxi?mi?stǎlx 3. kń śńxi?mi?stx, k^w śńxi?mi?stx, śńxi?mi?stx, k^wu śńxi?mi?stx, p śńxi?mi?stx, śńxi?mi?stxǎlx 4. kń sǎčńxi?mi?stx, k^w sǎčńxi?mi?stx, sǎčńxi?mi?stx, k^wu sǎčńxi?mi?stx, p sǎčńxi?mi?stx, sǎčńxi?mi?stxǎlx 5. kń ksńxi?mi?sta?x, k^w śńxi?mi?sta?x, ksńxi?mi?sta?x, k^wu ksńxi?mi?sta?x, p śńxi?mi?sta?x, ksńxi?mi?sta?xǎlx 6. kń ksǎčńxi?mi?sta?x, k^w sǎčńxi?mi?sta?x, ksǎčńxi?mi?sta?x, k^wu ksǎčńxi?mi?sta?x, p sǎčńxi?mi?sta?x, ksǎčńxi?mi?sta?xǎlx 7. isńxi?mi?st, asńxi?mi?st, śńxi?mi?sts, śńxi?mi?stǎt, śńxi?mi?stńp, śńxi?mi?stsǎlx 8. isǎčńxi?mi?st, asǎčńxi?mi?st, sǎčńxi?mi?sts, sǎčńxi?mi?stǎt, sǎčńxi?mi?stńp, sǎčńxi?mi?stsǎlx 9. iksńxi?mi?st, aksńxi?mi?st, ksńxi?mi?sts, ksńxi?mi?stǎt, ksńxi?mi?stńp, ksńxi?mi?stsǎlx 10. iksǎčńxi?mi?st, aksǎčńxi?mi?st, ksǎčńxi?mi?sts, ksǎčńxi?mi?stǎt, ksǎčńxi?mi?stńp, ksǎčńxi?mi?stsǎlx 11. isčńxi?mi?st, asčńxi?mi?st, sčńxi?mi?sts, sčńxi?mi?stǎt, sčńxi?mi?stńp, sčńxi?mi?stsǎlx 12. iksčńxi?mi?st, aksčńxi?mi?st, ksčńxi?mi?sts, ksčńxi?mi?stǎt, ksčńxi?mi?stńp, ksčńxi?mi?stsǎlx
<p>s?a?úms:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nix^w i? t?ńík a? čtax^wsumíx u? i? lúti? čúhńma? lut ta čńxi?mí?st l a? čnix^wám. (Also, a young person who had power but was not yet trained how to use it

did not come to a dance.)
2. ʒast kʷ tə ɲxiʔmiʔst čkɲixitxʷ aʔ čɲkʷnim. (It's good to join in the dancing, you help the singer.)
3.
4. akskʰáxtm̄ iʔ spɫatq mi niʔáɣp xʷʔit. (You pray for the plants so they will always be plentiful.)
7. ktipntm̄ - cut down a tree
sɲʔasimiw̄s: kətktipntm̄
skʷɪstih̄: ktipx / ktipnt (affirmative singular); lut aksktipm̄ (neg. singular); ktipwi / ktipnti (affirmative plural); lut ksktipmp. / lut ksktipntp (neg. plural)
skʰiʔysts
1. kɲ ktipm̄, kʷ ktipm̄, ktipm̄, kʷu ktipm̄, p ktipm̄, ktipm̄əlx
2. kɲ čktipm̄, kʷ čktipm̄, čktipm̄, kʷu čktipm̄, p čktipm̄, čktipm̄əlx
3. kɲ sktipx, kʷ sktipx, sktipx, kʷu sktipx, p sktipx, sktipxəlx
4. kɲ səčktipx, kʷ səčktipx, səčktipx, kʷu səčktipx, p səčktipx, səčktipxəlx
5. kɲ ksktipaʔx, kʷ sktipaʔx, ksktipaʔx, kʷu ksktipaʔx, p sktipaʔx, ksktipaʔxəlx
6. kɲ ksəčktipax, kʷ səčktipax, səčktipax, kʷu səčktipax, p səčktipax, səčktipaxəlx
7. ktipn̄, ktipntxʷ, ktips, ktipntm̄, ktipntp, ktipsəlx
8. čktipstn̄, čktipstxʷ, čktipsts, čktipstm̄, čktipstp, čktipstsəlx
9. isktipm̄, asktipm̄, sktips, sktipntm̄, sktipntp, sktipsəlx
10. isəčktipm̄, asəčktipm̄, səčktips, səčktipntm̄, səčktipntp, səčktipsəlx
11. iksktipm̄, aksktipm̄, ksktipiʔs, ksktipntm̄, ksktipntp, ksktipiʔsəlx
12. iksəčktipm̄, aksəčktipm̄, ksəčktipiʔs, ksəčktipntm̄, ksəčktipntp, ksəčktipiʔsəlx
13. isktipm̄, asktipm̄, sktipms, sktipmtət, sktipmp, sktipmsəlx
14. isəčktipm̄, asəčktipm̄, səčktipms, səčktipmtət, səčktipmp, səčktipmsəlx
15. iksktipm̄, aksktipm̄, ksktipms, ksktipmtət, ksktipmp, ksktipmsəlx
16. iksəčktipm̄, aksəčktipm̄, ksəčktipms, ksəčktipmtət, ksəčktipmp, ksəčktipmsəlx
17. isčktip, asčktip, sčktips, sčktiptət, sčktipmp, sčktipsəlx
18. iksčktip, aksčktip, ksčktips, ksčktiptət, ksčktipmp, ksčktipsəlx
sʔaʔúms:
1. ktipntm̄ t tʰiʔk sqɫtmixʷ kɫxaʔtús. (It was cut down by a young man under the direction of the headperson.)
2. kʷ tə ksliʔm̄ ɲktipnt iʔ ʒwɲawt sčal. (When you need wood, cut down a dry tree.)
3. lut tʰiʔ taɲmús aksčɲktipm̄ iʔ sčlčal. (Don't cut trees down for nothing.)
8. ɲyipw̄s - pole
sɲʔasimiw̄s: ɲyipw̄s
sʔaʔúms:
1. tə ɲʔutxʷsts kɪ čitxʷ iʔ čqitp ksəričaʔs iʔ kiʔliʔxʷs naʔt kɪkɪxmikstɲs kʷulm̄ t kɲyipw̄sts. (Inside of the lodge, the tree was stripped of its branches and bark to make a pole.)
2. kʷ ɲʔutxʷ l snixʷám kɪ sčxiksts iʔ aʔ čɲyipw̄s mi kʷ xɪkm̄čut. (When you go into the dance hall, you go to the right of the pole.)
3. tə ɲkʷnim̄ tkʷaɲlqʷm̄ l ɲyipw̄s ut tətpm̄čút. (When he starts to sing, he grabs on to the pole and jumps around.)
9. kmiʔliqʷ - paint a pole
sɲʔasimiw̄s: kməʔmiʔliqʷ
skʷɪstih̄: kmiʔliqʷx / kmiʔliqʷnt (affirmative singular); lut akskmiʔliqʷm̄ (neg. singular); kmiʔliqʷwi / kmiʔliqʷnti (affirmative plural); lut kskmiʔliqʷmp. / lut kskmiʔliqʷntp (neg. plural)

<p>skʔiʔstʂ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kñ kmiʔliqʷm, kʷ kmiʔliqʷm, kmiʔliqʷm, kʷu kmiʔliqʷm, p kmiʔliqʷm, kmiʔliqʷmǎix 2. kñ čkmiʔliqʷm, kʷ čkmiʔliqʷm, čkmiʔliqʷm, kʷu čkmiʔliqʷm, p čkmiʔliqʷm, čkmiʔliqʷmǎix 3. kñ skmiʔliqʷx, kʷ skmiʔliqʷx, skmiʔliqʷx, kʷu skmiʔliqʷx, p skmiʔliqʷx, skmiʔliqʷxǎix 4. kñ səčkmiʔliqʷx, kʷ səčkmiʔliqʷx, səčkmiʔliqʷx, kʷu səčkmiʔliqʷx, p səčkmiʔliqʷx, səčkmiʔliqʷxǎix 5. kñ kskmiʔliqʷaʔx, kʷ skmiʔliqʷaʔx, kskmiʔliqʷaʔx, kʷu kskmiʔliqʷaʔx, p skmiʔliqʷaʔx, kskmiʔliqʷaʔxǎix 6. kñ ksəčkmiʔliqʷaʔx, kʷ səčkmiʔliqʷaʔx, ksəčkmiʔliqʷaʔx, kʷu ksəčkmiʔliqʷaʔx, p səčkmiʔliqʷaʔx, ksəčkmiʔliqʷaʔxǎix 7. kmiʔliqʷn, kmiʔliqʷntxʷ, kmiʔliqʷs, kmiʔliqʷntr, kmiʔliqʷntp, kmiʔliqʷsǎix 8. čkmiʔliqʷstn, čkmiʔliqʷstxʷ čkmiʔliqʷsts, čkmiʔliqʷstrn, čkmiʔliqʷstp, čkmiʔliqʷstsǎix 9. iskmiʔliqʷm, askmiʔliqʷm, skmiʔliqʷs, skmiʔliqʷntr, skmiʔliqʷntp, skmiʔliqʷsǎix 10. isəčkmiʔliqʷm, asəčkmiʔliqʷm, səčkmiʔliqʷs, səčkmiʔliqʷntr, səčkmiʔliqʷntp, səčkmiʔliqʷsǎix 11. ikskmiʔliqʷm, akskmiʔliqʷm, kskmiʔliqʷiʔs, kskmiʔliqʷntr, kskmiʔliqʷntp, kskmiʔliqʷiʔsǎix 12. iksəčkmiʔliqʷm, aksəčkmiʔliqʷm, ksəčkmiʔliqʷiʔs, ksəčkmiʔliqʷntr, ksəčkmiʔliqʷntp, ksəčkmiʔliqʷiʔsǎix 13. iskmiʔliqʷm, askmiʔliqʷm, skmiʔliqʷns, skmiʔliqʷntət, skmiʔliqʷmtr, skmiʔliqʷnsǎix 14. isəčkmiʔliqʷm, asəčkmiʔliqʷm, səčkmiʔliqʷns, səčkmiʔliqʷntət, səčkmiʔliqʷmtr, səčkmiʔliqʷnsǎix 15. ikskmiʔliqʷm, akskmiʔliqʷm, kskmiʔliqʷns, kskmiʔliqʷntət, kskmiʔliqʷmtr, kskmiʔliqʷnsǎix 16. iksəčkmiʔliqʷm, aksəčkmiʔliqʷm, ksəčkmiʔliqʷns, ksəčkmiʔliqʷntət, ksəčkmiʔliqʷmtr, ksəčkmiʔliqʷnsǎix 17. isčkmiʔliqʷ, asčkmiʔliqʷ, sčkmiʔliqʷs, sčkmiʔliqʷtət, sčkmiʔliqʷmtr, sčkmiʔliqʷsǎix 18. iksčkmiʔliqʷ, aksčkmiʔliqʷ, ksčkmiʔliqʷs, ksčkmiʔliqʷtət, ksčkmiʔliqʷmtr, ksčkmiʔliqʷsǎix
<p>sʔaʔúms</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ʔa člaʔkín čkmiʔliqʷs t kʷil kñ tkʷuls ut ʔa člaʔkín sʔaʔcínm qʷxʷqinhsts sčʂasxñ čkʷač ʔ nkarqñs. (Sometimes the pole was painted red or decorated, and sometimes deer hoof rattles were tied to the top.) 2. lut yʂat swit čkmiʔliqʷsts iʔ nʔipwsts. (Not everyone paints their pole.) 3. haʔ añxmiñk aksmiʔm ? (Do you want to paint it?)
<p>10. tkʷulñt- decorate something</p>
<p>sñʔasimíw: tkʷíkwulñt</p>
<p>skʷlstitñ: tkʷulx / tkʷulñt (affirmative singular); lut akstkʷulím (neg. singular); tkʷulwi / tkʷulñti (affirmative plural); lut kstkʷulímtr. / lut kstkʷulñtp (neg. plural)</p>
<p>kʔiʔstʂ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kñ tkʷulím, kʷ tkʷulím, tkʷulím, kʷu tkʷulím, p tkʷulím, tkʷulímǎix 2. kñ čtkʷulím, kʷ čtkʷulím, čtkʷulím, kʷu čtkʷulím, p čtkʷulím, čtkʷulímǎix 3. kñ stkʷulx, kʷ stkʷulx, stkʷulx, kʷu stkʷulx, p stkʷulx, stkʷulxǎix 4. kñ səčtkʷulx, kʷ səčtkʷulx, səčtkʷulx, kʷu səčtkʷulx, p səčtkʷulx, səčtkʷulxǎix 5. kñ kstkʷuláʔx, kʷ stkʷuláʔx, kstkʷuláʔx, kʷu kstkʷuláʔx, p stkʷuláʔx, kstkʷuláʔxǎix 6. kñ ksəčtkʷuláʔx, kʷ səčtkʷuláʔx, ksəčtkʷuláʔx, kʷu ksəčtkʷuláʔx, p səčtkʷuláʔx, ksəčtkʷuláʔxǎix 7. tkʷulñ, tkʷulñtxʷ, tkʷuls, tkʷulñtr, tkʷulñtp, tkʷulsǎix 8. čtkʷulstñ, čtkʷulstxʷ, čtkʷulsts, čtkʷulstrñ, čtkʷulstp, čtkʷulstsǎix 9. istkʷulím, astkʷulím, stkʷuls, stkʷulñtr, stkʷulñtp, stkʷulsǎix 10. isəčtkʷulím, asəčtkʷulím, səčtkʷuls, səčtkʷulñtr, səčtkʷulñtp, səčtkʷulsǎix 11. ikstkʷulím, akstkʷulím, kstkʷulíʔs, kstkʷulñtr, kstkʷulñtp, kstkʷulíʔsǎix 12. iksəčtkʷulím, aksəčtkʷulím, ksəčtkʷulíʔs, ksəčtkʷulñtr, ksəčtkʷulñtp, ksəčtkʷulíʔsǎix 13. istkʷulím, astkʷulím, stkʷulíms, stkʷulímtət, stkʷulímtr, stkʷulímsǎix 14. isəčtkʷulím, asəčtkʷulím, səčtkʷulíms, səčtkʷulímtət, səčtkʷulímtr, səčtkʷulímsǎix 15. ikstkʷulím, akstkʷulím, kstkʷulíms, kstkʷulímtət, kstkʷulímtr, kstkʷulímsǎix 16. iksəčtkʷulím, aksəčtkʷulím, ksəčtkʷulíms, ksəčtkʷulímtət, ksəčtkʷulímtr, ksəčtkʷulímsǎix 17. isčtkʷulí, asčtkʷulí, sčtkʷuls, sčtkʷulímtət, sčtkʷulímtr, sčtkʷulsǎix 18. iksčtkʷulí, aksčtkʷulí, ksčtkʷuls, ksčtkʷulímtət, ksčtkʷulímtr, ksčtkʷulsǎix

sʔaʔúms:
1. ʔa člaʔkín čkmiłiqʷs t kʷil kń tkʷuls uʔ ʔa člaʔkín sʔaʔčínń qʷxʷqihksts sčʔasxń čkʔač ʔńkańqńs. (Sometimes the pole was painted red or decorated, and sometimes deer hoof rattles were tied to the top.)
2. ińxmińk čtkʷiłkʷuł i səpsipiʔxń. (I want beads on my moccasins.)
3. haʔ čmistixʷ iʔ stkʷułń ? (Do you know how to bead?)
11. sčʔasxn- rattle
sńʔasimíws: sčʔačʔasxń
sʔaʔúms:
1. ʔa člaʔkín čkmiłiqʷs t kʷil kń tkʷuls uʔ ʔa člaʔkín sʔaʔčínń qʷxʷqihksts sčʔasxń čkʔač ʔńkańqńs. (Sometimes the pole was painted red or decorated, and sometimes deer hoof rattles were tied to the top.)
2. lut ʔʔat swit ksčʔasxń . (Not anyone can carry deerhooves.)
3. ńxsciń iʔ sčʔasxń . (Rattles sound good.)
12. čkʔʔayq- medicine bag
sńʔasimíws: čkʔʔayʔayq
sʔaʔúms:
1. iʔ xaʔtús ʔa člaʔkín kʔačńtis iʔ stəpiʔstń kń taʔ čkʔʔayq ʔńyipwst. (The headperson sometimes tied some feathers or a little medicine bag to the pole.)
2. aʔ čńkʷniń kíčkʔayq . (The singer has a bundle.)
3.
13. ńʔqańt- stick into
sńʔasimíws: ńʔəqʔqańt
skʷiłstihń: ńʔqmix / ńʔqńtikʷ (affirmative singular); lut aksńʔqám (neg. singular); ńʔqmíwi / ńʔqńtikʷi (affirmative plural); lut ksńʔqám. / lut kstkʷułńtp (neg. plural)
skʔʔiysts
1. kń ńʔqám, kʷ ńʔqám, ńʔqám, kʷu ńʔqám, p ńʔqám, ńʔqáməix
2. kń čńʔqám, kʷ čńʔqám, čńʔqám, kʷu čńʔqám, p čńʔqám, čńʔqáməix
3. kń sńʔqmix, kʷ sńʔqmix, sńʔqmix, kʷu sńʔqmix, p sńʔqmix, sńʔqmixəix
4. kń səčńʔqmix, kʷ səčńʔqmix, səčńʔqmix, kʷu səčńʔqmix, p səčńʔqmix, səčńʔqmixəix
5. kń ksńʔqmixaʔx, kʷ sńʔqmixaʔx, ksńʔqmixaʔx, kʷu ksńʔqmixaʔx, p sńʔqmixaʔx, ksńʔqmixaʔxəix
6. kń ksəčńʔqmixaʔx, kʷ səčńʔqmixaʔx, ksəčńʔqmixaʔx, kʷu ksəčńʔqmixaʔx, p səčńʔqmixaʔx, ksəčńʔqmixaʔxəix
7. ńʔqńtiń, ńʔqńtikʷ, ńʔqńtis, ńʔqńtiń, ńʔqńtip, ńʔqńtisəix
8. čńʔqstiń, čńʔqstixʷ, čńʔqstis, čńʔqstihń, čńʔqstip, čńʔqstisəix
9. isńʔqám, asńʔqám, sńʔqńtis, sńʔqńtiń, sńʔqńtip, sńʔqńtisəix
10. isəčńʔqám, asəčńʔqám, səčńʔqńtis, səčńʔqńtiń, səčńʔqńtip, səčńʔqńtisəix
11. iksńʔqám, aksńʔqám, ksńʔqńtis, ksńʔqńtiń, ksńʔqńtip, ksńʔqńtisəix
12. iksəčńʔqám, aksəčńʔqám, ksəčńʔqńtis, ksəčńʔqńtiń, ksəčńʔqńtip, ksəčńʔqńtisəix
13. isńʔqám, asńʔqám, sńʔqám, sńʔqámətət, sńʔqám, sńʔqáməix
14. isəčńʔqám, asəčńʔqám, səčńʔqám, səčńʔqámətət, səčńʔqám, səčńʔqáməix
15. iksńʔqám, aksńʔqám, ksńʔqám, ksńʔqámətət, ksńʔqám, ksńʔqáməix
16. iksəčńʔqám, aksəčńʔqám, ksəčńʔqám, ksəčńʔqámətət, ksəčńʔqám, ksəčńʔqáməix
17. isčńʔáq, asčńʔáq, sčńʔáqs, sčńʔáqtət, sčńʔáqm, sčńʔáqsəix
18. iksčńʔáq, aksčńʔáq, ksčńʔáqs, ksčńʔáqtət, ksčńʔáqm, ksčńʔáqsəix
sʔaʔúms:
1. iʔ ńyipwst ńʔqńtis ʔńqapʔʔiwsrńs iʔ sxiłp uʔ iʔ ńkańqńs kł ńkńńkiłxʷ. (The pole was then stuck in the middle

of the floor and the top tied to the ceiling.)
2. ńłəqłqńtik^w t spəpńńíca? a? čłix ^w . (Stick rags into the holes.)
3. ilí? í a? čłax ^w mi ńłəqńtix^w . (Stick it into that hole.)
14. ńkmńkitx^w - ceiling
sń?asłmíwś: ńkmńkitx ^w
s?a?úwś:
1. í? ńyípwst ńłqńtis í ńqazq?íwśrńs í? słilp ut í? ńkamqńs kł ńkmńkitx^w . (The pole was then stuck in the middle of the floor and the top tied to the ceiling.)
2. a? čq ^w śásəsqi? čńk ^w łwłtińk í ńkmńkitx^w . (The ones who get bluejayed sit on the ceiling.)
3. í? tł ńkmńkitx^w mi kłəx ^w pńtix ^w . (Hang it from the ceiling.)
15. ńk^wəčk^wččń - strong voice
sń?asłmíwś: ńk ^w əčk ^w ččń
s?a?úwś:
1. í? səx ^w ńmýčínń ixí? ńk^wəčk^wččń ixí? kł?akswíxńs a? čńk ^w ńím ut ń?awčís kł sqilx ^w scíntx a? čńk ^w ńím. (An interpreter was a person with a strong voice who stood with a singer and repeated to the people what the singer said.)
2. ńk^wəčk^wəččń ta čńk ^w ńím. (He has a strong voice when he sings.)
3. í? ýlmíx ^w ńm xast ta čq ^w łq ^w íłt ńk^wəčk^wəččń . (The chief talks well, he has a strong voice.)
16. kł?akswíxń - stand by someone
sń?asłmíwś: kł?aks?akswíxń
sk^włstíń: kł?akswíxəx / kł?akswíxńt (affirmative singular); lut aksńkł?akswíxń (neg. singular); kł?akswíxwi / ńkł?akswíxńti (affirmative plural); lut kskł?akswíxńp. / lut kskł?akswíxńtp (neg. plural)
skł?íyśts
1. kń kł?akswíxń, k ^w kł?akswíxń, kł?akswíxń, k ^w u kł?akswíxń, p kł?akswíxń, kł?akswíxńəłx
2. kń čkł?akswíxń, k ^w čkł?akswíxń, čkł?akswíxń, k ^w u čkł?akswíxń, p čkł?akswíxń, čkł?akswíxńəłx
3. kń skł?akswíxəx, k ^w skł?akswíxəx, skł?akswíxəx, k ^w u skł?akswíxəx, p skł?akswíxəx, skł?akswíxəxəłx
4. kń səčkł?akswíxəx, k ^w səčkł?akswíxəx, səčkł?akswíxəx, k ^w u səčkł?akswíxəx, p səčkł?akswíxəx, səčkł?akswíxəxəłx
5. kń kskł?akswíxa?x, k ^w skł?akswíxa?x, skł?akswíxa?x, k ^w u skł?akswíxa?x, p skł?akswíxa?x, skł?akswíxa?xəłx
6. kń ksəčkł?akswíxa?x, k ^w səčkł?akswíxa?x, ksəčkł?akswíxa?x, k ^w u ksəčkł?akswíxa?x, p səčkł?akswíxa?x, ksəčkł?akswíxa?xəłx
7. kł?akswíxń, kł?akswíxńt ^w , kł?akswíxńs, kł?akswíxńtń, kł?akswíxńtp, kł?akswíxńsəłx
8. čkł?akswíxństń, čkł?akswíxńst ^w , čkł?akswíxństs, čkł?akswíxństń, čkł?akswíxństp, čkł?akswíxństsəłx
9. iskł?akswíxńmnń, askł?akswíxńmnń, skł?akswíxńs, skł?akswíxńmńtń, skł?akswíxńmńtp, skł?akswíxńsəłx
10. isəčkł?akswíxńmnń, asəčkł?akswíxńmnń, səčkł?akswíxńs, səčkł?akswíxńmńtń, səčkł?akswíxńmńtp, səčkł?akswíxńsəłx
11. ikskł?akswíxńmnń, akskł?akswíxńmnń, kskł?akswíxńmń?s, kskł?akswíxńmńtń, kskł?akswíxńmńtp, kskł?akswíxńmń?səłx
12. iksəčkł?akswíxńmnń, aksəčkł?akswíxńmnń, ksəčkł?akswíxńmń?s, ksəčkł?akswíxńmńtń, ksəčkł?akswíxńmńtp, ksəčkł?akswíxńmń?səłx
13. iskł?akswíxń, askł?akswíxń, skł?akswíxńs, skł?akswíxńtət, skł?akswíxńp, skł?akswíxńsəłx
14. isəčkł?akswíxń, asəčkł?akswíxń, səčkł?akswíxńs, səčkł?akswíxńtət, səčkł?akswíxńp, səčkł?akswíxńsəłx
15. ikskł?akswíxń, akskł?akswíxń, kskł?akswíxńs, kskł?akswíxńtət, kskł?akswíxńp, kskł?akswíxńsəłx
16. iksəčkł?akswíxń, aksəčkł?akswíxń, ksəčkł?akswíxńs, ksəčkł?akswíxńtət, ksəčkł?akswíxńp, ksəčkł?akswíxńsəłx

17. isčktʔakswíx, asčktʔakswíx, sčktʔakswíxs, sčktʔakswíxtət, sčktʔakswíxrmp, sčktʔakswíxsəlx 18. iksčktʔakswíx, aksčktʔakswíx, ksčktʔakswíxs, ksčktʔakswíxtət, ksčktʔakswíxrmp, ksčktʔakswíxsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ səxʷn̄mýčínm̄ ixíʔ n̄kʷəčkʷčín̄ ixíʔ kʔakswíx̄ms aʔ čn̄kʷn̄im̄ ut̄ n̄ʔaw̄čís̄ k̄l̄ sqilxʷ scīntx̄ aʔ čn̄kʷn̄im̄. (An interpreter was a person with a strong voice who stood with a singer and repeated to the people what the singer said.)
2. kʷ ʔa čmrīm̄ niʔáyp̄ aksčktʔakswíxʷmn̄m̄ asláxt̄. (When you get married you stand by your mate forever.)
3. ilíʔ iʔ st̄m̄ʔalt̄ kʔakswíx̄ms iʔ kʷl̄kʷl̄alxʷs. (The cow is standing by her calf.)
17. n̄ʔaw̄čín̄t- repeat something
s̄n̄ʔas̄l̄m̄íw̄s: n̄ʔaw̄ʔaw̄čín̄t
skʷl̄st̄it̄n̄: n̄ʔaw̄čín̄x̄ / n̄ʔaw̄čín̄t̄ (affirmative singular); lut̄ aks̄n̄ʔaw̄čín̄m̄ (neg. singular); n̄ʔaw̄čín̄wi / n̄ʔaw̄čín̄ti (affirmative plural); lut̄ ks̄n̄ʔaw̄čín̄mp̄. / lut̄ ks̄n̄ʔaw̄čín̄tp̄ (neg. plural)
skʔʔīȳsts
1. k̄n̄ n̄ʔaw̄čín̄m̄, kʷ n̄ʔaw̄čín̄m̄, n̄ʔaw̄čín̄m̄, kʷu n̄ʔaw̄čín̄m̄, p̄ n̄ʔaw̄čín̄m̄, n̄ʔaw̄čín̄m̄əlx̄ 2. k̄n̄ čn̄ʔaw̄čín̄m̄, kʷ čn̄ʔaw̄čín̄m̄, čn̄ʔaw̄čín̄m̄, kʷu čn̄ʔaw̄čín̄m̄, p̄ čn̄ʔaw̄čín̄m̄, čn̄ʔaw̄čín̄m̄əlx̄ 3. k̄n̄ s̄n̄ʔaw̄čín̄x̄, kʷ s̄n̄ʔaw̄čín̄x̄, s̄n̄ʔaw̄čín̄x̄, kʷu s̄n̄ʔaw̄čín̄x̄, p̄ s̄n̄ʔaw̄čín̄x̄, s̄n̄ʔaw̄čín̄x̄əlx̄ 4. k̄n̄ səčn̄ʔaw̄čín̄x̄, kʷ səčn̄ʔaw̄čín̄x̄, səčn̄ʔaw̄čín̄x̄, kʷu səčn̄ʔaw̄čín̄x̄, p̄ səčn̄ʔaw̄čín̄x̄, səčn̄ʔaw̄čín̄x̄əlx̄ 5. k̄n̄ ks̄n̄ʔaw̄čín̄aʔx̄, kʷ s̄n̄ʔaw̄čín̄aʔx̄, ks̄n̄ʔaw̄čín̄aʔx̄, kʷu ks̄n̄ʔaw̄čín̄aʔx̄, p̄ s̄n̄ʔaw̄čín̄aʔx̄, ks̄n̄ʔaw̄čín̄aʔx̄əlx̄ 6. k̄n̄ ks̄əčn̄ʔaw̄čín̄aʔx̄, kʷ səčn̄ʔaw̄čín̄aʔx̄, səčn̄ʔaw̄čín̄aʔx̄, kʷu ks̄əčn̄ʔaw̄čín̄aʔx̄, p̄ səčn̄ʔaw̄čín̄aʔx̄, ks̄əčn̄ʔaw̄čín̄aʔx̄əlx̄ 7. n̄ʔaw̄čín̄, n̄ʔaw̄čín̄txʷ, n̄ʔaw̄čís̄, n̄ʔaw̄čín̄tm̄, n̄ʔaw̄čín̄tp̄, n̄ʔaw̄čís̄əlx̄ 8. čn̄ʔaw̄čín̄st̄n̄, čn̄ʔaw̄čín̄st̄xʷ, čn̄ʔaw̄čín̄sts, čn̄ʔaw̄čín̄stm̄, čn̄ʔaw̄čín̄stp̄, čn̄ʔaw̄čín̄st̄səlx̄ 9. is̄n̄ʔaw̄čín̄m̄, as̄n̄ʔaw̄čín̄m̄, s̄n̄ʔaw̄čís̄, s̄n̄ʔaw̄čín̄tm̄, s̄n̄ʔaw̄čín̄tp̄, s̄n̄ʔaw̄čís̄əlx̄ 10. is̄əčn̄ʔaw̄čín̄m̄, as̄əčn̄ʔaw̄čín̄m̄, səčn̄ʔaw̄čís̄, səčn̄ʔaw̄čín̄tm̄, səčn̄ʔaw̄čín̄tp̄, səčn̄ʔaw̄čís̄əlx̄ 11. iks̄n̄ʔaw̄čín̄m̄, aks̄n̄ʔaw̄čín̄m̄, ks̄n̄ʔaw̄čín̄is̄, ks̄n̄ʔaw̄čín̄tm̄, ks̄n̄ʔaw̄čín̄tp̄, ks̄n̄ʔaw̄čín̄is̄əlx̄ 12. iks̄əčn̄ʔaw̄čín̄m̄, aks̄əčn̄ʔaw̄čín̄m̄, ks̄əčn̄ʔaw̄čín̄is̄, ks̄əčn̄ʔaw̄čín̄tm̄, ks̄əčn̄ʔaw̄čín̄tp̄, ks̄əčn̄ʔaw̄čín̄is̄əlx̄ 13. is̄n̄ʔaw̄čín̄m̄, as̄n̄ʔaw̄čín̄m̄, s̄n̄ʔaw̄čín̄m̄s̄, s̄n̄ʔaw̄čín̄m̄tət, s̄n̄ʔaw̄čín̄mp̄, s̄n̄ʔaw̄čín̄m̄s̄əlx̄ 14. is̄əčn̄ʔaw̄čín̄m̄, as̄əčn̄ʔaw̄čín̄m̄, səčn̄ʔaw̄čín̄m̄, səčn̄ʔaw̄čín̄m̄tət, səčn̄ʔaw̄čín̄mp̄, səčn̄ʔaw̄čín̄m̄s̄əlx̄ 15. iks̄n̄ʔaw̄čín̄m̄, aks̄n̄ʔaw̄čín̄m̄, ks̄n̄ʔaw̄čín̄m̄s̄, ks̄n̄ʔaw̄čín̄m̄tət, ks̄n̄ʔaw̄čín̄mp̄, ks̄n̄ʔaw̄čín̄m̄s̄əlx̄ 16. iks̄əčn̄ʔaw̄čín̄m̄, aks̄əčn̄ʔaw̄čín̄m̄, ks̄əčn̄ʔaw̄čín̄m̄, ks̄əčn̄ʔaw̄čín̄m̄tət, ks̄əčn̄ʔaw̄čín̄mp̄, ks̄əčn̄ʔaw̄čín̄m̄s̄əlx̄ 17. is̄čn̄ʔaw̄čín̄, as̄čn̄ʔaw̄čín̄, s̄čn̄ʔaw̄čín̄s̄, s̄čn̄ʔaw̄čín̄tət, s̄čn̄ʔaw̄čín̄mp̄, s̄čn̄ʔaw̄čín̄s̄əlx̄ 18. iks̄čn̄ʔaw̄čín̄, aks̄čn̄ʔaw̄čín̄, ks̄čn̄ʔaw̄čín̄s̄, ks̄čn̄ʔaw̄čín̄tət, ks̄čn̄ʔaw̄čín̄mp̄, ks̄čn̄ʔaw̄čín̄s̄əlx̄
sʔaʔúms:
1. iʔ səxʷn̄m̄ýčín̄m̄ ixíʔ n̄kʷəčkʷčín̄ ixíʔ kʔakswíx̄ms̄ aʔ čn̄kʷn̄im̄ ut̄ n̄ʔaw̄čís̄ k̄l̄ sqilxʷ scīntx̄ aʔ čn̄kʷn̄im̄. (An interpreter was a person with a strong voice who stood with a singer and repeated to the people what the singer said.)
2. lut̄ t̄ nixl̄m̄nt̄s̄n̄. húmaʔ t̄n̄ʔaw̄čín̄t̄ . (I didn't hear you. Please repeat yourself again.)
3. miyáʔ kʷ čn̄təqtqínaʔ, xʷʔit̄ waȳ n̄ʔaw̄čín̄ . (You're so deaf I have repeated it lots of times.)
18. səxʷtx̄ət̄am̄ í k̄l̄n̄k̄mip- doorman
sʔaʔúms:
1. iʔ səxʷtx̄ət̄am̄ í k̄l̄n̄k̄mip tiʔ kmax̄ aʔ čx̄ʔínaʔm̄str̄n̄ t̄ xaʔtús̄ mi čʔáčəčqaʔ. (A doorman guarded the door and only let people in and out when the headperson said it was okay.)
2. ʔa čk̄t̄ist̄is̄əlx̄ iʔ st̄m̄ʔalt̄ ksəxʷtx̄ət̄am̄ í k̄l̄n̄k̄mip . (When they separate cattle, they have a gate person.)
3. í s̄ýʔaʔ, ksəxʷtx̄ət̄am̄ í k̄l̄n̄k̄mip . (At gatherings, they have a door or gate person.)
19. tkʷan̄l̄qʷm̄- grab a pole

sñʔasimíw̃s: tkʷánkʷánlqʷm̃
skʷístit̃h̃: tkʷánlqʷx / tkʷánlqʷnt̃ (affirmative singular); lut akstkʷánlqʷm̃ (neg. singular); tkʷánlqʷwi / tkʷánlqʷnti (affirmative plural); lut kstkʷánlqʷm̃p. / lut kstkʷánlqʷntp (neg. plural)
sk̃f̃ʔĩỹsts 1. k̃n tkʷánlqʷm̃, kʷ tkʷánlqʷm̃, tkʷánlqʷm̃, kʷu tkʷánlqʷm̃, p tkʷánlqʷm̃, tkʷánlqʷm̃əlx 2. k̃n čtkʷánlqʷm̃, kʷ čtkʷánlqʷm̃, čtkʷánlqʷm̃, kʷu čtkʷánlqʷm̃, p čtkʷánlqʷm̃, čtkʷánlqʷm̃əlx 3. k̃n stkʷánlqʷx, kʷ stkʷánlqʷx, stkʷánlqʷx, kʷu stkʷánlqʷx, p stkʷánlqʷx, stkʷánlqʷxəlx 4. k̃n səčtkʷánlqʷx, kʷ səčtkʷánlqʷx, səčtkʷánlqʷx, kʷu səčtkʷánlqʷx, p səčtkʷánlqʷx, səčtkʷánlqʷxəlx 5. k̃n kstkʷánlqʷaʔx, kʷ stkʷánlqʷaʔx, kstkʷánlqʷaʔx, kʷu kstkʷánlqʷaʔx, p stkʷánlqʷaʔx, kstkʷánlqʷaʔxəlx 6. k̃n ksəčtkʷánlqʷaʔx, kʷ səčtkʷánlqʷaʔx, ksəčtkʷánlqʷaʔx, kʷu ksəčtkʷánlqʷaʔx, p səčtkʷánlqʷaʔx, ksəčtkʷánlqʷaʔxəlx 7. tkʷánlqʷñ, tkʷánlqʷnt̃xʷ, tkʷánlqʷs, tkʷánlqʷnt̃m̃, tkʷánlqʷnt̃p, tkʷánlqʷsəlx 8. čtkʷánlqʷst̃ñ, čtkʷánlqʷst̃xʷ, čtkʷánlqʷsts, čtkʷánlqʷst̃m̃, čtkʷánlqʷst̃p, čtkʷánlqʷstsəlx 9. istkʷánlqʷm̃, astkʷánlqʷm̃, stkʷánlqʷs, stkʷánlqʷnt̃m̃, stkʷánlqʷnt̃p, stkʷánlqʷsəlx 10. isəčtkʷánlqʷm̃, asəčtkʷánlqʷm̃, səčtkʷánlqʷs, səčtkʷánlqʷnt̃m̃, səčtkʷánlqʷnt̃p, səčtkʷánlqʷsəlx 11. ikstkʷánlqʷm̃, akstkʷánlqʷm̃, kstkʷánlqʷiʔs, kstkʷánlqʷnt̃m̃, kstkʷánlqʷnt̃p, kstkʷánlqʷiʔsəlx 12. iksəčtkʷánlqʷm̃, aksəčtkʷánlqʷm̃, ksəčtkʷánlqʷiʔs, ksəčtkʷánlqʷnt̃m̃, ksəčtkʷánlqʷnt̃p, ksəčtkʷánlqʷiʔsəlx 13. istkʷánlqʷm̃, astkʷánlqʷm̃, stkʷánlqʷm̃, stkʷánlqʷm̃tət, stkʷánlqʷm̃p, stkʷánlqʷm̃səlx 14. isəčtkʷánlqʷm̃, asəčtkʷánlqʷm̃, səčtkʷánlqʷm̃, səčtkʷánlqʷm̃tət, səčtkʷánlqʷm̃p, səčtkʷánlqʷm̃səlx 15. ikstkʷánlqʷm̃, akstkʷánlqʷm̃, kstkʷánlqʷm̃, kstkʷánlqʷm̃tət, kstkʷánlqʷm̃p, kstkʷánlqʷm̃səlx 16. iksəčtkʷánlqʷm̃, aksəčtkʷánlqʷm̃, ksəčtkʷánlqʷm̃, ksəčtkʷánlqʷm̃tət, ksəčtkʷánlqʷm̃p, ksəčtkʷánlqʷm̃səlx 17. isčtkʷánlqʷ, asčtkʷánlqʷ, sčtkʷánlqʷs, sčtkʷánlqʷtət, sčtkʷánlqʷm̃p, sčtkʷánlqʷsəlx 18. iksčtkʷánlqʷ, aksčtkʷánlqʷ, ksčtkʷánlqʷs, ksčtkʷánlqʷtət, ksčtkʷánlqʷm̃p, ksčtkʷánlqʷsəlx
sʔaʔúms: 1. iʔ xaʔtús t̃f̃x uʔ tkʷánlqʷm̃ l̃ ñyipw̃st̃ l̃ ñq̃aʔmíw̃s iʔ ñt̃f̃q̃min. (The headperson would stand up, grab the pole in the middle of the dance lodge.) 2. it̃iʔ iʔ k̃w̃ĩł̃t̃ aʔ č̃nk̃w̃nim̃ č̃kʷánlqʷm̃ uʔ ñk̃w̃nim̃. (Then the rest of the singers grab the pole and sing.) 3. lut̃ t̃iʔ xiʔm̃ix swit̃ kstkʷánlqʷm̃s uʔ ñk̃w̃nim̃. (Not just anyone can grab on the pole and sing.)
20. ñł̃aʔkʷáıxq̃nm̃- medicine song
sñʔasimíw̃s: ñł̃aʔł̃aʔkʷáıxq̃nm̃
sʔaʔúms: 1. ix̃iʔ s̃nk̃w̃nim̃s̃ ñł̃aʔkʷáıxq̃nm̃. (Then they would sing the song of their power.) 2. anw̃ĩ ãnq̃w̃il̃m̃ ãnł̃aʔkʷáıxq̃nm̃ ix̃iʔ anw̃ĩ aks̃nk̃w̃ĩñ. (Your own song is your medicine song that's the one you can sing.) 3. k̃w̃əč̃k̃w̃ač̃t̃ iʔ ñł̃aʔkʷáıxq̃ns̃ iʔ k̃w̃ĩł̃t̃. (Some have strong medicine songs.)
21. t̃xl̃k̃mĩnt̃- circle up
sñʔasimíw̃s: t̃xl̃k̃mĩnt̃
skʷístit̃h̃: t̃xl̃k̃mĩnx̃ / t̃xl̃k̃mĩnt̃ (affirmative singular); lut akst̃xl̃k̃m̃iñm̃ (neg. singular); t̃xl̃k̃m̃ĩñwi / t̃xl̃k̃m̃ĩnt̃i (affirmative plural); lut kst̃xl̃k̃m̃iñm̃p. / lut kst̃xl̃k̃m̃ĩnt̃p (neg. plural)
sk̃f̃ʔĩỹsts 1. k̃n t̃xl̃k̃m̃iñm̃, kʷ t̃xl̃k̃m̃iñm̃, t̃xl̃k̃m̃iñm̃, kʷu t̃xl̃k̃m̃iñm̃, p t̃xl̃k̃m̃iñm̃, t̃xl̃k̃m̃iñm̃əlx 2. k̃n č̃t̃xl̃k̃m̃iñm̃, kʷ č̃t̃xl̃k̃m̃iñm̃, č̃t̃xl̃k̃m̃iñm̃, kʷu č̃t̃xl̃k̃m̃iñm̃, p č̃t̃xl̃k̃m̃iñm̃, č̃t̃xl̃k̃m̃iñm̃əlx 3. k̃n st̃xl̃k̃m̃inx̃, kʷ st̃xl̃k̃m̃inx̃, st̃xl̃k̃m̃inx̃, kʷu st̃xl̃k̃m̃inx̃, p st̃xl̃k̃m̃inx̃, st̃xl̃k̃m̃inx̃əlx 4. k̃n səč̃t̃xl̃k̃m̃inx̃, kʷ səč̃t̃xl̃k̃m̃inx̃, səč̃t̃xl̃k̃m̃inx̃, kʷu səč̃t̃xl̃k̃m̃inx̃, p səč̃t̃xl̃k̃m̃inx̃, səč̃t̃xl̃k̃m̃inx̃əlx 5. k̃n kst̃xl̃k̃m̃inaʔx̃, kʷ st̃xl̃k̃m̃inaʔx̃, kst̃xl̃k̃m̃inaʔx̃, kʷu kst̃xl̃k̃m̃inaʔx̃, p st̃xl̃k̃m̃inaʔx̃, kst̃xl̃k̃m̃inaʔx̃əlx 6. k̃n ksəč̃t̃xl̃k̃m̃inaʔx̃, kʷ səč̃t̃xl̃k̃m̃inaʔx̃, ksəč̃t̃xl̃k̃m̃inaʔx̃, kʷu ksəč̃t̃xl̃k̃m̃inaʔx̃, p səč̃t̃xl̃k̃m̃inaʔx̃, ksəč̃t̃xl̃k̃m̃inaʔx̃əlx

7. txíkmiñ, txíkmiñtx ^w , txíkmiñ, txíkmiñtrñ, txíkmiñtp, txíkmiñsəlx
8. čtxíkmiñstñ, čtxíkmiñstx ^w , čtxíkmiñst, čtxíkmiñsttrñ, čtxíkmiñsttp, čtxíkmiñstxsəlx
9. istxíkmiñmñ, astxíkmiñmñ, stxíkmiñ, stxíkmiñtrñ, stxíkmiñtp, stxíkmiñsəlx
10. isəčtxíkmiñmñ, asəčtxíkmiñmñ, səčtxíkmiñ, səčtxíkmiñtrñ, səčtxíkmiñtp, səčtxíkmiñsəlx
11. ikstxíkmiñmñ, akstxíkmiñmñ, kstxíkmiñ, kstxíkmiñtrñ, kstxíkmiñtp, kstxíkmiñsəlx
12. iksəčtxíkmiñmñ, aksəčtxíkmiñmñ, ksəčtxíkmiñ, ksəčtxíkmiñtrñ, ksəčtxíkmiñtp, ksəčtxíkmiñsəlx
13. istxíkmiñmñ, astxíkmiñmñ, stxíkmiñmñs, stxíkmiñmñtət, stxíkmiñmñp, stxíkmiñmñsəlx
14. isəčtxíkmiñmñ, asəčtxíkmiñmñ, səčtxíkmiñmñs, səčtxíkmiñmñtət, səčtxíkmiñmñp, səčtxíkmiñmñsəlx
15. ikstxíkmiñmñ, akstxíkmiñmñ, kstxíkmiñmñs, kstxíkmiñmñtət, kstxíkmiñmñp, kstxíkmiñmñsəlx
16. iksəčtxíkmiñmñ, aksəčtxíkmiñmñ, ksəčtxíkmiñmñs, ksəčtxíkmiñmñtət, ksəčtxíkmiñmñp, ksəčtxíkmiñmñsəlx
17. isčtxíkmiñ, asčtxíkmiñ, sčtxíkmiñs, sčtxíkmiñtət, sčtxíkmiñp, sčtxíkmiñsəlx
18. iksčtxíkmiñ, aksčtxíkmiñ, ksčtxíkmiñs, ksčtxíkmiñtət, ksčtxíkmiñp, ksčtxíkmiñsəlx
sʔaʔúms:
1. ixíʔ iʔ xaʔtús trqam txíkmiñ iʔ ñyipwś, iʔ sčúʔčúʔxáñs čqíwś ut pñpñqíñxñ. (The headperson would then dance around the pole, keeping their feet together and bending their knees.)
2. iʔ k ^w iłt łatpmñčút ut txíkmiñ aʔ čñyipúʔs. (The rest jump and go around the pole.)
3. txíkmiñt iʔ sqilx ^w . (Go around the people.)
22. pñpñqíñxñ- bend legs
snánaqs: pñqíñxñ
sk^włstihñ: pñpñqíñxñx / pñpñqíñxñt (affirmative singular); lut akspñpñqíñxñmñ (neg. singular); pñpñqíñxñwi / pñpñqíñxñti (affirmative plural); lut kspñpñqíñxñmñp / lut kspñpñqíñxñtp (neg. plural)
skłʔiyəsts
1. kñ pñpñqíñxñmñ, k ^w pñpñqíñxñmñ, pñpñqíñxñmñ, k ^w u pñpñqíñxñmñ, p pñpñqíñxñmñ, pñpñqíñxñmñəlx
2. kñ čpñpñqíñxñmñ, k ^w čpñpñqíñxñmñ, čpñpñqíñxñmñ, k ^w u čpñpñqíñxñmñ, p čpñpñqíñxñmñ, čpñpñqíñxñmñəlx
3. kñ spñpñqíñxñx, k ^w spñpñqíñxñx, spñpñqíñxñx, k ^w u spñpñqíñxñx, p spñpñqíñxñx, spñpñqíñxñxəlx
4. kñ səčpñpñqíñxñx, k ^w səčpñpñqíñxñx, səčpñpñqíñxñx, k ^w u səčpñpñqíñxñx, p səčpñpñqíñxñx, səčpñpñqíñxñxəlx
5. kñ kspñpñqíñxñnaʔx, k ^w spñpñqíñxñnaʔx, kspñpñqíñxñnaʔx, k ^w u kspñpñqíñxñnaʔx, p spñpñqíñxñnaʔx, kspñpñqíñxñnaʔxəlx
6. kñ ksəčpñpñqíñxñnaʔx, k ^w səčpñpñqíñxñnaʔx, ksəčpñpñqíñxñnaʔx, k ^w u ksəčpñpñqíñxñnaʔx, p səčpñpñqíñxñnaʔx, ksəčpñpñqíñxñnaʔxəlx
7. pñpñqíñxñt, pñpñqíñxñtx ^w , pñpñqíñxñs, pñpñqíñxñtrñ, pñpñqíñxñtp, pñpñqíñxñsəlx
8. čpñpñqíñxñstñ, čpñpñqíñxñstx ^w , čpñpñqíñxñst, čpñpñqíñxñsttrñ, čpñpñqíñxñsttp, čpñpñqíñxñstxsəlx
9. ispñpñqíñxñmñ, aspñpñqíñxñmñ, spñpñqíñxñs, spñpñqíñxñtrñ, spñpñqíñxñtp, spñpñqíñxñsəlx
10. isəčpñpñqíñxñmñ, asəčpñpñqíñxñmñ, səčpñpñqíñxñs, səčpñpñqíñxñtrñ, səčpñpñqíñxñtp, səčpñpñqíñxñsəlx
11. ikspñpñqíñxñmñ, akspñpñqíñxñmñ, kspñpñqíñxñiʔs, kspñpñqíñxñtrñ, kspñpñqíñxñtp, kspñpñqíñxñiʔsəlx
12. iksəčpñpñqíñxñmñ, aksəčpñpñqíñxñmñ, ksəčpñpñqíñxñiʔs, ksəčpñpñqíñxñtrñ, ksəčpñpñqíñxñtp, ksəčpñpñqíñxñiʔsəlx
13. ispñpñqíñxñmñ, aspñpñqíñxñmñ, spñpñqíñxñmñs, spñpñqíñxñmñtət, spñpñqíñxñmñp, spñpñqíñxñmñsəlx
14. isəčpñpñqíñxñmñ, asəčpñpñqíñxñmñ, səčpñpñqíñxñmñs, səčpñpñqíñxñmñtət, səčpñpñqíñxñmñp, səčpñpñqíñxñmñsəlx
15. ikspñpñqíñxñmñ, akspñpñqíñxñmñ, kspñpñqíñxñmñs, kspñpñqíñxñmñtət, kspñpñqíñxñmñp, kspñpñqíñxñmñsəlx
16. iksəčpñpñqíñxñmñ, aksəčpñpñqíñxñmñ, ksəčpñpñqíñxñmñs, ksəčpñpñqíñxñmñtət, ksəčpñpñqíñxñmñp, ksəčpñpñqíñxñmñsəlx
17. isčpñpñqíñxñt, asčpñpñqíñxñt, sčpñpñqíñxñs, sčpñpñqíñxñtət, sčpñpñqíñxñp, sčpñpñqíñxñsəlx
18. iksčpñpñqíñxñt, aksčpñpñqíñxñt, ksčpñpñqíñxñs, ksčpñpñqíñxñtət, ksčpñpñqíñxñp, ksčpñpñqíñxñsəlx
sʔaʔúms:
1. ixíʔ iʔ xaʔtús trqam txíkmiñ iʔ ñyipwś, iʔ sčúʔčúʔxáñs čqíwś ut pñpñqíñxñ. (The headperson would then

dance around the pole, keeping their feet together and bending their knees.)
2. iscəməilt čpnhqihxnř . (My doll can bend its knees.)
3. čpnhqihxnř řa čk ^w umřstsəlx iř třniřsəlx. (When they put their corpse away, they have bent knees.)
23. třmňčut- line up
sňřaslmíwř: třtřmňčut
sk^wřstihř: třmňčutx (affirmative singular); lut akstřmňčút (neg. singular); třmňčútwi (affirmative plural); lut kstřmňčutřp (neg. plural)
skřřiřsts
1. kň třmňčut, k ^w třmňčut, třmňčut, k ^w u třmňčut, p třmňčut, třmňčutəlx
2. kň čtřmňčut, k ^w čtřmňčut, čtřmňčut, k ^w u čtřmňčut, p čtřmňčut, čtřmňčutəlx
3. kň střmňčutx, k ^w střmňčutx, střmňčutx, k ^w u střmňčutx, p střmňčutx, střmňčutxəlx
4. kň səčtřmňčutx, k ^w səčtřmňčutx, səčtřmňčutx, k ^w u səčtřmňčutx, p səčtřmňčutx, səčtřmňčutxəlx
5. kň kstřmňčútařx, k ^w střmňčútařx, kstřmňčútařx, k ^w u kstřmňčútařx, p střmňčútařx, kstřmňčútařxəlx
6. kň ksəčtřmňčútařx, k ^w səčtřmňčútařx, ksəčtřmňčútařx, k ^w u ksəčtřmňčútařx, p səčtřmňčútařx, ksəčtřmňčútařxəlx
7. istřmňčút, astřmňčút, střmňčuts, střmňčutət, střmňčutřp, střmňčutsəlx
8. isəčtřmňčút, asəčtřmňčút, səčtřmňčuts, səčtřmňčutət, səčtřmňčutřp, səčtřmňčutsəlx
9. ikstřmňčút, akstřmňčút, kstřmňčuts, kstřmňčutət, kstřmňčutřp, kstřmňčutsəlx
10. iksəčtřmňčút, aksəčtřmňčút, ksəčtřmňčuts, ksəčtřmňčutət, ksəčtřmňčutřp, ksəčtřmňčutsəlx
11. isčtřmňčút, asčtřmňčút, sčtřmňčuts, sčtřmňčutət, sčtřmňčutřp, sčtřmňčutsəlx
12. iksčtřmňčút, aksčtřmňčút, ksčtřmňčuts, ksčtřmňčutət, ksčtřmňčutřp, ksčtřmňčutsəlx
sřařúřs:
1. kň čus iř sqřlřtmix ^w třmňčut ř sək ^w tiwřsts uř iř smarňřiř třmňčutəlx kř sək ^w tiwřsts. (Or he might tell the men to make a line on one side, and the women a line on the other side.)
2. řa třmňčut iř sqřlx ^w t skřřwřlsəlx uř křklax ^w . (When the people lined up, there were so many they went out of sight.)
3. iř sřitwň řa čřux ^w třř čtřmňčutəlx . (The cranes line up when they fly.)
24. səx^wřmayčřř- second
sňřaslmíwř: səx ^w řmřmayčřř
sřařúřs:
1. iř səx^wřmayčřř řařawčřř t řřřčřř řřat střř kř sqřlx ^w . (The second repeated everything to the people in a loud voice.)
2. unřx ^w ař čňqřlx ^w čřř ř řřř iř səx^wřmayčřř . (The fluent speaker is the one that interprets.)
3. iř řax ^w řmřsqřlx ^w řřat ksəx^wřmayčřř . (All the different nationalities have interpreters.)
25. řřtwřřřř / čřřtwřřřř- make something better
sňřaslmíwř: řřsřřtwřřřř
sk^wřstihř: řřtwřřřř / řřtwřřřřř (affirmative singular); lut aksřřtwřřřř / aksřřtwřřřřř (neg. singular); řřtwřřřřwi / řřtwřřřřřti (affirmative plural); lut ksřřtwřřřřřp / lut ksřřtwřřřřřřp (neg. plural)
skřřiřsts
1. kň řřtwřřřř, k ^w řřtwřřřř, řřtwřřřř, k ^w u řřtwřřřř, p řřtwřřřř, řřtwřřřřəlx
2. kň čřřtwřřřř, k ^w čřřtwřřřř, čřřtwřřřř, k ^w u čřřtwřřřř, p čřřtwřřřř, čřřtwřřřřəlx
3. kň sřřtwřřřřř, k ^w sřřtwřřřřř, sřřtwřřřřř, k ^w u sřřtwřřřřř, p sřřtwřřřřř, sřřtwřřřřřəlx
4. kň səčřřtwřřřřř, k ^w səčřřtwřřřřř, səčřřtwřřřřř, k ^w u səčřřtwřřřřř, p səčřřtwřřřřř, səčřřtwřřřřřəlx
5. kň ksřřtwřřřřřřř, k ^w sřřtwřřřřřřř, ksřřtwřřřřřřř, k ^w u ksřřtwřřřřřřř, p sřřtwřřřřřřř, ksřřtwřřřřřřřəlx
6. kň ksəčřřtwřřřřřřř, k ^w səčřřtwřřřřřřř, ksəčřřtwřřřřřřř, k ^w u ksəčřřtwřřřřřřř, p səčřřtwřřřřřřř, ksəčřřtwřřřřřřřəlx

7. ǰstwíłxń, ǰstwíłxńtx ^w , ǰstwíłxs, ǰstwíłxńtrń, ǰstwíłxńtp, ǰstwíłxsəłx
8. čǰstwíłxstń, čǰstwíłxstx ^w , čǰstwíłxsts, čǰstwíłxstń, čǰstwíłxstp, čǰstwíłxstsəłx
9. isǰstwíłxń, asǰstwíłxń, ǰstwíłxs, ǰstwíłxńtrń, ǰstwíłxńtp, ǰstwíłxsəłx
10. isəčǰstwíłxń, asəčǰstwíłxń, ǰstwíłxs, ǰstwíłxńtrń, ǰstwíłxńtp, ǰstwíłxsəłx
11. iksǰstwíłxń, aksǰstwíłxń, ksǰstwíłxiʔs, ksǰstwíłxńtrń, ksǰstwíłxńtp, ksǰstwíłxiʔsəłx
12. iksəčǰstwíłxń, aksəčǰstwíłxń, ksəčǰstwíłxiʔs, ksəčǰstwíłxńtrń, ksəčǰstwíłxńtp, ksəčǰstwíłxiʔsəłx
13. isǰstwíłxń, asǰstwíłxń, sǰstwíłxńs, sǰstwíłxńtət, sǰstwíłxńp, sǰstwíłxńsəłx
14. isəčǰstwíłxń, asəčǰstwíłxń, səčǰstwíłxńs, səčǰstwíłxńtət, səčǰstwíłxńp, səčǰstwíłxńsəłx
15. iksəčǰstwíłxń, aksǰstwíłxń, ksǰstwíłxńs, ksǰstwíłxńtət, ksǰstwíłxńp, ksǰstwíłxńsəłx
16. iksəčǰstwíłxń, aksəčǰstwíłxń, ksəčǰstwíłxńs, ksəčǰstwíłxńtət, ksəčǰstwíłxńp, ksəčǰstwíłxńsəłx
17. isčǰstwíłx, asčǰstwíłx, sčǰstwíłxs, sčǰstwíłxtət, sčǰstwíłxńp, sčǰstwíłxsəłx
18. iksčǰstwíłx, aksčǰstwíłx, ksčǰstwíłxs, ksčǰstwíłxtət, ksčǰstwíłxńp, ksčǰstwíłxsəłx
sʔaʔúms:
1. ǰa čǰíłt iʔ sqilx ^w , čsiwstx mi čǰstwíłxstń. (If people were sick, they would ask to be made well.)
2. mrińńtrń t sqəłx ^w łmriństń mi ǰstwíłx. (We give him Indian medicine, so he will get well.)
3. k ^w ak ^w úłńt ilíʔ mi ǰstwíłxst. (Practice and you will get better at it.)
26. ǰsəstiʔst- do well / able to do good
sńʔasłmíwı: ǰsǰsəstiʔst
sk^włstiń: ǰsəstiʔstx (affirmative singular); lut aksǰsəstiʔst (neg. singular); ǰsəstiʔstwi (affirmative plural); lut ksǰsəstiʔstńp (neg. plural)
skíʔiʔstx
1. kń ǰsəstiʔst, k ^w ǰsəstiʔst, ǰsəstiʔst, k ^w u ǰsəstiʔst, p ǰsəstiʔst, ǰsəstiʔstəłx
2. kń čǰsəstiʔst, k ^w čǰsəstiʔst, čǰsəstiʔst, k ^w u čǰsəstiʔst, p čǰsəstiʔst, čǰsəstiʔstəłx
3. kń sǰsəstiʔstx, k ^w sǰsəstiʔstx, sǰsəstiʔstx, k ^w u sǰsəstiʔstx, p sǰsəstiʔstx, sǰsəstiʔstxəłx
4. kń səčǰsəstiʔstx, k ^w səčǰsəstiʔstx, səčǰsəstiʔstx, k ^w u səčǰsəstiʔstx, p səčǰsəstiʔstx, səčǰsəstiʔstxəłx
5. kń ksǰsəstiʔstaʔx, k ^w sǰsəstiʔstaʔx, ksǰsəstiʔstaʔx, k ^w u ksǰsəstiʔstaʔx, p sǰsəstiʔstaʔx, ksǰsəstiʔstaʔxəłx
6. kń ksǰsəstiʔstaʔx, k ^w səčǰsəstiʔstaʔx, ksəčǰsəstiʔstaʔx, k ^w u ksəčǰsəstiʔstaʔx, p səčǰsəstiʔstaʔx, ksəčǰsəstiʔstaʔxəłx
7. isǰsəstiʔst, asǰsəstiʔst, sǰsəstiʔstx, sǰsəstiʔstət, sǰsəstiʔstńp, sǰsəstiʔstxəłx
8. isəčǰsəstiʔst, asəčǰsəstiʔst, səčǰsəstiʔstx, səčǰsəstiʔstət, səčǰsəstiʔstńp, səčǰsəstiʔstxəłx
9. iksǰsəstiʔst, aksǰsəstiʔst, ksǰsəstiʔstx, ksǰsəstiʔstət, ksǰsəstiʔstńp, ksǰsəstiʔstxəłx
10. iksəčǰsəstiʔst, aksəčǰsəstiʔst, ksəčǰsəstiʔstx, ksəčǰsəstiʔstət, ksəčǰsəstiʔstńp, ksəčǰsəstiʔstxəłx
11. isčǰsəstiʔst, asčǰsəstiʔst, sčǰsəstiʔstx, sčǰsəstiʔstət, sčǰsəstiʔstńp, sčǰsəstiʔstxəłx
12. iksčǰsəstiʔst, aksčǰsəstiʔst, ksčǰsəstiʔstx, ksčǰsəstiʔstət, ksčǰsəstiʔstńp, ksčǰsəstiʔstxəłx
sʔaʔúms:
1. ul nix ^w iʔ sqilx ^w čǰłitstx iʔ ksǰsəstiʔstx ǰa čǰiǰń, kłqax ^w łxń, kń ǰa wčwičń. (The people also asked for good results when hunting, fishing or digging roots.)
2. t skəčkacts iʔ knaqx ul čǰsəstiʔst. (One can be a good worker and get ahead.)
3. ǰast iʔ ǰłmix ^w ńsəłx ul ǰsəstiʔst iʔ sqilx ^w . (When the people have a good chief, they do good.)
27. čkǰačikń- bundles
sńʔasłmíwı: čkǰačikń
sk^włstiń: kǰačikńx / kǰačikńt (affirmative singular); lut akskǰačikń (neg. singular); kǰačikńwi / kǰačikńti (affirmative plural); lut ksǰsəstiʔstńp / lut kskǰačikńtp (neg. plural)
skíʔiʔstx
1. kń kǰačikńń, k ^w kǰačikńń, kǰačikńń, k ^w u kǰačikńń, p kǰačikńń, kǰačikńńəłx
2. kń čkǰačikńń, k ^w čkǰačikńń, čkǰačikńń, k ^w u čkǰačikńń, p čkǰačikńń, čkǰačikńńəłx
3. kń skǰačikńx, k ^w skǰačikńx, skǰačikńx, k ^w u skǰačikńx, p skǰačikńx, skǰačikńxəłx

4. kñ səčkʷačiknɤ, kʷ səčkʷačiknɤ, səčkʷačiknɤ, kʷu səčkʷačiknɤ, p səčkʷačiknɤ, səčkʷačiknɤxəlɤ
5. kñ kskʷačiknaʔx, kʷ skʷačiknaʔx, kskʷačiknaʔx, kʷu kskʷačiknaʔx, p skʷačiknaʔx, kskʷačiknaʔxəlɤ
6. kñ ksəčkʷačiknaʔx, kʷ səčkʷačiknaʔx, ksəčkʷačiknaʔx, kʷu ksəčkʷačiknaʔx, p səčkʷačiknaʔx, ksəčkʷačiknaʔxəlɤ
7. kʷačikñ, kʷačikñtɤʷ, kʷačiks, kʷačikñtñ, kʷačikñtp, kʷačiksəlɤ
8. čkʷačikstñ, čkʷačikstɤʷ, čkʷačiksts, čkʷačikstñ, čkʷačikstp, čkʷačikstsəlɤ
9. iskʷačiknñ, askʷačiknñ, skʷačiks, skʷačikñtñ, skʷačikñtp, skʷačiksəlɤ
10. isəčkʷačiknñ, asəčkʷačiknñ, səčkʷačiks, səčkʷačikñtñ, səčkʷačikñtp, səčkʷačiksəlɤ
11. ikskʷačiknñ, akskʷačiknñ, kskʷačikiʔs, kskʷačikñtñ, kskʷačikñtp, kskʷačikiʔsəlɤ
12. iksəčkʷačiknñ, aksəčkʷačiknñ, ksəčkʷačikiʔs, ksəčkʷačikñtñ, ksəčkʷačikñtp, ksəčkʷačikiʔsəlɤ
13. iskʷačiknñ, askʷačiknñ, skʷačiknñs, skʷačiknñtət, skʷačiknñp, skʷačiknñsəlɤ
14. isəčkʷačiknñ, asəčkʷačiknñ, səčkʷačiknñs, səčkʷačiknñtət, səčkʷačiknñp, səčkʷačiknñsəlɤ
15. ikskʷačiknñ, akskʷačiknñ, kskʷačiknñs, kskʷačiknñtət, kskʷačiknñp, kskʷačiknñsəlɤ
16. iksəčkʷačiknñ, aksəčkʷačiknñ, ksəčkʷačiknñs, ksəčkʷačiknñtət, ksəčkʷačiknñp, ksəčkʷačiknñsəlɤ
17. isčkʷačikñ, asčkʷačikñ, sčkʷačikñs, sčkʷačikñtət, sčkʷačikñp, sčkʷačikñsəlɤ
18. iksčkʷačikñ, aksčkʷačikñ, ksčkʷačikñs, ksčkʷačikñtət, ksčkʷačikñp, ksčkʷačikñsəlɤ
sʔaʔúms:
1. iʔ tkəmilxʷ laʔkín čxʷiçx taʔ čkʷačʷačikñ t spíçñ tə ñkʷnirñ. (A woman singer often gave away bundles of hemp while she was singing.)
2. kʷu ksʔírɤxaʔx, kʷačʷačikñtñ iʔ stətñtímtət. (We are going to move, we bundle up our clothes.)
3. iʔ swpúlaʔxʷ čkʷačikstsəlɤ . (They bale up the hay.)
28. ñčwíkt- imitate
sñʔaslmíw: ñčwčwíkt
skʷístitñ: ñčwíkt / ñčwíktñt (affirmative singular); lut aksñčwíktñ (neg. singular); ñčwíktwi / ñčwíktñti (affirmative plural); lut ksnčwíktñp / lut kskʷačikñtp (neg. plural)
skʷiʔysts
1. kñ ñčwíktñ, kʷ ñčwíktñ, ñčwíktñ, kʷu ñčwíktñ, p ñčwíktñ, ñčwíktñxəlɤ
2. kñ čñčwíktñ, kʷ čñčwíktñ, čñčwíktñ, kʷu čñčwíktñ, p čñčwíktñ, čñčwíktñxəlɤ
3. kñ sñčwíktx, kʷ sñčwíktx, sñčwíktx, kʷu sñčwíktx, p sñčwíktx, sñčwíktxəlɤ
4. kñ səčñčwíktx, kʷ səčñčwíktx, səčñčwíktx, kʷu səčñčwíktx, p səčñčwíktx, səčñčwíktxəlɤ
5. kñ ksnčwíktstaʔx, kʷ sñčwíktstaʔx, ksnčwíktstaʔx, kʷu ksnčwíktstaʔx, p sñčwíktstaʔx, ksnčwíktstaʔxəlɤ
6. kñ ksəčñčwíktstaʔx, kʷ səčñčwíktstaʔx, ksəčñčwíktstaʔx, kʷu ksəčñčwíktstaʔx, p səčñčwíktstaʔx, ksəčñčwíktstaʔxəlɤ
7. ñčwíktñ, ñčwíktñtɤʷ, ñčwíktsts, ñčwíktñtñ, ñčwíktñtp, ñčwíktstsəlɤ
8. čñčwíktstñ, čñčwíktstɤʷ, čñčwíktsts, čñčwíktstñ, čñčwíktstp, čñčwíktstsəlɤ
9. isñčwíktñ, asñčwíktñ, sñčwíktsts, sñčwíktñtñ, sñčwíktñtp, sñčwíktstsəlɤ
10. isəčñčwíktñ, asəčñčwíktñ, səčñčwíktsts, səčñčwíktñtñ, səčñčwíktñtp, səčñčwíktstsəlɤ
11. iksñčwíktñ, aksñčwíktñ, ksnčwíktstiʔs, ksnčwíktñtñ, ksnčwíktñtp, ksnčwíktstiʔsəlɤ
12. iksəčñčwíktñ, ksəčñčwíktñ, ksəčñčwíktstiʔs, ksəčñčwíktñtñ, ksəčñčwíktñtp, ksəčñčwíktstiʔsəlɤ
13. isñčwíktñ, asñčwíktñ, sñčwíktñs, sñčwíktñtət, sñčwíktñp, sñčwíktstsəlɤ
14. isəčñčwíktñ, asəčñčwíktñ, səčñčwíktñs, səčñčwíktñtət, səčñčwíktñp, səčñčwíktstsəlɤ
15. iksñčwíktñ, aksñčwíktñ, ksnčwíktñs, ksnčwíktñtət, ksnčwíktñp, ksnčwíktstsəlɤ
16. iksəčñčwíktñ, aksəčñčwíktñ, ksəčñčwíktñs, ksəčñčwíktñtət, ksəčñčwíktñp, ksəčñčwíktstsəlɤ
17. isčñčwíkt, asčñčwíkt, sčñčwíktsts, sčñčwíktstət, sčñčwíktñp, sčñčwíktstsəlɤ
18. iksčñčwíkt, aksčñčwíkt, ksčñčwíktsts, ksčñčwíktstət, ksčñčwíktñp, ksčñčwíktstsəlɤ
sʔaʔúms:
1. iʔ spəplaɪ ñčwčwíktsts iʔ kʷiɪt iʔ tmixʷ uɪ čxmñčutəlɤ t čscásyqñs uɪ iʔ t səpsípiʔs. (The young men would act like certain animals and would dress themselves with animal heads and skins.)

2. lut aksnčwčwíkstm snk'lip čm k ^w xhúrm't. (Don't imitate the coyote or you might get hurt.)
3. čxił Álpaš ła čnčwčwíksts . (He's just like Elvis when he imitates.)
29. ʔaxl'mtút - pass something around to people
snʔasimíws: ʔaxʔaxl'mtút
sk^wl'stiłn: ʔaxl'mtút (affirmative singular); lut aks ʔaxl'mtútłm (neg. singular); ʔaxl'mtúłti (affirmative plural); lut ks ʔaxl'mtúłtp (neg. plural)
skl'ʔiyst
1. ʔaxl'mtútłn, ʔaxl'mtútłx ^w , ʔaxl'mtúłts, ʔaxl'mtútłm, ʔaxl'mtúłtp, ʔaxl'mtúłtsəłx
2. čaxl'mtútłn, čaxl'mtútłx ^w , čaxl'mtúłts, čaxl'mtútłm, čaxl'mtúłtp, čaxl'mtúłtsəłx
3. isʔaxl'mtútłm, asʔaxl'mtútłm, sʔaxl'mtúłts, sʔaxl'mtútłm, sʔaxl'mtúłtp, sʔaxl'mtúłtsəłx
4. isəčʔaxl'mtútłm, asəčʔaxl'mtútłm, səčʔaxl'mtúłts, səčʔaxl'mtútłm, səčʔaxl'mtúłtp, səčʔaxl'mtúłtsəłx
5. iksʔaxl'mtútłm, aksʔaxl'mtútłm, ksʔaxl'mtúłts, ksʔaxl'mtútłm, ksʔaxl'mtúłtp, ksʔaxl'mtúłtsəłx
6. iksəčʔaxl'mtútłm, aksəčʔaxl'mtútłm, ksəčʔaxl'mtúłts, ksəčʔaxl'mtútłm, ksəčʔaxl'mtúłtp, ksəčʔaxl'mtúłtsəłx
7. isʔaxl'mtútłm, asʔaxl'mtútłm, sʔaxl'mtúłtłms, sʔaxl'mtútłmłtət, sʔaxl'mtúłtłmp, sʔaxl'mtúłtłmsəłx
8. isəčʔaxl'mtútłm, asəčʔaxl'mtútłm, səčʔaxl'mtúłtłms, səčʔaxl'mtúłtłmłtət, səčʔaxl'mtúłtłmp, səčʔaxl'mtúłtłmsəłx
9. iksʔaxl'mtútłm, aksʔaxl'mtútłm, ksʔaxl'mtúłtłms, ksʔaxl'mtúłtłmłtət, ksʔaxl'mtúłtłmp, ksʔaxl'mtúłtłmsəłx
10. iksəčʔaxl'mtútłm, aksəčʔaxl'mtútłm, ksəčʔaxl'mtúłtłms, ksəčʔaxl'mtúłtłmłtət, ksəčʔaxl'mtúłtłmp, ksəčʔaxl'mtúłtłmsəłx
11. isčʔaxl'mtútłt, asčʔaxl'mtútłt, sčʔaxl'mtúłts, sčʔaxl'mtútłtət, sčʔaxl'mtúłtłmp, sčʔaxl'mtúłtsəłx
12. iksčʔaxl'mtútłt, aksčʔaxl'mtútłt, ksčʔaxl'mtúłts, ksčʔaxl'mtútłtət, ksčʔaxl'mtúłtłmp, ksčʔaxl'mtúłtsəłx
sʔaʔúms:
1. łə nixl'łms ixíł iʔ xaʔtús, čmaʔ ʔaxl'mtúłts t siwłk ^w łl wist iʔ sčnmułs. (When the headperson heard this, he might offer the people water from a special place in the mountains.)
2. ʔaxl'mtút iʔ nłtxłaxlaʔx ^w kł sčəčmálaʔ. (Pass the sweets to the children.)
3. ʔaxl'mtút iʔ sč ^w usłm, čmaʔ xstmisəłx. (Pass them the foam berries, they might like it.)
30. stmaʔstím - useful things / belongings
snánaqs: stím
sʔaʔúms:
1. ixíł nix ^w iʔ xaʔtús łx ^w əčx ^w ičx t sʔiłn ul iʔ t stmaʔstím łə nłk ^w is ł aʔ čiwłt iʔ q ^w ilłms łə wýway iʔ snix ^w áms. (Then the headperson would give out more food and useful things when singing the last song on the last night of the winter dance.)
2. nłqmił istmaʔstím ł iłq ^w əq ^w ípaʔ. (I put my belongings into my bag.)
3. haʔ x ^w ʔit astmaʔstím ł ałčítx ^w ? (Do you have a lot of useful things at your house?)

13. qʷásqíʔ

sʔuṁs

ńwpułaxʷ	thick forest
łəqʷńtíṁ / łəqʷańt / łəqʷaṁ	store food
naqʷčń	steal food
čxiwtṁ	from last year
čtixʷčstṁ / tixʷčńt / tixʷčnṁ	gather food for
kaʔlʔapńkstásq̄t	thirty days
čńčawčíst / ńčawčín̄t / ńčawčínṁ	imitate voice
qʷásəsqiʔ	become blue jay
čxʷaxʷútaʔxń	bare foot
kíʔačápqn̄	hair tied up
ńwapčínṁ	talk backwards
wiṭkxst	vomit something
ńtkiʔmíls	want to pee
kswplaʔmíst	ask for something
łčpłkstim	return back to
šasšs	bear root (ligusticum canbyi)
sńkaʔkʔíws	soul
łpłknułt	manage to return for someone
sqłxʷsńkaʔkʔíws	human soul

smýmay

<p>iʔ qʷásqíʔ l aʔ ččlčal naʔt čməqʷmaqʷ l syilxúlaʔxʷ iʔ snílíʔtńs. stəxʷtixʷlṁ iʔ qʷásqíʔtət aláʔ l syilxúlaʔxʷ kiʔ t l qʷásqíʔ t l skʷłptań. iʔ qʷásqíʔ misšásts iʔ saʔátqʷtṁ naʔt čq̄itp ńaxṁt lut taʔlɪʔ ksnwpúlaʔxʷs. ɣsaʔtmísəlx iʔ šsšsúlaʔxʷ. čxstṁmístsəlx iʔ ksnílíʔtńs tkíkaʔt k l sqłxʷ, áhiʔ čkačxčín̄ ilíʔ. lut čknánaqs l snílíʔtńs. čtxʷaʔxʷʔítəlx mat k l kʔúpnkstəlx.</p> <p>iʔ qʷásqíʔ qʷásay iʔ čásyaqńs ut čtəptip t qʷásay l kłkmilxńs. ńqʷýqʷasys ut qʷásay iʔ kpmińs. iʔ spuṁts l tqiltkṁs iʔ čásyaqńs čńčlawsqń. ɣixʷútrńs iʔ tkṁsašńs, iʔ qʷásqíʔ qʷásay, l ńkṁkamaqńs iʔ skwaxńs naʔt syupsts misqʷásay.</p> <p>iʔ qʷásqíʔ xʷuʔúsṁ iʔ sʔitńs, sčsəlqń, qípaxʷaʔ naʔt sʔyqatq, ʔaʔúsaʔ, kʷíkʷxʷnaʔ, pəpʔaspəs ut čəčamaʔt t skəkʔákaʔ. čtixʷməlx t sčsəlqń kṁ qípaxʷaʔ ut łəqʷńtisəlx l čńtəxʷúlaʔxʷ kṁ l aʔ ččlčal mi kscińs tə ʔistkṁ. iʔ qʷásqíʔ xastəlx t čnaqʷčń t l sqłxʷ, ixíʔ ut ččyʔap k l ččitxʷtət kṁ kʷuʔ čkmilṁmstr̄ k l ńpłpulxtńtət kʷuʔ t čxʷuý k l wist.</p> <p>iʔ qʷásqíʔ tiʔ knaqs iʔ kslaxts ut pńkiń šlał. iʔ qʷásqíʔ lut t čxʷuý k l sʔawtíṁtkx, naʔt slaxts, niʔáyʔ aláʔəlx l trńxʷúlaʔxʷs ččxiwtməlx. čkʷlkwulməlx t kńhʔaʔúsaʔtńs l tkłkłxmikstńs iʔ saʔátqʷtṁ kṁ čq̄itp. t člaʔkiń čkʷulməlx t kńhʔaʔúsaʔtńs l aʔ čńtəxʷifčaʔ aʔ ččal. iʔ qʷásqíʔ čkʷulmst̄s iʔ sšəxčiʔ, pačkt, kíʔlilxʷ naʔt slūkʔálaʔxʷ t čkʷulst̄s iʔ ńʔaʔúsaʔtńs. čńxʷipst̄s iʔ ńʔaʔúsaʔtńs t kamaʔ, kəkíp sʔaxʷíp kṁ tmixʷ spuṁts. ńʔaslíp k l ńtaqṁkstíp t čʔaʔúsaʔṁ iʔ qʷásqíʔ. iʔ ʔaʔúsaʔs qńqʷiń kṁ qʷýqʷasay ut čksłslíčaʔ t puṁ. ʔupńkstfáqṁkstásq̄t iʔ lipúl t čktəq̄lɪnilt. t kʷlkwull iʔ pəpʔaspəs, tkasílṁ iʔ likák naʔt lipúl čtixʷčst̄s iʔ pəpʔaspəs. itlíʔ ʔupńkst ut tdaqṁkstásq̄t ut way tʷəxʷtiʔst iʔ pəpʔaspəs. kaʔlʔapńkstásq̄t t l skʷlkwull̄s, iʔ qʷásqíʔ pəpʔaspəs uníxʷ čtəxʷtlwis ut čʔamčút.</p> <p>taʔlɪ pšəxpašt t skəkʔákaʔ. sýsyus t čtəxʷčńčut ut ńčawčísts iʔ kʷiłt iʔ</p>	<p>thick forest</p> <p>store food</p> <p>steal food</p> <p>from last year</p> <p>gather food for</p> <p>thirty days</p> <p>imitate voice</p>
---	--

<p>skəkʁákaʔ. čňčawčísts iʔ čixʷčxʷ kŕn líklk mi čqixʷsts iʔ kʷíłt iʔ skəkʁákaʔ tí sʔíh. čňčawčísts iʔ ʔaʔíscák, pəspus, kəkwap, naʔt skəkʁákaʔ.</p> <p>q̄sapiʔ, ʔa čnixʷám iʔ sqilxʷ, čkičstrn t qʷʁásq̄i iʔ sumíxs ixíʔ uʔ ktqʷʁásəs̄q̄iʔ. ʔa čkičstrn t qʷʁásq̄i iʔ sumíxs, iʔ kʷíłt iʔ sq̄lq̄ltmixʷ čktqʷʁásəs̄q̄iʔ. iʔ qʷʁásq̄iʔ lut ʔa čkičsts iʔ smarhʔím. ʔwŕntisəlx aʔ čwar uʔ čʔáčqaʔstrn t sumíx tí htrqmin. ʔa ʔčwŕntisəlx aʔ čwar, iʔ qʷʁásq̄iʔ ʔčkičx í htrqmin. čxʷaxʷútaʔxnəlx uʔ miłsəlx iʔ skʷłkʷłustsəlx, kíkílsəlx naʔt sc̄uʔč̄uʔxánsəlx t čixʷt. iʔ kʷíłt iʔ qʷʁásəs̄q̄iʔ kmax čktəqʷípaʔst. uʔ iʔ qəpqihtns kíʔačápq̄h. itlíʔ ʔa trqaməlx, ixíʔ t sq̄lq̄ltmixʷ lut čxít t sqilxʷəlx. čxítəlx t qʷʁásq̄iʔ.</p> <p>čqʷaʔqʷaʔál, háxŕnt čňq̄spílxčnməlx kŕn čňxaʔm̄xčínməlx uʔ əčňwapčínməlx ʔa čqʷaʔqʷaʔál. ʔa x̄minksəlx ʔa ksn̄ʔaýxʷíwsm̄s, čútəlx, "lut in̄xmiŕk iksn̄ʔaýxʷíwsm̄". ʔa x̄minksəlx ʔa ksxʷíçtrns t stím čútəlx, "kʷuʔ čxʷíçt ixíʔ". iʔ qʷsqʷásq̄iʔ čtxəstisəlx aʔ čwar ʔa čnixʷám. čtxəstisəlx mi put iʔ sqilxʷ iʔ kłčáwtsəlx. čaʔkʷ swit ʔíh t stím uʔ lut xiʔxiʔstím t xaʔtús, iʔ qʷʁásq̄iʔ čxʷuý uʔ wítkxsts. čxít itíʔ nixʷ iʔ siwłkʷ. čaʔkʷ swit siwst t stím uʔ lut xiʔxiʔstím t xaʔtús, iʔ qʷʁásq̄iʔ čxʷuý uʔ wítkxsts. čaʔkʷ swit h̄tkiʔmíls uʔ ksw̄plaʔmíst ksʔáčqaʔx uʔ xʔínaʔ iʔ xaʔtús, ixíʔ uʔ ʔlap aʔ čtrqam̄ uʔ yʁayʁát swit ʔáčəčqaʔ. iʔ qʷʁásəs̄q̄iʔ lut xiʔxiʔstisəlx swit ʔa ksʔáčqaʔs lut ʔa ksw̄plaʔmísts iʔ xaʔtús.</p> <p>nixʷ iʔ qʷʁásəs̄q̄iʔ čx̄stwiłxsts aʔ čq̄ilt. čk̄h̄xits iʔ sqilxʷ iʔ čk̄h̄xitŕn ʔa kʷúłst t qʷʁásq̄iʔ uʔ nixʷ čx̄stwiłxsts iʔ kʷíłt iʔ sqilxʷ í snixʷám. Ikʷut ʔa čwikŕn iʔ qʷʁásəs̄q̄iʔ uʔ way čmístis sw̄swit iʔ ʔčxʷuý k̄l snixʷám, iwá kʷh̄xasq̄t mi sič ksčkičxs. í s̄łłxçalt, čmíh̄n iʔ sqilxʷ uʔ x̄čm̄h̄čut k̄l sk̄laxʷ snixʷám. iʔ qʷsqʷásəs̄q̄iʔ lut ʔa čʔíh̄n kŕn čsiwst iwá. ilíʔəlx yʁat í h̄kʷəkʷač uʔ s̄łłxçalt put wýway iʔ snixʷám. kʷəkʷínaʔt ʔa čmíh̄n iʔ qʷʁásəs̄q̄iʔ, čkmíłtrnsəlx iʔ sqilxʷ í s̄łłxçalt. ʔa ilíʔ iʔ qʷʁásəs̄q̄iʔ taʔlíʔ čtxətmist iʔ sqilxʷ uʔ xiʔm̄ix stím x̄míh̄ksəlx uʔ xʷíçtsəlx.</p> <p>í aʔ čiw̄t iʔ s̄łłxçalt iʔ snixʷám, iʔ xaʔtús k̄h̄xits iʔ qʷʁásəs̄q̄iʔ ʔp̄l̄k̄stis iʔ sqilxʷsəlx. kʷaʔkʷaʔh̄tis iʔ x̄asx̄s uʔ puxʷs iʔ qʷʁásq̄iʔ. kŕn włh̄tis iʔ x̄asx̄s uʔ puls iʔ sp̄uł k̄l qʷʁásq̄iʔ. ʔa puxʷh̄trn uʔ s̄łłal iʔ qʷʁásq̄iʔ. ixíʔ uʔ kʷulh̄trn t xaʔtús uʔ txʷlál ʔčp̄l̄k̄stis iʔ sqilxʷ iʔ s̄h̄kaʔk̄íw̄sts. lut ʔa ʔp̄l̄knutŕn iʔ sqilxʷs̄h̄kaʔk̄íw̄sts t xaʔtús, ixíʔ uʔ uníxʷ s̄łłal.</p>	<p>become blue jay</p> <p>bare foot</p> <p>hair tied up</p> <p>talk backwards</p> <p>vomit something want to pee; ask ask to</p> <p>return bear root</p> <p>soul; manage to return; human soul</p>
--	--

s̄h̄súxʷnaʔ sw̄ttíh̄

1. k̄aʔk̄ín iʔ sn̄ilíʔt̄h̄s iʔ qʷʁásq̄iʔ í syílúlaʔxʷ ?
2. čkiñ aʔ ččlčal misx̄ásts iʔ qʷʁásq̄iʔ ?
3. səxʔkinx uʔ iʔ qʷʁásq̄iʔ čx̄stmístsəlx iʔ ksn̄ilíʔt̄h̄s tk̄íkaʔt k̄l sqilxʷ ?
4. čakn̄ílxʷ iʔ čásyaq̄h̄s iʔ qʷʁásq̄iʔ ?
5. čakn̄ílxʷ iʔ k̄pmiñs iʔ qʷʁásq̄iʔ ?
6. čkiñ iʔ spuŕts í tq̄iltkr̄ns iʔ čásyaq̄h̄s iʔ qʷʁásq̄iʔ ?
7. čakn̄ílxʷ iʔ qʷʁásq̄iʔ yixʷútr̄ns iʔ tk̄m̄sax̄h̄s ?
8. čakn̄ílxʷ iʔ qʷʁásq̄iʔ í h̄k̄m̄k̄am̄q̄h̄s iʔ sk̄wax̄h̄s naʔt syupsts ?
9. stím iʔ sʔíh̄ns iʔ qʷʁásq̄iʔ ?
10. stím aʔ čtixʷsts iʔ qʷʁásq̄iʔ čtəqʷstis mi ksc̄ih̄ts ʔa ʔistkr̄n ?
11. səxʔkinx uʔ iʔ qʷʁásq̄iʔ ččýçap k̄l sqilxʷ iʔ čitxʷs uʔ čkmíłtrnstr̄n iʔ sqilxʷ k̄l h̄p̄l̄p̄łxt̄h̄s ?
12. kʷinx iʔ qʷʁásq̄iʔ iʔ s̄xm̄h̄kaw̄sts ?
13. ʔa ʔistkr̄n, stím aʔ čkists iʔ qʷʁásq̄iʔ ? haʔ čʔim̄x ?
14. k̄aʔk̄ín kaʔ čkʷulŕn t k̄h̄nʔaʔúsaʔt̄h̄s iʔ qʷʁásq̄iʔ ?
15. stím aʔ čkʷulŕm̄sts iʔ qʷʁásq̄iʔ ʔa čkʷulsts iʔ h̄nʔaʔúsaʔt̄h̄s ?
16. t stím aʔ čňxʷipstr̄n iʔ h̄nʔaʔúsaʔt̄h̄s t qʷʁásq̄iʔ ?
17. kʷh̄xip ʔa čʔaʔúsaʔm̄ iʔ qʷʁásq̄iʔ ?

18. čaknílŋw i? ʔaʔúsaʔs i? qʷásqí? ?
19. kʷnhasq̄t ʔa čk̄l̄d̄q̄l̄xn̄īl̄t i? lipúí qʷásqí? ?
20. kʷnhasq̄t uʔ tʰw̄əxʷtiʔst i? pəpʔaspəsts i? qʷásqí? ?
21. kʷnhasq̄t uʔ čʔaʔm̄čút i? pəpʔaspəsts i? qʷásqí? ?
22. stiṃ a? čn̄čaw̄čístṃ t qʷásqí? ?
23. səxʔkinx uʔ čn̄čaw̄čínṃ i? qʷásqí? ?
24. swit a? čkičstṃ t qʷásqí? sumíx k̄l̄ snixʷám̄ ?
25. ʔa čl̄w̄stíṃ a? čwar, stiṃ a? čʔáčqaʔsts i? sq̄l̄q̄l̄tmixʷ t̄l̄ ṃtṛq̄m̄iṃ ?
26. ʔa t̄čw̄r̄ṃtíṃ a? čwar, swit t̄čkičx̄ l̄ ṃtṛq̄m̄iṃ ?
27. ʔa t̄čkičx̄ l̄ ṃtṛq̄m̄iṃ, čkiṃ i? s̄č̄ačəčs i? k̄l̄qʷásəsəsqí? ?
28. čkiṃ i? s̄čqʷaʔqʷaʔáls i? qʷásəsəsqí? ?
29. əciṃt̄ i? qʷásəsəsqí? ʔə x̄miṃksəlx̄ ʔə ks̄n̄ʔaʔxʷíw̄sr̄ms̄ ?
30. əciṃt̄ i? qʷásəsəsqí? ʔə x̄miṃksəlx̄ ʔə ksxʷíçxtr̄ms̄ t stiṃ ?
31. s̄w̄swit a? čtx̄əst̄isəlx̄ a? čwar ʔa čnixʷám̄ ?
32. s̄w̄swit a? čtx̄əst̄isəlx̄ mi put i? sq̄l̄xʷ i? k̄l̄čáw̄tsəlx̄ ʔa čnixʷám̄ ?
33. əxʔkistṃ t qʷásqí? i? swit ʔiṃ t stiṃ uʔ lut xiʔxiʔstíṃ t xaʔtús ?
34. əxʔkistṃ t qʷásqí? i? swit siw̄st t siw̄lkʷ uʔ lut xiʔxiʔstíṃ t xaʔtús ?
35. xʔkinṃ uʔ mat swit ṃtkiʔm̄íls uʔ k̄s̄w̄p̄laʔm̄íst ksʔáčqaʔx̄ uʔ xʔina? i? xaʔtús ?
36. s̄w̄swit lut čxiʔxiʔst̄isəlx̄ swit ʔə ksʔáčqaʔs̄ ʔut ʔə k̄s̄w̄p̄laʔm̄ísts̄ i? xaʔtús ?
37. swit a? čk̄n̄xitṃ t qʷásqí? ʔa čnixʷám̄ ?
38. swit čmist̄is̄ s̄w̄swit i? t̄čxʷuý k̄l̄ snixʷám̄ ?
39. stiṃ a? čkists a? čtr̄qam̄ l̄ s̄x̄l̄ç̄aít ?
40. stiṃ a? čkists i? qʷásəsəsqí? l̄ s̄x̄l̄ç̄aít ?
41. l̄ a? čiw̄t̄ i? s̄x̄l̄ç̄aít i? snixʷám̄, swit čk̄n̄xits i? qʷásəsəsqí? ʔl̄p̄l̄k̄stis i? sq̄l̄xʷsəlx̄ ?
42. stiṃ a? čkʷaʔkʷaʔst̄is̄ i? xaʔtús ?
43. əxʔkistṃ i? qʷásəsəsqí? t xaʔtús ʔə w̄ýskʷaʔkʷaʔṃt̄is̄ i? x̄as̄xs̄ ?
44. səxʔkinx uʔ cw̄l̄stíṃ i? x̄as̄xs̄ t xaʔtús ?
45. xʔkinṃ i? qʷásqí? uʔ lut ʔə ʔl̄p̄l̄k̄n̄utṃ i? sq̄l̄xʷs̄n̄kaʔkʔíw̄sts̄ ?

aṃčáw̄t̄ sw̄t̄tiṃ

1. ha? kʷ ṃst̄īls̄ st̄əxʷt̄ixʷl̄m̄ i? sq̄l̄xʷ alá? l̄ sȳīx̄úlaʔxʷ ki? t̄l̄ sq̄l̄xʷ t̄l̄ skʷl̄p̄taṃ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
2. ha? qʷaý kʷ čxʷuý k̄l̄ n̄w̄p̄úlaʔxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
3. stiṃ aksyʔaʔtm̄iṃ ʔə n̄əqs̄piṃtk̄ ? stiṃ i? k̄syʔaʔtm̄iṃs̄ as̄n̄əqs̄īlxʷ ? maýxít.
4. ha? čx̄st̄mist̄xʷ aks̄n̄īl̄ʔt̄n̄ t̄k̄īkaʔt̄ k̄l̄ sq̄l̄xʷ k̄m̄ aṃx̄ást kʷ čmut̄ l̄kʷut̄ t̄l̄ sq̄l̄xʷ ? səxʔkinx ? maýxít.
5. ha? ničáýp kʷ ckn̄an̄áqs̄ i? k̄l̄ as̄n̄īl̄ʔt̄n̄ k̄m̄ p̄ txʷaʔxʷʔit̄ laʔk̄iṃ ki? p̄ čkʷliw̄t̄ ? maýxít.
6. ha? xʷuʔúsr̄m̄ as̄ʔīiṃ ? ha? čit̄st̄xʷ i? s̄č̄f̄al̄q̄n̄, q̄īpxʷaʔ, s̄p̄ýqatq̄, naʔl̄ ʔaʔúsa? ? maýxít.
7. ha? xʷʔit̄ s̄ʔiṃ as̄č̄l̄áqʷ t̄ sk̄aʔáýṃ ? stiṃ as̄č̄l̄áqʷ ? maýxít.
8. ha? aṃx̄ást kʷ ʔa čnaqʷč̄n̄ t̄l̄ sq̄l̄xʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
9. ha? čkm̄īl̄tr̄m̄st̄xʷ as̄kʷīl̄tr̄m̄ ȳçat̄ sk̄ç̄ač̄īw̄s̄ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
10. ha? aṃx̄m̄īnk̄ kn̄aqs̄ aks̄x̄m̄n̄káwa? uʔ p̄n̄kiṃ kʷ l̄laí ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maýxít.
11. t̄ stiṃ əč̄n̄xʷip̄st̄xʷ as̄n̄t̄əqʷúṃ ? maýxít.
12. ha? n̄əqs̄ip̄, ṃʔasl̄ip̄ k̄m̄ ṃkaʔl̄ip̄ aks̄ʔiṃn̄m̄ kʷ ʔa čit̄ t̄ ʔaʔúsa? ? maýxít.
13. swit a? čt̄ixʷč̄st̄r̄ms̄ kʷ ʔə skʷəkw̄im̄l̄t̄ ? swit a? čt̄ixʷč̄st̄xʷ ç̄apn̄á? ? maýxít.
14. kʷ kʷn̄x̄spiṃtk̄ kʷ ʔa čʔaʔm̄čút, kʷ ʔa čt̄əxʷč̄n̄čut̄ ? maýxít.
15. ha? čn̄čaw̄číst̄xʷ i? kʷīl̄t̄ i? sq̄l̄xʷ ? ha? swit l̄ as̄n̄əqs̄īlxʷ čn̄čaw̄číst̄s̄ i? kʷīl̄t̄ i? sq̄l̄xʷ ? maýxít.
16. ha? čkičst̄r̄ms̄ i? sumíx ? t̄ stiṃ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maýxít.
17. l̄ s̄č̄aʔáqʷm̄, ha? qʷaý kʷ ʔa čxʷaxʷútaʔx̄n̄ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
18. ha? kʷ čmīl̄sm̄ as̄kʷl̄ús t̄ stiṃ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
19. ha? qʷaý kʷ ʔa čk̄l̄ç̄ač̄ap̄q̄n̄m̄ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?

20. ha? p čnqłspılxcnməlx krñ p čnxa?mxcínrñ anwí na?ł asnəqsılx^w ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
21. ha? ła čla?kín p čnwapčínrñ na?ł aslxláxt ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
22. swit ł asnəqsılx^w čtxəstis a? čwar p ła čpłpulx kí a? ččlčal ? maýxít.
23. p ła č?alusčút na?ł astrmáli?s, swswit a? čtxəstisəlx mi put i? sčəčmála? i? kłčáwtsəlx ? maýxít.
24. ha? stím wítksxstms t nəqspiñtk ? ha? wítksxstx^w swit ? maýxít.
25. ha? k^w ntki?míls k^w ła čitx t sñk^wəkw?ač ? ha? k^w x^wtíls uł k^w tki?rñ ? maýxít.
26. stím asčsívpla? t spi?sčíft ? ha? qłnuñtx^w ? maýxít.
27. ha? swit ł asnəqsılx^w čxstwiłxsts a? čqílt ? ha? anwí čxstwiłxstx^w a? čqílt ? maýxít.
28. ha? ta?lí? k^w čmiñrñ ł sxlíčal? ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
29. swit a? čkmiłtrñstx^w yfat skłə?a? ? maýxít.
30. ha? xí?míx stím anxmíñk uł asxmámñkáwa? čx^wíčxtmsəlx ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
31. stím i? łpłktix^w asláxt t skłə?a? ? maýxít.
32. ha? tq^waý asčk^wa?k^wá? t spi?sčíft ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
33. stím i? wlnítix^w t sča?áq^w ? səx?kinx uł wlnítix^w ? maýxít.
34. stím i? sčwalsəlx aslxláxt t nəqspiñtk ? maýxít.
35. ha? k^w ksnka?k?íw^s ? ha? asnuñx^wína? i? tmix^w ksnka?k?íw^s ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ? maýxít.

skl'iy'srñ t xilñ s'a?úñs

A. čñqmiñ aksč'wúl: wýstik w a? čñqmiñ.

łq'arñ / łq'arñt / łq'arñ- to swat

	iñčá	anwí	čñits	mnimłtat	mnimłəmp	mnimłtsəłx
intransitive past/present						
intransitive cust. / actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperf. future						
intransitive affirm. comm.	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
transitive past/present						
transitive cust / actual						
transitive prog						
transitive imper.						
transitive future						
transitive imperf. future						
transitive affirm. commands	---		---			---
transitive neg. commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
fut. imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. **swítitiñ** aksčk'wúl: ktətmčinx t mil'wčn nšəlxčín. nmýčimnít **asčqáý** kí nwyápixčn.

1. uč aňxmínk k'wu? akstq'ám ? (lut)

nwyápixčn:

2. ha? p səčtq'wmix ? (kiw)

nwyápixčn:

3. stiñ i? t'q'ntiñ inčá na?ł kníca? ? (k'wík'wířaqn)

nwyápixčn:

4. ha? k'w stq'w míxa?x t čris ? (lut)

nwyápixčn:

5. stiñ a? čtq'wstiñ ? (təřak'w)

nwyápixčn:

6. ha? k'w t'q'wam t x'wa?x'wa?yúř ? (kiw)

nwyápixčn:

Č. **Actual/Habitual 36 čnqmiñ** aksčk'wúl: nqýntik'w a? čkt'xas s'umš í čnqmiñ.

čtq'wstiñ- to swat

	iñčá	anwí	čniřts	mnimřtət	mnimřəmp	mnimřtsəřx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniřts						
mnimřtət	xxx			xxx		
mnimřəmp		xxx			xxx	
čniřtsəřx mnimřtsəřx						

ε. **swítitiñ** aksčk'wúl: ktətmčinx t mil'wčn nšəlxčín. nmýčimnít i? **swítitiñ na?ł asčqáý** kí nwyápixčn.

1. ha? čtq'wstix'wəřx ? (lut)

nwyápixčn:

2. swit a? čtq'wřulmš ? (říři?ářqs)

nwyápixčn:

3. səx?kinx uř k'wu? čtq'wstiñ řAtál, inčá na?ł řřimřla?x'w ? (k'wəřk'wəřcut)

nwyápixčn:

4. səxʔkɪnx uʔ čtqʷstumsəlx ? (ńkskaʔsís)

nʷyápiǰčń:

5. haʔ kʷ čʔaǰm̄t áliʔ čtqʷstumń ? (kiw)

nʷyápiǰčń:

6. səxʔkɪnx uʔ kʷuʔ čtqʷstis Kńícaʔ ? (kʷ ǰmińks)

nʷyápiǰčń:

H. Future 36 čńqmiń aksčkwúl: ńqńhtikʷ aʔ čktxas sʔums í čńqmiń.

kstqʷtım̄- to swat for someone

	inčá	anwí	čniits	mnińtət	mnińtəmp	mnińtsəlx
inčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniits						
mnińtət	xxx			xxx		
mnińtəmp		xxx			xxx	
čniitsəlx mnińtsəlx						

I. swıtıń aksčkwúl: kłətmčinx t miłkʷčń ńsəlxčıń. ńmýčınmńt iʔ swıtıń naʔt asčqáǰ kł nʷyápiǰčń.

1. swıt iʔ kʷuʔ kstqʷtıs isqʷsıʔ ? (sčwanáǰtrń)

nʷyápiǰčń:

2. haʔ kʷ ństiłs kʷ ikstqʷtım̄ ańkəkwápaʔ ? (kiw)

nʷyápiǰčń:

3. swıt kʷuʔ kstqʷtım̄ iʔ xmińtət inčáʔ naʔt Qʷǰqʷʔaǰlqs ? (čáč)

nʷyápiǰčń:

4. haʔ kstqʷtulńsəlx iʔ sqʷsqʷasíaʔmp ? (lut)

nʷyápiǰčń:

5. uč ańǰmińk kstqʷtısit asqáqlaʔxʷ ? (kiwa)

nʷyápiǰčń:

6. swıt kstqʷtısıs ańkwəxnups ? (slaǰt)

nʷyápiǰčń:

čk'wulmstn i? s?a?úms

1. tæq'ntim / tæq'am- to store food
sn'asimíw: tæq'tæq'ntim / tæq'tæq'am
sk'lstih: tæq'mix / tæq'ntik' (affirmative singular); lut akstæq'am (neg. singular); tæq'míwi / tæq'ntik'wi (affirmative plural); lut kstæq'amip / lut kstæq'ntip (neg. plural)
skf'iyst
<ol style="list-style-type: none"> 1. kn tæq'am, k'w tæq'am, tæq'am, k'wu tæq'am, p tæq'am, tæq'aməl'x 2. kn čtæq'am, k'w čtæq'am, čtæq'am, k'wu čtæq'am, p čtæq'am, čtæq'aməl'x 3. kn stæq'mix, k'w stæq'mix, stæq'mix, k'wu stæq'mix, p stæq'mix, stæq'mixəl'x 4. kn sæčtæq'mix, sæčtæq'mix, k'w sæčtæq'mix, sæčtæq'mix, k'wu sæčtæq'mix, p sæčtæq'mix, sæčtæq'mixəl'x 5. kn kstæq'míxa?x, k'w stæq'míxa?x, kstæq'míxa?x, k'wu kstæq'míxa?x, p stæq'míxa?x, kstæq'míxa?xəl'x 6. kn ksæčtæq'míxa?x, k'w sæčtæq'míxa?x, ksæčtæq'míxa?x, k'wu ksæčtæq'míxa?x, p sæčtæq'míxa?x, ksæčtæq'míxa?xəl'x 7. tæq'ntih, tæq'ntix', tæq'ntis, tæq'ntim, tæq'ntip, tæq'ntisəl'x 8. čtæq'stih, čtæq'stix, čtæq'stis, čtæq'stim, čtæq'stip, čtæq'stisəl'x 9. islæq'am, astæq'am, slæq'ntis, slæq'ntim, slæq'ntip, slæq'ntisəl'x 10. isæčtæq'am, asæčtæq'am, sæčtæq'ntis, sæčtæq'ntim, sæčtæq'ntip, sæčtæq'ntisəl'x 11. ikslæq'am, akslæq'am, kslæq'ntis, kslæq'ntim, kslæq'ntip, kslæq'ntisəl'x 12. iksæčtæq'am, aksæčtæq'am, kslæq'ntis, kslæq'ntim, kslæq'ntip, kslæq'ntisəl'x 13. islæq'am, astæq'am, slæq'am's, slæq'am'tæt, slæq'am'p, slæq'am'səl'x 14. isæčtæq'am, asæčtæq'am, sæčtæq'am's, sæčtæq'am'tæt, sæčtæq'am'p, sæčtæq'am'səl'x 15. ikslæq'am, akslæq'am, kslæq'am's, kslæq'am'tæt, kslæq'am'p, kslæq'am'səl'x 16. iksæčtæq'am, aksæčtæq'am, ksæčtæq'am's, ksæčtæq'am'tæt, ksæčtæq'am'p, ksæčtæq'am'səl'x 17. isčlæq', asčlæq', sčlæq's, sčlæq'tæt, sčlæq'm'p, sčlæq'səl'x 18. iksčlæq', aksčlæq', ksčlæq's, ksčlæq'tæt, ksčlæq'm'p, ksčlæq'səl'x
s?a?úms:
1. čtix'məl'x t sc'falq' kn dípx'a? ut tæq'ntisəl'x čntæ'w'úla?x'w kn a? ččl'čal mi ksc'ih's tæ ?istkn. (They gather seeds or nuts and store them in the ground or in a tree, so they have food for winter.)
2. nix'túla?x'w ka? čtæq'stim . (We store food in the basement/under the ground.)
3. stih i? sčlæq'm'p ? (What food did you guys store away?)
2. naq'čn- steal food
sn'asimíw: naq'čn'x
sk'lstih: naq'čnx / naq'čnt (affirmative singular); lut aksnaq'čnm (neg. singular); naq'čn'wi / naq'čnti (affirmative plural); lut ksnaq'čn'p / lut ksnaq'čntp (neg. plural)
skf'iyst
<ol style="list-style-type: none"> 1. kn naq'čnm, k'w naq'čnm, naq'čnm, k'wu naq'čnm, p naq'čnm, naq'čnməl'x 2. kn čnaq'čnm, k'w čnaq'čnm, čnaq'čnm, k'wu čnaq'čnm, p čnaq'čnm, čnaq'čnməl'x 3. kn snaq'čnx, k'w snaq'čnx, snaq'čnx, k'wu snaq'čnx, p snaq'čnx, snaq'čnxəl'x 4. kn sæčnaq'čnx, k'w sæčnaq'čnx, sæčnaq'čnx, k'wu sæčnaq'čnx, p sæčnaq'čnx, sæčnaq'čnxəl'x 5. kn ksnáq'čna?x, k'w snáq'čna?x, ksnáq'čna?x, k'wu ksnáq'čna?x, p snáq'čna?x, ksnáq'čna?xəl'x 6. kn ksæčnaq'čna?x, k'w sæčnaq'čna?x, ksæčnaq'čna?x, k'wu ksæčnaq'čna?x, p sæčnaq'čna?x, ksæčnaq'čna?xəl'x 7. naq'čn, naq'čntx', naq'čs, naq'čntm, naq'čntp, naq'čsəl'x 8. čnaq'čstn, čnaq'čstx', čnaq'čsts, čnaq'čstm, čnaq'čstp, čnaq'čstsəl'x 9. isnáq'čnm, asnáq'čnm, snaq'čs, snaq'čntm, snaq'čntp, snaq'čsəl'x 10. isæčnaq'čnm, asæčnaq'čnm, sæčnaq'čs, sæčnaq'čntm, sæčnaq'čntp, sæčnaq'čsəl'x 11. iksnáq'čnm, aksnáq'čnm, ksnaq'čis, ksnaq'čntm, ksnaq'čntp, ksnaq'čisəl'x

12. iksəčnádʷčnǫ́m, aksəčnádʷčnǫ́m, ksəčnádʷčis, ksəčnádʷčntǫ́m, ksəčnádʷčntp, ksəčnádʷčisəlx
13. isnádʷčnǫ́m, asnádʷčnǫ́m, snádʷčnǫ́ms, snádʷčnǫ́mtət, snádʷčnǫ́mp, snádʷčnǫ́msəlx
14. isəčnádʷčnǫ́m, asəčnádʷčnǫ́m, səčnádʷčnǫ́ms, səčnádʷčnǫ́mtət, səčnádʷčnǫ́mp, səčnádʷčnǫ́msəlx
15. iksnádʷčnǫ́m, aksnádʷčnǫ́m, ksnađʷčnǫ́ms, ksnađʷčnǫ́mtət, ksnađʷčnǫ́mp, ksnađʷčnǫ́msəlx
16. iksəčnádʷčnǫ́m, aksəčnádʷčnǫ́m, ksəčnádʷčnǫ́ms, ksəčnádʷčnǫ́mtət, ksəčnádʷčnǫ́mp, ksəčnádʷčnǫ́msəlx
17. isčnádʷčn, asčnádʷčn, sčnádʷčns, sčnádʷčntət, sčnádʷčnmp, sčnádʷčnsəlx
18. iksčnádʷčn, aksčnádʷčn, ksčnádʷčns, ksčnádʷčntət, ksčnádʷčnmp, ksčnádʷčnsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ qʷásqʷiʔ ʔastsəlx ʔa čnađʷčn tʷi sqilxʷ, ixʷiʔ uʔ ččyʔap kʷi čtčitxʷtət kʷi kʷu čkmiłtǫ́mstǫ́m kʷi ʔpʷilxʷtət kʷu ʔa čxʷuʔ kʷi wist. (Blue jays like to steal food from people, so they come to our houses or visit our camps when we go to the mountains.)
2. iʔ t snəđʷčnəlx ʔə ʔamʔamʔiməlx. (They fed them from their food stealings.)
3.
3. ʔxiwǫ́m- from last year
sʔasimíw:
skʷistih: ʔxiwǫ́m (affirmative singular); lut akstʔiwǫ́m (neg. singular); ʔxiwǫ́mwi (affirmative plural); lut kstʔiwǫ́m (neg. plural)
skʷiʔysts
1. kʷi ʔxiwǫ́m, kʷi ʔxiwǫ́m, ʔxiwǫ́m, kʷu ʔxiwǫ́m, p ʔxiwǫ́m, ʔxiwǫ́məlx
2. kʷi čʔxiwǫ́m, kʷi čʔxiwǫ́m, čʔxiwǫ́m, kʷu čʔxiwǫ́m, čʔxiwǫ́məlx
3. kʷi stʔiwǫ́m, kʷi stʔiwǫ́m, stʔiwǫ́m, kʷu stʔiwǫ́m, p stʔiwǫ́m, stʔiwǫ́məlx
4. kʷi səčʔiwǫ́m, kʷi səčʔiwǫ́m, səčʔiwǫ́m, kʷu səčʔiwǫ́m, p səčʔiwǫ́m, səčʔiwǫ́məlx
5. kʷi kstʔiwǫ́m, kʷi kstʔiwǫ́m, kstʔiwǫ́m, kʷu kstʔiwǫ́m, p kstʔiwǫ́m, kstʔiwǫ́məlx
6. kʷi ksəčʔiwǫ́m, kʷi ksəčʔiwǫ́m, ksəčʔiwǫ́m, kʷu ksəčʔiwǫ́m, ksəčʔiwǫ́məlx
7. istʔiwǫ́m, astʔiwǫ́m, stʔiwǫ́ms, stʔiwǫ́mtət, stʔiwǫ́mp, stʔiwǫ́msəlx
8. isəčʔiwǫ́m, asəčʔiwǫ́m, səčʔiwǫ́ms, stʔiwǫ́mtət, stʔiwǫ́mp, stʔiwǫ́msəlx
9. iksʔiwǫ́m, aksʔiwǫ́m, kstʔiwǫ́ms, kstʔiwǫ́mtət, kstʔiwǫ́mp, kstʔiwǫ́msəlx
10. iksəčʔiwǫ́m, aksəčʔiwǫ́m, ksəčʔiwǫ́ms, ksəčʔiwǫ́mtət, ksəčʔiwǫ́mp, ksəčʔiwǫ́msəlx
11. isčʔiwǫ́m, asčʔiwǫ́m, sčʔiwǫ́ms, sčʔiwǫ́mtət, sčʔiwǫ́mp, sčʔiwǫ́msəlx
12. iksčʔiwǫ́m, aksčʔiwǫ́m, ksčʔiwǫ́ms, ksčʔiwǫ́mtət, ksčʔiwǫ́mp, ksčʔiwǫ́msəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ qʷásqʷiʔ ʔiʔ knaqʷs iʔ ksləxʷtə uʔ pʷni kʷi ʔla. iʔ qʷásqʷiʔ lut ʔa čxʷuʔ kʷi sʔawʔimʔkx, naʔi sləxʷtə, ničəyʔp aləʔəlx iʔ trǫ́mʷulaʔxʷs čʔxiwǫ́m . (Blue jays don't migrate; they stay in their territory with their mate all year.)
2.
3.
4. čtixʷčst / tixʷčn- gather food for
sʔasimíw: čtəxʷtixʷčst / təxʷtixʷčn
skʷistih: tixʷčnx / tixʷčnt (affirmative singular); lut akstixʷčnǫ́m (neg. singular); tixʷčnwi / tixʷčnti (affirmative plural); lut kstixʷčnmp / lut kstixʷčntp (neg. plural)
skʷiʔysts
1. kʷi tixʷčnǫ́m, kʷi tixʷčnǫ́m, tixʷčnǫ́m, kʷu tixʷčnǫ́m, p tixʷčnǫ́m, tixʷčnǫ́məlx
2. kʷi čtixʷčnǫ́m, kʷi čtixʷčnǫ́m, čtixʷčnǫ́m, kʷu čtixʷčnǫ́m, p čtixʷčnǫ́m, čtixʷčnǫ́məlx
3. kʷi stixʷčnx, kʷi stixʷčnx, stixʷčnx, kʷu stixʷčnx, p stixʷčnx, stixʷčnxəlx
4. kʷi səčtixʷčnx, kʷi səčtixʷčnx, səčtixʷčnx, p səčtixʷčnx, kʷu səčtixʷčnx, səčtixʷčnxəlx
5. kʷi kstixʷčnaʔx, kʷi kstixʷčnaʔx, kstixʷčnaʔx, kʷu kstixʷčnaʔx, p stixʷčnaʔx, kstixʷčnaʔxəlx
6. kʷi ksəčtixʷčnaʔx, kʷi ksəčtixʷčnaʔx, ksəčtixʷčnaʔx, kʷu ksəčtixʷčnaʔx, p səčtixʷčnaʔx, ksəčtixʷčnaʔxəlx
7. tixʷčn, tixʷčntxʷ, tixʷčs, tixʷčntǫ́m, tixʷčntp, tixʷčsəlx

8. čtix ^w čstř, čtix ^w čstx ^w , čtix ^w čsts, čtix ^w čstrń, čtix ^w čstp, čtix ^w čstsəlx
9. istix ^w čnń, astix ^w čnń, stix ^w čs, stix ^w čńtń, stix ^w čńtp, stix ^w čsəlx
10. isəčtix ^w čnń, asəčtix ^w čnń, səčtix ^w čs, səčtix ^w čńtń, səčtix ^w čńtp, səčtix ^w čsəlx
11. ikstix ^w čnń, akstix ^w čnń, kstix ^w čiʔs, kstix ^w čńtń, kstix ^w čńtp, kstix ^w čiʔsəlx
12. iksəčtix ^w čnń, aksəčtix ^w čnń, ksəčtix ^w čiʔs, ksəčtix ^w čńtń, ksəčtix ^w čńtp, ksəčtix ^w čiʔsəlx
13. istix ^w čnń, astix ^w čnń, stix ^w čnńs, stix ^w čnńtət, stix ^w čnńp, stix ^w čnńsəlx
14. isəčtix ^w čnń, asəčtix ^w čnń, səčtix ^w čnńs, səčtix ^w čnńtət, səčtix ^w čnńp, səčtix ^w čnńsəlx
15. ikstix ^w čnń, akstix ^w čnń, kstix ^w čnńs, kstix ^w čnńtət, kstix ^w čnńp, kstix ^w čnńsəlx
16. iksəčtix ^w čnń, aksəčtix ^w čnń, ksəčtix ^w čnńs, ksəčtix ^w čnńtət, ksəčtix ^w čnńp, ksəčtix ^w čnńsəlx
17. isčtix ^w čń, asčtix ^w čń, sčtix ^w čńs, sčtix ^w čńtət, sčtix ^w čńp, sčtix ^w čńsəlx
18. iksčtix ^w čń, aksčtix ^w čń, ksčtix ^w čńs, ksčtix ^w čńtət, ksčtix ^w čńp, ksčtix ^w čńsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔə k ^w l ^w u ^l iʔ pəpʔaspəs, t ^k asílm iʔ líkák naʔʔ lípúl čtix^wčsts iʔ pəpʔaspəs. (After they hatch, both the male and female bring food to the chicks.)
2. lut ʔə təx ^w čńčutəlx wəy ksksqmílnaʔx. (If they don't gather food they will starve.)
3.
5. kaʔlʔapńkstásqt- thirty days
sńʔaslmíws:
related words: x ^w aʔásqt
sʔaʔúms:
1. kaʔlʔapńkstásqt t ^l sk ^w l ^w u ^l ls, iʔ q ^w ʔásq ⁱ ʔ pəpʔaspəs uníx ^w čtəx ^w tlwís u ^l čʔamčút. (Thirty days after they hatch, blue jay chicks can fly well and begin to feed themselves.)
2.
3.
6. čńčawčíst / ńčawčínť- talk backwards
sńʔaslmíws: čńčwčawčíst / ńčwčawčínť
sk^wl^wstihń: ńčawčínx / ńčawčínť (affirmative singular); lut aksńčawčínń (neg. singular); ńčawčínwi / ńčawčínťi (affirmative plural); lut ksnčawčínńp / lut ksnčawčínťp (neg. plural)
sk^lʔiýsts
1. kń ńčawčínń, k ^w ńčawčínń, ńčawčínń, k ^w u ńčawčínń, p ńčawčínń, ńčawčínńəlx
2. kń čńčawčínń, k ^w čńčawčínń, čńčawčínń, k ^w u čńčawčínń, p čńčawčínń, čńčawčínńəlx
3. kń sńčawčínx, k ^w sńčawčínx, sńčawčínx, k ^w u sńčawčínx, p sńčawčínx, sńčawčínxəlx
4. kń səčńčawčínx, k ^w səčńčawčínx, səčńčawčínx, k ^w u səčńčawčínx, p səčńčawčínx, səčńčawčínxəlx
5. kń ksnčawčínaʔx, k ^w sńčawčínaʔx, ksnčawčínaʔx, k ^w u ksnčawčínaʔx, p sńčawčínaʔx, ksnčawčínaʔxəlx
6. kń ksəčńčawčínaʔx, k ^w səčńčawčínaʔx, ksəčńčawčínaʔx, k ^w u ksəčńčawčínaʔx, p səčńčawčínaʔx, ksəčńčawčínaʔxəlx
7. ńčawčín, ńčawčínťx ^w , ńčawčís, ńčawčínťń, ńčawčínťp, ńčawčísəlx
8. čńčawčístń, čńčawčístx ^w , čńčawčísts, čńčawčístř, čńčawčístp, čńčawčístsəlx
9. isńčawčínń, asńčawčínń, sńčawčís, sńčawčínťń, sńčawčínťp, sńčawčísəlx
10. isəčńčawčínń, asəčńčawčínń, səčńčawčís, səčńčawčínťń, səčńčawčínťp, səčńčawčísəlx
11. iksńčawčínń, aksńčawčínń, ksnčawčíiʔs, ksnčawčínťń, ksnčawčínťp, ksnčawčíiʔsəlx
12. iksəčńčawčínń, aksəčńčawčínń, ksəčńčawčíiʔs, ksəčńčawčínťń, ksəčńčawčínťp, ksəčńčawčíiʔsəlx
13. isńčawčínń, asńčawčínń, sńčawčínńs, sńčawčínńtət, sńčawčínńp, sńčawčínńsəlx
14. isəčńčawčínń, asəčńčawčínń, səčńčawčínńs, səčńčawčínńtət, səčńčawčínńp, səčńčawčínńsəlx
15. iksńčawčínń, aksńčawčínń, ksnčawčínńs, ksnčawčínńtət, ksnčawčínńp, ksnčawčínńsəlx
16. iksəčńčawčínń, aksəčńčawčínń, ksəčńčawčínńs, ksəčńčawčínńtət, ksəčńčawčínńp, ksəčńčawčínńsəlx
17. isčńčawčín, asčńčawčín, sčńčawčínńs, sčńčawčínńtət, sčńčawčínńp, sčńčawčínńsəlx

18. iksčńčawćín, aksčńčawćín, ksčńčawćíns, ksčńčawćínštət, ksčńčawćínmp, ksčńčawćínsəlx
sʔaʔúms:
1. sýsyus ʔa čtəxʷčńčut uʔ čńčawćísts iʔ kʷiʔt iʔ skəkʔákaʔ. (They are good a finding food, and they can make the sounds of other birds.)
2.
3.
7. qʷʔásəsqiʔ- become a blue jay
sńʔaslmíw̃s:
sʔaʔúms:
1. ǵsapiʔ, ʔa čnixʷám iʔ sqilxʷ, čkičstr̃t t qʷʔásəsqiʔ iʔ sumíxs ixíʔ uʔ kʔqʷʔásəsqiʔ. (A long time ago, when people winter danced, blue jay spirits came to them and they became blue jays.)
2.
3.
8. xʷaxʷútaʔxñ- bare foot
sńʔaslmíw̃s: xʷaʔxʷúttətaʔxñ
skʷl̃stiɦ̃: xʷaxʷútaʔxñ (affirmative singular); lut aksxʷaxʷútaʔxñ (neg. singular); xʷaxʷúttətaʔxñwi (affirmative plural); lut ksxʷaxʷútaʔxñmp (neg. plural)
skʔiʔỹsts
1. kń xʷaxʷútaʔxñ, kʷ xʷaxʷútaʔxñ, xʷaxʷútaʔxñ, kʷu xʷaxʷútaʔxñ, p xʷaxʷútaʔxñ, xʷaxʷútaʔxñəlx
2. kń čxʷaxʷútaʔxñ, kʷ čxʷaxʷútaʔxñ, čxʷaxʷútaʔxñ, kʷu čxʷaxʷútaʔxñ, p čxʷaxʷútaʔxñ, čxʷaxʷútaʔxñəlx
3. kń sxʷaxʷútaʔxñ, kʷ sxʷaxʷútaʔxñ, sxʷaxʷútaʔxñ, kʷu sxʷaxʷútaʔxñ, p sxʷaxʷútaʔxñ, sxʷaxʷútaʔxñəlx
4. kń səčxʷaxʷútaʔxñ, kʷ səčxʷaxʷútaʔxñ, səčxʷaxʷútaʔxñ, kʷu səčxʷaxʷútaʔxñ, p səčxʷaxʷútaʔxñ, səčxʷaxʷútaʔxñəlx
5. kń ksxʷaxʷútaʔxñaʔx, kʷ sxʷaxʷútaʔxñaʔx, ksxʷaxʷútaʔxñaʔx, kʷu ksxʷaxʷútaʔxñaʔx, p sxʷaxʷútaʔxñaʔx, ksxʷaxʷútaʔxñaʔxəlx
6. kń ksəčxʷaxʷútaʔxñaʔx, kʷ səčxʷaxʷútaʔxñaʔx, ksəčxʷaxʷútaʔxñaʔx, kʷu ksəčxʷaxʷútaʔxñaʔx, p səčxʷaxʷútaʔxñaʔx, ksəčxʷaxʷútaʔxñaʔxəlx
7. isxʷaxʷútaʔxñ, asxʷaxʷútaʔxñ, sxʷaxʷútaʔxñs, sxʷaxʷútaʔxñštət, sxʷaxʷútaʔxñmp, sxʷaxʷútaʔxñsəlx
8. isəčxʷaxʷútaʔxñ, asəčxʷaxʷútaʔxñ, səčxʷaxʷútaʔxñs, səčxʷaxʷútaʔxñštət, səčxʷaxʷútaʔxñmp, səčxʷaxʷútaʔxñsəlx
9. iksxʷaxʷútaʔxñ, aksxʷaxʷútaʔxñ, ksxʷaxʷútaʔxñs, ksxʷaxʷútaʔxñštət, ksxʷaxʷútaʔxñmp, ksxʷaxʷútaʔxñsəlx
10. iksəčxʷaxʷútaʔxñ, aksəčxʷaxʷútaʔxñ, ksəčxʷaxʷútaʔxñs, ksəčxʷaxʷútaʔxñštət, ksəčxʷaxʷútaʔxñmp, ksəčxʷaxʷútaʔxñsəlx
11. isčxʷaxʷútaʔxñ, asčxʷaxʷútaʔxñ, sčxʷaxʷútaʔxñs, sčxʷaxʷútaʔxñštət, sčxʷaxʷútaʔxñmp, sčxʷaxʷútaʔxñsəlx
12. iksčxʷaxʷútaʔxñ, aksčxʷaxʷútaʔxñ, ksčxʷaxʷútaʔxñs, ksčxʷaxʷútaʔxñštət, ksčxʷaxʷútaʔxñmp, ksčxʷaxʷútaʔxñsəlx
sʔaʔúms:
1. čxʷaxʷútaʔxñəlx uʔ miʔsəlx iʔ skʷl̃kʷl̃ustsəlx, kʔkʔilxsəlx naʔt sčúʔčúʔxáhsəlx t číxʷt. (They would be barefoot, and they would rub their faces, hands and feet with soot.)
2.
3.
9. kʔʔačápqń- tied up hair
sńʔaslmíw̃s:
related words: čkʷixʷqń (hair loose)
sʔaʔúms:

1. ut i? qəpqiŋtŋs kʰfačápqŋ . (And their hair would be fixed up.)
2.
3.
10. ńwapčínŋ - talk backwards
sŋʔasímíw̄s:
skʷʰstíŋ: ńwapčínx (affirmative singular); lut aksńwapčín (neg. singular); ńwapčínwi (affirmative plural); lut ksńwapčínŋp (neg. plural)
skʰʔiýsts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kń ńwapčín, kʷ ńwapčín, ńwapčín, kʷu ńwapčín, p ńwapčín, ńwapčínə́lx 2. kń čńwapčín, kʷ čńwapčín, čńwapčín, kʷu čńwapčín p čńwapčín, čńwapčínə́lx 3. kń sńwapčínx, kʷ sńwapčínx, sńwapčínx, kʷu sńwapčínx, p sńwapčínx, sńwapčínxə́lx 4. kń səčńwapčínx, kʷ səčńwapčínx, səčńwapčínx, kʷu səčńwapčínx, p səčńwapčínx, səčńwapčínxə́lx 5. kń ksńwapčinaʔx, kʷ sńwapčinaʔx, sńwapčinaʔx, kʷu sńwapčinaʔx, p sńwapčinaʔx, sńwapčinaʔxə́lx 6. kń ksəčńwapčinaʔx, kʷ səčńwapčinaʔx, səčńwapčinaʔx, kʷu səčńwapčinaʔx, p səčńwapčinaʔx, səčńwapčinaʔxə́lx 7. isńwapčín, asńwapčín, sńwapčíns, sńwapčíntət, sńwapčínŋp, sńwapčínsə́lx 8. isəčńwapčín, asəčńwapčín, səčńwapčíns, səčńwapčíntət, səčńwapčínŋp, səčńwapčínsə́lx 9. iksńwapčín, aksńwapčín, ksńwapčíns, ksńwapčíntət, ksńwapčínŋp, ksńwapčínsə́lx 10. iksəčńwapčín, aksəčńwapčín, ksəčńwapčíns, ksəčńwapčíntət, ksəčńwapčínŋp, ksəčńwapčínsə́lx 11. isčńwapčín, asčńwapčín, sčńwapčíns, sčńwapčíntət, sčńwapčínŋp, sčńwapčínsə́lx 12. iksčńwapčín, aksčńwapčín, ksčńwapčíns, ksčńwapčíntət, ksčńwapčínŋp, ksčńwapčínsə́lx
related words: tanŋsčín (??)
sʔaʔúms:
1. čqʷaʔqʷaʔál, náxŋŋt čŋqʰspílxčŋnmə́lx krŋ čŋxaʔŋxčínmə́lx ut əčńwapčínmə́lx ʔa čqʷaʔqʷaʔál. (They would talk, but they talked in the Kalispel or Wenatchee-Columbiaŋ language, and they would talk backwards.)
2.
3.
11. wítkxst - vomit up something
sŋʔasímíw̄s: wiwítkxst
skʷʰstíŋ: wítkxə́x / wítkxskʷ (affirmative singular); lut akswítkx / lut akswítkxstŋ (neg. singular); wítkxwi / wítkxskʷi (affirmative plural); lut kswítkxŋp / lut kswítkxstp (neg. plural)
skʰʔiýsts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kń wítkx, kʷ wítkx, wítkx, kʷu wítkx, p wítkx, wítkxə́lx 2. kń čwítkx, kʷ čwítkx, čwítkx, kʷu čwítkx, p čwítkx, čwítkxə́lx 3. kń swítkxə́x, kʷ swítkxə́x, swítkxə́x, kʷu swítkxə́x, p swítkxə́x, swítkxə́lx 4. kń səčwítkxə́x, kʷ səčwítkxə́x, səčwítkxə́x, kʷu səčwítkxə́x, p səčwítkxə́x, səčwítkxə́lx 5. kń kswítkxaʔx, kʷ swítkxaʔx, kswítkxaʔx, kʷu kswítkxaʔx, p swítkxaʔx, kswítkxaʔxə́lx 6. kń ksəčwítkxaʔx, kʷ səčwítkxaʔx, ksəčwítkxaʔx, kʷu ksəčwítkxaʔx, p səčwítkxaʔx, ksəčwítkxaʔxə́lx 7. wítkxstŋ, wítkxstxʷ, wítkxsts, wítkxstŋ, wítkxstp, wítkxstsə́lx 8. čwítkxstŋ, čwítkxstxʷ, čwítkxsts, čwítkxstŋ, čwítkxstp, čwítkxstsə́lx 9. iswítkxstŋ, aswítkxstŋ, swítkxsts, swítkxstŋ, swítkxstp, swítkxstsə́lx 10. isəčwítkxstŋ, asəčwítkxstŋ, səčwítkxsts, səčwítkxstŋ, səčwítkxstp, səčwítkxstsə́lx 11. ikswítkxstŋ, akswítkxstŋ, kswítkxsts, kswítkxstŋ, kswítkxstp, kswítkxstsə́lx 12. iksəčwítkxstŋ, aksəčwítkxstŋ, ksəčwítkxsts, ksəčwítkxstŋ, ksəčwítkxstp, ksəčwítkxstsə́lx 13. iswítkx, aswítkx, swítkxs, swítkxtət, swítkxŋp, swítkxsə́lx 14. isəčwítkx, asəčwítkx, səčwítkxs, svwítkxtət, səčwítkxŋp, səčwítkxsə́lx

15. ikswítkx, aswítkx, kswítkxs, kswítkxtət, kswítkxmp, kswítkxsəlx
16. iksəčwítkx, asəčwítkx, ksəčwítkxs, ksəčwítkxtət, ksəčwítkxmp, ksəčwítkxsəlx
17. isčwítkx, asčwítkx, sčwítkxs, sčwítkxtət, sčwítkxmp, sčwítkxsəlx
18. iksčwítkx, aksčwítkx, ksčwítkxs, ksčwítkxtət, ksčwítkxmp, ksčwítkxsəlx
sʔaʔúms:
1. čaʔk ^w swit ʔih̄n t stiṛh̄ uʔ lut xiʔxiʔstíṛh̄ t xaʔtús, iʔ q ^w ʕásqíʔ čx ^w uʔ uʔ wítkxsts . (If someone ate something without the dance leader's permission, a blue jay would come and make the person vomit.)
2.
3.
12. n̄tkiʔmíls- want to pee
s̄h̄ʔasimíw̄s:
sk^wístiṛh̄: n̄tkiʔmílsx (affirmative singular); lut aksn̄tkiʔmíls (neg. singular); n̄tkiʔmílswi (affirmative plural); lut ksn̄tkiʔmílsmp (neg. plural)
skíʔiʔysts
1. k̄n̄ n̄tkiʔmíls, k ^w n̄tkiʔmíls, n̄tkiʔmíls, k ^w u n̄tkiʔmíls, p n̄tkiʔmíls, n̄tkiʔmílsəlx
2. k̄n̄ čn̄tkiʔmíls, k ^w čn̄tkiʔmíls, čn̄tkiʔmíls, k ^w u čn̄tkiʔmíls, p čn̄tkiʔmíls, čn̄tkiʔmílsəlx
3. k̄n̄ sn̄tkiʔmílsx, k ^w sn̄tkiʔmílsx, sn̄tkiʔmílsx, k ^w u sn̄tkiʔmílsx, p sn̄tkiʔmílsx, sn̄tkiʔmílsxəlx
4. k̄n̄ səčn̄tkiʔmílsx, k ^w səčn̄tkiʔmílsx, səčn̄tkiʔmílsx, k ^w u səčn̄tkiʔmílsx, p səčn̄tkiʔmílsx, səčn̄tkiʔmílsxəlx
5. k̄n̄ ksn̄tkiʔmílsaʔx, k ^w sn̄tkiʔmílsaʔx, ksn̄tkiʔmílsaʔx, k ^w u ksn̄tkiʔmílsaʔx, p sn̄tkiʔmílsaʔx, ksn̄tkiʔmílsaʔxəlx
6. k̄n̄ ksəčn̄tkiʔmílsaʔx, k ^w səčn̄tkiʔmílsaʔx, ksəčn̄tkiʔmílsaʔx, k ^w u ksəčn̄tkiʔmílsaʔx, p səčn̄tkiʔmílsaʔx, ksəčn̄tkiʔmílsaʔxəlx
7. isn̄tkiʔmíls, asn̄tkiʔmíls, sn̄tkiʔmílst, sn̄tkiʔmílstət, sn̄tkiʔmílsmp, sn̄tkiʔmílstəlx
8. isəčn̄tkiʔmíls, asəčn̄tkiʔmíls, səčn̄tkiʔmílst, səčn̄tkiʔmílstət, səčn̄tkiʔmílsmp, səčn̄tkiʔmílstəlx
9. iksn̄tkiʔmíls, aksn̄tkiʔmíls, ksn̄tkiʔmílst, ksn̄tkiʔmílstət, ksn̄tkiʔmílsmp, ksn̄tkiʔmílstəlx
10. iksəčn̄tkiʔmíls, aksəčn̄tkiʔmíls, ksəčn̄tkiʔmílst, ksəčn̄tkiʔmílstət, ksəčn̄tkiʔmílsmp, ksəčn̄tkiʔmílstəlx
11. isčn̄tkiʔmíls, asčn̄tkiʔmíls, sčn̄tkiʔmílst, sčn̄tkiʔmílstət, sčn̄tkiʔmílsmp, sčn̄tkiʔmílstəlx
12. iksčn̄tkiʔmíls, aksčn̄tkiʔmíls, ksčn̄tkiʔmílst, ksčn̄tkiʔmílstət, ksčn̄tkiʔmílsmp, ksčn̄tkiʔmílstəlx
sʔaʔúms:
1. čaʔk ^w swit n̄tkiʔmíls uʔ ksw̄plaʔmíst ksʔáčqaʔx uʔ xʔinaʔ iʔ xaʔtús, ixíʔ uʔ ʔlap aʔ čtr̄qaṁ uʔ yʕayʕát swit ʔáčəčqaʔ. (If someone wanted to pee, they would ask and if the dance leader agreed, then the dance would stop, and everyone would go outside.)
2.
3. nikxn̄áʔ kiʔ k̄n̄ xiʔápl̄qs uʔ k̄n̄ tək̄tkiʔh̄čú. (??)
13. ksw̄plaʔmíst- to ask something
s̄h̄ʔasimíw̄s: ksw̄sw̄plaʔmíst
sk^wístiṛh̄: ksw̄plaʔmístx / ksiw̄plaʔh̄t (affirmative singular); lut aksksw̄plaʔmíst / lut aksksíw̄plaʔh̄t (neg. singular); ksw̄plaʔmístwi / ksiw̄plaʔh̄ti (affirmative plural); lut ksksw̄plaʔmístmp / lut ksksíw̄plaʔh̄tp (neg. plural)
skíʔiʔysts
1. k̄n̄ ksw̄plaʔmíst, k ^w ksw̄plaʔmíst, ksw̄plaʔmíst, k ^w u ksw̄plaʔmíst, p ksw̄plaʔmíst, ksw̄plaʔmístəlx
2. k̄n̄ čksw̄plaʔmíst, k ^w čksw̄plaʔmíst, čksw̄plaʔmíst, k ^w u čksw̄plaʔmíst, p čksw̄plaʔmíst, čksw̄plaʔmístəlx
3. k̄n̄ sksw̄plaʔmístx, k ^w sksw̄plaʔmístx, sksw̄plaʔmístx, k ^w u sksw̄plaʔmístx, p sksw̄plaʔmístx, sksw̄plaʔmístxəlx
4. k̄n̄ səčksw̄plaʔmístx, k ^w səčksw̄plaʔmístx, səčksw̄plaʔmístx, k ^w u səčksw̄plaʔmístx, p səčksw̄plaʔmístx, səčksw̄plaʔmístxəlx
5. k̄n̄ ksksw̄plaʔmístaʔx, k ^w sksw̄plaʔmístaʔx, ksksw̄plaʔmístaʔx, k ^w u ksksw̄plaʔmístaʔx, p sksw̄plaʔmístaʔx, ksksw̄plaʔmístaʔxəlx
6. k̄n̄ ksəčksw̄plaʔmístaʔx, k ^w səčksw̄plaʔmístaʔx, ksəčksw̄plaʔmístaʔx, k ^w u ksəčksw̄plaʔmístaʔx, p səčksw̄plaʔmístaʔx, ksəčksw̄plaʔmístaʔxəlx

7. kśíwplaʔń, kśíwplaʔńtx ^w , kśíwplaʔs, kśíwplaʔńtrń, kśíwplaʔńtp, kśíwplaʔsəlx
8. čkśíwplaʔstń, čkśíwplaʔstx ^w , čkśíwplaʔsts, čkśíwplaʔstń, čkśíwplaʔstp, čkśíwplaʔstsəlx
9. iskśíwplaʔń, askśíwplaʔń, skśíwplaʔs, skśíwplaʔńtrń, skśíwplaʔńtp, skśíwplaʔsəlx
10. isəčkśíwplaʔń, asəčkśíwplaʔń, səčkśíwplaʔs, səčkśíwplaʔńtrń, səčkśíwplaʔńtp, səčkśíwplaʔsəlx
11. ikskśíwplaʔń, akkskśíwplaʔń, kkskśíwplaʔiʔs, kkskśíwplaʔńtrń, kkskśíwplaʔńtp, kkskśíwplaʔiʔsəlx
12. iksəčkśíwplaʔń, aksəčkśíwplaʔń, ksəčkśíwplaʔiʔs, ksəčkśíwplaʔńtrń, ksəčkśíwplaʔńtp, ksəčkśíwplaʔiʔsəlx
13. iskśíwplaʔń, askśíwplaʔń, skśíwplaʔńs, skśíwplaʔńtət, skśíwplaʔńp, skśíwplaʔńsəlx
14. isəčkśíwplaʔń, asəčkśíwplaʔń, səčkśíwplaʔńs, səčkśíwplaʔńtət, səčkśíwplaʔńp, səčkśíwplaʔńsəlx
15. ikskśíwplaʔń, akkskśíwplaʔń, kkskśíwplaʔńs, kkskśíwplaʔńtət, kkskśíwplaʔńp, kkskśíwplaʔńsəlx
16. iksəčkśíwplaʔń, aksəčkśíwplaʔń, ksəčkśíwplaʔńs, ksəčkśíwplaʔńtət, ksəčkśíwplaʔńp, ksəčkśíwplaʔńsəlx
17. isčkśíwplaʔ, asčkśíwplaʔ, sčkśíwplaʔs, sčkśíwplaʔtət, sčkśíwplaʔńp, sčkśíwplaʔsəlx
18. iksčkśíwplaʔ, aksčkśíwplaʔ, ksčkśíwplaʔs, ksčkśíwplaʔtət, ksčkśíwplaʔńp, ksčkśíwplaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. čaʔk ^w swit ńtkiʔmíls ut kśwplaʔmíst ksʔáčqaʔx ut xʔinaʔ iʔ xaʔtús, ixíʔ ut ʔlap aʔ čtrqam ut yʔayʔát swit ʔáčəčqaʔ. (If someone wanted to pee, they would ask and if the dance leader agreed, then the dance would stop, and everyone would go outside.)
2. atáʔ xiʔwílx ckswplaʔmíst ta čkaʔkíń ʔawstń. (??)
3.
14. tčpłkstiń / tčpłkańt / tčpłkań - return back to something
sńʔasmińw: tčpłkstiń / tčpłkańt / tčpłkań
sk^włstiń: tčpłkmix / tčpłkńtík ^w (affirmative singular); lut akstčpłkań (neg. singular); tčpłkmiwi / tčpłkńtík ^w i (affirmative plural); lut kstčpłkańp / lut kstčpłkńtip (neg. plural)
sktʔiʔsts
1. kń tčpłkań, k ^w tčpłkań, tčpłkań, k ^w u tčpłkań, p tčpłkań, tčpłkańəlx
2. kń čtčpłkań, k ^w čtčpłkań, čtčpłkań, k ^w u čtčpłkań, p čtčpłkań, čtčpłkańəlx
3. kń stčpłkmix, k ^w stčpłkmix, stčpłkmix, k ^w u stčpłkmix, p stčpłkmix, stčpłkmixəlx
4. kń səčtčpłkmix, k ^w səčtčpłkmix, səčtčpłkmix, k ^w u səčtčpłkmix, p səčtčpłkmix, səčtčpłkmixəlx
5. kń kstčpłkmixaʔx, k ^w kstčpłkmixaʔx, kstčpłkmixaʔx, k ^w u kstčpłkmixaʔx, p stčpłkmixaʔx, kstčpłkmixaʔxəlx
6. kń ksəčtčpłkmixaʔx, k ^w ksəčtčpłkmixaʔx, ksəčtčpłkmixaʔx, k ^w u ksəčtčpłkmixaʔx, p səčtčpłkmixaʔx, ksəčtčpłkmixaʔxəlx
7. tčpłkńtiń, tčpłkńtix ^w , tčpłkńtis, tčpłkńtiń, tčpłkńtip, tčpłkńtisəlx
8. čtčpłkstiń, čtčpłkstix ^w , čtčpłkstis, čtčpłkstiń, čtčpłkstip, čtčpłkstisəlx
9. istčpłkań, astčpłkań, stčpłkńtis, stčpłkńtiń, stčpłkńtip, stčpłkńtisəlx
10. isəčtčpłkań, asəčtčpłkań, səčtčpłkńtis, səčtčpłkńtiń, səčtčpłkńtip, səčtčpłkńtisəlx
11. iksstčpłkań, akstčpłkań, kstčpłkńtis, kstčpłkńtiń, kstčpłkńtip, kstčpłkńtisəlx
12. iksəčtčpłkań, aksəčtčpłkań, ksəčtčpłkńtis, ksəčtčpłkńtiń, ksəčtčpłkńtip, ksəčtčpłkńtisəlx
13. istčpłkań, astčpłkań, stčpłkańs, stčpłkańtət, stčpłkańp, stčpłkańsəlx
14. isəčtčpłkań, asəčtčpłkań, səčtčpłkańs, səčtčpłkańtət, səčtčpłkańp, səčtčpłkańsəlx
15. iksstčpłkań, akstčpłkań, kstčpłkańs, kstčpłkańtət, kstčpłkańp, kstčpłkańsəlx
16. iksəčtčpłkań, aksəčtčpłkań, ksəčtčpłkańs, ksəčtčpłkańtət, ksəčtčpłkańp, ksəčtčpłkańsəlx
17. isčtčplák, asčtčplák, sčtčplaks, sčtčplaktət, sčtčplakńp, sčtčplaksəlx
18. iksčtčplák, aksčtčplák, ksčtčplaks, ksčtčplaktət, ksčtčplakńp, ksčtčplaksəlx
sʔaʔúms:
1. ʔ aʔ čiwť iʔ słíxʔalt iʔ snix ^w ám, iʔ xaʔtús kńxits iʔ q ^w ʔásəsqiʔ tplkstis iʔ sqilx ^w səlx. (On the last day of the dance, the dance leader would help the blue jays regain their human spirits.)
2. lut ińxmińk axáʔ ikspłkstiń. (I don't want to return this.)
3.

15. ʒasʒs- bear root (ligusticum canbyi)
sñʔasimíw̃s:
sʔaʔúms:
1. kʷaʔkʷaʔh̃tis iʔ ʒasʒs uʔ puxʷs iʔ qʷʒásqiʔ. (They would blow on them after chewing bear root.)
2.
3.
16. sñkaʔkʔíw̃s- soul
sñʔasimíw̃s:
sʔaʔúms:
1. ixíʔ uʔ kʷul̃h̃tr̃ñ t xaʔtús uʔ tʰw̃l̃al̃ t̃č̃p̃l̃k̃stis iʔ sqilxʷ iʔ sñkaʔkʔíw̃sts . (Then the dance leader would work on him to bring his human spirit back.)
2. haʔ mat čxʷuý iʔ sñkaʔkʔíw̃sts k̃l̃ stk̃masq̃t ? (Do souls maybe go up to the sky?)
3.
17. ʔp̃l̃kñut- manage to return for someone
sñʔasimíw̃s:
skʷl̃stih̃: ʔp̃l̃kñunx / ʔp̃l̃kñutt (affirmative singular); lut akt̃əʔp̃l̃kñútt̃r̃ (neg. singular); ʔp̃l̃kñúw̃i / ʔp̃l̃kñútti (affirmative plural); lut kt̃əʔp̃l̃kñuñmp̃ / lut kt̃əʔp̃l̃kñuʔtp̃ (neg. plural)
sk̃l̃ʔiýsts
1. k̃ñ ʔp̃l̃kñuñr̃, kʷ ʔp̃l̃kñuñr̃, ʔp̃l̃kñuñr̃, kʷu ʔp̃l̃kñuñr̃, p ʔp̃l̃kñuñr̃, ʔp̃l̃kñuñr̃əlx̃
2. k̃ñ č̃ʔp̃l̃kñuñr̃, kʷ č̃ʔp̃l̃kñuñr̃, č̃ʔp̃l̃kñuñr̃, kʷu č̃ʔp̃l̃kñuñr̃, p č̃ʔp̃l̃kñuñr̃, č̃ʔp̃l̃kñuñr̃əlx̃
3. k̃ñ st̃ʔp̃l̃kñuñx, kʷ st̃ʔp̃l̃kñuñx, st̃ʔp̃l̃kñuñx, kʷu st̃ʔp̃l̃kñuñx, p st̃ʔp̃l̃kñuñx, st̃ʔp̃l̃kñuñxəlx̃
4. k̃ñ səč̃ʔp̃l̃kñuñx, kʷ səč̃ʔp̃l̃kñuñx, səč̃ʔp̃l̃kñuñx, kʷu səč̃ʔp̃l̃kñuñx, p səč̃ʔp̃l̃kñuñx, səč̃ʔp̃l̃kñuñxəlx̃
5. k̃ñ kst̃ʔp̃l̃kñúnaʔx, kʷ st̃ʔp̃l̃kñúnaʔx, kst̃ʔp̃l̃kñúnaʔx, kʷu kst̃ʔp̃l̃kñúnaʔx, p st̃ʔp̃l̃kñúnaʔx, kst̃ʔp̃l̃kñúnaʔxəlx̃
6. k̃ñ ksəč̃ʔp̃l̃kñúnaʔx, kʷ səč̃ʔp̃l̃kñúnaʔx, ksəč̃ʔp̃l̃kñúnaʔx, kʷu ksəč̃ʔp̃l̃kñúnaʔx, p səč̃ʔp̃l̃kñúnaʔx, ksəč̃ʔp̃l̃kñúnaʔxəlx̃
7. ʔp̃l̃kñuʔtt̃r̃, ʔp̃l̃kñuʔtxʷ, ʔp̃l̃kñuʔts, ʔp̃l̃kñuʔtt̃r̃, ʔp̃l̃kñuʔtp̃, ʔp̃l̃kñuʔtsəlx̃
8. č̃ʔp̃l̃kñuʔtt̃r̃, č̃ʔp̃l̃kñuʔtxʷ, č̃ʔp̃l̃kñuʔts, č̃ʔp̃l̃kñuʔtt̃r̃, č̃ʔp̃l̃kñuʔtp̃, č̃ʔp̃l̃kñuʔtsəlx̃
9. ist̃ʔp̃l̃kñútt̃r̃, ast̃ʔp̃l̃kñútt̃r̃, st̃ʔp̃l̃kñuʔts, st̃ʔp̃l̃kñuʔtt̃r̃, st̃ʔp̃l̃kñuʔtp̃, st̃ʔp̃l̃kñuʔtsəlx̃
10. isəč̃ʔp̃l̃kñútt̃r̃, asəč̃ʔp̃l̃kñútt̃r̃, səč̃ʔp̃l̃kñuʔts, səč̃ʔp̃l̃kñuʔtt̃r̃, səč̃ʔp̃l̃kñuʔtp̃, səč̃ʔp̃l̃kñuʔtsəlx̃
11. ikt̃əʔp̃l̃kñútt̃r̃, akt̃əʔp̃l̃kñútt̃r̃, kt̃əʔp̃l̃kñuʔts, kt̃əʔp̃l̃kñuʔtt̃r̃, kt̃əʔp̃l̃kñuʔtp̃, kt̃əʔp̃l̃kñuʔtsəlx̃
12. iksəč̃ʔp̃l̃kñútt̃r̃, aksəč̃ʔp̃l̃kñútt̃r̃, ksəč̃ʔp̃l̃kñuʔts, ksəč̃ʔp̃l̃kñuʔtt̃r̃, ksəč̃ʔp̃l̃kñuʔtp̃, ksəč̃ʔp̃l̃kñuʔtsəlx̃
13. ist̃ʔp̃l̃kñúñr̃, ast̃ʔp̃l̃kñúñr̃, st̃ʔp̃l̃kñuñms̃, st̃ʔp̃l̃kñuñmt̃ət̃, st̃ʔp̃l̃kñuñmp̃, st̃ʔp̃l̃kñuñms̃əlx̃
14. isəč̃ʔp̃l̃kñúñr̃, asəč̃ʔp̃l̃kñúñr̃, səč̃ʔp̃l̃kñuñms̃, səč̃ʔp̃l̃kñuñmt̃ət̃, səč̃ʔp̃l̃kñuñmp̃, səč̃ʔp̃l̃kñuñms̃əlx̃
15. iks̃ʔp̃l̃kñúñr̃, aks̃ʔp̃l̃kñúñr̃, kst̃ʔp̃l̃kñuñms̃, kst̃ʔp̃l̃kñuñmt̃ət̃, kst̃ʔp̃l̃kñuñmp̃, kst̃ʔp̃l̃kñuñms̃əlx̃
16. iksəč̃ʔp̃l̃kñúñr̃, aksəč̃ʔp̃l̃kñúñr̃, ksəč̃ʔp̃l̃kñuñms̃, ksəč̃ʔp̃l̃kñuñmt̃ət̃, ksəč̃ʔp̃l̃kñuñmp̃, ksəč̃ʔp̃l̃kñuñms̃əlx̃
17. isč̃ʔp̃l̃kñúñ, asč̃ʔp̃l̃kñúñ, sč̃ʔp̃l̃kñúñs̃, sč̃ʔp̃l̃kñúñt̃ət̃, sč̃ʔp̃l̃kñúñmp̃, sč̃ʔp̃l̃kñúñs̃əlx̃
18. iksč̃ʔp̃l̃kñúñ, aksč̃ʔp̃l̃kñúñ, ksč̃ʔp̃l̃kñúñs̃, ksč̃ʔp̃l̃kñúñt̃ət̃, ksč̃ʔp̃l̃kñúñmp̃, ksč̃ʔp̃l̃kñúñs̃əlx̃
sʔaʔúms:
1. lut t̃ə ʔp̃l̃kñuʔtt̃r̃ iʔ sq̃lxʷsñkaʔkʔíw̃sts t xaʔtús, ixíʔ uʔ uníxʷ s̃l̃l̃al̃. (If the dance leader couldn't bring back his human spirit, then the person really died.)
2.
3.
17. sq̃lxʷsñkaʔkʔíw̃s- human soul
sñʔasimíw̃s:
sʔaʔúms:

1. lut t̥ə t̥p̥l̥k̥nułt̥m̥ i? s̥q̥l̥x̥^ws̥n̥ka?k̥?íw̥sts̥ t̥ xa?t̥ús, ix̥í? uł un̥íx̥^w s̥ł̥laí. (If the dance leader couldn't bring back his human spirit, then the person really died.)

2.

3.

14. sn̄tək̄w̄ək̄w̄mist a? č̄l̄al̄

sɔum̄s

l̄əwn̄ula?x̄w̄m̄	leave earth / leave a place
k̄l̄ʒap̄k̄ám̄	bingo

sm̄ȳmāȳ

<p>č̄xīt̄ t̄ ǫsápi?, i? sqilx̄w̄ p̄úti? č̄ɔúllu? s̄ n̄əqs̄pīntk̄ t̄l̄ st̄əwn̄ula?x̄w̄m̄s i? sn̄l̄al̄s̄əlx̄. il̄i? č̄n̄tək̄w̄ək̄w̄m̄ists̄əlx̄ i? knaqs̄ a? č̄l̄al̄. il̄i?, i? sn̄əqs̄ilx̄w̄ k̄w̄ūič̄n̄č̄ut̄ u? ʔam̄t̄is̄ i? sqilx̄w̄ u? nix̄w̄ x̄w̄əč̄x̄w̄iç̄ts̄ t̄ stīm̄. ʔa k̄sn̄q̄əlx̄w̄sk̄w̄ist̄ a? č̄l̄al̄, ix̄i? u? x̄w̄iç̄ts̄ i? sk̄w̄ists̄ k̄l̄ ʔu?xt̄ila? t̄ k̄m̄ k̄l̄ sk̄w̄ək̄w̄im̄l̄t̄. i? k̄w̄īł̄t̄ i? sqilx̄w̄, k̄l̄ʔim̄m̄ put̄ n̄əqs̄pīntk̄ mī siç̄ k̄w̄nix̄ts̄ t̄ k̄l̄ʔaȳm̄īw̄sts̄ i? tm̄ni?. ʒap̄ná? i? k̄w̄īł̄t̄ k̄w̄ūls̄əlx̄ i? sk̄l̄q̄ȳn̄č̄uts̄ a? č̄l̄al̄ l̄ l̄asm̄ist̄ k̄m̄ k̄l̄ut̄n̄t̄is̄ i? sk̄l̄q̄ȳn̄č̄uts̄ l̄ stīm̄.</p> <p>ʔə w̄ýst̄is̄ i? sn̄tək̄w̄ək̄w̄mist̄, ix̄i? u? w̄ýsc̄q̄w̄əq̄w̄. ʔə ʔl̄ap̄ ʔa č̄wanx̄, ix̄i? u? ʔwanx̄ ʔə sk̄s̄x̄āns̄ i? n̄əqs̄pīntk̄. ʔə ʔl̄ap̄ ʔa č̄təx̄w̄č̄n̄č̄ut̄, ʔl̄ap̄ ʔa č̄tix̄w̄m̄ t̄ m̄rim̄st̄n̄ k̄m̄ ʔl̄ap̄ ʔa č̄pīx̄m̄ ix̄i? u? ʔpīx̄m̄ ix̄i? ʔtəx̄w̄č̄n̄č̄ut̄. i? k̄w̄īł̄t̄ i? sqilx̄w̄ k̄w̄nx̄spīntk̄ k̄sti?x̄il̄m̄s̄, č̄n̄tək̄w̄ək̄w̄m̄ists̄ i? sn̄l̄al̄s̄. č̄māȳ ʔʒa? u? wānx̄ k̄m̄ č̄l̄al̄q̄m̄ k̄m̄ k̄l̄ʒap̄k̄ám̄. i? k̄w̄īł̄t̄ i? sqilx̄w̄ p̄úkw̄la?m̄, ǫw̄əǫw̄úł̄a?xn̄m̄ ix̄i? k̄l̄ sn̄l̄al̄s̄əlx̄.</p>	<p>leave earth</p> <p>bingo</p>
--	---------------------------------

s̄ns̄úx̄w̄na? sw̄ł̄t̄it̄n̄

1. p̄n̄kīn̄ ka? č̄ɔúllu? s̄ sqilx̄w̄ č̄n̄t̄ək̄w̄ək̄w̄m̄ists̄əlx̄ i? knaqs̄ a? č̄l̄al̄ ?
2. əx̄ʔk̄ist̄n̄ i? sqilx̄w̄ t̄ n̄q̄silx̄w̄ ʔa č̄ɔúllu? s̄ ?
3. k̄l̄ sw̄it̄ x̄w̄iç̄t̄m̄ i? sn̄q̄əlx̄w̄sk̄w̄ist̄ ?
4. stīm̄ a? č̄k̄w̄nix̄ts̄ i? tm̄ni? ?
5. əx̄ʔk̄ist̄n̄ i? sk̄l̄q̄ȳn̄č̄uts̄ a? č̄l̄al̄ ?
6. p̄n̄kīn̄ w̄ýsc̄q̄w̄əq̄w̄ i? sn̄l̄al̄s̄ ?
7. ʔə w̄ýsc̄q̄w̄əq̄w̄, stīm̄ a? č̄k̄ists̄ i? ʔl̄ap̄ ʔa č̄təx̄w̄č̄n̄č̄ut̄, i? ʔl̄ap̄ ʔa č̄tix̄w̄č̄n̄č̄ut̄ ?
8. stīm̄ a? č̄k̄ists̄ i? sqilx̄w̄ u? k̄w̄nx̄spīntk̄ ʔa č̄n̄tək̄w̄ək̄w̄m̄ists̄ i? sn̄l̄al̄s̄ ?

ān̄č̄áw̄t̄ sw̄ł̄t̄it̄n̄

1. ha? as̄n̄əqs̄ilx̄w̄ č̄ɔúllu? s̄ n̄əqs̄pīntk̄ t̄l̄ st̄əwn̄ula?x̄w̄m̄s̄ i? sn̄l̄al̄m̄p̄ ? səx̄ʔkinx̄ ? səx̄ʔkinx̄ u? lut̄ ?
2. na?l̄ as̄n̄əqs̄ilx̄w̄, ʔa č̄n̄t̄ək̄w̄ək̄w̄m̄ist̄p̄ i? knaqs̄ a? č̄l̄al̄, ha? p̄ k̄w̄ūič̄n̄č̄ut̄ u? č̄ʔam̄st̄ip̄ i? sqilx̄w̄ ? səx̄ʔkinx̄ ? səx̄ʔkinx̄ u? lut̄ ?
3. ha? k̄w̄ k̄sn̄q̄əlx̄w̄sk̄w̄ist̄ ? sw̄it̄ i? x̄w̄iç̄x̄tr̄ns̄ as̄n̄q̄əlx̄w̄sk̄w̄ist̄ ? māȳx̄it̄.
4. ha? k̄w̄ k̄łam̄ist̄ k̄sk̄l̄q̄ȳn̄č̄uts̄ sw̄it̄ ? səx̄ʔkinx̄ ? səx̄ʔkinx̄ u? lut̄ ?
5. ha? k̄w̄ w̄ýsc̄q̄w̄əq̄w̄ ʒap̄ná? t̄ spīntk̄ ? səx̄ʔkinx̄ ? səx̄ʔkinx̄ u? lut̄ ?
6. ʔa k̄sk̄s̄x̄āns̄ č̄l̄kst̄spīntk̄, k̄a?k̄īn̄ aks̄m̄út̄, k̄a?k̄īn̄ aks̄k̄w̄úlm̄ ? māȳx̄it̄.
7. ha? p̄ č̄wānx̄, p̄ č̄č̄l̄al̄q̄m̄ na?l̄ as̄n̄əqs̄ilx̄w̄ ? māȳx̄it̄.
8. ha? q̄w̄āȳ k̄w̄ ʔa č̄k̄l̄ʒap̄k̄ám̄ ? səx̄ʔkinx̄ ? səx̄ʔkinx̄ u? lut̄ ?
9. ha? q̄w̄āȳ p̄ ʔa č̄p̄úkw̄la?m̄, p̄ č̄ǫw̄əǫw̄úł̄a?xn̄m̄ na?l̄ as̄l̄l̄áx̄t̄ ? səx̄ʔkinx̄ ? səx̄ʔkinx̄ u? lut̄ ?

sklʔiysrñ t xilñ sʔaʔúms

A. čnqmiñ aksčkwúl: wýstikʷ aʔ čnqmiñ.

ksxnañ / ksxañt / ksxnañ- to pass up

	iñčá	anwí	čniłts	mnimłtət	mnimłəmp	mnimłtsəłx
intransitive past/present						
intransitive cust. / actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive fut./inceptive						
intransitive imperf. fut.						
intransitive affirm. comm.	---		---			---
intransitive neg. comm.	---		---			---
transitive past/present						
transitive cust. / actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperf. future						
transitive affirm. comm.	---		---			---
transitive neg. commands	---		---			---
present dur.						
imperfect durative						
future durative						
future imperf. durative						
past perfect						
future perfect						

Č. **swítitíñ** aksčk'wúl: ktətmčinx t mil'wčn nšəlxčín. nmýčimnít **asčqáy** kí nwyápixčn.

1. swit iksčksxáñ ? (səx'nmýčimn)

nwyápixčn:

2. ha? k'w səčksxnmix ? (kiw)

nwyápixčn:

3. swit niřáyp čksxstip ? (a? čnk'wimn)

nwyápixčn:

4. ha? k'wu ksksxnmíxa?x k'wska?áls na?ł inčá ? (lut)

nwyápixčn:

5. ha? řařt i? ksksxnařtat ? (kiwa)

nwyápixčn:

6. ha? unix'w ul ksksxřntip ? (lut)

nwyápixčn:

Č. **Past/Present 36 čnqmiñ** aksčk'wúl: nqyřntik'w a? čkřtas s?urš í čnqmiñ.

kmiłtmñt- to visit someone

	iñčá	anwí	čniřts	mniřřtat	mniřřtəmp	mniřřtsəlx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniřts						
mniřřtat	xxx			xxx		
mniřřtəmp		xxx			xxx	
čniřřtsəlx mniřřtsəlx						

ε. **swítitíñ** aksčk'wúl: ktətmčinx t mil'wčn nšəlxčín. nmýčimnít i? swítitíñ na?ł asčqáy kí nwyápixčn.

1. swit i? k'wu? kmiłtrš t spi?řčít ? (Nk'wála?)

nwyápixčn:

2. ha? kmiłtrřřtsəlx t s'ka?áym ? (kiw)

nwyápixčn:

3. ha? čmistix səx?kinx ul kmiłtmñtst ? (lut)

nwyápixčn:

4. ha? k^w nstils nínwi?s kmilmtmhts Skh^walqs ? (kíwa)

nwýápixčn:

5. ha? kmiltrhtmt t sklta? ? (lut)

nwýápixčn:

6. swit i? kmiltrhtmths t skaklax^w ? (Katalín)

nwýápixčn:

H. Actual/Habitual 36 čnqmiñ aksčk^wúl: nqyntik^w a? čktxas s?urms í čnqmiñ.

čkmiltrhtst- to visit someone

	iñčá	anwí	čnihts	mniñtət	mniñtəmp	mniñtsəlx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čnihts						
mniñtət	xxx			xxx		
mniñtəmp		xxx			xxx	
čnihtsəlx mniñtsəlx						

I. switihñ aksčk^wúl: ktətmčinx t mił^wčn nsəlxčn. nmyčnmht i? switihñ na? asčqáy kí nwýápixčn.

1. ha? k^wu? čkmiltrhtstx^w ? (lut)

nwýápixčn:

2. ha? k^wu? čkmiltrhtstp ? (kiw)

nwýápixčn:

3. swswit a? čkmiltrhtmthsəlx ? (Kńíča? na? Kásnú)

nwýápixčn:

4. swit a? čkmiltrhtstx^w ? (anwí)

nwýápixčn:

5. ha? čmistísəlx səx?kinx u? čkmil'rtəmt ? (kíwa)

n'w'ápixčn:

6. səx?kinx u? čkmil'rtm'ns sl'xi?álqs ? (k'w'u? žminks)

n'w'ápixčn:

K. Past/Present 36 čnqmiñ aksčk'w'úl: n'q'ntik'w' a? čkt'xas s?urms l' čnqmiñ.

x'w'a?ánt- to pick up and hold someone

	iñčá	anwí	čniits	mniim'tət	mniim'təmp	mniim'tsəlx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniits						
mniim'tət	xxx			xxx		
mniim'təmp		xxx			xxx	
čniitsəlx mniim'tsəlx						

Ķ. sw'tiitñ aksčk'w'úl: ktə'mčinx t mil'k'čn n'səlxčn. n'm'činm'nt i? sw'tiitñ na? asčq'á? kí n'w'ápixčn.

1. swit i? x'w'a?ntsis ? (Susáp)

n'w'ápixčn:

2. ha? x'w'a?túl'ms Katalín ? (kiw)

n'w'ápixčn:

3. ha? k'w'u? x'w'a?ntíməlx t skəklax'w' iñčá na? ishtx'ús ? (lut)

n'w'ápixčn:

4. sw'swit k'w'u? x'w'a?ntísəlx ? (Malí na? Misáí)

n'w'ápixčn:

5. ha? x'w'a?ntisín t sktə?ə? ? (kíwa)

n'w'ápixčn:

6. ha? x'w'a?túl'mt t sn'k'w'pi?scíft ? (ki)

n'w'ápixčn:

K^w. Actual/Habitual 36 č̣nqmiñ aksč̣k^wúł: n̄q̣yñtik^w a? č̣ḳtxas s̄ɔurns ł č̣nqmiñ.

č̣x^wa?stím- to pick up and hold someone

	iñčá	anwí	č̣niłts	mniñłtət	mniñłtəmp	mniñłtsəłx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
č̣niłts						
mniñłtət	xxx			xxx		
mniñłtəmp		xxx			xxx	
č̣niłtsəłx mniñłtsəłx						

K^w. swítitiñ aksč̣k^wúł: ḳłətm̄činx t mil̄k^wč̣ñ n̄səłxč̣ñ. n̄myč̣inm̄nt i? swítitiñ na?ł asč̣qáy k̄ł n̄wýápixč̣ñ.

1. ha? k^wu? č̣x^wa?stíməłx iñčá na?ł K^wřk^wri?sxñ ? (łut)

n̄wýápixč̣ñ:

2. ha? č̣x^wa?stúrn̄səłx ? (kiw)

n̄wýápixč̣ñ:

3. swit i? k^wu? č̣x^wa?stís ? (Kiláwna?)

n̄wýápixč̣ñ:

4. ha? č̣x^wa?stúrn̄ñ ? (łut)

n̄wýápixč̣ñ:

5. swit a? č̣x^wa?łúłrn̄s ? (S̄xm̄natk^w)

n̄wýápixč̣ñ:

6. ha? č̣x^wa?łúłrn̄t ? (kiwa)

n̄wýápixč̣ñ:

čkʷulmstn̄ i? sʔaʔúms

1. təwnúlaʔxʷm- leave earth / leave a place
sñʔasimíws: təwʔəwnúlaʔxʷm̄
skʷl̄stih̄: təwnúlaʔxʷəxʷ / təwnúlaʔxʷnt̄ (affirmative singular); lut aksʔəwnúlaʔxʷm̄ (neg. singular); təwnúlaʔxʷwi / təwnúlaʔxʷnti (affirmative plural); lut ksʔəwnúlaʔxʷmp̄ / lut ksʔəwnúlaʔxʷnt̄p̄ (neg. plural)
skʔiʔyst̄s
1. kñ təwnúlaʔxʷm̄, kʷ təwnúlaʔxʷm̄, təwnúlaʔxʷm̄, kʷu təwnúlaʔxʷm̄, p təwnúlaʔxʷm̄, təwnúlaʔxʷm̄əlx̄
2. kñ čtəwnúlaʔxʷm̄, kʷ čtəwnúlaʔxʷm̄, čtəwnúlaʔxʷm̄, kʷu čtəwnúlaʔxʷm̄, p čtəwnúlaʔxʷm̄, čtəwnúlaʔxʷm̄əlx̄
3. kñ stəwnúlaʔxʷəxʷ, kʷ stəwnúlaʔxʷəxʷ, stəwnúlaʔxʷəxʷ, kʷu stəwnúlaʔxʷəxʷ, p stəwnúlaʔxʷəxʷ, stəwnúlaʔxʷəxʷəlx̄
4. kñ səčtəwnúlaʔxʷəxʷ, kʷ səčtəwnúlaʔxʷəxʷ, səčtəwnúlaʔxʷəxʷ, kʷu səčtəwnúlaʔxʷəxʷ, p səčtəwnúlaʔxʷəxʷ, səčtəwnúlaʔxʷəxʷəlx̄
5. kñ ksʔəwnúlaʔxʷaʔx, kʷ stəwnúlaʔxʷaʔx, ksʔəwnúlaʔxʷaʔx, kʷu ksʔəwnúlaʔxʷaʔx, p stəwnúlaʔxʷaʔx, ksʔəwnúlaʔxʷaʔxəlx̄
6. kñ ksəčtəwnúlaʔxʷaʔx, kʷ səčtəwnúlaʔxʷaʔx, ksəčtəwnúlaʔxʷaʔx, kʷu ksəčtəwnúlaʔxʷaʔx, p səčtəwnúlaʔxʷaʔx, ksəčtəwnúlaʔxʷaʔxəlx̄
7. təwnúlaʔxʷn̄, təwnúlaʔxʷnt̄xʷ, təwnúlaʔxʷs, təwnúlaʔxʷnt̄m̄, təwnúlaʔxʷnt̄p̄, təwnúlaʔxʷsəlx̄
8. čtəwnúlaʔxʷst̄h̄, čtəwnúlaʔxʷst̄xʷ, čtəwnúlaʔxʷsts, čtəwnúlaʔxʷst̄m̄, čtəwnúlaʔxʷstp̄, čtəwnúlaʔxʷstsəlx̄
9. istəwnúlaʔxʷm̄, astəwnúlaʔxʷm̄, stəwnúlaʔxʷs, stəwnúlaʔxʷnt̄m̄, stəwnúlaʔxʷnt̄p̄, stəwnúlaʔxʷsəlx̄
10. isəčtəwnúlaʔxʷm̄, asəčtəwnúlaʔxʷm̄, səčtəwnúlaʔxʷs, səčtəwnúlaʔxʷnt̄m̄, səčtəwnúlaʔxʷnt̄p̄, səčtəwnúlaʔxʷsəlx̄
11. iksʔəwnúlaʔxʷm̄, aksʔəwnúlaʔxʷm̄, ksʔəwnúlaʔxʷiʔs, ksʔəwnúlaʔxʷnt̄m̄, ksʔəwnúlaʔxʷnt̄p̄, ksʔəwnúlaʔxʷiʔsəlx̄
12. iksəčtəwnúlaʔxʷm̄, aksəčtəwnúlaʔxʷm̄, ksəčtəwnúlaʔxʷiʔs, ksəčtəwnúlaʔxʷnt̄m̄, ksəčtəwnúlaʔxʷnt̄p̄, ksəčtəwnúlaʔxʷiʔsəlx̄
13. istəwnúlaʔxʷm̄, astəwnúlaʔxʷm̄, stəwnúlaʔxʷms, stəwnúlaʔxʷmt̄ət, stəwnúlaʔxʷmp̄, stəwnúlaʔxʷmsəlx̄
14. isəčtəwnúlaʔxʷm̄, asəčtəwnúlaʔxʷm̄, səčtəwnúlaʔxʷms, səčtəwnúlaʔxʷmt̄ət, səčtəwnúlaʔxʷmp̄, səčtəwnúlaʔxʷmsəlx̄
15. iksʔəwnúlaʔxʷm̄, aksʔəwnúlaʔxʷm̄, ksʔəwnúlaʔxʷms, ksʔəwnúlaʔxʷmt̄ət, ksʔəwnúlaʔxʷmp̄, ksʔəwnúlaʔxʷmsəlx̄
16. iksəčtəwnúlaʔxʷm̄, aksəčtəwnúlaʔxʷm̄, ksəčtəwnúlaʔxʷms, ksəčtəwnúlaʔxʷmt̄ət, ksəčtəwnúlaʔxʷmp̄, ksəčtəwnúlaʔxʷmsəlx̄
17. isčtəwnúlaʔxʷ, asčtəwnúlaʔxʷ, sčtəwnúlaʔxʷs, sčtəwnúlaʔxʷt̄ət, sčtəwnúlaʔxʷmp̄, sčtəwnúlaʔxʷsəlx̄
18. iksčtəwnúlaʔxʷ, aksčtəwnúlaʔxʷ, ksčtəwnúlaʔxʷs, ksčtəwnúlaʔxʷt̄ət, ksčtəwnúlaʔxʷmp̄, ksčtəwnúlaʔxʷsəlx̄
sʔaʔúms:
1. čxił̄ t̄ ǫsápiʔ, iʔ sqilxʷ pútiʔ čʔúlluʔs nəqspiñtk̄ t̄l̄ stəwnúlaʔxʷm̄s iʔ sn̄l̄l̄ālsəlx̄. (Just like a long time ago, the people still gather together one year after a person has passed away.)
2.
3.
2. kʔʔap̄káǵm̄- bingo
sñʔasimíws:
sʔaʔúms:
1. čmaʔ̄ ǧʔáʔ̄ uł̄ wañx̄ kñ člalqʷm̄ kñ kʔʔap̄káǵm̄ . (They might have a little powwow, or a stick game, or bingo.)
2.
3.